

Ut cum uox adhiberant, sed in a signa
mirabunt terra & in uetus agra.

A
862

D. Nicolas

Amo

1771

LIBRO DE LAS OPERAS DE OVIDIO

CATALOGVS EORVM
QVAE IN HAC EX OPE-
RIBVS P. OVIDII NASONIS PAR-
TE PRIMA CONTINENTVR, AMA-
TORIA COMVNITER
VNVCVPATA.

Meroidum Epistolæ.

Iuli Sabini, ut alij credunt, Episto-
læ tres, quæ falso Nasoni attri-
buuntur, sed neq; Sabini dignæ.

Elegiarum libri tres.

De Arte amandi libri tres.

De Remedio Amoris libri duo.

CATALOGVS EORVM
QVAE IN HAC EX OPE-
RIBVS BOVDI NASSONIS PAR-
TE PRIMA CONTINENTVR. ANNAE
TORIA COMPTIBVS
MDCCLXXVATA.

Metaphysicorum 7. distictio.
Sulli & dicitur ut illi credunt Episto-
lae tres. quae sicut Nassoni scri-
psit. *Metaphysicorum*
Elegiarum libri tres.
De Arte amandi libri tres.
De Remedio Amoris libri duo.

P. OVIDII

NASONIS SVLMO-
NENSIS HEROI-
DVM LIBER.

PENELOPE VLYSSI. 1.

HANC tua Penelope lento tibi mittit
Vlyffe,
Nil mihi rescribas, attamen ipse ueni.
Troia iacet certè Danais inuisa puellis,
Vix Priamus tanti, totaq; Troia fuit.
O' utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat,
O brutus insanis esset adulter aquis.
Non ego deserto iacuissem frigida lecto,
Nec quererer tardos ire relicta dies.
Nec mihi querenti spatiosam fallere noctem,
L'asaret uiduas pendula tela manus.
Quando ego non timui grauiora pericula ueris?
Res est solliciti plena timoris amor.
In te fingebam uiolentos Troas ituros,
Nomine in Hectoreo pallida semper eram.
S' iue quis Antilochum narrabat ab Hectore uictum,
Antilochus nostri causa timoris erat.
S' iue Menœtiaden falsis cecidisse sub armis,
Flebam successu posse carere dolos.
S' angine Tlepolemus Lyciam tepescerat hastam,
Tlepolemi leto cura nouata mea est.

LIBROS
DEL NR

aa 2

Deniq;

Ayuntamiento de Madrid

Deniq; quisquis erat castris iugulatus Achivus,
 Frigidius glacie pectus amantis erat.
 Sed bene consuluit casto deus æquus amori,
 Versa est in cineres sospite Troia uiro.
 Argolici rediere duces, altaria fumant,
 Ponitur ad patrios barbara præda deos.
 Grata ferunt nymphæ pro saluis dona maritis,
 Illi uicta suis Troica fata canunt.
 Mirantur iustiq; senes, trepidæq; puellæ,
 Narrantis couiux pendet ab ore uiri.
 Iamq; aliquis posita monstrat fera prælia mensa,
 Pingit & exiguo Pergama tota mero.
 Hæc ibat Simois, hæc est Sigeia tellus,
 Hæc steterat Priami regia celsa senis.
 Illic Aeacides, illic tendebat Vlysses,
 Hæc lacer admissos terruit Hector equos.
 Omnia nanq; tuo senior te quærere misso
 Rettulerat nato Nestor, at ille mihi.
 *aliqui illud, Rettulit & ferro *Rhæsumq; Dolonaq; cæsos,
 ß, omittunt. Vtq; sit hic somno proditus, ille dolo.
 Ausus es ò nimium, nimiumq; oblite tuorum,
 Thracia nocturno tangere castra dolo,
 Totq; simul mactare uiros adiutus ab uno.
 At bene cautus eras, & memor antè mei.
 Vsq; metu mîcuere sinus, dum uictor amicum
 Dictus es Ismarijs isse per agmen equis.
 Sed mihi quid prodest uestris disiecta lacertis
 Ilios? & murus quod fuit antè, solum?
 Si maneo qualis Troia durante manebam,

V irq; mihi dempto sine carendus abest?
 D iruta sunt alijs, uni mihi Pergama restant,
 I ncola captiuo quæ boue uictor arat.
 I am seges est, ubi Troia fuit, refecandaq; falce
 L uxuriat Phrygio sanguine pinguis humus
 S emisepulta uirum curuis feriuntur aratris
 O ssa, ruinosas occulit herba domos.
 V ictor abes, nec scire mihi, quæ causa morandi,
 A ut in quo lateas ferreus orbe, licet.
 Q uisquis ad hæc uertit peregrinam littora puppin,
 I lle mihi de te multa rogatus, abit.
 Q uamq; tibi reddat, si te modo uiderit usquam,
 T raditur huic digitis charta notata meis.
 N os Pylon, antiqui Neleia Nestoris arua
 M isimus, incerta est fama remissa Pylo.
 M isimus & Sparten, Sparte quoq; nescia ueri:
 Q uas habitas terras, aut ubi lentus abes?
 V tilius starent etiam nunc moenia Phœbi:
 I rascor uotis heu leuis ipsa meis.
 S cirem ubi pugnares, & tantum bella timerem,
 E t mea cum multis iuncta querela foret.
 Q uid timeam ignoro, timeo tamen omnia demens,
 E t patet in curas arca lata meas.
 Q uæcunq; æquor habet, quæcunq; pericula tellus,
 T am longæ causas suspicor esse moræ.
 H æc ego dum stultè meditor, quæ uestra libido est,
 E sse peregrino captus amore potes.
 F orsitan & narres, quàm sit tibi rustica coniux,
 Q uæ tantum lanas non sinat esse rudes.

Fallax, & hoc crimen tenues uanescat in auras,
 Ne ue reuertendi liber, abesse uelis.
 Me pater Icarius uiduo discedere lecto
 Cogit, & immensas increpat usq; moras.
 Increpet usq; licet, tua sim, tua dicar oportet,
 Penelope coniux semper Vlyssis ero.
 Ille tamen pietate mea, precibusq; pudicis
 Frangitur, & uires temperat ipse suas.
 Dulichij, Samijq; & quos tulit alta Zacynthos,
 Turba ruunt in me luxuriosa proci.
 Inq; tua regnant, nullis prohibentibus, aula:
 Viscera nostra tuæ dilacerantur opes.
 Quid tibi Pisandrum, Polybumq; Medontaq; dirum,
 Eurymachiq; auidas, Antinoiq; manus,
 Atq; alios referam? quos omnes turpiter absens
 Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
 Irus egens, pecorisq; Melanthius autor edendi,
 Vltimus accedunt in tua damna pudor.
 Tres sumus imbelles numero, sine uiribus, uxor,
 Laertesq; senex, Telamachusq; puer.
 Ille per insidias penè est mihi nuper ademptus,
 Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.
 Dij precor hoc iubeant, ut euntibus ordine fatis,
 Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
 Hoc faciunt custosq; boum, longæuaq; nutrix,
 Tertius immundæ cura fidelis haræ.
 Sed neq; Laertes, ut qui sit inutilis annis,
 Hostibus in medijs regna tenere potest.
 Telemacho ueniet, uiuat modò, fortior ætas,

Nur

Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.
 Nec mihi sunt uires inimicos pellere tectis,
 Tu citius uentus portus, & aura tuus.
 Est tibi, sit q̄ precor, natus, qui molibus annis
 In patrias artes erudiendus erat,
 Respice Laërten, ut iam sua lumina condas,
 Extremum fati sustinet ille diem.
 Certè ego, quæ fueram te discedente puella,
 Protinus ut redeas, facta uidebor anus.

P H Y L L I S D E M O P H O O N T I . 2 .

Hospita Demophoon tua te Rhodopeia Phyllis
 Ultra promissum tempus abesse queror.
 Cornua cum lunæ pleno semel orbe coissent,
 Littoribus nostris anchora pacta tua est.
 Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit,
 Nec uehit Actæas Scythonis unda rates.
 Tempora si numeres, bene quæ numeramus amantes,
 Non uenit ante suam nostra querela diem.
 Sæpe quoq; lenta fuit, tardè, quæ credita lædunt,
 Credimus, inuita nunc & amante nocent.
 Sæpe fui mendax pro te mihi, sæpe putavi
 Alba procellosos uela referre Notos.
 Thesea deuoui, quia te dimittere nollet,
 Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.
 Interdum timui, ne, dum uada tendis ad Hebri,
 Mersa foret cana naufraga puppis aqua.
 Sæpe deos supplex, ut tu scelerate ualeres,
 Sum prece turicremis deuenerata focis.

aa 4

Sæpe

S æpe uidens uentos cælo, pelagoq; fauenteis,
 I psa mihi dixi, si ualet, *ipse uenit.
 D eniq; fidus amor, quicquid properantibus obstat,
 F inxit, & ad causas ingeniosa fui.
 A t tu lentus abes, nec te iurata reducunt
 N umina, nec nostro motus amore redis.
 D emophon uentis, & uerba, & uela dedisti,
 V ela queror reditu, uerba carere fide.
 D ic mihi quid feci, nisi non sapienter amaui?
 C rimine te potui demeruisse meo.
 V num in me scelus est, quod te scelerate recepi,
 S ed scelus hoc meriti pondus, & instar habet.
 I ura fides, ubi nunc? commissaq; dextera dextræ?
 Q uiq; erat in falso plurimus ore deus?
 P romissus socios ubi nunc Hymenæus in annos?
 Q ui mihi coniugij sponzor, & obses erat?
 P er mare, quod totum uentis agitur, & undis,
 P er quod saepe ieras, per quod iturus eras,
 P erq; tuum mihi iurasti (nisi fictus & ille est)
 C oncita qui uentis æquora mulcet, auum,
 P er Venerem, ninuumq; mihi facientia tela,
 A ltera tela arcus, altera tela faces,
 I unonemq; toris quæ præsidet alma maritis,
 E t per tediferæ mystica sacra deæ.
 S i de tot læsis sua numina quisq; deorum
 V indicet, in pœnas non satis unus eris.
 A h laceras etiam puppes furiosa refeci,
 V t qua desererer, firma carina foret.
 R emigiumq; dedi, quo me fugiturus abires:

Heu

H ec patior telis uulnera facta meis.
 C redidimus blandis, quorum tibi copia, uerbis:
 C redidimus generi, numinibusq; tuis.
 C redidimus lachrymis, an & hæc simulare docetur?
 H æ quoq; habent artes, quaq; iubentur, eunt.
 D ijs quoq; credidimus, quid iam tot pignora nobis?
 P arte satis potui qualibet inde capi.
 N ec moueor, quod te iuui portuq; locoq;
 D ebuit hæc meriti summa fuisse mei.
 T urpiter hospitium lecto cumulasse iugali
 P ænitet, & lateri conseruisse latus.
 Q uæ fuit ante illam, mallem suprema fuisset
 N ox mihi, dum potui Phyllis honesta mori.
 S perauī melius, quia te meruisse putauī,
 Q uæcunq; ex merito spes uenit, aqua uenit.
 F allere credentem non est operosa puellam
 G loria, simplicitas digna fauore fuit.
 S um decepta tuis & amans, & fœmina, uerbis,
 D ij faciant laudis summa sit ista tuæ.
 I nter & Aegidas media statuaris in urbe,
 M agnificus titulis stet pater antè suis.
 C um fuerit lectus Scyron, toruusq; Procustes.
 E t Scinis, & Tauri, mixtaq; forma uiri,
 E t domitæ bello Thebæ, fusiq; Bimembres,
 E t pulsata nigri regia cæca dei,
 H oc tua post illos titulos signetur imago,
 H ic est, cuius amans hospita capta dolo est.
 D e tanta rerum turba, factisq; parentis,
 S edit in ingenio Cressa puella tuo.

Q uod solum excusat, solumq; imitaris in illo,
 H æredem patriæ perfide fraudis agis.
 I lla (nec inuideo) fruitur meliore marito,
 I nq; capistratis tigribus alta sedet.
 A t mea despecti fugiunt connubia Thraces,
 Q uod feror externum præposuisse meis.
 A t q; aliquis, iam nunc doctas eat, inquit, Athenas,
 A r miseram Thracen, qui regat, alter erit.
 E xitus acta probat: careat successibus opto,
 Q uisquis ab euentu facta notanda putat.
 A t si nostra tuo spumescant æquora remo,
 I am mihi, iam dicar consuluisse meis.
 S ed neq; cosului, nec te mea regia tangit,
 F esaq; Bistoniam membra lauabis aqua.
 I lla meis oculis species abeuntis inhaeret,
 C ùm premeret portus classis itura meos:
 A usus es amplecti, colloq; infusus amantis
 O scula per longas iungere pressa moras.
 C umq; tuis lachrymis lachrymas confundere nostras,
 Q uodq; foret uelut aura secunda queri:
 E t mihi discedens suprema dicere uoce,
 P hylli face expectes Demophoonta tuum.
 E xpectem, qui me nunquam uisurus abisti?
 E xpectem pelago uela negata meo?
 E t tamen expecto, redeas modò serus amanti,
 V t tua sit solo tempore lapsa fides.
 Q uid precor infelix: iam te tenet altera coniux
 F orsitam, & nobis qui malè fuit amor.
 V t q; tibi excidimus: nullam, puto, Phyllida nosti,

H ei mihi, si quæ sim Phyllis, & unde rogas:
 Quæ tibi Demophoon longis erroribus actio
 T breiçios portus, hospitiumq; dedi.
 C uius opes auxere mea, cui diues egenti
 Munera multa dedi, multa datura fui.
 Quæ tibi subieci latissima regna Lycurgi,
 N omine femineo uix satis apta regi.
 Quà patet umbrosum Rhodope glacialis ad Aemum,
 E t sacer admissas exigit Hebrus aquas.
 C ui mea uirginitas auibus libata sinistris,
 C astaq; fallaci Zona recincta manu.
 P ronuba Tisiphone thalamis ululauit in illis,
 E t cecinit mœstum deuia carmen auis.
 A ffruit Alecto breuibus torquata colubris,
 S untq; sepulchrali lumina mota face.
 Mœsta tamen scopulos, fruticosaq; littora calco,
 Quaq; patent oculis æquora lata meis.
 S iue die laxatur humus, seu frigida lucent
 S ydera, prospicio quis freta uentus agat.
 E t quæcunq; procul uenientia lintea uidi,
 P rotinus illa meos auguror esse deos.
 I n freta procurro, uix me retinentibus undis,
 Mobile quâ primas porrigit æquor aquas.
 Quo magis accedunt, minus & minus utilis asto,
 L inquor, & ancillis excipienda cado.
 E st sinus adductos modicè falcatus in arcus,
 V ltima prærupta cornua mole rigent,
 H inc mihi suppositas immittere corpus in undas
 Mens fuit, & quoniam fallere pergis, erit.

Ad

Ad tua me fluctus proiectam littora portent,
 Occurramq; oculis intumulata tuis.
 Duritia ferrum ut superes, adamantaq; teq;
 Non tibi sic, dices, Phylli sequendus eram.
 Sæpe uenenorum sitis est mihi, sæpe cruenta
 Traiectam gladio morte perire iuuat.
 Colla quoq; infidis quæ se nectenda lacertis
 Præbuerant, laqueis implicuisse iuuat.
 Satis nece matura tenerum pensare pudorem,
 In necis electu parua futura mora est.
 Inscribere meo causa inuidiosa sepulchro,
 Aut hoc, aut simili carmine notus eris.
 Phyllida Demophoon leto dedit, hospes amantem,
 Ille necis causam præbuit, ipsa manum.

BRISEIS ACHILLI. 3.

Quam legis, à rapta Briseide littera uenit,
 Vix bene barbarica Græca notata manu.
 Quascunq; aspicias, lachrymæ fecere lituras,
 Sed tamen hæ lachrymæ pondera uocis habent.
 Si mihi pauca queri de te, dominoq; uiroq;
 Fas est, de domino pauca, uiroq; querar.
 Non, ego poscenti quòd sum citò tradita regi,
 Culpa tua est, quamuis hæc quoq; culpa tua est.
 Nam simul Eurybates me, Thalybiusq; uocarunt,
 Eurybati data sum, Thalybioq; comes.
 Alter in alterius iactantes lumina uultum,
 Quærebant taciti, noster ubi esset amor.
 Diferri potui, pœnæ mora grata fuisset.

Hei

H ei mihi, discedens oscula nulla dedi.
 A t lachrymas sine fine dedi, rupiq; capillos,
 I n felix iterum sum mihi uisa rapi.
 S aepe ego decepto uolui custode reuerti,
 S ed me qui timidam prenderet, hostis erat.
 S i progressa forem, caperer ne nocte timebam,
 Q uamlibet ad Priami munus itura nurum.
 S ed data sum quia danda fui, tot noctibus absum,
 N ec repetor, cessas, ira q; lenta tua est.
 I p se Menœtiades tunc, cum tradebar, in aurem,
 Q uid fles hic paruo tempore, dixit, eris.
 N on repetisse parum est, pugnas, ne reddar Achille,
 I nunc, & cupidi nomen amantis habe.
 V enerunt ad te Telamone, & Amyntore nati,
 I lle gradu propior sanguinis, ille comes,
 L aerte q; satus, per quos comitata redirem,
 A uerunt blanda grandia dona prece,
 V igitinti fuluos operoso ex ære lebetas,
 E t tripodas septem pondere, & arte pares.
 A ddita sunt illis auri bis quinq; talenta,
 B is sex assueti uincere semper equi.
 Q uodq; superuacuum est, forma præstante puella
 L esbides, euersa corpora capta domo.
 C umq; tot his, sed non opus est tibi coniuge, coniux
 E x Agamemmonijs una puella tribus.
 S i tibi ab Atrida pretio ridimenda fuisssem,
 Q uæ dare debueras, accipere illa negas.
 Q ua merui culpa fieri tibi uilis Achille?
 Q uò leuis à nobis tam citò fugit amor?

An

A n miseros tristis fortuna tenaciter urget?
 N ec uenit inceptis mollior aura meis?
 D iruta marte tuo Lirnesia mœnia uidi,
 E t fueram patriæ pars ego magna meæ.
 V idi consortes pariter generisq; necisq;
 T res cecidisse, tribus quæ mihi mater erat.
 V idi, quantus erat sussum tellure cruenta
 P ectora iactantem sanguinolenta uirum.
 T ot tamen amissis, te compensauimus unum:
 T u dominus, tu uir, tu mihi frater eras.
 T u mihi iuratus per numina matris aquosæ,
 V tile dicebas ipse fuisse capi.
 S cilicet, ut quamuis ueniam dotata, repellar,
 E t tecum, fugias, quæ tibi dantur opes.
 *Eos. Q uinetiam fama est, cum crastina fulserit *hora,
 T e dare nubiferis lintea plena Notis.
 Q uod scelus ut pauidas miseræ mihi contigit aures,
 S anguinis, atq; animi pectus inane fuit.
 I bis, & ò cui me miseram uiolente relinquis?
 Q uis mihi desertæ mite leuamen erit?
 D euorer antè precor subito telluris hiatu,
 A ut rutilo nisi fulminis igne cremer,
 Q uàm sine me Phthijs canescant æquora remis,
 E t uideam puppes ire relicta tuas.
 S i tibi iam reditusq; placent, patrij q; penates,
 N on ego sum classi sarcina magna tuæ.
 V ictorem captiua sequar, non nupta maritum,
 E st mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
 I nter Achæidas longè pulcherrima matres

I n thalamos coniux ibit, eatq; tuos.
 D igna nurus socero, Iouis, Aeginæq; nepote,
 C uiq; senex Nereus profocer esse uelit.
 N os humiles, famulæq; tuæ data pensa trahemus,
 E t minuent plenas stamina nostra colos.
 E xagitet ne me tantum tua deprecor uxor,
 Q uæ mihi nescio quo non erit æqua modo:
 N e ue meos coram scindi patiare capillos,
 E t leuiter dicas, hæc quoq; nostra fuit.
 E t patiare licet, dum ne contempta relinquar,
 H ic mihi uæ miseræ concutit ossa metus.
 Q uid tamen expectas? Agamemnona pœnitet iræ,
 E t iacet ante tuos Græcia mœsta pedes.
 V ince animos, iramq; tuam, qui cætera uincis.
 Q uid lacerat Danaas impiger Hector opes?
 A rma cape Aeacide, sed me tamen antè recepta,
 E t preme turbatos Marte fauente uiros.
 P ropter me mota est, propter me desinat ira,
 S imq; ego tristitiæ causa, modusq; tuæ.
 N ec tibi turpe puta precibus succumbere nostris,
 C oniugis Oenides uersus in arma prece est.
 R es audita mihi, nota est tibi, fratribus orba
 D euouit nati spemq; caputq; parens.
 B ello erat ille ferox, positus secessit ab armis,
 E t patriæ rigida mente negauit opem.
 S ola uirum flexit coniux, felicior illa:
 A t mea pro nullo pondere uerba cadunt.
 N ec tamen indignor, nec me pro coniuge gessi
 S æpius in domini serua uocata torum.

Me

Me quædam (memini) dominam captiua uocabat,
 S eruitio, dixi, nominis addis onus.
 P er tamen ossa uiri subito malè tecta sepulchro
 S emper iudicijs ossa uerenda meis,
 P erq; trium fortes animas, mea numina, fratrum,
 Q ui bene pro patria, cum patriaq; iacent,
 P erq; tuum, nostrumq; caput, quod iunximus unâ,
 P erq; tuos enses, cognita tela meis,
 N ulla Mycenæum sociasse cubilia mecum
 I uro, fallentem deseruisse uelis.
 S i tibi nunc dicam, fortissime tu quoq; iura,
 N ulla tibi sine me gaudia facta, neges.
 A t Danai mœrere putant, tibi pleetra mouentur,
 T e tenet in tepido mollis amica sinu.
 E t si quis querat, quare pugnare recuses,
 P uigna nocet, citharæ, noxq; Venusq; iuuant.
 T utius est iacuisse toro, tenuisse puellam,
 T hreiciam digitis increpuisse lyram,
 Q uam manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,
 E t galeam pressa sustinuisse coma.
 S ed tibi pro tutis insignia facta placebant,
 P artaq; bellando gloria dulcis erat.
 A n tantum, dum me caperes, fera bella probabas?
 C umq; mea patria laus tua uicta iacet?
 D ij melius, ualidoq; precor uibrata lacerto
 T ranseat Hectoreum Pelias hasta latus.
 M itte me Danai, dominum legata rogabo,
 M ixtaq; mandatis oscula multa feram.
 P lus ego, quàm Phoenix, plus, quàm facundus Vlysses,
 Plus

- C** andor ab insolita labe notandus erat.
At bene successit, digno quòd adurimur igne.
Peius adulterio turpis adulter obest.
Si mihi concedat Iuno fratremq; uirumq;
Hippolytum uideor præpositura Ioui.
Iam quoq; (uix credes) ignotas mittor in artes,
Est mihi per scuas impetus ire feras.
In nemus ire libet, pressisq; in retia ceruis
Hortari celes per iuga summa canes.
Iam mihi prima dea est arcu præsignis adunco
Delia, iudicium subsequar ipsa tuum,
Aut tremulum excusso iaculum uibrare lacerto,
Aut in graminea ponere corpus humo.
Sape iuuat uersare leues in puluere currus,
Torquentem frenis ora fugacis equi.
Nunc feror, ut Bacchi furijs Eleides actæ,
Quæq; sub Idæo tympana colle mouent:
Aut quas semidæ Dryades, Fauniq; bicornes,
Numine contactas attonuere suo.
Nanq; mihi referunt, cum se furor ille remisit,
Omnia, me tacitam conscius urit amor.
Forsitan hunc fato generis reddamus amorem,
Et Venus ex tota gente tributa petit.
Iuppiter Europam (prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro dissimulante deum.
Pasiphaë mater decepto subdita tauro
Enixa est utero crimen, onusq; suum.
Persidus Aegides ducentia filia secutus
Curua meæ fugit tecta sororis ope.

E n e g o n u n c , n e f o r t è p a r u m M i n o i a c r e d a r ,
 I n s o c i a s l e g e s u l t i m a g e n t i s e o .
 H o c q u o q ; f a t a l e e s t , p l a c u i t d o m u s u n a d u a b u s .
 M e t u a f o r m a c a p i t , c a p t a p a r e n t e s o r o r .
 T h e s i d e s , T h e s e u s q ; d u a s r a p u e r e s o r o r e s ,
 P o n i t e d e n o s t r a b i n a t r o p h æ a d o m o .
 T e m p o r e q u o n o b i s i n i t a e s t C e r e a l i s E l e u s i s ,
 G n o s i a m e u e l l e m d e t i n u i s s e t h u m u s .
 T u n c m i b i p r æ c i p u è , n e c n o n t a m e n a n t è p l a c e b a s ,
 A c e r i n e x t r e m i s o s i b u s h æ s i t a m o r .
 C a n d i d a u e s t i s e r a t , p r æ c i n c t i f l o r e c a p i l l i :
 F l a u a u e r e c u n d u s t i n x e r a t o r a r u b o r .
 Q u e m q ; u o c a n t a l i æ u u l t u m r i g i d u m q ; t r u c e m q ; ,
 P r o r i g i d o , P h æ d r a i u d i c e , f o r t i s e r a t .
 S i n t p r o c u l à n o b i s i u u e n e s , u t f o e m i n a , c o m p t i ,
 F i n e c o l i m o d i c o f o r m a u i r i l i s a m a t .
 T e t u u s i s t e r i g o r , p o s i t i q ; s i n e a r t e c a p i l l i ,
 E t l e u i s e g r e g i o p u l u i s i n o r e d e c e t .
 S i u e f e r o c i s e q u i l u c t a n t i a c o l l a r e t o r q u e s ,
 E x i g u o f l e x o s m i r o r i n o r b e p e d e s .
 S e u l e n t u m u a l i d o t o r q u e s h a s t i l e l a c e r t o ,
 O r a f e r o x i n s e u e r s a l a c e r t u s h a b e t .
 S i u e t e n e s l a t o u e n a b u l a c o r n e a f e r r o ,
 D e n i q ; n o s t r a i u u a t l u m i n a q u i c q u i d a g a s .
 T u m o d o d u r i t i e m s y l u i s d e p o n e i u g o s i s ,
 N o n s u m m a t e r i a d i g n a p e r i r e t u a .
 Q u i d i u u a t i n c i n c t æ s t u d i a e x e r c e r e D i a n æ ?
 E t V e n e r i n u m e r o s e r i p u i s s e s u o s ?
 Q u o d c a r e t a l t e r n a r e q u i e , d u r a b i l e n o n e s t :

3

Hæc

- Hæc reparat uires, fessaq; membra leuat. 33
 Arcus, & arma tuæ tibi sint imitanda Dianæ,
 Si nunquam cesses tendere, mollis erit.
 Clarus erat Cephalus syluis, multaq; per herbas
 Conciderant illo percutiente feræ.
 Nec tamen Auroræ malè se præbebat amandum.
 Ibat ad hunc sapiens à sene Diua uiro.
 Sæpe sub illicibus Venerem, Cinyraq; creatum
 Sustinuit positos qualibet herba duos.
 Arsit & Oenides in Mænalia Atalanta,
 Illa feræ spoliū pignus amoris habet.
 Nos quoq; iam primum turba numeremur in ista:
 Si Venerem tollas, rustica sylua tua est.
 Ipsa comes ueniam, nec me latebrosa mouebunt
 Saxa, nec obliquo dente timendus aper.
 Aequora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon,
 Et tenuis tellus audit utrunq; mare.
 Hic tecum Træzæna colam Pittheia regna,
 Iam nunc & patria charior illa mea est.
 Tempore abest, aberitq; diu Neptunius heros.
 Illum Pirithoi detinet ora sui.
 Pæposuit Theseus (nisi nos manifesta negemus)
 Pirithoum Phædræ, Pirithoumq; tibi.
 Nec sola hæc ad nos iniuria uenit ab illo,
 In magnis læsi rebus uterq; sumus.
 Ossa mei fratris claua perfracta trinodi
 Parsit humi, soror est præda relicta feris.
 Prima securigeras inter uirtute puellas,
 Te peperit, nati digna fauore parens.

S i *guar*as, ubi sit, Theseus latus ense peregit,
 N ec mater tanto pignore tuta fuit.
 A t nec nupta quidem, ra daq; accepta iugali,
 C ur, nisi ne caperes regna paterna nothus?
 A ddidit & fratres ex me tibi, quos tamen omnes
 N on ego tollendi causa, sed ille fuit.
 O 'utinam nocitura tibi pulcherrime rerum
 I n medio nixu uiscera rupta forent.
 I nunc, & meriti lectum reuerere parentis,
 Q uem fugit, & factis abdicat ille suis.
 N ec quia priuigno uidear coitura nouerca,
 T erruerint animos nomina uana tuos.
 I sta uetus pietas, tuo moritura futuro,
 R ustica Saturno regna tenente, fuit.
 I uppiter esse pium statuit, quodcunq; iuuaret,
 E t fas omne facit fratre marita soror.
 I lla coit firma generis iunctura catena,
 I mposuit nodos cui Venus ipsa suos.
 N ec labor est celare, licet, pete munus ab illa,
 C ognato poterit nomine culpa tegi.
 V iderit amplexus aliquis, laudabimur ambo,
 D icar priuigno fida nouerca meo.
 N on tibi per tenebras duri referanda mariti
 I anua, nec custos decipiendus erit.
 V t tenuit domus una duos, domus una tenebit,
 O scula aperta dabis, o scula aperta dabis.
 T utus eris mecum, laudemq; merebere culpa,
 T u licet in lecto conspiciare meo.
 T olle moras tantum, properataq; foedera iunge,

Qui

Qui mihi nunc scuit, sic tibi parcat amor.
 Non ego dedignor supplex, humilisq; precari,
 Heu, ubi nunc fastus, altaq; uerba iacent?
 Et pugnare diu, nec me summittere culpæ,
 Certa sui, certi siquid haberet amor.
 Vincta precor, genibusq; tuis regalia tendo
 Brachia, quid deceat non uidet ullus amans.
 Depudit, profugusq; pudor sua signa reliquit.
 Da ueniam fassæ, duraq; corda doma.
 Quòd mihi sit genitor, qui possidet æquora Minos,
 Quòd ueniant proauis fulmina torta manu,
 Quòd sit auus radijs frontem uallatus acutis,
 Purpureo tepidum qui mouet axe diem,
 Nobilitas sub amore iacet, miserere priorum,
 Et mihi si non uis parcere, parce meis.
 Est mihi dotalis tellus Iouis insula Cretæ:
 Scruiat Hippolyto regia tota meo.
 Flecte feros animos, potuit corrumpere taurum
 Mater, eris tauro seuior ipse truci?
 Per Venerem parcas oro, quæ plurima mecum est,
 Sic nunquam, quæ te spernere possit, ames.
 Sic tibi secretis agilis Dea saltibus adsit,
 Syluaq; perdendas præbeat alta feras.
 Sic faueant Satyri, montanaq; numina Panes,
 Et cadat aduersa cuspide fossus aper.
 Sic tibi dent Nymphæ, quamuis odisse puellas
 Diceris, arentem quæ leuet unda sitim.
 Ad dimus his precibus lachrymas quoq; uerba precantis
 Perlegis, & lachrymas finge uidere meas.

OENONE PARIDI. 5.

Perlegis? an coniux prohibet noua? perlege,
non est

Ista Mycenæa littera facta manu.

Pegasis Oenone Phrygijs celeberrima syluis

Læsa queror de te, si finis ipse, meo.

Quis Deus opposuit nostris sua numina uotis?

Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?

Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est,

Quæ uenit indignè, pœna, dolenda uenit.

Nondum tantus eras, cum te contenta marito

E dita de magno flumine nympha fui.

Qui nunc Priamides (absit reuerentia uero)

Seruus eras, seruo nubere nympha tuli.

Sæpe greges inter requieuiimus arbore tecti,

Mixtaq; cum folijs præbuit herba torum.

Sæpe super stramen, fœnoq; iacentibus alto

Depressa est humili cana pruina casa.

Quis tibi monstrabat saltus uenatibus aptos?

Et tegeter catulos qua fera rupe suos?

Retia sæpe comes maculis distincta tetendi,

Sæpe citos egi per iuga summa canes.

Incisæ seruant à te mea nomina fagi,

Et legor Oenone falce notata tua.

Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt,

Crescite, & in titulos surgite rite meos.

Populus est (memini) fluuiali constita ripa,

Est in qua nostri littera scripta memor.

Popule

Popule uiue precor, quæ consita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes,
Cùm Paris Oenone poterit spirare relicta,
 Ad fontem Xanthi uersa recurret aqua.
Xanthe retro propera: uersaq; recurrite lymphæ,
 Sustinet Oenonen deseruisse Paris.
Illa dies fatum miseræ mihi duxit, ab illa
 Pessima mutati cœpit amoris hyems,
Qua Venus, & Iuno sumptisq; decentior armis
 Venit in arbitrium nuda Minerua tuum.
Attoniti micuere sinus, gelidusq; cucurrit,
 Ut mihi narraisti, dura per ossa tremor.
Consului (neq; enim modicè terrebar) anusq;
 Longæuosq; senes, constitit esse nefas.
Cæsa abies, sectæq; trabes, & classe parata,
 Cærulea ceratas accipit unda rates.
Flesti descendens, hoc saltem parce negare,
 Præterito magis est iste pudendus amor.
Et flesti, & nostros uidisti flentis ocellos,
 Miscuimus lachrymas mœstus uterq; suas.
Non sic appositis uincitur uitibus ulmus,
 Ut tua sunt collo brachia* nexa meo. *uincta.
Ah quoties, cum te uento quererere tenêri,
 Riserunt comites, ille secundus erat.
Oscula dimissæ quoties repetita dedisti,
 Quàm uix sustinuit dicere lingua, uale.
Aura leuis rigido pendentia lintea malo
 Suscitât, & remis eruta canet aqua.
Prosequor infelix oculis abeuntia uela,

bb 5

Qua

Quà licet, & lachrymis humet arena meis.
 Vtq; celer uenias, uirides Nereidas oro,
 Scilicet ut uenias in mea damna celer.
 Votis ergo meis alij rediture redisti.
 Hei mihi pro dira pellice blanda fui.
 Aspicit immensum moles natiua profundum,
 Mons fuit, æquoreis illa resistit aquis.
 *prospexi. Hinc ego uela tuæ *cognoui prima carinæ,
 Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
 Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora,
 Pertinui, cultus non erat ille tuus.
 Fit propior, terrasq; cita ratis attingit aura.
 Fœmineas uidi corde tremente genas.
 Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?)
 Hærebat gremio turpis amica tuo.
 *Tum uero. *Tunc fleui, rupiq; sinus, & pectora planxi,
 Et secui madidas ungue rigente genas.
 Impleuiq; sacram querulis ululatus Idam.
 Illuc has lachrymas in mea saxa tuli.
 Sic Helene doleat, desertaq; coniuge ploret,
 Quæq; prior nobis intulit, ipsa ferat.
 Nunc tecum ueniunt, quæ te per aperta sequuntur
 Equora, legitimos, destituuntq; uiros.
 At cum pauper eras, armentiq; pastor agebas,
 Nulla, nisi Oenone, pauperis uxor erat.
 Non ego miror opes, nec me tua regia tangit,
 Nec de tot Priami dicar ut una nurus.
 Non tamen ut Priamus Nymphæ socer esse recuset,
 Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.

Dignaq;

Dignaq; sum, & cupio fieri matrona potentis:
 S unt mihi, quas possunt scepra decere, manus.
 N ec me, faginea quod tecum fronde iacebam,
 D espice, purpureo sum magis apta toro.
 D eniq; tutus amor meus est, tibi nulla parantur
 B ella, nec ultrices aduehit unda rates.
 T yndaris infestis fugitiua reposcitur armis,
 H ac uenit in thalamos dote superba tuos.
 Q uæ si sit Danais reddenda, uel Hectora fratrem,
 V el cum Deiphobo Polydamanta roga.
 Q uid grauis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
C onsole, queis atas longa magistra fuit.
 T urpe rudimentum est, patriæ præponere raptam,
 C ausa pudenda tua est, iusta uir arma mouet.
 N ec tibi, si cupias, fidam promitte Lacenam,
 Q uæ sit in amplexus tam citò uersa tuos.
 V t minor Atrides temerati foedera læsti
 C lamat, & externos læsus amore dolet:
 T u quoq; clamabis, nulla reparabilis arte —
 L æsa pudicitia est: deperit illa semel.
 A rdet amore tui, sic & Menelaon amauit,
 N unc iacet in uiduo credulus ille toro.
 F elix Andromache certo bene nupta marito,
 V xor ad exemplum fratris habenda sui.
 T u leuior folijs, tunc cum sine pondere succi
 M obilibus uentis arida facta uolant. *eadunt.
 E t minus est in te, quàm in summa pondus arista,
 Q uæ leuis asiduis solibus usta riget.
 H oc tua (nam recolo) quondam germana canebat,
 Sic

Sic mihi diffusus uaticinata comis.
 Quid facis Oenone? quid arenæ semina mandas?
 Non profecturus littora bobus aras.
 Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamq; domumq;
 Perdat, id prohibe, Graia iuuenca uenit.
 Dum licet, obscœnam ponto demergite puppin,
 Heu quantum Phrygiæ sanguinis illa uehit.
 Dixerat, in cursu famula rapuere furentem,
 At mihi flauentes dirigere comæ.
 Ah nimum miseræ uates mihi uera fuisti,
 Posidet en saltus illa iuuenca meos.
 Sit facie quamuis insignis, adultera certè est,
 Deseruit patrios hospite capta deos.
 Illam de patria Theseus! (nisi nomine fallor)
 Nescio quis Theseus, abstulit antè sua.
 Ah iuuenæ, & cupido credatur reddita uirgo?
 Vnde hæc compererim tam bene quæris? amo.
 Vim licet appelles, & culpam nomine ueles,
 Quæ toties rapta est, præbuit ipsa rapi.
 At manet Oenone fallenti casta marito,
 Et poteras falli legibus ipse tuis.
 Me Satyri celeres (sylvæ ego tectâ latebam)
 Quæsierant rapido turba proterua pede:
 Cornigerumq; caput pinu præcinctus acuta,
 Fœnus in immensis, quæ tumet Ida, iugis.
 Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit,
 Ille meæ spoliū uirginitatis habet.
 Id quoq; luctando, rupi tamen ungue capillos,
 Oraq; sunt digitis aspera facta meis.

Nec

Nec pretium stupri, gemmas, aurumq; poposci.

Turpiter ingenuum munera corpus emunt.

Ipsereatus dignam, medicas mihi tradidit artes,

Admisitq; meas ad sua dona manus.

Quaecunq; herba potens ad opem, radixq; medendi

Vtilis in toto nascitur orbe, mea est.

Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis,—

Destituor prudens artis ab arte mea.

Ipserepertor opis uaccas pauisse Phereas

*Fertur, & à nostro saucius igne fuit.

Quod neq; gramenibus tellus fecunda creatis,

Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes:

Et potes, & merui, digna miserere puella,

Non ego cum Danais arma cruenta fero.

Sed tua sum, tecumq; sui puerilibus annis,

Et tua quod superest temporis esse precor.

*Dicitur, &
nostro.

H Y P S I P Y L E I A S O N I. 6.

Littera Thessaliae reduci tetigisse carina

Diceris auratae uellere diues ouis.

Gratulor incolumi, quantum finis: hoc tamen, ipso

Debueram scripto certior esse tuo.

Nam, ne pacta tibi prater mea regna redires,

Cum cuperes: uentos non habuisse potes.

Quamlibet aduerso signetur epistola uento,

Hypsipyle missa digna salute fui.

Cur mihi fama prior, quam nuntia littera uenit,

Isse sacros Martis sub iuga panda boues?

Seminibus iactis segetes adoleffe uirorum,

Inq;

I nq̄; necem dextra non eguisse tua.
 P eruigilem spoliū pecudis seruasse draconem,
 R apta tamen forti uellera fulua manu.
 H æc ego, si possem timide credentibus ista,
 I pse mihi scripsit, dicere, quanta forem?
 Q uid queror officium lenti cessasse mariti?
 O bsequium, maneo si tua, grande tuli.
 B arbara narratur uenisse uenefica tecum,
 I n mihi promissi parte futura tori.
 C redula res amor est, utinam temeraria dicar
 C riminibus falsis insimulasse uirum.
 N uper ab Aemonijs hospes mihi Thessalus oris
 V enerat, & tactum uix bene limen erat.
 A esonides, dixi, quid agit meus: ille pudore
 H æsit in opposita lumina fixus humo.
 P rotinus exilui, tunicisq̄; à pectore ruptis,
 V iuit an exclamo. me quoq̄; fata trahunt.
 V iuit, ait, timidumq̄; mihi iurare coëgi,
 V ix mihi, teste deo, credita uita tua est.
 V t̄q̄; animus redijt, tua facta requirere cepei.
 *Narrat & aripedes Martis arasse boues.
 *Rettulit aripedes. V ipereos dentes in humum pro semine iactos,
 E t subito natos arma tulisse uiros.
 T errigenas populos ciuili Marte peremptos,
 I mpleffe ætatis facta diurna sua.
 *Deuictio serpente. *Deuictus serpens. iterum, si uiuat Iason,
 Q uærimus: alternant spesq̄; timorq̄; fidem.
 S ingula dum narrat, cursu, studioq̄; loquendi,
 D etegit ingenio uulnera facta tuo.

- A** dde, quòd ascribi factis procerumq; tuisq;
S e facit, & titulo coniugis uxor obest.
A tq; aliquis Pelix de partibus acta uenenis
I mputat, & populum, qui sibi credat, habet.
N on hæc Aesonides, sed filia Phasias Aetæ,
A urea Phrixæ terga *reuulsit ouis. *reuellit.
N on probat Alcimede mater tua, consule matrem,
N on pater, à gelido cui uenit axe nurus.
I lla sibi à Tanais, Scythicæq; paludibus undæ
Q uærat, & à patria Phasidis usq; uirum.
M obilis Aesonide, uernaq; incertior aura,
C ur tua polliciti pondere uerba carent?
V ir meus hinc ieras, cur non meus inde redisti?
S im reducis coniux, sic ut euntis eram.
S i te nobilitas, generosaq; nomina tangunt,
E n ego Minoo nata Thoante feror.
B acchus auus, Bacchi coniux redimita Corona
P ræradiat stellis signa minora suis.
D os* mihi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti, *tibi.
M e quoq; iam tales inter habere potes.
N unc etiã peperit, gratare ambobus Iason,
D ulce mihi grauidæ fecerat autor onus.
F elix in numero quoq; sum, prolemq; gemellam
P ignora Lucina bina fauente dedi.
S i quæras, cui sint similes, cognoscere illis,
F allere non norunt, cætera patris habent.
L egatos quos penè dedi pro matre ferendos,
S ed tenuit cœptas seu nouerca uias,
M edeam timui, plus est Medea nouerca.

Medeæ faciunt ad scelus omne manus.

S pargere quæ fratris potuit lacerata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis?

Hanc tamen ô demens, Colchisq; ablate uenenis,
Diceris Hypsipyles præposuisse toro.

Turpiter illa uirum cognouit adultera uirgo:
Me tibi, teq; mihi tæda pudica dedit.

Prodidit illa patrem, rapui de cæde Thoanta,
Dæseruit Colchon, me mea Lemnos habet.

*refert. Quid*referam, scelerata piam si uincit, & ipso
Crimine dotata est, emeruitq; uirum?

Lemniadum facinus culpo, non miror Iason,
— Quælibet iratis ipse dat arma dolor.

Dic age, si uentis, ut oportuit, actus iniquis
Intraffes portus tuq; comesq; meos,

O buiaq; exissem sætu comitata gemello,
*non'ne. (Hiscere*nempe tibi terra roganda foret)

Quo uultu natos, quo me scelerate uideres?
Perfide quo pretio, qua nece dignus eras?

Ipse quidem per me tutus, sospesq; fuisses,
Non quia tu dignus, sed quia mitis ego.

Pellicis ipsa meos impleffem sanguine uultus,
Quosq; ueneficij abstulit illa suis.

Medeæ Medeæ forem, quòd si quis ab alto
Iustus adest precibus Iuppiter, ipse meis.

Quod gemit Hypsipyle, lecti quoq; succuba nostri
Mœreat, & leges sentiat ipsa suas.

Vtq; ego destituor coniux, materq; duorum,
A totidem natis orba sit, atq; uiro.

Nec

N ec malè parta diu teneat, peiusq; relinquat,
 E xulet, & toto quærat in orbe fugam.
 Q uam fratri germana fuit, miseroq; parenti
 F ilia, tam natis, tam sit acerba uiro.
 C ùm mare, cùm terras consumpserit, aëra tentet,
 E rret inops, expers, cæde cruenta sua.
 H æc ego coniugio fraudata Thoantias oro,
 V iuite deuoto nuptaq; uirq; toro.

D I D O A E N E A E. 2.

S ic, ubi fata uocant, udis abiectus in herbis,
 A d uada Mæandri concinit albus olor.
 N ec quia te nostra sperem prece posse moueri,
 A lloquor, aduerso mouimus ista Deo.
 S ed meriti famam, corpusq; animumq; pudicum
 C ùm malè perdidierim, perdere uerba leue est.
 C ertus es ire tamen, miseramq; relinquere Dido,
 A tq; ijdem uenti uela, fidemq; ferent.
 C ertus es Aenea cum fœdere soluere naues,
 Q uæq; ubi sint nescis, Itala regna sequi.
 N ec noua Carthago, nec te crescentia tangunt
 Mœnia, nec sceptro tradita summa tuo.
 F acta fugis, *fugienda petis: quærenda per orbem
 A ltera, quæ sita est altera terra tibi. *facienda.
 V t terram inuenias, quis eam tibi tradet habendam?
 Q uis sua non notis arua tenenda dabit?
 A lter habendus amor tibi restat, & altera Dido,
 Q uamq; iterum fallas, altera danda fides.
 Q uando erit, ut condas instar Carthaginis urbem?

E t uideas populos altus ab arce tuos?
 O mnia si ueniant, nec te tua uota morentur,
 V nde tibi, quæ te sic amet, uxor erit?
 V rror, ut inducto ceratæ sulfure tædæ.
 A enean animo noxq; diesq; refert.
 I lle quidem malè gratus, & ad mea munera surdus,
 E t quo, si non sim stulta, carere uelim.
 N on tamen Aeneam, quamuis malè cogitet, odi,
 S ed queror infidum, quæstq; peius amo.
 P arce Venus nurui, durumq; amplectere fratrem
 F rater amor, castris militet ille tuis.
 A ut ego, quæ cœpi (neq; enim dedignor) amare,
 M ateriam curæ præbeat ille meæ.
 F allor, & ipsa mihi falso iactatur imago,
 M atris ab ingenio disidet ille suæ.
 T e lapis, & montes, innataq; rupibus altis
 R obora, te sæuæ progeniure fera.
 A ut mare, quale uides agitari nunc quoq; uentis,
 Q uo tamen aduersis fluctibus ire paras.
 Q uò fugis? obstat hyems, hyemis mihi gratia proffit.
 A spice ut euersas concitet Eurus aquas.
 Q uod tibi malueram, sine me debere procellis,
 I ustior est animo uentus, & unda tuo.
 N on ego sum tanti, quòd non mediteris iniquè,
 V t pereas, dum me per freta longa fugis.
 E xcerces pretiosa odia, & constantia magno,
 S i, dum me fugias, est tibi uile mori.
 I am uenti ponent, strataq; æqualiter unda,
 C æruleus Triton per mare curret equis.

- Tu quoq; cum uentis utinam mutabilis esses,
 Et, nisi duritia robora uincis, eris.
 Quid? si nescires insana quid æquora possent?
 Expertæ toties tam malè credis aquæ?
 Ut pelago suadente etiam retinacula soluas,
 Multa tamen latus tristia pontus habet.
 Nec uiolasse fidem tentantibus æquora prodest,
 Perfidie pœnas exigit ille locus.
 Precipue cum læsus amor, quia mater amorum,
 Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.
 Perdita ne perdam timeo, noceam ue nocenti,
 Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.
 Viue precor, sic te melius, quam funere, perdam,
 Tu potius leti causa ferere mei.
 Finge age te rapido (nullum sit in omine pondus)
 Turbine deprendi, quid tibi mentis erit?
 Protinus occurrent falsæ periuria lingua,
 Et Phrygia Dido fraude coacta mori.
 Coniugis ante oculos deceptæ stabit imago
 Tristis, & effusis sanguinolenta comis.
 Quicquid id est, totum merui, concede dices.
 Quæq; cadent, in te fulmina missa putes.
 Da breue seuitiæ spatium pelagiq; tuæq;
 Grande moræ pretium, tuta futura uia est.
 Nec mihi tu parcas, puero parcatur Iulo,
 Te satis est titulum mortis habere meæ.
 Quid puer Ascanius? quid Dij meruere penates?
 Ignibus ereptos obruet unda Deos.
 Sed neq; fers tecum, nec, quæ mihi perfide iactas,
 Presserunt

P resserunt humeros sacra, paterq; tuos.
 O mnia mentiris, neq; enim tua fallere lingua.
 I ncipit à nobis, primaq; plector ego.
 S i quæras ubi sit formosi mater Iuli,
 O ccidit à duro sola relicta uiro.
 H æc mihi narrabas, at me nouere merentem,
 I lla minor culpa pœna futura mea est.
 N ec mihi mens dubia est, quin te tua numina damnent,
 P er mare, per terras septima iactat hyems.
 F luctibus eiectum tuta statione recepi,
 V ixq; bene audito nomine, regna dedi.
 H is tamen officijs utinam contenta fuisset,
 E t mihi concubitus fama sepulta foret.
 I lla dies nocuit, qua nos decliue sub antrum
 C æruleus subitis compulit humber aquis.
 A udieram uoces, Nymphas ululasse putauit.
 E umenides fati signa dedere meis.
 E xige læse pudor pœnas uiolate Sichæo,
 A d quem (me miseram) plena pudoris eo.
 E st mihi marmorea sacratus in æde Sichæus.
 O ppositæ frondes, uellera & alba tegunt.
 H inc ego me sensi noto quater ore citari.
 I pse sono tenui dixit, Elisa ueni.
 N ulla mora est, uenio quondam tibi debita coniux:
 S um tamen amisso tarda pudore meo.
 D a ueniam culpæ, decepit idoneus autor,
 I nuidiam noxæ detrahit ille meæ.
 D iua parens, seniorq; pater, pia sarcina nati
 S pem mihi mansuri ritè dedere uiri.

Si

- Si fuit errandum, causas habet error honestas.
 Adde fidem, nulla parte pigendus erit.
 Durat in extremum, vitæq; nouissima nostræ
 Prosequitur fati, qui fuit antè, tenor.
 Occidit in terras coniux mactatus ad aras,
 Et sceleris tanti præmia frater habet.
 Exul agor, cineresq; uiri, patriamq; relinquo,
 Et feror in duras hoste sequente uias.
 Applicor ignotis, fratriq; elapsa, fretoq;
 Quod tibi donavi perfide litus, emo.
 Urbem constitui, lateq; patentia fixi
 Mœnia finitimis inuidiosa locis.
 Bella tument, bellis peregrina, & fœmina tentor,
 Vixq; rudes portas urbis, & arma paro.
 Mille procis placui, qui in me coeire querentes
 Nescio quem thalamis præposuisse suis.
 Quid dubitas uinctam Getulo tradere Iarbae?
 Præbueram sceleri brachia nostra tuo.
 Est etiam frater, cuius manus impia poscit
 Respergi nostro, sparsa cruore uiri.
 Pone deos, & quæ tangendo sacra profanas,
 Non bene coelestes impia dextra colit.
 Si tu cultor eras elapsis igne futurus,
 Pœnitet elapsos ignibus esse deos.
 Forsitan & grauidam Dido scelerate relinquis,
 Parsq; tui^l latitat corpore clausa meo. *lateat.
 Accedet fati matris miserabilis infans,
 Et nondum nati funeris autor eris.
 Cumq; parente sua frater morietur Iuli,

Pœnaq; connexos auferet una duos.
 Si iubet ire deus, uellem metuisset adire:
 P unica nec Teucris pressa fuisset humus.
 Hoc duce nempe deo uentis agitaris iniquis,
 Et teris in rapido tempora longa freto.
 Pergama uix tanto tibi erant repetenda labore,
 Hectoris si uiuo quanta fueret, forent.
 Non patriam Simoënta petis, sed Thybridis undas,
 Nempe ut peruenias, quò cupis, hospes eris.
 Vtq; latet, refugitq; tuas obstrusa carinas,
 Vix tibi continget terra petita seni.
 remota. Hos populos potius in dotem ambage remissa
 Accipe, & aduectas Pigmalionis opes.
 * I lion in Tyriam transfer felicius urbem,
 I nq; loco regis, *sceptraq; sacra tene.
 * Sceptra sa- I si tibi mens auida est belli, si querit Iulus
 tcrata. Vnde suo partus Marte triumphus eat,
 Quem superet, ne quid desit, præbebimus hostem,
 Hic pacis leges, hic locus arma capit.
 Te modò per patrem, fraternaq; tela sagittas,
 Perq; fugæ comites, Dardana sacra, deos,
 Sic superent quoscunq; tua de gente reportas,
 Mars ferus, & damni sit modus ille tui:
 A scaniusq; suos feliciter impleat annos,
 Et senis Anchisæ molliter ossa cubent:
 Parce precor domui, quæ se tibi tradit habendam.
 Quod crimen dicis præter* amare meum?
 Non ego sum Phthia, magnisq; oriunda Mycenis,
 Nec steterant in te uirq; paterq; meus.

Si

S i pudet uxoris, non nupta, sed hospita dicar,
 Dum tua sit Dido, quodlibet esse feret.
 N ota mihi freta sunt Afrum⁷ tangentia littus,
 T emporibus certis dantq; negantq; uiam.
 C ùm dabit aura uiam, præbebis carbasa uentis,
 N unc leuis eiectam continet alga ratem.
 T empus ut obseruem, manda mihi, serius ibis,
 N ec te, si cupias, ipsa manere sinam.
 E t socij requiem poscunt, laniataq; classis
 P ostulat exiguas semirefecta moras.
 P ro meritis, & si qua tibi debebimus ultra,
 P ro spe coniugij tempora parua peto.
 D um freta mitescunt, & amor dum temperat usum,
 F ortiter ediscam tristitia posse pati.
 S in minus, est animus nobis effundere uitam,
 I n me crudelis non potes esse diu.
 A spicias utinam quæ sit scribentis imago,
 S cribimus, & gremio Troicus ensis adest.
 P erq; genas lachrymæ strictum labuntur in enses,
 Q ui iam pro lachrymis sanguine tinctus erit.
 Q uàm bene conueniunt fato tua munera nostro.
 I nstruis impensa nostra sepulchra breui.
 N ec mea nunc primum feriuntur pectora telo,
 I lle locus sæui uulnus amoris habet.
 A nna soror, soror Anna meæ malè conscia culpæ,
 I am dabis in cineres ultima dona meos.
 N ec consumpta rogis inscribar Elisa Sichæi,
 H oc tamen in tumuli marmore carmen erit.
 P ræbuit Aeneas & causam mortis, & enses,

*frangentia.

Ipsa sua Dido concidit usa manu.

HERMIONE ORESTIS.

 Alloquor Hermione nuper fratremq; uirumq;
 Nunc fratrem, nomen coniugis alter habet.
 Pyrrhus Achilleides animosus imagine patris
 Inclusam contra iusq; piūmq; tenet.
 Quod potui, renui, ne non inuita tenerer,
 Cætera famine non ualere manus.
 Quid facis Acacide? non sum sine uindice, dixi,
 Hæc tibi sub domino est Pyrrhe puella suo.
 Surdior ille freto clamantem nomen Orestis
 Traxit inornatis in sua tecta comis.
 Quid grauius capta Lacedæmone serua tulissem,
 Si raperet Graias barbara turba nurus?
 Parcius Andromachen uexauit Achæia uictrix,
 Cum Danaus Phrygias ureret ignis opes.
 At tu, cura mei si te pia tangit Oreste,
 Inijce non timidus in tua iura manus.
 An si quis rapiat stabulis armenta reclusis
 Arma seras, rapta coniuge lentus eris?
 Sit socer exemplo nuptæ repetitor ademptæ,
 Cui pia militiæ causa puella fuit.
 Si socer ignauus uacua stertisset in aula,
 Nupta foret Paridi mater, ut antè fuit.
 Non tu mille rates, sinuosaq; uela parabis,
 Nec numerum Danai militis, ipse ueni.
 Sic quoq; eram repetenda tamen, nec turpe marito est,
 A spera pro charo bella tulisse toro.

Quid?

Quid? quòd auus nobis idem Pelopèius Atreus?

E t si non esses uir mihi, frater eras.

V ir precor uxori, frater succurre sorori.

I nstant officio non una bina tuo.

M e tibi Tyndareus uita grauis autor, & annis

T radidit, arbitrium neptis habebat auus.

A t pater Aeacidae promiserat inscius acti.

P lus quoq; qui prior est ordine, posset auus.

C ùm tibi nubebam, nulli mea tæda nocebat,

S i iungar Pyrrho, tu mihi læsus eris.

E t pater ignoscet nostro Menelaus amori,

S uccubuit telis præpetis ipse Dei.

Q uem sibi permisit, genero *concedet amorem,

P roderit exemplo mater amata suo.

T u mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim

D ardanius partes aduena, Pyrrhus agit.

I lle licet patrijs sine fine superbiat actis,

E t tu quæ referas facta parentis habes.

T antalides omneis, ipsumq; regebat Achillem,

H ic pars militiæ, dux erat ille ducum.

T u quoq; habes proauum Pelopè, Pelopisq; parentem,

S i melius numeres, à Ioue quintus eris.

N ec uirtute cares, arma inuidiosa tulisti,

S ed tu quid faceres? induit illa patrem.

M ateria uellem fortis meliorem fuisses,

N on lecta est operi, sed data causa tuo.

H anc tamen implesti, iuguloq; Aegistus aperto

T ecta cruentaui, quæ pater ante tuus.

I ncrepat Aeacides, laudemq; in crimina uertit,

*permittet.

Et

Et tamen aspectus sustinet ille meos.
 Rumpor, & ora mihi pariter cum mente tumescunt,
 Pectoraq; inclusis ignibus usta dolent.
 Hermione coram quisquam ne obiecit Orestis?
 Nec mihi sunt uires, nec ferus ensis adest.
 Flere licet, certè flendo diffundimus iram,
 Perq; sinus lachrymæ fluminis instar eunt.
 Has semper solas habeo, semperq; profundo,
 Hument incultæ fonte perenne genæ.
 Hoc generis fatum, quod nostros errat in annos,
 Tantalides omnes apta rapina sumus.
 Non ego flumine referam mendacia Cycni,
 Nec querar in plumis delituisse Iouem.
 Quà duo porrectus longè freta detinet Isthmos
 Vecta peregrinis Hippodameia rotis.
 Castori Amyclæo, & Amyclæo Polluci
 Reddita Mopsopia Tyndaris urbe soror.
 Tyndaris Idæo trans æquora ab hospite raptâ
 Argolicas pro se uertit in arma manus.
 Vix equidem memini, memini tamen, omnia luctus,
 Omnia solliciti plena timoris erant.
 Flebat auus: flebatq; soror, fratresq; gemelli,
 Orabat superos Leda, suumq; Iouem.
 Ipsa ego non longos etiam tunc scissa capillos
 Clamabam, sine me, me sine mater abis?
 Nam coniux aberat, ne non Pelopeia credar,
 Ecce Neoptolemo præda parata sui.
 Pelides utinam uitasset Apollinis arcus,
 Damnaret nati facta proterua pater.

Nec

Nec quondam placuit, nec nunc placuisset Achilli,
 A bducta uiduum coniuge flere uirum.
 Quæ mea cœlestis iniuria fecit iniquos?
 Quod ue mihi miseræ sydus obesse querar?
 Parua mea sine matre sui, pater arma gerebat,
 Et duo cùm uiuant, orba duobus eram.
 Non tibi blanditias primis mea mater in annis
 Incerto dictas ore puella tuli.
 Non ego captiui breuibus tua colla lacertis,
 Non sedi gremio sarcina grata tuo.
 Non cultus tibi cura mei, nec pacta marito
 Intravi thalamos matre parante nouos.
 O buia prodieram reduci tibi (uera fatebor)
 Nec facies nobis nota parentis erat.
 Te tamen esse Helenen, quòd eras pulcherrima, sensi,
 Ipsa requirebas, quæ tua nata foret.
 Pars hæc una mihi coniux bene cessit Orestes,
 His quoq; ni pro se pugnet, ademptus erit.
 Pyrrhus habet captam reduce, & uictore parente,
 Et minus hoc nobis diruta Troia* dedit
 Cùm tamen altus equis Titan radiantibus instat,
 Perfruator infelix liberiore malo.
 Nox ubi me thalamis ululantem, & acerbà gementem
 Condidit, in mœsto procubuiq; toro,
 Pro somno lachrymis oculi funguntur obortis,
 Quaq; licet fugio, sicut ab hoste, uiro,
 Sæpe malis stupeo, rerumq; oblita, lociq;
 Ignara tetigi Scyria membra manu.
 Utq; nefas sensi, malè corpora tacta relinquo,

*fuit.

Et

Et mihi pollutas credor habere manus.
 Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestis
 Exit, & errorem uocis, ut omen, amo.
 Per genus infelix oro, generisq; parentem,
 Qui freta, qui terras, & sua regna quatit.
 Per patris ossa tui, patriui mihi, quæ tibi debent,
 Quæ se sub tumulo fortiter ultra iacent.
 Aut ego præmoriar, primoq; extinguar in æuo,
 Aut ego Tantalidæ Tantalus uxor ero.

DEIANIRA HERCVLI. 9.

Gratulor Oechaliam titulis accedere nostris,
 Victorem uictæ succubuisse queror.
 Fama Pelasgiadas subito peruenit in urbes
 Decolor, & factis inficianda tuis:
 Quem nunquam Iuno, sericsq; immensa laborum
 Fregerit, huic Iolen imposuisse iugum.
 Hoc uelit Eurystheus, uelit hoc germana Tonantis,
 Lætâq; sit uitæ labe nouerca tuæ.
 At non ille uenis, cui nox (si creditur) una,
 Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.
 Plus tibi, quam Iuno, nocuit Venus: illa premendo
 Sustulit, hæc humili sub pede colla tenet.
 Respice uindicibus pacatum uiribus orbem,
 Quæ latam Nereus carulus ambit humum.
 Se tibi pars terræ, tibi se tota æquora debent.
 Implesti meritis Solis utranq; domum.
 Quod te laturum est, coelum prius ipse tulisti,
 Hercule supposito sydera fulsit Atlas.

Quid

Quid nisi notitia est misero quaesita pudori,
 Si cumulas stupri facta priora nota?
 Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
 Cum tener in cunis iam Ioue dignus eras?
 Cœpisti melius, quàm desinis: ultima primis
 Cedunt: dissimiles, hic uir, & ille puer.
 Quem non mille ferae, quem non Stheneleius hostis,
 Non potuit Iuno uincere, uincit Amor.
 At bene nupta seror, quia nominor Herculis uxor,
 Sitq; socer, rapidis qui tonat altus equis.
 Quàm malè inæquales ueniunt ad aratra iuueni,
 Tam premitur magno coniuge nupta minor,
 Non honor est, sed onus, species læsura ferentes.
 Siqua uoles aptè nubere, nube pari.
 Vir mihi semper abest, & coniuge notior hospes,
 Monstraq; terribiles persequiturq; feras:
 Ipsa domo uidua uotis operata pudicis
 Torqueor, infesto ne uir ab hoste cadat.
 Inter serpentes, aprosq; auidosq; leones.
 I actor, & esuros cerno per ossa canes.
 Me pecudum fibrae, simulachraq; inania somni,
 Omniaq; arcana nocte petita mouent.
 Acupor infelix incertæ murmura famæ.
 Speq; timor dubia, spesq; timore cadit.
 Mater abest, queriturq; deo placuisse potenti,
 Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus adest.
 Arbitratur Eurystheus iræ Iunonis iniquæ
 Sentitur nobis, iraq; longa deæ.
 Hæc mihi ferre parum est, peregrinos addis amores,

Et

*hæfuros.

Et mater de te quælibet esse potest.
 Non ego Parthenijs temeratam uallibus Augen,
 Nec referam partus Ormeni nympha tuos.
 Nec tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores,
 Quarum de populo nulla relicta tibi est.
 Vna recens crimen referetur adultera nobis,
 Vnde ego sum Lydo facta nouerca Lamo.
 Mæander, toties qui terris errat in isdem,
 Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas,
 Vidit in Herculeo suspensa monilia collo
 Illo, cui cælum sarcina parua fuit.
 Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
 Et solidis gemmas apposuisse toris.
 Nempe sub his animam pestis Nemeæa lacertis
 E didit, unde hæmerus tegmina læuus habet.
 Ausus es hirsutos mitra redimire capillos,
 Aptior Herculeæ populus alba comæ.
 Nec te Mæonia lasciuæ more puellæ
 Incingi Zona dedecuisse pudet.
 Non tibi succurrit crudi Diomedis imago,
 Efferus humana qui dape pauit equos.
 Si te uidisset cultu Busiris in isto,
 Huic uictor uicto nempe pudendus eras.
 Detrahat Antæus duro redimicula collo,
 Ne pigeat molli succubuisse uiro.
 Mæonias inter calathum tenuisse puellas
 Diceris, & dominæ pertinuisse minas.
 Non pudet Alcide uictricem mille laborum
 Rasilibus calathis imposuisse manum?

Crasaqs

- C rassaq; robusto deducis pollice fila,
 A equaq; formosæ pensa rependis heræ.
 A h quoties, digitis dum torques stamina duris,
 P ræualidæ fufos comminuere manus.
 D iceris infelix scuticæ tremefactus habenis,
 A nte pedes dominæ pertinuiffe minas.
 E ximijs pompis præconia summa triumphî,
 F actaq; narrabas dissimulanda tibi.
 S cilicet immane is elifos faucibus hydros,
 I nfantem*caudis inuoluiffè manum.
 V t Tegeæus Aper cupressifero Erymantho
 I ncubat, & uasto pondere lædit humum,
 N on tibi Threicijs affixa penatibus ora,
 N on hominum pingues cæde tacentur equæ.
 P rodigiumq; triplex armenti diues Iberi
 G eryones, quamuis in tribus unus erat.
 I nq; canes totidem trunco digestus ab uno
 C erberus implicitis angue minante comis.
 Q uaq; redundabat fœcundo uulnere serpens
 F ertilis, & damnis*diues ab ipsa suis.
 Q uodq; inter læuumq; latus, dextrumq; lacertum,
 P ergræue compressa fauce pependit onus,
 E t malè confisum pedibus, formaq; bimembri,
 P ulsum Thessalicis agmen equestre iugis.
 H æc tu Sidonio potes insignitus amictu
 D icere? num cultu lingua retenta silet?
 S e quoq; nympha tuis *ornauit Iardanis armis
 E t tulit è capto nota trophæa uiro.
 I nunc, tolle animos, & fortia facta recense.

*nuda dilace
raste manu.

*ditior ipsa.

*onerauit.

d d

Quod

Quod tu non esses iure, uir illa fuit.
 Quā tanto minor es, quanto te maxime rerum,
 Quā quos uicisti, uincere maius erat.
 Illi procedit rerum mensura tuarum.
 Cede bonis, hāeres laudis amica tuā est.
 O pudor, hirsuti costis exuta leonis,
 Aspera texerunt uellera molle latus.
 Falleris, & nescis, non sunt spolia ista leonis,
 Sed tua, tuq; fera uictor es, illa tui.
 Femina tela tulit Lernæis atra uenenis,
 Ferre grauem lana uix satis apta colum.
 Instruxitq; manum claua domitricæ ferarum,
 Vidit & in speculo coniugis arma sui.
 Hæc tamen audieram, licuit non credere famæ.
 E n uenit ad sensus mollis ab aure dolor.
 Ante meos oculos adducitur aduena pellex,
 Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.
 Non finis auerti, mediā captiua per urbem,
 In noctis oculis aspicienda uenit.
 Non uenit incultis captarum more capillis
 Fortunam uultu fassa te gente suo.
 Ingreditur latè multo spectabilis auro,
 Qualiter in Phrygia tu quoq; cultus eras.
 Dat uultum populo sublimis: ut Hercule uicto,
 Oechaliam uiuo stare parente putes.
 Forsitan expulsa Aetolide Deianeira,
 Non omne deposito pellicis, uxor erit.
 Eurytidos Ioles, atq; insani Alcidae
 Turpia formosus corpora iunget Hymen.

*tegendero
suos.

*famosus.

Mens

Mens fugit admonitu, frigusq; perambulat artus,
 Et iacet in gremio languida facta manus.
 Me quoq; cum multis, sed me sine crimine amasti,
 Ne pigeat, pugnae bis tibi causa fui.
 Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,
 Truncaq; limosa tempora mersit aqua.
 Semiuir occubuit ui, lerniferoq; ueneno
 Nessus, et infecit sanguis equinus aquas.
 Sed quid ego haec refero? scribenti nuntia uenit
 Fama, uirum tunicae labe perire meae.
 Hei mihi quid feci? quod me furor egit amantem?
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 An tuus in media coniux lacerabitur Oeta,
 Tu sceleris tanti causa superstes eris?
 Et quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
 Credar? coniugij mors mea pignus erit.
 Tu quoq; cognosces in me Meleagre sororem.
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 Heu deuota domus folio sedet acrior alto,
 Oenea desertum *nuda senecta premit.
 Exulat ignotis Tydeus germanus in oris,
 Alter fatali uiuus in igne fuit.
 Exegit ferrum sua per praecordia mater,
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 Deprecor hoc unum per iura sacerrima lecti,
 Ne uidear thalamis insidiata tuis.
 Nessus, ut est auidum percussus arundine pectus,
 Hic, dixit, uires sanguis amoris habet.
 Illita Nesso nisi tibi texta ueneno.

*longa.

d d z

Impia

I m pia quid dubitas Deianeira mori?
 I amq; uale seniorq; pater, germanaq; Gorge,
 E t patria, & patriæ frater adempte mea.
 E t tu lux oculis hodierna nouissima nostris,
 V irq; (sed ò possis) & puer Hylle uale.

A R I A D N E T H E S E O. 10.

M itius inueni, quàm te, genus omne ferarum,
 Credita non ulli, quàm tibi, peius eram.
 Quæ legis, ex illo Theseu tibi littore mitto,
 V nde tuam sine me uela tulere ratem,
 I n quo me somnusq; meus malè prodidit, & tu
 P rò facinus, somnis insidiate meis.
 T empus erat uitrea quo primùm terra pruina
 S pargitur, & tectæ fronde queruntur aues.
 I ncertum uigilans an somno languida, moui
 T hesea prensuras semisopita manus.
 N ullus erat, referoq; manus, iterumq; retento,
 P erq; torum moueo brachia, nullus erat.
 E xcussere metus somnum, conterrita surgo,
 Membraq; sunt uiduo præcipitata toro.
 P rotinus adductis sonuerunt pectora palmis,
 V tq; erat è somno turbida rapta coma est.
 L una fuit, specto, siquid, nisi littora cernam,
 Quod uideant oculi, nil, nisi littus habent.
 N unc huc, nunc illuc, & utroq; sine ordine curro,
 A lta puellares tardat arena pedes.
 I nterea toto clamanti littore, Theseu,
 R eddebant nomen concaua saxa tuum.

Et quoties

- Et quoties ego te, toties locus ipse uocabat.
 Ipse locus miseræ ferre uolebat opem.
 Mons fuit, apparent frutices in uertice rari.
 Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.
 Ascendo, uires animus dabat, atq; ita latè
 Aequora prospectu metior alta meo.
 Inde ego (nam uentis quoq; sum crudelibus usa)
 Vidi præcipiti carbasa tensa Noto.
 Aut uidi, aut certè quia me uidisse putauì,
 Frigidior glacie, semianimusq; fui.
 Nec languere diu patitur dolor, excitor illo,
 Excitor, & summa Thesea uoce uoco.
 Quò fugis? exclamo, scelerate reuertere Theseu,
 Flecte ratem, numerum non habet illa suum.
 Hoc ego, quod uoci deerat, plangore replebam.
 Verbera cum uerbis mista fuere meis.
 Si non audires, ut saltem cernere posses,
 Iactatæ latè signa dedere manus.
 Candida q; imposui longæ uelamina uirgæ,
 Scilicet oblitos admonitura mei.
 Iamq; oculis ereptus eras, tunc deniq; fleui.
 Torpuerant molles antè dolore genæ.
 Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent,
 Postquam desierant uela uidere tua?
 Aut ego diffusis erraui sola capillis,
 Qualis Ab Ogygio concita Baccha Deo.
 Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi,
 Quamq; lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
 Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos,
 d d 3 Sed

S ed non acceptos exhibiturus erat.
 E t tua quæ possum, pro te uestigia tango,
 S trataq; quæ membris intepuere tuis.
 I ncumbo, lachrymisq; toro manante profusis,
 P ressimus, exclamo, te duo, redde duos.
 V enimus huc ambo, cur non discedimus ambo?
 P erfide pars nostri lectule maior ubi est?
 Q uid faciam? quò sola ferar? uacat insula cultu:
 N on hominum uideo, non ego facta boum.
 O mne latus terræ cingit mare, nauita nusquam est,
 N ulla per ambiguas puppis itura uias.
 F inge dari comitesq; mihi, uentosq; ratemq;
 Q uid sequar? accessus terra paterna negat.
 V t rate felici pacata per æquora labar,
 T emperet ut uentos Aeolus, exul ero.
 N on ego te Crete centum digesta per urbes
 A spiciam, puero cognita terra Ioui.
 N am pater, & tellus iusto regnata parente,
 P rodita sunt factò nomina cara meo,
 C ùm tibi, ne uictus tecto morerere recuruo,
 Q uæ regerent passus, pro duce fila dedi.
 C ùm mihi dicebas, per ego ipsa pericula iuro,
 T e fore, dum nostrum uiuet uterq; meam.
 V iuimus, & non sum Theseu tua, si modò uiuit
 F æmina periuri fraude sepulta uiri.
 M e quoq; quæ fratrem, mactasses improbe claua,
 E sset, quam dederas, morte soluta fides.
 N unc ego non tantum, quæ sum passura recordor,
 S ed quæcunq; potest ulla relictæ pati.

Occurrunt

- O ccurrunt animo pereundi mille figuræ,
 Morsq; minus poenæ, quàm mora mortis, habet.
- I am iam uenturos aut hac, aut suspicor illac,
 Qui lanient auidos uiscera dente lupos.
 Forsitan, & fuluos tellus alit ista leones.
 Quis scit, an hæc sauas insula tigres habet?
- E t freta dicuntur magnos expellere phocas.
 Quis uetat & gladios per latus ire meum?
- T antum ne religer dura captiua catena,
 N e ue traham serua grandia pensa manu.
- C ui pater est Minos, cui mater filia Phœbi,
 Quodq; magis memini, quæ tibi pacta fui.
- S i mare, si terras, porrectaq; littora uidi,
 Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
- C œlum restabat, timeo simulachra Deorum,
 Destituor rapidis præda, cibusq; feris.
- S iue colunt, habitantq; uiri, diffidimus illis,
 E xternos didici læsa timere uiros.
- V iueret Androgeos utinam, nec facta tulisses
 I mpia funeribus Cecropi terra tuis.
- N ec tu mactasses nodoso stipite Theseu
 A rdua parte uirum, dextera parte bouem.
- N ec tibi, quæ redivus monstrarent, fila dedissem,
 F ila per adductas sæpe recepta manus.
- N on equidem miror, si stat uictoria tecum,
 S trataq; Cretæam bellua strauit humi.
- N on poterant figi præcordia ferrea cornu:
 V t te non tegeres, pectore tutus eras.
- I lluc tu silices, illuc adamanta tulisti,
 d d † illic,

*facta luisses

*tua mactas=
set.

*humum.

I llic, qui silices Theſea uincat, habes.
 C rudeles ſomni, quid me tenuiſtis inertem?
 A t ſemel æterna nocte premia fui.
 V os quoq; crudeles uenti, nimiumq; parati,
 F laminaq; in lachrymas officioſa meas.
 D extera crudelis, quæ me, fratremq; necauit,
 E t data poſcenti nomen inane fides.
 I n me iurarunt ſomnus, uentusq; fidesq;.
 P rodita ſum cauſis una puella tribus.
 E rgo ego nec matris lachrymas moritura uidebo,
 N ec mea, qui digitis lumina condat, erit.
 S piritus infelix peregrinas ibit in auras,
 N ec poſitos artus unget amica manus.
 O ſſa ſuperſtabunt uolucres inhumata marina.
 H æc ſunt officijs digna ſepulchra meis.
 I bis Cecropios portus, patriaq; receptus
 C ùm ſteteris turbæ celfus honore tuæ,
 E t bene narraris letum tauriq; uiriq;,
 S ectaq; per dubias ſaxea tecta uias,
 M e quoq; narrato ſolam tellure relictam:
 N on ego ſum titulis ſurripienda tuis.
 N ec pater eſt Aegeus, nec tu Pittheidos Aetræ
 F ilius: autores ſaxa, fretumq; tui.
 D ij facerent, ut me ſumma de puppe uideres.
 M ouiffet uultus mœſta figura tuos.
 N unc quoq; non oculis, ſed qua potes aſpice mente
 H ærentem ſcopulo, quem uaga pulſat aqua.
 A ſpice demiffos lugentis more capillos,
 E t tunicas lachrymis, ſicut ab hymbre, graues.

Corpus

C orpus, ut impulsæ segetes aquilonibus, horret,
L itterâq; articulo pressa tremente labat.

N on te per meritum, quoniam malè cepsit, adoro.

D ebita sit factô gratia nulla meo.

S ed nec pœna quidem, si non ego causa salutis,

N on tamen est, cur tu sis mihi causa necis.

H as tibi plangendo lugubria pectora lassas,

I nfelix tendo trans freta longa manus.

H os tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos,

P er lachrymas oro, quas tua facta mouent,

F lecte ratem Theseu, uersoq; relabere uento.

S i prius occidero, tu tamen ossa feres.

CANACE MACAREO. 11.

S I qua tamen cæcis errabunt scripta lituris,

O blitus à dominæ cade libellus erit.

D extra tenet calamum, strictum tenet altera ferrum,

E t iacet in gremio charta* notata meo.

H æc est Aeolidos fratri scribentis imago.

S ic uideor duro posse placere patri.

I pse necis cuperem nostræ spectator adesset,

A utorisq; oculis exigeretur opus.

V t ferus est, multoq; suis truculentior euris,

S pectaret siccis uulnera nostra genis.

S cilicet est aliquid cum seuis uiuere uentis,

I ngenio populi conuenit ille sui.

I lle Noto, Zephyroq; & Scythonio Aquiloni

I mperat, & pennis Eure proterue tuis.

I mperat heu uentis, tumidæ non imperat iræ,

d d s Possidet

*soluta.

P oſidet & uitijſ regna minora ſuis.
 Quid iuuat admotam per auorum nomina cœlo
 I nter cognatos poſſe referre Iouem?
 N on minus inſeſtum funebria munera ferrum
 F œminea teneo non mea tela manu?
 *commiſit. O utinam Macareu, quæ nos *coniunxit iu unum,
 V eniſſet leto ſerior hora meo.
 C ur unquam plus me frater, quàm frater amaſti?
 E t tibi, non debet quod ſoror eſſe, fui?
 I pſa quoq; incalui, qualemq; audire ſolebam,
 N eſcio quem ſenſi corde tepente Deum.
 *macies ad= F ugerat ore color, *maciesq; obduxerat artus,
 duxerat. S umebant minimos ora coacta cibos.
 N ec ſomni faciles, & nox erat annua nobis,
 E t gemitum nullo læſa dolore dabam.
 N ec cur hoc facerem, poteram mihi reddere cauſam,
 N ec noram quid amans eſſet, at illud eram.
 P rima malum nutrix animo præſenſit anili,
 P rima mihi nutrix, Aeoli dixit amas.
 E rubui, gremioq; pudor deiecit ocellos.
 H æc ſatis in tacita ſigna fatentis erant.
 I amq; tumefcebant uitiatum pondera uentris.
 A egraq; furtiuum membra grauabat onus.
 Q uas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
 A ttulit: audaci ſuppoſuitq; manu?
 V t penitus noſtris (hoc te celauimus unum)
 V iſceribus creſcens excuteretur onus.
 A h nimium uiuax admotis reſtitit inſans
 A rtibus, & tectus tutus ab hoſte fuit.

I am nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi,
 D enaꝫ; Luciferos Luna mouebat equos.
Nescio quæ faceret subitos mihi causa dolores,
 E t rudis ad partus, & noua miles eram.
Nec tenui uocem, quid, ait, tua crimina prodis?
 O raꝫ; clamantis conscia preßit anus.
Quid faciam infelix? gemütus dolor edere cogit,
 S ed timor, & nutrix, & pudor ipse uetant.
Contineo gemütus, elapsaꝫ; uerba reprendo,
 E t cogor lachrymas combibere ipsa meas.
Mors erat antè oculos, & opem Lucina negabat,
 E t graue, si morerer, mors quoꝫ; crimen erat.
Cùm super incumbens, scissa tunicaꝫ; comaꝫ;
 P ressa refouisti pectora nostra tuis.
Et mihi uiue soror, soror ò charißima, dixit,
 V iue, nec unius corpore perde duos.
Spes bona det uires, fratri nam nupta futura es.
 I llius, de quo *mater, & uxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua uerba reuixi,
 E t positum est uteri crimen, onusꝫ; mei.
Quid tibi grataris? media sedet Aeolus aula,
 C rinina sunt oculis surripienda patris.
Frondebis infantem, ramisꝫ; albens oliuæ,
 E t leuibus uittis sedula celat anus.
Fictaꝫ; sacra facit, dicitꝫ; precantia uerba,
 D at populus sacris, dat pater ipse uiam.
Iam prope limen erat, patrias uagitus ad aures
 V enit, & indicio proditur ille suo.
Eripit infantem, mentitaꝫ; sacra reuelat

*mater es.

Aeolus

A eolus, insana regia uoce sonat.
 Vt mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura,
 Vt quatitur tepido fraxina uirga. Noto:
 Sic mea uibrari pallentia membra uideres,
 Quassus ab imposito corpore lectus erat.
 Irruit, & nostrum uulgat clamore pudorem,
 Et uix à misero continet ore manus.
 Ipsa nihil præter lachrymas pudibunda profudi,
 Torpuerat gelido lingua retenta metu,
 Iamq; dari paruum canibusq; aibusq; nepotem
 Iusserat, in solis destituiq; locis.
 Vagitus dedit ille miser, sensisse putares,
 Quaq; suum poterat uoce, rogabat auum.
 Quid mihi tunc animi credis germane fuisse
 (Nam potes ex animo colligere ipse tuo)
 Cum mea me coram syluas inimicus in altas
 Viscera montanis ferret edenda lupis?
 Exierat thalamo, tunc demum pectora planxi,
 Contigit inq; meas unguibus ire genas.
 Interea patrius uultu moerente satelles
 Venit, & indignos edidit ore sonos.
 A eolus hunc ensen mittit tibi, tradidit ensen,
 Et iubet ex merito scire, quid iste uelit.
 Scimus, & utemur uiolento fortiter ense,
 Pectoribus condam dona paterna meis.
 His mea muneribus genitor connubia donas?
 Hac tua dote pater filia diues erit?
 Tolle procul decepte facès Hymenæe maritæ,
 Et fuge turbato tecta nefanda pede.

Ferte

Ferte faces in me, quas fertis, Erinnyes atræ,
 Vt meus ex isto luceat igne rogus.
Nubite felices Parca meliore sorores,
 Admissi memores sed tamen este mei.
Quid puer admisit tam paucis editus horis?
 Quo læsit facto uix bene natus auum?
Si potuit meruisse necem, meruisse putetur:
 Ah miser admissio plectitur ille meo.
Nate dolor matris, rapidarum præda ferarum,
 Hei mihi natali dilacerate tuo:
Nate parum fausti miserabile pignus amoris,
 Hæc tibi prima dies, hæc tibi summa fuit.
Non mihi te licuit lachrymis perfundere iustis,
 In tua non tonsas ferre sepulchra comas.
Non super incubui, non oscula frigida carpsi,
 Diripiunt auidæ uiscera nostra feræ.
Ipsa quoq; infantis cum uulnere persequar umbras,
 Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen o frustra miseræ sperate sorori,
 Sparsa precor nati collige membra tui:
Et refer ad matrem, socioq; impone sepulchro,
 Vrnaq; nos habeat quamlibet arcta duos.
Vive memor nostri, lachrymasq; in funera funde,
 Ne ue reformida corpus amantis amans.
Tu, rogo, proiectæ nimium mandata sororis,
 Perfer, mandatis perfruar ipsa patris.

M E D E A I A S O N I . 12.

VT tibi Colchorum memori regina uacui,

Ars

Ars mea cūm peteres, ut tibi ferret opem.
 Tunc, quæ dispensant mortalia fata sorores,
 Debuerant fusos euoluisse suos.
 Tunc potui Medea mori bene: quicquid ab illo
 Produxi uitæ tempore, pœna fuit.
 Hei mihi, cur unquam iuuenilibus acta lacertis
 Phrixeam petijt Pelias arbor ouem?
 Cur unquam Colchi Magnetida uidimus Argo?
 Turbaq; Phasiacam Graia bibistis aquam?
 Cur mihi plus æquo flauī placuere capilli?
 Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?
 *semel. A ut *saltem (in nostras quoniam noua puppis arenas
 Venerat, audaces attuleratq; uiros)
 I sset anhelatos non præmedicatus in ignes
 I mmemor Aesonides, oraq; adunca boum.
 S emina iecisset, totidem sumpsisset & hostes,
 V t caderet cultu cultor ab ipse suo.
 Quantum perfidiæ tecum scelerate perisset,
 D empta forent capiti quàm nala multa meo.
 E st aliqua ingrato meritum exprobrare uoluptas,
 H ac fruar, hæc de te gaudia sola feram.
 I usus inexpertam Colchos aduertere puppim,
 I ntrasti patriæ regna beata meæ.
 H oc illic Medea sui, noua nupta quod hic est,
 Quàm pater est illi, tam mihi diues erat.
 H ic Ephuren bimarem, Scythia tenus ille niuosa,
 O mne tenet ponti quâ plaga leua iacet.
 A ccipit hospitio iuuenes pater Oeta Pelasgos,
 E t premittis pictos corpora Graia toros.

Tunc

Tunc ego te uidi, tunc cœpi scire, quis esses,
 I lla fuit mentis prima ruina mea.
 E t uidi, & perij, nec notis ignibus arsi,
 A rdet ut ad magnos pinea tæda Deos.
 E t formosus eras, & me mea fata trahebant.
 A bstulerant oculi lumina nostra tui.
 P erfide sensisti, quis enim bene celat amorem?
 E minet indicio prodita flamma suo.
 D ixerat interea tibi rex, ut dura ferorum
 I nsolito premeres uomere colla boum.
 M artis erant tauri plus quàm per cornua seui,
 Q uorum terribilis spiritus ignis erat.
 A ere pedes solidi, prætentâq; naribus æra,
 N igma per afflatus hæc quoq; facta suos.
 S emina prætereâ populos genitura iuberis
 S pargere deuota leta per arua manu.
 Q ui peterent natis secum tua corpora telis,
 I lla erat agricolæ mæsis iniqua suo.
 L umina custodis succumbere nescia somno.
 V ltimus est aliqua decipere arte labor.
 D ixerat Oëtes, mæsti consurgitis omnes,
 M ensaq; purpureos deserit alta toros.
 Q uàm tibi tunc longè regnum dotale Creusæ,
 E t soror & magni nupta Creontis erat.
 T ristis abis, oculis abeuntem prosequor udis,
 E t dixit tenui murmure lingua, uale.
 V t positum tetigi thalamo malè saucia lectum,
 A cta est per lachrymas nox mihi, quanta fuit.
 A nte oculos tauriq; meos, segetesq; nefandæ,

Ante

Ante meos oculos peruigil anguis erat.
 Hinc amor, hinc timor est, ipsum timor auget amorem,
 Mane erat, & thalamo chara recepta soror.
 Disiectamq; comas, auersaq; in ora iacentem
 Inuenit, & lachrymis omnia plena meis.
 O rat opem Minyis, petit altera, & altera habebit,
 Aesonio iuueni, quod rogat illa, damus.
 Est nemus & piceis, & frondibus ilicis atrum,
 Vix illuc radijs solis adire licet.
 Sunt in eo (fuerant certè) delubra Dianæ,
 A urea barbarica stat dea facta manu.
 Nostin? an exciderint mecum loca? uenimus ambo,
 Ausus es infido sic prior ore loqui.
 Ius tibi, & arbitrium nostræ fortuna salutis
 Tradidit, inq; tua est uitâq; morsq; manu.
 Perdere posse sat est si quem iuuat ista potestas,
 Sed tibi seruatus gloria maior ero.
 Per mala nostra precor, quorum potes esse leuamen,
 Per genus, & numen cuncta uidentis aui:
 Per triplices uultus, arcanaq; sacra Dianæ,
 Et si fortè aliquos gens habet ista deos:
 O uirgo miserere mei, miserere meorum,
 Effice me meritis tempus in omne tuum.
 Quòd si fortè uirum non dedignare Pelasgum,
 (Sed mihi tam faciles unde deosq; meos?)
 Spiritus antè meus tenues uanescat in auras,
 Quàm thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.
 Conscia sit Iuno sacris præsecta maritis,
 Et dea marmorea cuius in ade sumus.

Hæc

IASONI.

Hæc animum, et quata pars, etiam movere puella
 simplicis, et dextra dextraque iuncta mee.
 Vidi, etiam lacrimis; an est pars fraudis in illis?
 Sic cito sum verberis capta puella tuis.
 Iungis et arripes in adulto corpore tauros,
 et solidam iusso vomere, findis humum.
 Arua venenatis pro semine dentibus implet,
 nascitur et gladius, scutaque miles habens.
 Ipsa ego, que dederam medicamina; pallida sed,
 Cum vidi subito arma tenere viros.
 Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
 in se convulsas convertere manus.
 Per vios, et cæcis draconis squamis crepitantibus horrens,
 sibilat, et torto gestare, verrit humum.
 Dolis, spes tibi erant? Ubierat tua regia, coniux?
 quique maris gemini dilinet isthmos aquas?
 Illa ego, que tibi sum nunc denique barbara factas,
 nunc tibi sum pauper, nunc tibi iasa nâcens.
 Flamma subdixi medicato lumina somno,
 et tibi que raptes, cellera, tuto dedi.
 Proditus est genitor, regnum patriamque reliquit,
 Nihil in opamilio, quod libet esse tui.
 Virginitas facta est; peregrini præda latronis,
 Optima, suam cara matre relicta soror.

At te

At te non fugiens sine me germane reliqui,
 deficit hoc uno litera nostra loco.
 Quod facere ausa est, non audet scribere, dextra,
 sic ego, sic tecum, dilaceranda fuit.
 Nectamen exstimui (quid enim post illa timerem?)
 Credere me pelago foamina l'anguine nocens.
 Numen ubi est? ubi Dii? meritas subeamus in alto
 In fraudis poenas, credulitati ego.
 Congregios utinam Symplegades aliiissent,
 nos traque adhererent ossibus ossa tuis.
 Aut nos scylla rapax canibus misisset edendo.
 Debit ingratis scylla nocere viris.
 Queque vomit totidem fluxus, totidemque resorbet,
 nos quoque trinaecris supponisset aquas.
 Sosper ad Aemonias, victoribus revertentis urbibus
 ponitur ad patrias, aurea lana, Deos.
 Quid referam Pelio natas pietate nocentes?
 Caesaque virgineas membra paternae manus?
 Ut culpam alti, tibi mihi laudare necesse est,
 pro quo sum toties esse coacta nocens.
 Ausus es ò (iusto desunt tua verba doli)
 accusas Aesonia dicere, cede domo.
 Intra domo cessi, rediti comitatus duobus,
 Et, qui me sequitur semper, amore tui.

At subit

At subito nostras ut Hymen cantatus ad aures
Venit, et accenso lampades igne micant:
Tibiaque effudit socialia carmina vobis,
at mihi funesta fleviliora tuba:
Perstimui, nec adhuc tantum scelus esse putabant,
sed tamen in toto pectore frigus erat.
Turba ruunt, et Hymen clamant, Hymene frequentant,
quo propior vox est, hoc mihi peius erat
Diversi flebant servi, lacrymasq; tegebant,
Quis vellet tanti nuncius esse mali?
Me quoque,

Ayuntamiento de Madrid

At Subi

- Me quoq; quicquid erat, potius nescire iuuabat,
 Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
 Cùm minor è pueris*iuſſu, studioq; uidendi
 Conſtitit ad geminæ limina prima foris. *iuſſus.
 Hinc mihi, mater abi, pompam pater, inquit, Iason
 Ducit, & adiunctos aureus urget equos.
 Protinus abſciſſa planxi mea pectora ueste,
 Tutâ nec à digitis ora fuere meis.
 Ire animus mediæ ſuadebat in agmina turbæ,
 Sertaq; compositis demere raptâ comis.
 Vix me continui, quin ſic laniata capillos
 Clamarem, meus eſt, iniiceremq; manus.
 Laſe pater gaude, Colchi gaudete relictî,
 Inferias umbræ fratris habete mei.
 Deſeror amiſſis, regno, patriaq; domoq;
 Coniuge, qui nobis omnia ſolus erat.
 Serpentes igitur domui, taurosq; furentis,
 Vnum non potui perdomuiſſe uirum.
 Quæq; feros repuli doctis medicatibus ignes,
 Non ualeo flammas effugere ipſa meas.
 Ipsi me cantus, artes, herbæq; relinquunt.
 Nil Dea, nil Hecates ſacra potentis agunt.
 Non mihi grata*quies, noctes uigilantur amara, *dies.
 Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt.
 Quæ me non poſſum, potui ſopire draconem,
 Vtilior cuiuis, quàm mihi, cura mea eſt.
 Quos ego ſeruauî, pellex amplectitur artus,
 Et noſtri fructus illa laboris habet.
 Conſitan & ſultæ dum te iactare maritæ

Quæris, & iniustis auribus apta loqui.

In faciem, moresq; meos noua crimina fingis.

Rideat, & uitijs læta sit illa meis.

Rideat, & Tyrio sedeat sublimis in ostro.

Flebit, & ardores uincet adusta meos.

Dum ferrum, flammæq; aderunt, succusq; ueneni,

Hæstis Medæ nullus inultus erit.

Quod si fortè preces præcordia ferrea tangunt,

Nunc animis audi uerba minora meis.

Nam tibi sum supplex, quod tu mihi sæpe fuisti,

Nec moror ante tuos procubuisse pedes.

Si tibi sum uilis, communes respice natos.

Sæuiet in partus dira nouerca meos.

Et nimium similes tibi sunt, & imagine tangor,

Et quoties uideo, lumina nostra madent.

Per superos oro, per auitæ lumina flammæ,

Per meritum, & natos pignora nostra *tuos,

Redde torum, pro quo tot res insana reliqui,

Adde fidem dictis, auxiliumq; refer.

Non ego te imploro contra taurosq; uirosq;

Vtq; tua serpens uicta quiescat ope.

Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti,

Cum quo sum pariter facta parente parens.

Dos ubi sit quæris? campo numerauimus illo,

Qui tibi laturo uellus arandus erat.

Aureus ille aries uillo spectabilis aureo

Dos mea: quam, dicam si tibi redde, neges.

Dos mea, tu sospes, dos est mea Graia iuuentus,

In nunc Sisyphias improbe confer opes.

Quod

*duos.

Quòd uiuis, quòd habes nuptam, socerumq; potentem,

H oc ipsum, ingratus quòd potes esse, meum est.

Quos equidem actutum: sed quid prædicere poenam

A ttinet? ingentes parturit ira minas.

Quò feret ira, sequar. facti fortasse pigebit:

E t piget infido consuluisse uiro.

V iderit ista deus, qui nunc mea pectora uersat,

N escio quid certè mens mea maius agit.

LAODAMEIA PROTESILAO. 13.

Mittit, & optat amans quò mittitur ire, salutem

Aemonis Aemonio Laodameia uiro.

A ulide te fama est uento retinente morari,

A h, me cum fugeres, hic ubi uentus erat?

T unc freta debuerant uestris obfistere remis,

I llud erat seuis utile tempus aquis.

O scula plura uiro, mandataq; plura dedissem,

E t sunt, quæ uolui dicere plura tibi.

R aptus es hinc præceps, & qui tua uela uocaret,

Q uem cuperent nautæ, non ego, uentus erat.

V entus erat nautis aptus, non aptus amanti,

S oluor ab amplexu Protesilaë tuo.

L inguaq; mandatis uerba imperfecta reliquit,

V ix illud potui dicere triste, uale.

I ncubuit Boreas, arreptaq; uela tetendit,

I amq; meus longè Protesilaus erat.

D um potui spectare uirum, spectare iuuabat,

S umq; tuos oculos usq; secuta meis.

V t te non poteram, poteram tua uela uidere,

Vela diu uultus detinuere meos.

At postquam nec te, nec uela fugacia uidi,

Et quod spectarem, nil, nisi pontus, erat,

Lux quoque tecum abiit, tenebrisque exanguis obortis

Succiduo dicor procubuisse genu.

Vix socer Iphiclus, uix me grandæuus Acastus,

Vix mater gelida mœsta refecit aqua.

Officium fecere pium, sed inutile nobis,

Indignor miseræ non licuisse mori.

Vtque animus redijt, pariter rediere dolores,

Pectora legitimus casta momordit amor.

Nec mihi pectendos cura est præbere capillos,

Nec libet aurata corpora ueste tegi.

Vt quas pampinea tetigisse Bicorniger hasta

Creditur, huc illuc, quæ furor egit, eo.

Conueniunt matres Phylacæides, et mihi clamant,

Indue regales Laodameia sinus.

Scilicet ipsa geram saturatas murice uestes,

Bella sub iliacis mœnibus ille geret?

Ipsa comas pectam, galea caput ille premetur?

Ipsa nouas uestes, dura uir arma feret?

Quæ possum, squalore tuos imitata labores

Dicar, et hæc belli tempora tristis agam.

*Dux Pari. * Δύωρασι Priamide damno formose tuorum,

Tam sis hostis iners, quam malus hospes eras.

Aut te Tænariæ faciem culpasse maritæ,

Aut illi uellem displicuisse tuam.

Tu, qui pro rapta ninuum Menelæe laboras,

Hæc mihi quam multis flebilis ultor eris.

D ij precor à nobis omen remouete finistrum,
 E t sua det reduci uir meus arma Ioui.
 S ed timeo, quotiesq; subit miserabile bellum,
 M ore niuis lachrymæ sole madentis eunt.
 I lion, & Tenedos, Simouq; & Xanthus, & Idd,
 N omina sunt ipso pene timenda sono.
 N ec rapere ausurus, nisi se defendere possset,
 H ospes erat, uires nouerat ipse suas.
 V enerat, ut fama est multo spectabilis auro,
 Q uiq; suo Phrygiæ corpore ferret opes.
 C lassè, uirusq; potens, per quæ sera bella geruntur.
 E t sequitur regni pars quota quenq; sui?
 H is ego te uictam consors Ledeæ gemellis
 S uspicor, hæc Danais posse nocere puto.
 H ectora nescio quem timeo, Paris Hectora dixit
 F erreæ sanguinea bella mouere manu.
 H ectora quisquis is est, si sum tibi chara, caueto:
 S ignatum memori pectore nomen habe.
 H unc ubi uitaris, alios uitare memento:
 E t multos illic Hectoras esse puta.
 E t facito, ut dicas, quoties pugnare parabis,
 P arcere me iussit Laodomeia sibi.
 S i cadere Argolico fas est sub milite Troiam,
 T e quoq; non ullum uulnus habente *cadat.
 P ugnat, & aduersos tendat Menelaus in hostes,
 V t rapiat Paridi, quam Paris antè sibi.
 I rruat, & causa quem uincit, uincat & armis.
 H ostibus è medijs nupta petenda uiro est.
 C ausa tua est dispar, tu tantum uiuere pugna,

ee 4

Inq;

*cadet.

I nq; pios domina posse redire sinus.
 P arcite Dardanidæ de tot (precor) hostibus uni,
 N e meus ex illo corpore sanguis eat.
 N on est, quem deceat nudo concurrere ferro,
 S uaq; in oppositos pectora ferre uiros.
 F ortius ille potest multo, qui pugnat amore.
 B ella gerant alij, Protefilaus amet.
 H unc fateor uolui reuocare, animusq; ferebat,
 S ubstitit auspicij lingua timore mali.
 C ùm foribus uelles ad Troiam exire paternis,
 P es tuus offenso limine signa dedit.
 V t uidi, ingemui, tacitoq; in pectore dixi,
 S igna reuersuri sint precor ista uiri.
 H æc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis.
 F ac meus in uentos hic timor omnis eat.
 S ors quoq; nescio quem fato designat iniquo,
 Q ui primus Danaum Troada tanget humum.
 I nfelix, quæ prima uirum lugebit adeptum.
 D ij faciant, ne tu strenuus esse uelis.
 I nter mille rates tua sit millesima puppis,
 I amq; fatigatas ultima uerset aquas.
 H oc quoq; præmonco, de naue nouissimus exi,
 N on est, quò properes, terra paterna tibi.
 C ùm uenies, remoq; moue, ueloq; carinam,
 I nq; tuo celerem littore siste gradum.
 S iue latet Phæbus, seu terris altior extat,
 T u mihi luce dolor, tu mihi nocte uenis.
 N octe tamen quàm luce magis: nox grata puellis,
 Q uarum suppositus colla lacertus habet.

Aucupor

- A ucuor in lecto mendaces coelibe somnos,
 D um careo ueris, gaudia falsa iuuant.
 S ed tua cur nobis pallens occurrit imago?
 C ur uenit à uerbis multa querela tuis?
 E xcutior somno, simulachraq; noctis adoro,
 N ulla caret fumo Theſſalis ara meo.
 T ura damus, lachrymasq; super, quæ sparsa relucet,
 V t solet* à fuso surgere flamma mero.
- *affuso.
- Q uando ego te reducem cupidis amplexa lacertis
 L anguida letitia soluar ab ipsa mea?
 Q uando erit ut lecto mecum bene iunctus in uno
 M ilitiæ referas splendida facta tuæ?
 Q uæ mihi dum referes, quamuis audire iuuabit,
 M ulti tamen rapies oscula, multa dabis.
 S emper in his aptè narrantis uerba resistunt,
 P romptior est dulci lingua referre mora.
 S ed cum Troia subit, subeunt uentiq; fretumq;
 S pes bona sollicito uicta timore cadit.
 H oc quoq; quòd uenti prohibent exire carinas,
 M e mouet: inuitis ire paratis aquis.
 Q uis uelit in patriam uento prohibente reuerti?
 A patria pelago uela uetante datis.
 I pse suam non præbet iter Neptunus ad urbem.
 Q uò ruitis? uestras quisque redite domos.
 Q uò ruitis Danaï? uentos audite uetantes,
 N on subiti casus, numinis ista mora est.
 Q uid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?
 D um licet, Inachiæ uertite uela rates.
 S ed quid ego reuoco hæc? omen reuocantis abesto,
- e e 5 Blandaq;

B landaꝫ; *compositas aura secundet aquas.*
 T roadas inuideo, *quæ sic lachrymosa suorum*
 F unera conspicient, nec procul hostis erit.
 I psa *suis manibus forti noua nupta marito*
 I mponet galeam, barbaraꝫ; arma dabit.
 A rma dabit, *dumꝫ; arma dabit, simul oscula sumet:*
 H oc genus officij dulce duobus erit.
 P roducetꝫ; *uirum, dabit & mandata reuerti,*
 E t dicet, referas ista face arma Ioui.
 I lle *ferens dominæ mandata recentia secum,*
 P ugnabit cautè, respicietꝫ; domum.
 E xuet & *reduci galeam, clypeumꝫ; resoluet,*
 E xcipietꝫ; suo corpora lasa sinu.
 N os *sumus incertæ, nos anxius omnia cogit,*
 Q uæ possunt fieri, facta putare timor.
 D um *tamen arma geris diuerso miles in orbe,*
 Q uæ referat uultus est mihi cera tuos.
 I lli *blanditias, illi tibi debita uerba*
 D icimus, amplexus accipit illa meos.
 C rede *mihi, plus est, quàm quod uideatur, imago,*
 A dde sonum ceræ, Protefilaus erit.
 H anc *specto, teneoꝫ; sinu pro coniuge uero,*
 E t tanquam possit uerba referre, queror.
 P er *reditus, corpusꝫ; tuum mea numina iuro,*
 P erꝫ; pares animi, coniugijꝫ; faces,
 P erꝫ; *quod ut uideam canis albere capillis,*
 Q uod tecum possis ipse referre caput,
 M e *tibi uenturam comitem, quocunq; uocaris,*
 S iue quod heu timeo, siue superstes eris.

Vltima

Vltima mandato claudatur epistola paruo,
S it tibi cura mei, sit tibi cura tui.

H Y P E R M E S T R A * L Y N C O. ^{*LINO.} 14.

Mittit Hypermestra de tot modò fratribus uni,
Cætera nuptarum crimine turba iacet.
C lausa domo teneor, grauibusq; coërcita uinclis,
E st mihi supplicij caussa fuisse piam.
Q uod manus extimuit iugulo dimittere ferrum,
S um rea: laudarer, si scelus ausa forem.
E sse ream præstat, quam sic placuisse parenti,
N on piget immunes cædis habere manus.
M e pater igne licet, quem non uiolauimus, urat,
Q uæq; aderant sacris, tendat in ora faces,
A ut illo uigulet, quem non bene tradidit, ense,
V t qua non cecidit uir nece, nupta cadat:
N on tamen, ut dicant morientia, pœnitet, ora
E fficiet: non est, quam piget esse piam.
P œniteat sceleris Danaum, seuasq; sorores,
H ic solet euentus facta nefanda sequi.
C or pauet admonitu temerata sanguine noctis,
E t subitus dextræ præpedit ossa tremor.
Q uam tu cæde putes fungi potuisse mariti,
S cribere de facta non sibi cæde timet.
S ed tamen experiar, modò facta crepuscula terris,
V ltima pars noctis, primaq; lucis erat.
D ucimur Inachides sub magni tecta Pelasgi,
E t socer armatas accipit ipse nurus.
V ndiq; collucent præcinctæ lampades auro,

Dantur

Dantur in inuitos impia tura focos,
 V ulgus hymen hymenæe uocant, fugit ille uocantes,
 I psa Iouis coniux celsit ab urbe sua.
 E cce mero dubij comitum clamore frequentes
 F lore nouo madidas impediende comas,
 I n thalamos læti, thalamos sua busta feruntur,
 S trataq; corporibus funere digna premunt.
 I amq; cibo, uinoq; graues, somnoq; iacebant,
 S ecurumq; quies alta per Argos erat.
 C ircum me gemitus morientum audire uidebar,
 E t tamen audieram, quodq; uerebar, erat.
 S anguis abit, mentemq; calor, corpusq; reliquit,
 I nq; nouo iacui frigida facta toro.
 V tq; leui Zephyro graciles uibrantur aristæ,
 F rigida populeas ut quatit aura comas,
 A ut sic, aut etiam tremui magis, ipse iacebas,
 Q uæq; tibi dederam uina soporis erant.
 E xcussere metum uiolenti iussa parentis,
 E rigor, & capio tela tremente manu.
 N on ego falsa loquor, ter acutum sustulit ense,
 T er male sublato decidit ense, manus.
 A t rursus monitis, iussuq; coacta parentis
 A dmoui iugulo tela paterna tuo.
 S ed timor, & pietas crudelibus obsitit ausis,
 C astaq; mandatum dextra refugit opus.
 P urpureos laniata sinus, laniata capillos,
 E xiguo dixi talia uerba sono.
 S æuus Hypermestra pater est tibi: iussa parentis
 E ffice, germanis sit comes iste suis.

Fœmina

- Fœmina sum, & uirgo natura mitis, & annis,
 Non faciunt molles ad fera bella manus. — 3
- Quin age, dumq; licet, fortes imitare sorores,
 Credibile est cæsos omnibus esse uiros.
- Si manus hæc aliquam posset committere cædem,
 Morte foret dominæ sanguinolenta suæ.
- Quid meruere necem patruelia regna tenendo?
 Quæ tamen externis danda forent generis?
- Finge uiros meruisse mori, quid fecimus ipsæ?
 Quo mihi commisso non licet esse piam?
- Quid mihi cum ferro? quid bellica tela puellæ?
 Aptior est digitis lana, colusq; meis.
- Hæc ego, dumq; queror, lachrymæ sua uerba sequuntur,
 Deq; meis oculis in tua membra cadunt.
- Dum petis amplexus, sopitaq; brachia iactas,
 Penè manus telo faucia facta tua est.
- Iamq; patrem, famulosq; patris, lucemq; timebam,
 Expulerant somnos hæc mea uerba tuos. *dicta.
- Surge age Belide de tot modò fratribus unus,
 Nox tibi, ni properes, ista perennis erit.
- Territus exurgis, fugit omnis inertia somni,
 Aspicias in timida fortia tela manu.
- Querenti causam, dum nox finit, effuge dixi,
 Dum nox atra finit, tu fugis, ipsa moror.
- Mane erat, & Danaus generos ex cæde iacentes
 Dinumerat: summæ criminis unus abes.
- Fer malè cognatæ iacturam mortis in uno,
 Et queritur factum sanguinis esse parum.
- Abstrahor à patrijs manibus, raptamq; capillis

Hæc

(Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.
 S cilicet ex illo Iunonia permanet ira,
 Quo bos ex homine est, ex boue facta Dea.
 A h satis est pœnæ teneram mugisse puellam,
 Nec modò formosam posse placere Ioui.
 A stitit in ripa liquidi noua uacca parentis,
 C ornuaq; in patrijs non sua uidit aquis.
 E t conata loqui, mugitus edidit ore,
 T erritaq; est forma, territa uoce sua.
 Quid furis infelix? quid te miraris in unda?
 Quid numeras factos ad noua membra pedes?
 I psa Iouis magni pellex metuenda sorori
 F ronde leuas nimiam, ce spitibusq; famem.
 F onte bibis, spectasq; tuam stupefacta figuram,
 E t te ne feriant, quæ geris, arma times.
 Quæq; modò, ut posses etiam Ioue digna uideri,
 D iues eras, nuda nuda recumbis humo.
 P er mare, per terras, cognataq; flumina curris,
 D at mare, dant annes, dat tibi terra uiam.
 Quæ tibi causa fugæ? quid Iò freta longa pererras?
 N on poteris uultus effugere ipsa tuos.
 I nachi quò properas? eadem sequerisq; fugisq;
 T u tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.
 P er septem Nilus portus emissus in æquor
 E xuit insana pellicis ora bouis.
 V ltima quid referam, quorum mihi cana senectus
 A utor? dant anni quòd querar ecce mei.
 B ella pater, patruusq; gerunt, regnoq; domoq;
 P ellimur, eiectas ultimus orbis habet.

Ille ferox solus folio, sceptrisq; potitur,
 Cùm sene nos inopi turba uagamur inops.
De fratrum turba pars exiguissima restat,
 Quiq; dati leto, quæq; dedere, fleo.
Nam mihi quot fratres, totidem periere sorores,
 Accipiat lachrymas utraq; turba meas.
En ego quòd uiuis, poenæ crucianda reseruo,
 Quid fiet fonti, cùm rea* mortis agar?
Et consanguinæ quondam centesima turbæ,
 Infelix uno fratre manente cadam.
At tu, si qua piæ* Lynce est tibi cura sororis,
 Quæq; tibi tribui munera, dignus habes,
Vel ser opem, uel dede neci, defunctaq; uita
 Corpora furtiuus insuper adde rogis.
Et sepeli lachrymis perfusa fidelibus ossa,
 S culpataq; sint titulo nostra sepulchra breui.
Exul Hypermestra, pretium pietatis iniquum,
 Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.
Scribere plura libet, sed pondere lassa catenæ,
Est manus, & uires subtrahit ipse timor.

*laudis.

*remanet
tibi.

PARIS HELENÆ. 15.

HAnc tibi Priamides mitto Lædæa salutem,
 Quæ tribui sola te mihi dante potest.
Eloquar? an flammæ non est opus indice notæ?
Et plus, quàm uellem, iam meus extat amor.
Ille quidem lateat malim, dum tempora dentur
Lætitiæ mistos non habitura metus.
Sed malè disimulo: quis enim celauerit ignem,

Lumine

Lumine qui semper proditur ipse suo?

S i tamen expectas, uocem quoq; rebus ut addam,
Vror, habes animi nuntia uerba mei.

P arce precor fasso, nec duro cetera uultu

P erlege, sed formæ conueniente tuæ.

I andudum gratum est, quòd epistola nostra recepta est,

S pem facit hoc recipi me quoq; posse modo.

Q uæ rata sit, nec te frustra promiserit opto,

H oc mihi quæ suasisit mater Amoris iter.

N anq; ego diuino monitu, ne nescia pecces,

A duehor, & coepto non leue numen adest.

P remia magna quidem, sed non indebita posco,

P ollicita est thalamo te Cytherea meo.

H ac duce, Sigeo dubias à littore feci

L onga Phereclea per freta puppe uias.

I lla dedit faciles auras, uentosq; secundos,

nimirum. I n mare (nil mirum) ius habet orta mari.

P erstet, & ut pelagi, sic pectoris adiuuet æstus,

D eferat in portus & mea uota suos.

A ttulimus flammæ, non hîc inuenimus illas,

H æ mihi tam longæ causa fuere uia.

N am neq; tristis hyems, neq; nos huc appulit error,

T ænaris est classi terra petita meæ.

N ec me crede fretum merces portante carina

F indere, quas habeo Dij tueantur opes.

N ec uenio Graias ueluti spectator ad urbes,

O ppida sunt regni diuitiora mei.

T e peto, quam pepigit lecto Venus aurea nostro:

T e prius optaui, quàm mihi nota fores.

Antè

A ntè tuos animo uidi, quàm lumine uultus:

P rima fuit uultus nuntia fama tui.

N ec tamen est mirum, si sic ut oporteat, arcu

M issilibus telis eminus ictus amo.

S ic placuit fati, quæ ne conuellere tentes,

A ccipe cum uera dicta relata fide.

M atris adhuc utero partu remorante tenabar,

I am grauidus iusto pondere uenter erat:

I lla sibi ingentem uisa sub imagine somni,

F lammi feram pleno reddere uentre facem.

T errita consurgit, metuendaq; noctis opacæ

V isa seni Priamo, uatibus ille refert.

A rsurum Paridis uates canit Ilion igni.

P ectoris ut nunc est, fax fuit illa mei.

F orma, uigorq; animi, quamuis de plebe uidebar,

I ndicium tectæ nobilitatis erat.

E st locus in mediæ nemorosæ uallibus Idæ

D euius, & piceis, ilicibusq; frequens:

Q ui nec ouis placidæ, nec amantis saxa capellæ,

N ec patulo tardæ carpitur ore bouis.

H inc ego Dardaniæ muros, excelsaq; tectæ,

E t freta prospiciens, arbore nixus eram.

E cce pedum pulsu uisa est mihi terra moueri,

V era loquar, uerò uix habitura fidem.

C onstitit antè oculos actus uelocibus alis

A tlantis magni, Pleïonesq; nepos.

F as uidisse fuit, fas sit mihi uisa referre,

I nq; dei digitis aurea uirga fuit.

T resq; simul diuæ, Venus, & cum Pallade Iuno

ff

Gramini

Graminibus teneros impoſuere pedes.
 O bſtupui, gelidusq; comas erexerat horror,
 Cum mihi, pone metum, nuntius ales ait.
 Arbitraberis forma, certamina ſiſte Dearum,
 Vincere quæ forma digna ſit una duas.
 N e ue recuſarem uerbis Iouis imperat, & ſe
 Protinus ætherea tollit in aſtra uia.
 Mens mea conualuit, ſubitoq; audacia uenit;
 Nec timui uultu quanq; notare meo.
 Vincere erant omnes dignæ, iudexq; uerebar
 Non omnes cauſam uincere poſſe ſuam.
 Sed tamen ex illis iam tunc magis una placebat,
 Hanc eſſe ut ſcires, unde mouetur amor.
 Tantaq; uincendi cura eſt, ingentibus ardent
 Iudicium donis ſollicitare meum.
 Regna Iouis coniux, uirtutem filia iactat:
 Ipſe potens dubito, fortis an eſſe uelim.
 Dulcè Venus riſit: nec te Pari munera tangant,
 Vtraq; ſuſpenſi plena timoris, ait.
 Nos dabimus quod ames, & pulchræ filia Leda
 Ibit in amplexus pulchrior illa tuos.
 Dixit, & ex æquo donis, formaq; probata
 Victorem cælo rettulit illa pedem.
 Interea (credo uerſis ad proſpera fatiſ)
 Regius agnoſcor per rata ſigna puer.
 Læta domus nato per tempora longa recepto,
 Adit & ad feſtos hunc quoq; Troia diem.
 Vtq; ego te cupio, ſic me cupiere puellæ,
 Multarum uotum ſola tenere potes.

Nec

Nec tantum regum natae petiere, ducumq;
 Sed Nymphis etiam curaq; amorq; sui.
 At mihi cunctarum subeunt fastidia, postquam
 Coniugij spes est Tyndari facta tui.
 Te uigilans oculis, animo te nocte uidebam,
 Lumina cum placido uicta sopore iacent.
 Quid facies praesens, quae nondum uisa placebas?
 Ardebam, quamuis hic procul ignis erat.
 Nec potui debere mihi spem longius istam,
 Cerulea peterem quin mea uota uia.
 Troia caduntur Phrygia pineta securi,
 Quaeq; erat aequoreis utilis arbor aquis.
 Ardua proceris spoliantur Gargara syluis,
 Innumerasq; mihi longa dat Ida trabes.
 Fundatura citas flectuntur robora naues,
 Texitur & costis panda carina suis.
 Ad dimis antennae, & uela sequentia malos,
 Accipit & pictos puppis adunca Deos.
 Qua tamen ipse uehor, comitata Cupidine paruo,
 Sponsor coniugij stat Dea picta sui.
 Imposita est factae postquam manus ultima classi,
 Protinus Aegaeis ire iubebar aquis.
 Et pater, & genitrix inhihent mea uota rogando,
 Propositumq; uiae uoce morantur iter.
 Et soror effusis ut erat Cassandra capillis,
 Cum uellent nostrae iam dare uela rates,
 Quo ruis? exclamat, referes incendia tecum:
 Quanta per has nescis flamma petatur aquas.
 Vera fuit uates, dictos inuenimus ignes:

ff 2

Et

E t ferus in molli pectore flagrat amor.
 P ortubus egredior, uentisq; serentibus usus
 A pplicor in terras Oebali nympha tuas.
 E xcipit hospitio uir me tuus, hoc quoq; factum
 N on sine consilio, numinibusq; deum.
 I lle quidem ostendit, quicquid Lacedamone tota
 O stendi dignum, conspicuumq; fuit.
 S ed mihi laudatam cupienti cernere formam,
 L umina nil aliud, quo caperentur, erat.
 V t uidi, obstupui, præcordiaq; intima sensi
 A ttonitus curis intonuisse nouis.
 H is similes uultus, quantum reminiscor, habebat,
 V enit in arbitrium cum Cytherea meum.
 S i tu uenisses pariter certamen in illud,
 I n dubium Veneris palma futura fuit.
 M agna quidem de te rumor præconia fecit,
 N ullaq; de facie nescia terra tua est.
 N ec tibi per usquam Phrygiam, nec solis ab ortu
 I nter formosas altera nomen habet.
 C redis & hoc nobis? minor est tua gloria uero,
 F amaq; de forma penè maligna tua est.
 P lus hîc inuenio, quàm quod promiserat illa,
 E t tua materia gloria uicta sua est.
 E rgo arsit meritò, qui nouerat omnia Theseus,
 E t uisa es tanto digna rapina uiro:
 M ore tuæ gentis nitida dum nuda palestra
 L udis, & es nudis foemina mista uiris.
 Q uod rapuit, laudo: miror, quòd reddidit unquam,
 T am bona constanter præda tenenda fuit.

Antè

Antè recessisset caput hoc ceruice cruenta,
 Quàm tu de thalamis abstraherere meis.
 Tè ne manus unquam nostræ dimittere uellent?
 Tè ne meo paterer uiuus abire sinu?
 Si reddenda fores, aliquid tamen antè tulissem,
 Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
 Vel tua uirginitas esset libata, uel illud,
 Quod poterat salua uirginitate rapti.
 Da modò te *Paridi, quæ sit constantia nosces:
 Flamma rogi flammæ finiet una meas.
 Preposui regnis ego te, quæ maxima quondam
 Pollicita est nobis nupta, sororq; Iouis,
 Dumq; tuo possem circundare brachia collo,
 Contempta est uirtus Pallade dante mihi,
 Cum Venus, & Iuno, Pallasq; in uallibus Idæ
 Corpora iudicio supposuere meo.
 Nec piget, aut unquam stultè elegisse uidebor,
 Permanet in uoto mens mea firma suo.
 Sperm modò ne nostram fieri patiare caducam
 Deprecor, ò tanto digna labore peti.
 Non ego coniugium generosæ degener opto,
 Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
 Pleiada, si quæras, in nostra gente, Iouemq;
 Inuenies, medios ut taccamus auos.
 Sceptrâ parens Asiæ, qua nulla beatior ora,
 Finibus immensis uix obeunda tenet.
 Innumeras urbes, atq; aurea tecta uidebis,
 Quæq; suos dicas templa decere deos.
 Ion aspicias, firmataq; turribus altis

* , quæ sit Pa
ridis.

Mœnia Phœbeæ structa canore lyræ.
 Quid tibi de turba narrem, numeroq; uirorum?
 Vix populum tellus sustinet illa suum.
 Occurrent denso tibi Troades agmine matres,
 Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
 O quoties dices, quàm pauper Achaïa nostra est.
 Vna domus quæuis urbis habebit opes.
 Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere uestram:
 In qua tu nata es, terra beata mihi est.
 Parca sed est Sparte, tu cultu diuite digna,
 Ad talem formam non facit iste locus.
 Hanc faciem largis sine fine paratibus uti,
 Delitijsq; decet luxuriare nouis.
 Cùm uideas cultus nostra de gente uirorum,
 Quales Dardanias credis habere nurus?
 Da modò te facilem, nec dedignare maritum
 Rure Therapnæo nata puella Phrygem.
 Phryx erat, & nostro genitus de sanguine, qui nunc
 Cum Dijs potando nectare miscet aquas.
 Phryx erat Auroræ coniux, tamen abstulit illum
 Extremum noctis quæ Dea finit iter.
 Phryx erat Anchises, uolucrum cui mater Amorum
 Gaudet in Idæis concubuisse iugis.
 *armis. Nec puto collatis forma Menelaus, & *annis
 Iudice te, nobis antefendus erit.
 Non dabimus certè socerum tibi clara fugantem
 Lumina, qui trepidos à dape uertat equos.
 Nec Priamo pater est soceri de cæde cruentus,
 Et qui Myrtoas crimine signet aquas.

Nec

Nec proauo Stygia nostro captantur in unda
Poma, nec in medijs quæritur humor aquis.

Quid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis,
Cogitur huic domui Iuppiter esse socer.

Hec facinus, totis indignus noctibus ille
Te tenet, amplexu perfruiturq; tuo.

At mihi conspiceris posita uix deniq; mensa,
Multaq; quæ ledant, hoc quoq; tempus habet.

Hospitibus eueniant conuiuia talia nostris,
Experior posito qualia sæpe mero.

Pœnitet hospitij, cum me spectante lacertos
Imponit collo rusticus ille tuo.

Rumpor, & inuideo (quid nunc tamen omnia narrem?)
Membra superiecta cum tua ueste fouet.

Oscula cum uerò coram non dura daretis,
Ante oculos posui pocula sumpta meos.

Lumina demitto, cum te tenet arctius ille,
Crescit & inuito lentus in ore cibus.

Sæpe dedi gemitus, & te lasciua notavi,
In gemitu risum non tenuisse meo.

Sæpe mero uolui flammam compescere, at illa
Creuit, & ebrietas ignis in igne fuit.

Multaq; ne uideam, uersa ceruice recumbo,
Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.

Quid faciam dubito, dolor est meus ista uidere,
Sed dolor à facie maior abesse tua est.

Quæ licet, & possum, luctor celare furorem,
Sed tamen apparet dissimulatus amor.

Nec tibi uerba damus, sentis mea uulnera, sentis:

ff 4

Atq;

A tq; utinam soli sint ea nota tibi.

A h quoties lachrymis uenientibus ora reflexi,
N e causam fletus quæreret ille mei.

A h quoties aliquem narraui potus amorem,
A d uultus referens singula uerba tuos.

I ndiciūq; mei ficto sub nomine feci.

I lle ego, si nescis, uerus amator eram.

Q uin etiam, ut possem uerbis petulantibus uti,
N on semel ebrietas est simulata mihi.

P rodita sunt (memini) tunica tua pectora laxa,
A tq; oculis aditum nuda dedere meis.

P ectora uel puris niuibus, uel lacte, tuamq;
C omplexo matrem candidiora Ioue.

D um stupeo uisis (nam pocula fortè tenebam)
T ortilis à digitis excidit ansa meis.

O scula si natæ dederas, ego protinus illa
H ermiones tenero letus ab ore tuli.

E t modò cantaban ueteres resupinus amores,
E t modò per nutum signa tegenda dabam.

E t comitum primas Clymenenq; Aethramq; tuarum
A usus sum blandis nuper adire sonis.

Q uæ mihi nil aliud, quàm formidare, locuta,
O rantis medias deseruere preces.

D ij facerent pretium magni certaminis esses,
T eq; suo posset uictor habere toro.

Venit ut in V t tulit Hippomenes Schoenëida præmia cursus,
Phrygios *Quæ propero cursu uicerat antè procos:
Hippoda V t ferus Alcides Acheloïda cornua fregit,
mia sinus. D um petit amplexus Deianeira tuos:

Nostra

- N ostra per has leges audacia fortiter issit,
 T e q; mei scires esse laboris opus.
 N unc mihi nil superest, nisi te formosa precari,
 A mplectiq; tuos, si patiare, pedes.
 O' decus, o' præsens geminorum gloria fratrum,
 O' Ioue digna uiro, ni Ioue nata fores.
 A ut ego Sigeos repetam te coniuge portus,
 A ut hic Tænaria contegar exul humo.
 N on mea sunt summa leuiter districta sagitta
 P ectora, descendit uulnus ad ossa meum.
 H oc mihi (nam recolo) fore ut à coeleste sagitta
 F igar, erat uerax uaticinata soror.
 P arce datum fatis Helene contemnere amorem,
 S ic habeas faciles in tua uota deos.
 M ulta quidem subeunt, sed coràm ut plura loquamur,
 E xcipe me lecto nocte silente tuo.
 A n pudet, & metuis Venerem temerare maritam,
 C astaq; legitimi fallere iura tori?
 A h nimium simplex Helene, ne rustica dicam,
 H anc faciem culpa posse carere putas.
 A ut faciem mutes, aut sis non dura, necesse est,
 L is est cum forma magna pudicitia. —
 I uppiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis.
 H æc tibi nempe patrem furta dedere Iouem.
 V ix fieri, si sint uires in semine amorum,
 E t Iouis, & Ledæ filia casta potes.
 C asta tamen tunc sis, cum te mea Troia tenebit,
 E t tua sim quæso crimina solus ego.
 N unc ea peccemus, quæ corriget hora iugalis,

ff 5

si

S i modò promisit non mihi uana Venus.

S ed tibi & hoc suadet rebus, non uoce, maritus,

N e ue sui furtis hospitis obstet, abest.

N on habuit tempus, quo Cresia regna uideret

A ptius, ò mira calliditate uirum.

*Exit &. *Ipse abit, Idæi mando tibi dixit iturus

C uram pro nobis hospitis uxor agas.

N egligis absentis (testor) mandata mariti,

C ura tibi non est hospitis ulla tui.

H unccine tu speras hominem sine pectore, dotes

P osse satis formæ Tyndari nosse tuæ?

F alleris, ignorat: nam si bona magna putaret,

Q uæ tenet, externo crederet illa uiro?

V t te nec mea uox, nec te meus incitet ardor,

C ogimur ipsius commoditate frui.

A ut erimus stulti, sic ut superemus & ipsum,

S i tam securum tempus abibit iners.

P enè suis manibus ad te deduxit amantem,

V tere mandatis simplicitate uiri.

S ola iaces uiduo tam longa nocte cubili,

I n uiduo iaceo solus & ipse toro.

T e mihi, meq; tibi communia gaudia iungant,

C andidior medio nox erit illa die.

T unc ego iurabo quæuis tibi numina, meq;

A stringam uerbis in sacra iura meis.

T unc ego, si non est fallax fiducia nostri,

E fficiam, præsens ut mea regna petas.

S i pudet, & metuis, ne me uideare secuta,

I pse reus sine te criminis huius ero.

Nāq;

Nam sequar Aegidæ factum, fratrumq; tuorum,
 Exemplo tangi non propiore potes.
 Te rapuit Theseus, geminas Leucippidas illi:
 Quartus in exemplis annumerabor ego.
 Troïca classis adest armis instructa, uirisq;
 Iam facient celeres remus, & aura uias.
 Ibis Dardaniæ ingens regina per urbes,
 Teq; nouam credet uulgus adesse Deam.
 Quaq; feres gressus, adolebunt cinnama flammæ,
 Cæsaq; sanguineam uictima planget humum.
 Dona pater, fratresq;, & cum genitrice sorores,
 Iliadesq; omnes, totaq; Troia dabit.
 Hei mihi uix à me pars dicitur ulla futuri:
 Plura feres, quam quæ littera nostra refert.
 Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur:
 Concitet & uires Græcia tota suas.
 Tot prius abductis, ecquæ est repetita per arma
 Crede mihi, uanos res habet ista metus.
 Nomine ceperunt Aquilonis Erethida Thraces,
 Tuta tamen bello Bistonis ora fuit.
 Phasida puppe noua uexit Pagaseus Iason,
 Læsa nec est Colcha Thesala terra manu.
 Te quoq; qui rapuit, rapuit Minoïda Theseus,
 Nulla tamen Minos Cretas ad arma uocat.
 Terror in his ipso maior solet esse periclo:
 Quæq; timere libet, pertimuisse pudet.
 Finge tamen, si uis, ingens consurgere bellum,
 Et mihi sunt uires, & mea tela nocent.
 Nec minor est Asiæ, quam uestræ copia terræ,

illa

I lla uiris diues, diues abundat equis.
 N ec plus Atrides animi Menelaus habebit,
 Q uam Paris, aut armis anteferendus erit.
 P enè puer cæsis abducta armenta recepi
 H ostibus, & causam nominis inde tuli.
 P enè puer iuuenes uario certamine uici,
 I n quibus Ilioneus, Deiphobusq; fuit.
 N é ue putes, non me nisi comminus esse timendum,
 F igitur in iusso nostra sagitta loco.
 N on potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ,
 I nstruere Atriden non potes arte mea.
 O mnia si dederis, nunquam dabis Hæctora fratrem,
 V nus is innumeri militis instar erit.
 Q uid ualeam, nescis, & te mea robora fallunt,
 I gnoras, cui sis nupta futura uiro.
 A ut igitur nullo belli repetère tumultu,
 A ut cedent Marti Dorica castra meo.
 N ec tamen indignor pro tanta sumere bellum
 C oniuge, certamen præmia magna mouent.
 T u quoq; si de te totus contenderit orbis,
 N omen ab æterna posteritate feres.
 S pe modò non timida Dijs hinc egressa secundis
 E xige cum plena munera pacta fide.

H E L E N A P A R I D I . 16.

N Vnc oculos tua cum uiolarit epistola nostros,
 N on rescribendi gloria uisa leuis.
 A usus es hospitij temeratis aduena sacris
 L egitimam nuptæ sollicitare fidem?

Scilicet

- S cilicet idcirco uentosa per æquora uectum
 E xcepit portu Tænaris ora suo,
 N ec tibi, diuersa quamuis à gente uenires,
 O ppositas habuit regia nostra fores,
 E sset ut *hospitij merces iniuria tanti? *officij.
 Q ui sic intrabas, hospes, an hostis eras?
 N ec dubito quin hæc, cum sit tam iusta, uocetur
 R ustica iudicio nostra querela tuo.
 R ustica sim sanè, dum non oblita pudoris,
 D umq; tenor uitæ sit sine labe meæ.
 S i non est ficto uultus mihi tristis in ore,
 N ec sedeo duris torua supercilijs.
 F ama tamen clara est, & adhuc sine crimine *uixi, *lusi.
 E t laudem de me nullus adulter habet.
 Q uo magis admiror, quæ sit fiducia cœpto,
 S pemq; tori dederit quæ tibi causa mei.
 A n quia uim nobis Neptunius attulit heros?
 R apta semel, uideor bis quoq; digna rapi?
 C rimen erat nostrum, si delinita fuisset,
 C ùm sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?
 N ec tamen è factò fructum tulit ille petitem,
 E xcepto redij passa timore nihil.
 O scula *luctando tantummodò pauca proteruus *luctanti.
 A bstulit: ulterius nil habet ille mei.
 Q uæ tua nequitia est, non his contenta fuisset:
 D ij melius: similis non fuit ille tui.
 R eddidit intactam, minuitq; modestia crimen,
 E t iuuenem facti pœnituisse patet.
 T hesæa pœnituit, Paris ut succederet illi,

Ne

N é quando nomen non sit in ore meum?
 N ec tamen irascor: quis enim succenset amanti?
 S i modò, quem præfers, non simulatur amor.
 H oc quoq; enim dubito, non quòd fiducia desit,
 A ut mea sit facies non bene nota mihi:
~~S~~ ed quia credulitas damno solet esse puellis,
 V erbaq; dicuntur uestra carere fide.
 A t peccant aliæ, matronaq; rara pudica est:
~~Q~~ uis prohibet raris nomen inesse meum?
 N am mea quòd uisa est tibi mater idonea, cuius
 E xemplo flecti me quoq; posse putes,
 M atris in admissio falsa sub imagine luse
 E rror inest, pluma tectus adulter erat.
 N il ego, si peccem, possum nescisse, nec ullus
 E rror, qui facti crimen obrumbret, erit.
 redemit. I lla bene errauit, uitiumq; autore leuauit.
 F elix in culpa quo Ioue dicar ego?
 E t genus, & proauos, & regia nomina iactas,
 C lara domus satis hæc nobilitate sua est.
 I uppiter ut soceri proauus taceatur, & omne
 T antalidæ Pelopis, Tyndareiq; genus,
 D at mihi Læda Iouem cycno decepta parentem,
 Q uæ falsam gremio credula fuit auem.
 I nunc, & Phrygiæ claræ primordia gentis,
 C umq; suo Priamo Laomedonta refer.
 Q uos ego suspicio: sed, qui tibi gloria magna est
 Q uintus, is à nostro sanguine primus erit.
 S ceptra tuæ quamuis rear esse potentia Troiæ,
 N on tamen hæc illis esse minora puto.

Si idem

S i iam diuitijs locus hic, numeroq; uirorum
 V incitur, at certè barbara terra tua est.
 Munera tanta quidem promittit epistola diues,
 V t possint ipsas illa mouere Deas.
 S ed si iam uellem fines transire pudoris,
 T u maior culpæ causa futurus eras.
 A ut ego perpetuò famam sine labe tenebo,
 A ut ego te potius quàm tua dona sequar.
 V tq; ea non sperno, sic acceptissima semper
 Munera sunt, autor quæ pretiosa facit.
 P lus multò est, quòd amas, quòd sum tibi causa laboris,
 Quòd tam per longas spes tua uenit aquas.
 I lla quoq; apposita quæ nunc facis improbe mensa,
 Q uamuis experiar dissimulare, noto.
 T u modò me spectas oculis lasciue proteruis,
 Quos uix instantes lumina nostra serunt.
 E t modò suspiras, modò pocula proxima nobis
 S umis, quaq; bibi, tu quoq; parte bibis.
 A h quoties digitis, quoties ego testà notauì
 S igna supercilio penè loquente dari.
 E t sæpe extimui, ne uir meus illa uideret,
 N on satis occultis erubuiq; notis.
 S ape uel exiguo, uel longo murmure dixi,
 N il pudet hunc, nec uox hæc mea falsa fuit.
 O rbe quoq; in mensa legi sub nomine nostro,
 Q uod deducta mero littera fecit, amo.
 C redere me tamen hoc oculo renuente negauì,
 H ei mihi, iam didici, sic quoq; posse loqui.
 H is ego blanditijs si peccatura fuissèm,

Flecterer

Flecterer, his poterant pectora nostra capi.
 Est quoq; (confiteor) facies tibi rara, potestq;
 Velle sub amplexus ire puella tuos.
 Altera sed potius felix sine crimine fiat,
 Quam cadat externo noster amore pudor.
 Discite meo exemplo, formosis posse carere:
 Est uirtus placitis abstinuisse bonis.
 Quam multos credis iuuenes optare, quod optas?
 Qui sapiant, oculos an Paris unus habet?
 Non tu plus cernis, sed plus temerarius audes:
 Non tibi plus cordis, sed minus oris inest.
 Tunc ego te uellem celeri uenisse carina,
 Cum mea uirginitas mille petita procis.
 Si te uidissem, primus de nulle fuisses.
 Iudicio ueniam uir dabit ipse meo.
 Ad possessa uenis, praeceptaq; gaudia serus,
 S pes tua lenta fuit, quod petis, alter habet.
 Ut tamen optarem fieri tua Troica coniux,
 I nuitam sic me non Menelaus habet.
 Desine molle precor uerbis conuellere pectus,
 Ne ue mihi, quam te dicis amare, noce.
 Sed sine quam tribuit sortem fortuna, tueri,
 Nec spoliū nostri turpe pudoris habe.
 At Venus hoc pacta est, & in altæ uallibus Idae
 Tres tibi se nudas exhibuere Deae.
 Vnaq; cum regnum, belli daret altera laudem,
 T yndaridis coniux tertia dixit eris.
 Credere uix equidem caelestia numina possum
 Arbitrio formam supposuisse tuo.

Vtq;

Vtq; sit hoc uerum, certè pars altera ficta est,
 Iudicij pretium qua data dicar ego.
 Non est tanta mei fiducia corporis, ut me
 Maxima teste dea dona fuisse putem.
 Contenta est oculis hominum mea forma probari,
 Laudatrix Venus est insidiosa mihi.
 Sed nihil insinuo, fauce quoq; laudibus istis,
 Nam mea uox quare, quod cupit, esse neget?
 Nec tu succense nimium mihi creditus ægrè,
 Tarde solet magnis rebus inesse fides. —
 Prima mea est igitur Veneri placuisse uoluptas,
 Proxima me uisam præmia summa tibi.
 Nec te Palladios, nec te Iunonis honores
 Auditis Helenes præposuisse bonis.
 Ergo ego sum uirtus, ego sum tibi nobile regnum:
 Ferrea sim, si non hoc ego pectus amem.
 Ferrea, crede mihi, non sum, sed amare recuso
 Illum, quem fieri uix puto posse meum.
 Quid bibulum curuo proscindere littus aratro,
 Spermæque sequi coner, quam locus ipse negat?
 Sum rudis ad Veneris furtum, nullaq; fidelem
 (Dij mihi sunt testes) lusimus arte uirum.
 Nunc quoq; quod tacito mando mea uerba libello,
 Fungitur officio littera nostra nouo.
 Felices, quibus usus adest, ego nescia rerum
 Difficilem culpæ suspicor esse uiam.
 Ipse malo metus est, iam nunc confundor, et omnes
 In nostris oculos uultibus esse reor.
 Nec reor hoc falso, sensi mala murmura uulgi,

*inuidiosa.
 *infirmo.

E t quasdam uoces rettulit Aethra mihi.
 si. A t tu dissimula, nisi tu desistere mauis:
 S ed cur desistas? dissimulare potes.
 L ude sed occultè: maior, non maxima nobis
 E st data libertas, quòd Menelaus abest.
 I lle quidem procul est, ita re cogente, profectus:
 M agna fuit subitæ, iustaq; causa uix.
 iussum. A t mihi sic iussum est, ego, cum dubitaret, an iret,
 Q uàm primum, dixi, fac rediturus eas.
 O mine letatus dedit oscula, resq; domusq;
 E t tibi sit curæ Troicus hospes, ait.
 V ix tenui risum, quem dum compscere luctor,
 N il illi potui dicere, præter, erit.
 V ela quidem uentis Creten dedit ille secundis,
 S ed tu non ideo cuncta licere puta.
 S ic meus hinc uir abest, ut me custodiat absens,
 A n nescis longas regibus esse manus?
 F ama quoq; est oneri: nam quò constantius ore
 L audamur uestro, iustius ille timet.
 Q uæ iuuat, ut nunc est, eadem mihi gloria damno est,
 E t melius famæ uerba dedisse fuit.
 N ec quòd abest, hîc me tecum mirare relictam:
 M oribus, & uitæ credidit ille meæ.
 D e facie metuit, uitæ confidit, & illum
 S ecurum probitas, forma timere facit.
 T empora ne pereant ultro data præcipis, utq;
 S implicis utamur commoditate uiri.
 E t libet, & timeo, nec adhuc exacta uoluntas
 E st satis, in dubio pectora nostra labant.

E t uir abest nobis, & tu sine coniuge dormis,
 I nq; uicem tua me, te mea forma capit.
 E t longæ noctes, & iam sermone coimus,
 E t tu (me miseram) blandus, & una domus.
 E t peream, si non inuitent omnia culpam:
 N escio, quo tardor sed tamen ipsa metu.
 Q uod malè persuades, utinam bene cogere posses,
 S ic mea rusticitas excutienda foret.
 V tilis interdum est ipsis iniuria passis.
 S ic certè felix ipsa coacta forem.
 D um nouus est, cœpto potius pugnemus amorè
 F lamma recens parua sparsa resedit aqua. ~~o~~
 C ertus in hospitibus non est amor, errat, ut ipsi:
 C umq; nihil speres firmitus esse, fugit.
 H ypsipyle testis, testis Minoia uirgo,
 I n non exhibitis utraq; iuncta toris.
 T u quoq; dilectam multos infide per annos
 D iceris Oenonen deseruisse tuam.
 N ec tamen ipse negas, & nobis omnia de te
 Q uærere, si nescis, maxima cura fuit.
 A dde, quòd ut cupias constans in amore manere,
 N on potes, expedient iam tua uela Phryges.
 D um loqueris mecum, dum nox sperata paratur,
 Q ui ferat in patriam iam tibi uentus erit.
 C ursibus in medijs nouitatis plena relinques
 G audia, cum uentis noster abibit amor.
 A n sequar, ut suades, laudataq; Pergama uisam?
 P ronurus & magni Laomedantis ero?
 N on ita contemno uolucris præconia famæ,

Vt probris terras impleat illa meis.

Quid de me poterit Sparte? quid Achæia tota?

Quid gentes Asiæ? quid tua Troia loqui?

Quid Priamus de me? Priami quid sentiet uxor?

Totq; tui fratres, Dardaniq; nurus?

Tu quoq; qui poteris fore me sperare fidelem?

Et non exemplis anxius esse tuis?

Quicumq; Iliacos intrauerit aduena portus,

Is tibi solliciti causa timoris erit.

Ipsæ mihi quoties iratus, adultera, dices,

O blitus nostro crimen inesse tuum?

Delicti fies idem reprehensor, & autor:

Terra precor uultus obruat antè meos.

At fruar Iliacis opibus, cultuq; beato,

Donaq; promissis uberiora feram:

Purpura nempe mihi, pretiosaq; texta dabuntur,

Congestoq; auri pondere diues ero:

Da ueniam falsæ, non sunt tua munera tanti,

Nescio quo tellus me tenet ista modo.

Quis mihi, si lædar, Phrygijs succurret in oris?

Vnde petam fratris, unde parentis opem?

Omnia Medæ fallax promisit Iason:

Pulsa est Aesonia non minus illa domo.

Non erat Aetes, ad quem despecta rediret,

Non Ipsæ parens, Chalciopeq; soror.

Tale nihil timeo, sed nec Medea timebat.

~~o~~ Fallitur augurio spes bona sæpe suo.

Omibus inuenies, quæ nunc iactantur in alto,

Nauius, à portu lene fuisse fretum.

F ax quoq; me terret, quam se peperisse cruentam
 A ntè diem partus est tua uisa parens.
 E t uatum timeo monitus, quos igne Pelasgo
 I lion arsurum præmonuisse ferunt.
 V t q; fauet Cytherea tibi, quia uicit, habet q;
 P arta per arbitrium bina trophæa tuum,
 S ic illas timeo, quæ, si tua gloria uera est,
 I udice te causam non tenuere duæ.
 N ec dubito, quin, te si persequar, arma parentur:
 I bit per gladios (hei mihi) noster amor.
 A n fera Centauris indicere bella coëgit
 A thracis Aemonios Hippodameia uiros?
 T u fore tam lentum iusta Menelaon in ira,
 E t geminos fratres, Tyndareumq; putas?
 Q uòd bene te iactas, & fortia facta recenses,
 A uerbis facies dissidet ista tuis.
 A pta magis Veneri, quàm sunt tua corpora Marti:
 B ella gerant fortes, tu Pari semper ama.
 H ectora, quem laudas, pro te pugnare iubeto:
 Militia est operis altera digna tui.
 H is ego si saperem, pauloq; audacior essem,
 V terer: utetur, si qua puella sapit.
 A ut ego deposito faciam fortasse pudore,
 E t dabo conuictas tempore uicta manus.
 Q uod petis, ut furtim præsentis ista loquamur,
 S cimus quid captes, colloquiumq; uoces.
 S ed nimum properas, & adhuc tua mæsis in herba est:
 H æc mora fit uoto forsàn amica tuo.
 H actenus arcanum furtiuæ conscia mentis

Littora iam lasso pollice sistat opus.
 Cætera per socias Clymenen, Aethramq; loquemur,
 Quæ mihi sunt comites, consiliumq; duæ.

LEANDER AD HERO. 17.

ira.* **Mittit Abydenus, quam mallet ferre, salutem,
 Si cadat unda maris, Sesta puella, tibi.
 Si mihi Dij faciles, & sunt in amore secundi,
 I nuius oculis hæc mea uerba leges.
 Sed non sunt faciles, nam cur mea uota morantur?
 Currere me nota non patiuntur aqua.
 Ipsa uides cœlum pice nigrius, & freta uentis
 Turbida, perq; cauas uix adeunda rates.
 Unus, & hic audax, à quo tibi littera nostra
 Redditur, à portu nauita fecit iter.
 A scensurus eram, nisi quòd dum uincula proræ
 Solueret, in speculis omnis Abydos erat.
 Non poteram celare meos, uelut antè, parentes:
 Quemq; tegi uolumus, non latuisset amor.
 Protinus hæc scribens felix i littera dixi,
 Iam tibi formosam porriget illa manum.
 Forsitan admotis etiam tangere labellis,
 Rumpere dum niueo uincula dente uolet.
 Talibus exiguo dictis mihi murmure uerbis,
 Cætera cum charta dextra locuta mea est.
 Ah quanto mallet, quàm scriberet, illa nataret,
 Meq; per assuetas sedula ferret aquas.
 Aptior illa quidem placido dare uerbera ponto,
 Est tamen & sensus apta ministra mei.

Septima

S eptima nox agitur, spatium mihi longius anno,
 S ollicitum raucis quòd mare feruet aquis.
 H is ego si uidi mulcentem pectora somnum
 N octibus, insani sit mora longa freti.
 R upe sedens aliqua spectro tua littora tristis,
 E t quò non possum corpore, mente feror.
 L umina quinetiam summa uigilantia turre.
 A ut uidet, aut acies nostra uidere putat.
 T er mihi depòsita est in sicca uestis arena,
 T er graue tentauì carpere nudus iter.
 O bstirìt inceptis tumidum iuuenilibus æquor,
 Mersit & aduersis ora natantis aquis.
 A t tu de rapidis immanuissime uentis,
 Quid mecum certa prælia mente geris?
 I n me, si nescis Borea, non æquora, seuis:
 Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
 T am gelidus cùm sis, non te tamen improbe quondam
 I gnibus Actæis incaluisse negas.
 G audia rapturo si quis tibi rumpere uellet *claudere.
 A èrios aditus, quo paterere modo?
 P arce precor, facilemquè moue moderantius auram,
 I mperet Hippotades sic tibi triste nihil.
 V ana peto, precibusquè meis obmurmurat ipse,
 Q uasquè quatit, nulla parte coërcet aquas.
 N unc daret audaces utinam mihi Dædalus alas,
 I carium quamuis hìc propè littus adest.
 Q uicquid erit, patiar, liceat modò corpus in auras
 T ollere, quod dubia sæpe pependit aqua.
 I nterea dum cuncta negant uentiquè, fretumquè,

Mente agito furti tempora prima mei.
 N ox erat incipiens (nanq; est meminisse uoluptas)
 C ùm foribus patrijs egrediebar amans.
 N ec mora deposito pariter cum ueste timore,
 I actabam liquido brachia lenta mari.
 L una mihi tremulum lumen præbebat eunti,
 V t comes in nostras officiosa uias.
 H anc ego suspiciens, faueas ò candida dixi,
 E t subeant animo Latmia saxa tuo.
 N on finit Endymion te pectoris esse seueri,
 F lecte precor uultus ad mea furta tuos.
 T u dea mortalem cælo delapsa petebas
 (Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa dea est.
 N eu refram mores cœlesti pectore dignos,
 F orma nisi in ueras non cadit illa deas.
 A Veneris facie non est prior ulla, tuaq;,
 N e' ue meis credas uocibus, ipsa uide.
 Q uantum, cum radijs fulges argentea puris,
 C oncedunt flammis sydera cuncta tuis,
 T antò formosis formosior omnibus illa est.
 S i dubitas, cæcum Cynthia lumen habes.
 H æc ego, uel certè non his diuersa locutus,
 P er mihi cedentes nocte ferebar aquas.
 V nda repercussæ radiabat imagine Lunæ,
 E t nitor in tacita nocte diurnus erat.
 N ullaq; uox unquam nostras ueniebat ad aures,
 P ræter dimotæ corpore murmur aquæ.
 H alcyones solæ memores Cæycis amati
 N escio quid uisæ sunt mihi dulcè queri.

Iamq;

I amq; fatigatis humero sub utroq; lacertis,
 Fortiter in summas erigor altius aquas.
 Vt procul aspexi lumen, meus ignis in illo est,
 Illa meum, dixi, littora lumen habent.
 Et subito lassus vires rediere lacertis,
 Visaq; quam fuerat, mollior unda mihi.
 Frigora ne possim gelidi sentire profundi,
 Qui calet in cupido pectore, praestat amor.
 Quo magis accedo, propioraq; littora fiunt,
 Quoq; minus restat, plus libet ire mihi.
 Cum uero possum cerni quoq; protinus addis
 Spectatrix animos, ut ualeamq; facis.
 Tunc etiam nando dominae placuisse laboro,
 Atq; oculis iacto brachia nostra tuis.
 Te tua uix prohibet nutrix descendere in alium:
 Hoc etenim uidi, nec mihi uerba dabas.
 Nec tamen effecit, quamuis retinebat euntem,
 Ne fieret prima pes tuus uerus aqua.
 Excipis amplexu, feliciaq; oscula iungis,
 Oscula Dijs magnis trans mare digna peti.
 Deq; tuis demptos humeris mihi tradis amictus,
 Et madidam siccis aequoris imbre comam.
 Cetera nox, et nos, et turris conscia nouit,
 Quodq; mihi monstrat per uada lumen iter.
 Non magis illius numerari gaudia noctis,
 Hellepontiaci quam maris alga potest.
 Quo breuius spatium nobis ad furta dabatur,
 Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.
 I amq; fugatura Tithoni coniuge noctem,

P ræuius Auroræ Lucifer ortus erat.
 O scula congerimus properata sine ordine raptim,
 E t querimur paruas noctibus esse moras.
 A tq; ita contactus monitu nutricis amaro,
 F rigida deserta littora turre peto.
 D igredimur flentes, reputoq; ego uirginis æquor
 R espiciens domnam, dum licet, usq; meam.
 S iqua fides uero est, ueniens huc, esse natator:
 C ùm redeo, uideor naufragus esse mihi.
 H oc quoq; si credis, ad te uia prona uidetur.
 A' te cum redeo, cliuus inertis aquæ.
 I nuitus patriam repeto, quis credere posset?
 I nuitus certè nunc moror urbe mea.
 H ei mihi cur animis iuncti secernimur undis?
 V naq; mens, tellus non habet una duos?
 V el tua me Sestos, uel te mea sumat Abydos.
 T am tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.
 C ur ego confundor, quoties confunditur æquor?
 C ur mihi causa leuis, uentus obesse potest?
 I am nostros curui norunt Delphines amores,
 I gnotum nec me piscibus esse reor.
 I am patet attritus solitarum limes aquarum,
 N on aliter, multa quàm uia pressa rota.
 Q uod mihi non esset, nisi sic iterare, querebar,
 A t nunc per uentos hoc quoq; deesse queror.
 F luctibus immodicis Athamantidos æquora canent,
 V ixq; manet portu tuta carina suo.
 H oc mare, cum primùm de uirgine nomina mersa,
 Q uæ tenet, est nactum, tale fuisse puto.

- Et satis amissa locus hic infamis ab Helle est
 Vtq; mihi parcat, *crimine nomen habet. *nomine cri
 Inuideo Phrixo, quem per freta tristia tutum men.
 Aurea lanigero uellere uexit ouis.
 Nec tamen officium pecoris, nauisq; requiro,
 Dummodo, quas scindam corpore, dentur aquæ. *scindam.
 Arte ego nulla, *detur modò copia nandi, *fiat.
 Idem nauigium, nauita, uector ero.
 Nec sequar aut Helicen, aut qua Tyrus utitur, Arcton:
 Publica non curat sydera noster amor.
 Andromeden alius spectet, claramq; coronam,
 Quæq; micat gelido Parrhasis ursa polo.
 At mihi quòd Perseus, & cum Ioue Liber amarunt,
 Indicium dubiæ non placet esse uia.
 Est aliud lumen multo mihi certius istis,
 Non erit in tenebris quo duce noster amor.
 Hoc ego dum spectem, Colchos, atq; ultima ponti,
 Quæq; uiam fecit Thesala puppis, eam.
 Et iuuenem possum superare Palæmona nando,
 Miraq; quem subito reddidit herba Deum.
 Sæpe per assiduos languent mea brachia motus,
 Vixq; per immensas fessa trahuntur aquas.
 His ego cum dixi, pretium non uile laboris,
 Iam doniæ uobis colla tenenda dabo.
 Protinus illa ualent, atq; ad sua præmia tendunt,
 Vt celer Eleo carcere missus equus.
 Ipse meos igitur seruo, quibus uror, amores,
 Teq; magis cælo digna puella sequor.
 Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morare,

Aut

A ut dic ad superos hinc mihi quàm sit iter.

*Hic es, & *Hinc est, quòd raro misero contingis amanti,
exiguum. C umq; mea fiunt turbida mente freta.

Q uid mihi, quòd lato non separor æquore, prodest?

N on minus hæc nobis tam breuis obstat aqua.

N um malim dubito toto procul orbe remotus,
C um domina longè spem quoq; habere meam.

*est. Q uò propius nunc *es flamma propiore caleseo,
E t res non semper, spes mihi semper adest.

P enè manu, quod amo, tanta est uicinia, tango,
S æpe sed (heu) lachrymas hoc mihi penè mouet.

V elle quid est aliud fugientia prendere poma?

S pemq; suo refugi fluminis ore sequi?

E rgo ego te nunquam, nisi cum uolet unda, tenebo?

E t me felicem nulla uidebit hyems?

C umq; minus firmum nil sit, quàm uentus, & unda,
I n uentis, & aqua spes mea semper erit?

A estus adhuc tamen est, quid cum mihi læserit æquor

P leias, & Arctophylax, Oleniumq; pecus?

A ut ego non noui, quàm sim temerarius, aut me

I n freta non cautus tunc quoq; mittet amor.

N é ue putes id me, quod abest, promittere tempus,

P ignora polliciti non tibi tarda dabo.

S it tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor,

I re per inuitas experiemur aquas.

A ut mihi continget felix audacia saluo,

A ut mors solliciti finis amoris erit.

O ptabo tamen, ut partes expellar in illas,

E t teneant portus naufraga membra tuos.

Flc bis

Fleb̄ enim, tactuq; meum dignabere corpus,
Et mortis dices huic ego causa fui.
Scilicet interitus offenderis omine nostri,
Litteraq; inuisa est hac mea parte tibi.
Desine parte queri, sed ut & mare finiat iram,
Accedant quæso fac tua uota meis.
Pace breui nobis opus est, dum transferor istuc,
Cum tua contigero littora perstet hyems.
Illic est aptum nostræ nauale carinæ,
Et melius nulla stat mea puppis aqua.
Illic me claudat Boreas, ubi dulce morari est,
Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.
Nec faciam surdus conuitia fluctibus ulla,
Triste nataturo nec querar esse fretum.
Me pariter uenti teneant, teneriq; lacerti,
Per causas istic impediariq; duas.
Cum patietur hyems, remis ego corporis utar,
Lumen in aspectu tu modo semper habe.
Interea pro me pernoctet epistola tecum,
Quam precor ut minima persequar ipse mora.

HERO LEANDRO. 13.

Quam mihi misisti uerbis Leandre salutem,
Vt possim missam rebus habere, ueni.
Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt,
Da ueniam fassæ, non patienter amo.
Vrimur igne pari, sed sum tibi uiribus impar,
Fortius ingenium suspicor esse uiris.
Vt corpus teneris, sic mens infirma, puellis.
Deficiam,

Deficiam, parui temporis adde moram.
 Vos modò uenando, modò rus geniale colendo,
 P onitis in uaria tempora longa mora.
 A ut fora uos retinent, aut unctæ dona palæstræ,
 F lectitis aut freno colla fugacis equi.
 N unc uolucrum laqueo, nunc piscem ducitis hamo,
 D iluitur posito serior hora mero.
 H is mihi submotis, uel si minus acriter urar,
 Q uod faciam, superest, præter amare, nihil.
 Q uod superest facio, teq; ò mea sola uoluptas,
 P lus quoq; quàm credi quod mihi possit, amo.
 A ut ego cum chara de te nutrice susurro,
 Q uæq; tuum miror causa moretur iter.
 A ut mare prospiciens odiosa concita uento
 C orripio uerbis æquora sæpe tuis.
 A ut ubi sæuitiæ paulùm grauis unda remisit,
 P osse quidem, sed te nolle uenire, queror.
 D umq; queror, lachrymæ per amantia lumina manant,
 P ollice quas tremulo-conscia siccat anus.
 S æpe tui specto, si sint in littore, passus,
 I mpositas tanquam seruet arena notas.
 V tq; rogem de te, & scribam tibi, si quis Abydo
 V enerit, aut quæro, si quis Abydon eat.
 Q uid referam, quoties do uestibus oscula, quas tu
 H ellepontiaca ponis iturus aqua?
 S ic ubi lux acta est, & noctis amior hora
 E xhibuit pulsa sydera clara die,
 P rotinus in summa uigilantia lumina turre
 P onimus assuetæ signa, notamq; uia:

Tortaq;

T ortaq; uersato ducentes stamina fuso,
 F œminea tardas fallimus arte moras.
 Q uid loquar interea tam longo tempore, quæris?
 N il, nisi Leandri nomen in ore meo est.
 I am ne putas exisse domo mea gaudia nutrix?
 A n uigilant omnes, & timet ille suos?
 I am ne suis humeris illum deponere uestes,
 T ingere iam pingui Pallade membra putas?
 A nnuit illa fore, non nostra quod oscula curet,
 S ed mouet obrepens somnus anile caput.
 P ostq; moræ minimum, iam certè nauigat, inquam,
 L entaq; dimotis brachia iactat aquis.
 P aucaq; cum tacta perfeci stamina terra,
 A n medio possis quarimus esse freto.
 E t modò prospicimus, timida modò uoce precamur,
 V t tibi det faciles utilis aura uias.
 A uribus interdum uoces captamus, & omnem
 A duentus strepitum credimus esse tui.
 S ic ubi deceptæ pars est mihi maxima noctis
 A et, subit furtim lumina seßa sopor.
 F orsitan inuitus, mecum tamen improbe dormis,
 E t, quamuis non uis ipse uenire, uenis.
 N am modò te uideor propè iam spectare natantem,
 B rachia nunc humeris humida ferre meis.
 N unc dare, quæ soleo, madidis uelamina membr is,
 P ectora nunc iuncto nostra fouere sinu.
 M ultaq; præterea lingua reticenda mode sta,
 Q uæ fecisse iuuat, facta referre pudet.
 M e miseram, breuis est hæc, & non uera uoluptas.

Nane

N am tu cum somno semper abire soles.
 F irmius ó cupidi tandem coëamus amantes,
 N e careant uera gaudia nostra fide,
 C ur ego tot uiduas exegi frigida noctes?
 C ur toties à me lente natator abes?
 E st mare (confiteor) nondum tractabile nanti,
 N octe sed hesternæ lenior aura fuit.
 C ur ea præterita est? cur non uentura timebas?
 T am bona cur perijt, nec tibi raptæ uia est?
 P rotinus ut similis ætetur tibi copia cursus,
 H òc melior certè, quò prior, illa fuit.
 A t citò mutata est iactati forma profundi,
 T empore, cum properas, sæpe minore uenis.
 H ìc puto deprensus, nil quod querereris, haberes,
 M eq; tibi amplexo nulla noceret hyems.
 C ertè ego tunc uentos audirem læta sonantes,
 E t nunquàm placidas esse precarer aquas.
 Q uid tamen euenit, cur sis metuentior undæ?
 C ontemptumq; prius nunc uereare fretum?
 N am memini, cum te sæuum ueniente, minaxq;
 N on minus, aut multò non minus æquor erat,
 C ùm tibi clamabam, sic tu temerarius esto,
 N e misere uirtus sit tua flenda mihi.
 V ndè nouus timor hic? quoq; illa audacia fugit?
 M agnus ubi est spretis ille natator aquis?
 S is tamen hoc potius, quàm quod prius esse solebas,
 E t facias placidum per mare tutus iter.
 D um modò sis idem, dum sic, ut scribis, amemur,
 F lammâq; non fiat frigidus illa cinis.

Non

Non ego tam uentos timeo mea uota morantes,

Quam similis uento ne tuus erret amor.

Et ne sim tanti, superentq; pericula causam,

Et uidear merces esse labore minor.

Interdum metuo patria ne ledar, & impar

Dicar Abydeno Sesta puella toro.

Ferre tamen possum patientius omnia, quam si

Otia nescio qua pellice captus agas.

In tua si ueniant alieni colla lacerti,

Sitq; nouus nostri finis amoris amor:

Ah potius peream, quam crimine uulnerer isto,

Fataq; sint culpa nostra priora tua.

Nec quia uenturi dederis mihi signa doloris,

Hæc loquor, aut fama sollicitata noua:

Omnia sed uereor (quis enim securus amauit?)

Cogit & absentes* multa timere locus.

*plura.

Felices illas, sua quas præsentia nosse

Crimina uera iuuat, falsa timere uetat.

Nos tam uana mouet, quam facta iniuria fallit,

Inciat & morsus error uterq; pares.

O utinam uenias, aut hic uentus ue, pater ue,

Causaq; sit* certè foemina nulla moræ.

*tantæ

Quod siquam sciero, moriar (mihi crede) dolendo.

Iandudum peccas, si mea fata petis.

Sed neq; peccabis, frustra q; ego terreor istis,

Quoq; minus uenias, inuida pugnat hyems.

Me miseram, quanto planguntur littora fluctu,

Et latet obscura condita nube dies.

Forstian ad pontum mater pia uenerit Helles,

h h

Merfaq;

*roratis.

Mersaꝫ; *turbatis nata fleatur aquis.
 A ut mare ab inuiso priuigna nomine dictum
 V exat in æquoream uersa nouerca Deam.
 N on fauet, ut nunc est, teneris locus iste puellis,
 H ac Helle perijt, hac ego lædor aqua.
 A t tibi flammaram memori Neptune tuarum
 N ullus erat uentis impediendus amor.
 S ed neq; Amymone, nec laudatissima forma
 C riminis est Tyro fabula uana tui.
 L ucidaꝫ; Alcyone, Cæyceꝫ; & Anthone nata,
 E t nondum nexis angue Medusa comis,
 F lauaꝫ; Laodice, cæloꝫ; recepta Celano,
 E t quarum memini nomina lecta mihi.
 H as certè, pluresꝫ; canunt Neptune poëta,
 M olle latus lateri conseruisse tuo.
 C ur igitur toties uires expertus amoris,
 A s̄uetum nobis turbine claudis iter?
 P arce ferox, latoꝫ; mari tua prælia misce,
 S educit terras hæc breuis unda duas.
 T e decet aut magnas magnum iactare carinas,
 A ut etiam totis clasibus esse trucem.
 T urpe Deo pelagi iuuenem terrere natantem:
 G loriaꝫ; est stagno quolibet ista minor.
 N obilis ille quidem est, & clarus origine, sed non
 A t tibi suspecto duxit Vlysse genus.
 D a ueniam, seruaꝫ; duos, natat ille, sed iisdem
 C orpus Leandri, spes mea, pendet aquis.
 I nterea lumen (posito nam scribimus illo)
 S tertuit, & nobis prospera signa dedit.

Ecce

E cce merum nutrix faustos instillat in ignes.
 C ras erimus plures, inquit, & ipsa bibit.
 E ffice nos plures eucta per æquora uectus,
 O' penitus toto corde recepte mihi.
 I n tua castra redi socij defertor amoris:
 P onuntur medio cur mea membra toro?
 Q uod timeas non est, auso Venus ipsa fauebit,
 S ternet & æquoreas æquore nata uias.
 I re libet medias ipsi mihi sepæ per undas,
 S ed solet hoc maribus tutius esse fretum.
 N am cur* hoc uectis Phrixo, Phrixiq; sorore,
 S ola dedit uastis fœmina nomen aquis? *huc.
 F orsit an ad reditum metuis, ne robora desint,
 A ut nequeas gemini ferre laboris onus.
 A t nos diuersi medium coëamus in æquor,
 O buiaq; in summis oscula demus aquis.
 A tq; ita quisq; suas iterum redeamus ad urbes,
 E xiguum, sed plus quàm nihil, illud erit.
 V el pudor hic utinam, qui nos* tam cogit amare,
 V el timidus fâmæ cedere uellet amor. *clâm.
 N unc malè res iunctæ calor, & reuerentia pugnant,
 Q uid sequar in dubio est, hæc decet, ille iuuat.
 V t semel intrauit Colchos Pagasæus Iason,
 I mpositam celeri Phasida puppe tulit.
 V t semel Idæus Lacedæmona uenit adulter,
 C ùm præda redijt protinus ille sua.
 T u quàm sæpe petis, quod amas, tam sæpe relinquis,
 E t quoties graue sit puppibus ire, natas.
 S ic tamen ò iuuenis tumidarum uictor aquarum,

Sic facito spernas, ut uereare, fretum.
 *uincuntur ab Arte laboratæ merguntur in æquore puppes:
 Tu tua plus remis brachia posse putas?
 Quod cupis, hoc nautæ metuunt Leandre, natæ.
 Exitus hic fractis puppibus esse solet.
 Me miseram, cupio non persuadere, quod hortor,
 Sisq; precor monitis fortior ipse meis:
 Dum modò peruenias, excussaq; sæpe per undas
 Inijcias humeris brachia lassa meis.
 *obuertor. Sed mihi cæruleas quoties*obuersor ad undas,
 Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
 Nec minus hesternæ confundor imagine noctis,
 Quamuis est sacris illa piata meis.
 Namq; sub aurora iam dormitante lucerna,
 Tempore quo cerni somnia uera solent,
 Stamina de digitis cecidere sopore remissis,
 Collaq; puluino nostra ferenda dedi.
 Hac ego uentosas nantem Delphina per undas
 Cernere non dubia sum mihi uisa fide.
 *illisit. Quem postquàm bibulis*iniecit fluctus arenis,
 Vnda simul miserum, uitaq; deseruit.
 Quicquid id est timeo, nec tu mea somnia ride,
 Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
 Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ,
 Quæ nunquàm, nisi te sospite, sospes erit,
 Spes tamen est fractis uicinæ pacis in undis,
 Tu placidas toto pectore finde uias.
 Interea, quoniam nanti freta peruia non sunt,
 *missa. Leniat inuisas littera*nostra moras.

Pone metum, nihil hic iterum iurabis amanti,
Promissam satis est te semel esse mihi.

Perlege, discedat sic corpore languor ab isto,

Qui meus est, ulla parte *dolere, dolor.

*dolente.

Quid pudor *ante subitè nam sicut in æde Dianæ

*ora.

Suspicio ingenuas erubuisse genas.

Coniugium, pactamq; fidem, non crimina posco,

Debitus ut coniux, non ut adulter amo.

Verba licet repetas, quæ demptus ab arbore fœtus

Pertulit ad castas me iaciente manus.

Inuenies illic id te *iurasse, quod opto,

*spondere.

Ni tibi cum uerbis excidit illa fides.

Id metui: diuæ diffusa est ira: decebat

Te potius uirgo, quam meminisse deam.

Nunc quoq; idem timeo, sed idem tamen acrius illud

Assumpsit uires, auctaq; flamma mora est.

Quiq; fuit nunquam paruius uel tempore longo

Exspe, quam dederas tu mihi, crescit amor.

Spem mihi tu dederas, meus hic tibi credidit ardor,

Non potes hoc factum teste negare dea.

Adfuit & præsens, ut erat, tua uerba notauit,

Et uisa est mota dicta tulisse coma.

Deceptam dicas nostra te fraude licebit,

Dum fraudis nostræ causa feratur amor.

Fraus mea quid petijt, nisi quod tibi iungerer uni?

Id me quod quereris conciliare potest.

Non ego natura, nec sum tam callidus usu,

Solertem tu me, crede, puella facis.

Te mihi compositis, siquid tamen egimus arte,

h h 3

Astrinxit

A strinxit uerbis ingeniosus amor.
 D i c t a t i s a b e o f e c i s p o n s a l i a u e r b i s ,
 C o n s u l t o q ; f u i i u r i s a m o r e u a s e r .
 S i t f r a u s h u i c f a c t o n o m e n , d i c a r q ; d o l o s u s ,
 S i t a m e n e s t , q u o d a m e s , u e l l e t e n e r e , d o l u s .
 E n i t e r u m s c r i b o , m i t t o q ; r o g a n t i a u e r b a :
 A l t e r a f r a u s h a e c e s t , q u o d q ; q u e r a r i s , h a b e s .
 S i n o c e o , q u o d a m o , f a t e o r s i n e f i n e n o c e b o ,
 T e q ; p e t a m , c a u e a s t u l i c e t , i p s e p e t a m .
 P e r g l a d i o s a l i j p l a c i t a s r a p u e r e p u e l l a s :
 S c r i p t a m i h i c a u t e l i t t e r a c r i m e n e r i t ?
 D i j f a c i a n t , p o s s i m p l u r e s i m p o n e r e n o d o s ,
 V t t u a s i t n u l l a l i b e r a p a r t e f i d e s .
 M i l l e m o d i r e s t a n t , c l i u o s u d a m u s i n u n o :
 A r d o r i n e x p e r t u m n i l f i n i t e s s e m e u s .
 S i t d u b i u m p o s s i s n e c a p i , c a p t a b e r e c e r t e :
 E x i t u s i n D i j s e s t , s e d c a p i e r e t a m e n .
 V t p a r t e m e s s u g i a s , n o n o m n i a r e t i a f a l l e s ,
 Q u a t i b i , q u a m c r e d i s , p l u r a t e t e n d i t a m o r .
 S i n o n p r o f i c i e n t a r t e s , u e n i e m u s a d a r m a ,
 I n q ; m e i c u p i d o r a p t a f e r e r e s i n u .
 N o n s u m , q u i s o l e a m P a r i d i s r e p r e n d e r e f a c t u m ,
 N e c q u e n q u a m , q u i u i r , p o s s e t u t e s s e , f u i t .
 N o s q u o q ; s e d t a c e o , m o r s h u i u s p o e n a r a p i n a e
 V t s i t , e r i t , q u a m t e n o n h a b u i s s e , m i n o r .
 A u t e s s e s f o r m o s a m i n u s , p e t e r e r e m o d e s t e :
 A u d a c e s f a c i e c o g i m u r e s s e t u a .
 T u f a c i s h o c , o c u l i q ; t u i , q u i b u s i g n e a c e d u n t
 S y d e r a , q u i f l a m m a e c a u s a f u e r e m e a e .
 H o c f a c i u n t f l a u i c r i n e s , e t e b u r n e a c e r u i x ,

Quæq; precor ueniant in mea colla manus:
 Et decor, & uultus sine rusticitate pudentes,
 Et Thetidis quales uix reor esse pedes.
 Cætera si possem laudare, beatior essem,
 Nec dubito totum quin tua pars sit opus.
 Hac ego compulsus, non est mirabile, forma,
 Si pignus uolui uocis habere tuæ.
 Deniq; dum captam tu te cogare fateri,
 Insi dijs esto capta puella meis.
 Inuidiam patiar, passo sua præmia dentur,
 Cur suus à tanto crimine fructus abest?
 Hesione Telamon, Briseïda cepit Achilles,
 Vtraq; uictorem nempe secuta* suum.
 Quamlibet accuses, & sis irata licebit,
 Irata liceat dum mihi posse frui.
 Idem qui facinus, factam tenuabimus iram,
 Sit modò placandæ copia parua tui.
 Ante tuos flentem liceat consistere uultus,
 Et liceat lachrymis addere uerba meis.
 Vtq; solent famuli, cum uerbera sæua uerentur,
 Tendere submissas sub tua crura manus.
 Ignoras tua iura, uoca, cur arguor absens?
 Iandudum dominæ more uenire iube.
 Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos,
 Oraq; sint digitis liuida* facta tuis:
 Omnia perpetiar, tantum fortasse timebo,
 Corpore ledatur ne manus ista meo.
 Sed neq; compedibus, nec me compeſce catenis,
 S eruabor firmo uinctus amore tui.

*uirum.

*nostra.

hh 4

Cum

Cùm bene se, quantumq; uolet, satiauerit ira,
 I p̄sa tibi dices, quàm patienter amat.
 I p̄sa tibi dices, cum uideris omnia ferre,
 T am bene qui seruit, seruiat iste mihi.
 C ur reus infelix absens agor? & mea cum sit
 O ptima, non ullo causa tuente perit?
 H oc quod amor iussit, scriptum est, iniuria nostra:
 Q uod de me solum nempe queraris, habes.
 N on meruit falli mecum quoq; Delia: si non
 V is mihi promissum reddere, redde dea.
 A ffuit, & uidit, cum tu decepta rubebas,
 E t uocem memori condidit aure tuam.
 O mina re careant, nihil est uiolentius illa,
 C ùm sua, quæ nolit, numina læsa uidet.
 T estis erit Calydonis aper. nam scimus in illo
 S it magis in natum seuã reperta parens.
 *quondam. T estis & Actæon. *quoniam fera creditus illis,
 I p̄se dedit leto cum quibus antè feras.
 Q uæq; superba parens saxo per corpus oborto
 N unc quoq; Mygdonia flebilis astat humo.
 H ei mihi Cydippe, timeo tibi dicere uerum,
 N e uidear causa falsa monere mea.
 D icendum tamen est, hoc est (mihi crede) quòd ægra
 I p̄so nubendi tempore sæpe iaces.
 C onsulit ipsa tibi, neu sis peritura laborat,
 E t saluam salua te cupit esse fide.
 *existere. I nde fit, ut quoties *resistere perfida tentas,
 P eccatum toties corrigat illa tuum.
 P arce mouere feros animosæ uirginis arcus,

Mitis

Mitis adhuc fieri, si patiere, potest.

P arce precor teneros corrumpere febribus artus,

S eruetur facies ista fruenda mihi.

S eruentur uultus ad nostra incendia nati,

Quiq; subest niueo lenis in ore rubor.

H ostibus, & si quis ne fias nostra repugnat,

S ic sit, ut, inualida te, solet esse mihi.

T orqueor ex æquo uel te nubente, uel ægra,

D icere non possum, quod minus esse uelim.

I nterdum maceror, quòd sim tibi causa doloris,

T ecq; mea lædi calliditate puto.

I nq; caput nostrum dominæ periuria quæso

E ueniant, poena tuta sit illa mea.

N e tamen ignorem, quid agas, ad limina tendo,

A nxius huc illuc dissimulanter eo.

S ubsequor ancillam furtim, famulumq; requiro,

P rofuerint somni quid tibi, quid ue cibi.

M e miserum, quòd non medicorum iussa ministro,

A stringoq; manus, insideoq; toro.

E t rursus miserum, quòd me procul inde remoui,

Q uem minime uellem, forsitan alter adest.

I lle manus istas astringit, & assidet ægræ,

I nuisus superis, cum superisq; mihi.

D umq; suo tentat salientem pollice uenam,

C andida per causam brachia sæpe tenet.

C ontrectatq; sinus, & forsitan oscula iungit,

O fficio merces plenior ista suo est.

Q uis tibi permisit nostras præcerpere messes?

A d spes alterius quis tibi fecit iter?

h h s

ille

Ille sinus meus est, mea turpiter oscula sumis,
 A mihi promisso corpore tolle manus.
Improbe tolle manus, quam tangis, nostra futura est,
 P ostmodò, si facies istud, adulter eris.
Elige de uacuis, quam non sibi uendicet alter:
 S i nescis, dominum res habet ista suum.
Nec mihi credideris, recitetur formula pacti,
 N eu falsam dicas esse, face ipsa legat.
Alterius thalamo tibi nos, tibi dicimus, exi,
 *facis hic. Quid *facis? hinc exi, non uacat iste torus.
Nam quòd habes & tu humani uerba altera pacti,
 N on erit idcirco par tua causa mea.
Hæc mihi se pepigit, pater hanc tibi primus ab illa,
 S ed propior certè, quàm pater, ipsa sibi est.
Promisit pater hanc, hæc adiurauit amanti,
 I lle homines, hæc est testificata Deam.
Hic metuit mendax, sed & hæc periura uocari,
 N um dubitas hic sit maior, an ille metus?
Deniq; ut amborum conferre pericula possis,
 R espice ad euentus, hæc cubat, ille ualet.
Nos quoq; dissimili certamina mente subimus,
 N ec spes par nobis, nec timor æquus adest.
Tu petis ex tuto, grauior mihi morte repulsa est,
 I dq; ego iam, quod tu forsam amabis, amo.
Si tibi iustitiæ, si recti cura fuisset,
 C edere debueras ignibus ipse meis.
Nunc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniqua,
 A d quid Cydippe littera nostra redit?
Hic facit, ut iaceas, & sis suspecta Dianæ.

Hunc

Hunc tu, si sapias, lumen adire uetes.
 Hoc faciente subis tam seua pericula uitæ,
 A tq; utinam pro te, qui *mouet, ille cadat. *mouet illa.
 Quem si reppuleris, nec quem Dea damnat, amaris,
 Et tu, continuo certè ego saluus ero.
 Siste metum uirgo, stabili potiere salute,
 Fac modò polliciti conscia templa colas.
 Non boue mactato cœlestia numina gaudent,
 Sed, quæ præstanda est, & sine teste, fide.
 Ut ualeant alia, ferrum patiuntur, & ignes,
 Fert alijs tristem succus amarus opem.
 Nil opus est istis, tantum periuria uita,
 Teq; simul serua, meq; datamq; fidem.
 Præterita ueniam dabit ignorantia culpæ,
 Exciderant animo fœdera *lecta tuo. *nostra.
 Admonita es modò uoce mea, *cum casibus istis, *modò.
 Quos quoties tentas fallere, ferre soles.
 His quoq; uitatis in partu nempe *rogabis, *uocabis.
 Ut tibi luciferas afferat illa manus.
 Audiet hæc, repetens quæ sunt audita, requiret
 Ipsa, tibi de quo coniuge partus eat.
 Promittes uotum, scit te promittere falso:
 Iurabis, scit te fallere posse Deos.
 Non agitur de me, cura maiore laboro,
 Anxia sunt uitæ pectora nostra tuæ.
 Cur modò te dubij pauidam fleuere parentes,
 Ignaros culpæ quos facis esse tuæ?
 Et cur ignorant? matri licet omnia narres,
 Nil tua Cydippe facta *ruboris habent. *pudoris.

Ordine

Ordine fac referas, ut sis mihi cognita primùm,
 S acra pharetrata dum facis ipsa deæ.
Vt te conspecta subito, si fortè notasti,
 R estitimus fixis in tua membra genis.
Et te dum nimium miror, nota certa furoris,
 D eciderint humero pallia lapsa meo.
Postmodò nescio qua uenisse uolubile malum
 V erba ferens doctis insidiosa notis.
Quod quia sit lectam sancta præsentè Diana,
 E sse tuam uinctam numine teste fidem.
Ne tamen ignoret scripti sententia quæ sit,
 L ecta tibi quondam nunc quoq; uerba refer.
Nube precor dicet, cui te bona numina iungunt,
 Q uem fore iurasti, sit gener ille mihi.
Quisquis is est, placeat, quoniam placet antè Dianæ.
 T alis erit mater: si modò mater erit.
Si tamen & quærat, quis sim, qualisq; uideto,
 I nueniet nobis consuluisse Deam.
Insula Corycijs quondam celeberrima Nymphis
 C ingitur Aegæo nomine Cæa mari:
Illa mihi patria est, nec si generosa probaris
 N omina, despectis arguor ortus auis.
Sunt & opes nobis, sunt & sine crimine mores,
 A mplius utq; nihil, me tibi iungit amor.
Appeteres talem uel non iurata maritum,
 I urata, uel non, talis habendus erat.
Hæc tibi me in somnis iaculatrix scribere Phœbe,
 H æc tibi me uigilans scribere iussit Amor.
E' quibus alterius mihi iam nocuere sagittæ,

Alterius

A lterius noceant ne tibi tela, caue.

I uncta salus nostra est, miserere meiq̄, tuiq̄.

Quid dubitas unam ferre duobus opem?

Q uod si contigerit, cum iam data signa sonabunt,

T incta q̄ uotiuo sanguine Delos erit,

A urea ponetur mali felicitis imago,

C ausa q̄ uersiculis scripta duobus erit.

E ffigie pomi testatur Acontius huius,

Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.

L ongius infirmum ne lasset epistola corpus,

C lausa q̄ consueto sit tibi sine, uale.

CYDIPPE ACONTIO. 20.

Pertinui, scriptumq̄; tuum sine murmure legi,
Iuraret nequos inscia lingua Deos.

E t puto captasses iterum, nisi ut ipse fateris,

P romissam scires me satis esse semel.

N ec lectura fui, sed si tibi dura fuisset,

A ucta foret sæuæ forsitan ira deæ.

O mnia cum faciam, cum dem pia tura Dianæ,

I lla tamen iusta plus tibi parte fauet.

V t q̄; cupis credi, memori te uindicat ira,

T alis in Hippolyto uix fuit illa suo.

A t melius uirgo fauisset uirginis annis,

Q uos uereor paucos ne uelit esse mihi.

L anguor enim causis non apparentibus hæret,

A diuor & nulla fessa medentis ope.

Q uam tibi nunc gracilem uix hæc rescribere, quamq̄;

P allida uix cubito membra leuare putas

Nune

Nunc timor accedit, ne quis nisi conscia nutrix,
 Colloquij nobis sentiat esse uices.
 Ante fores sedet hæc, quid agamq; rogantibus inter,
 Ut possim tuto scribere, dormit, ait.
 Mox ubi secreti longè causa optima somnus
 Credibilis tarda desinit esse mora,
 Iamq; uenire uidet, quos non admittere durum est,
 Excreat, & ficta dat mihi signa nota.
 Sicut eram, properans uerba imperfecta relinquo,
 Et tegitur trepido littera cauta sinu.
 Inde meos digitos iterum repetita fatigat,
 Quantum sit nobis aspicias ipse labor.
 Quæ peream, si dignus eras, ut uera loquamur,
 Sed melior iusto, quamq; mereris, ero.
 Ergo te propter toties incerta salutis
 Commentis poenas doq; dedi; tuis.
 Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
 Continget merces, & placuisse nocet.
 Sed tibi deformis, quod mallem, uisa fuisset,
 Culpatum nulla corpus egeret ope.
 Nunc laudata gemo, nunc me certamine uestro
 Proditis, & proprio uulneror ipsa bono.
 Dum neq; tu cedis, nec se putat ille secundum,
 Tu uotis optas illius, ille tuis.
 Ipsa uelut nauis iactor, quam certus in altum
 Propellit Boreas, æstus, & unda refert.
 Cumq; dies charis optata parentibus instat,
 Immodicus pariter corporis ardor inest.
 Nec mihi coniugij tempus crudelis ad ipsum

Persephone

P ersephone nostras pulsat acerba fores.

I am pudet, & timeo, quamuis mihi conscia non sim,

O ffensos uidear ne meruisse Deos.

A ccidere hoc aliquis casu contendit, & alter

A cceptum superis hunc negat esse uirum.

N e ue mihi credas, in te quoq; dicere famam,

F acta ueneficijs pars putat ista meis.

C ausa latet, mala nostra patent, uos pace mouetis

A spera summota praelia, plector ego.

D icam nunc, solitoq; tibi me despicere more,

Q uid facies odio, sic ubi amore noces?

S i ladis, quod amas, hostem sapienter amabis:

M e precor ut serues, perdere uelle uelis.

A ut tibi iam nulla est sperata cura puellæ,

Q uam ferus indigna labe perire sinis.

A ut Dea si frustra pro me tibi seua rogatur,

Q uid mihi te iactas? gratia nulla tua est.

E lige quid fingas, non uis placare Dianam,

I mmemor es nostri, non potes, illa tui est.

V el nunquam malle, uel non mihi tempore in illo

E sset in Aegæis cognita Delos aquis.

T unc mea difficilis deducta est æquore nauis,

E t fuit ad cœptas hora sinistra uias.

Q uo pede processisti? quo me pede limine mouisti?

P icta meæ tetigi quo pede texta ratis?

H is tamen aduerso redierunt carbasa uento:

M entior ah demens, ille secundus erat.

I lle secundus erat, qui me referebat euntem,

Q uiq; parum felix impediēbat iter.

Atq;

A t q; utinam constans contra mea uela fuisset:

S ed stultum est uenti de leuitate queri.

~~Q~~ Mota loci fama properabam uisere Delon,

E t facere ignaua puppe uidebar iter.

Q uam sæpe, ut tradis, feci conuitia remis,

Q uestaq; sum uento linteæ parca dare.

E t iam transferam Myconen, iam Tenon, & Andron,

I nq; meis oculis candida Delos erat.

Q uam procul ut uidi, quid me fugis insula dixi?

L aberis in magno nunquid, ut antè, mari?

I nstiteram terræ, cum iam propè luce peracta

D emere purpureis Sol iuga uellet equis.

Q uos idem solitos postquàm reuocauit ad ortus,

C omuntur nostræ matre iubente comæ.

I psa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum,

E t uestes humeris induit ipsa meis.

P rotinus egressæ superis, quibus insula sacra est,

F laua salutatis tura, merumq; damus.

D umq; parens aras uotiuo sanguine tingit,

F estaq; fumosis ingerit exta focis,

S edula me nutrix alias quoq; ducit in ædes,

E rramusq; uago per loca sacra pede.

E t modò porticibus spatior, modò munera regum

Mirror, & in cunctis stantia signa locis.

Mirror & innumeris structam de cornibus aram,

E t de qua pariens arbore nixa dea est.

E t quæ præterea (neq; enim meminì ue, libet ue

Q uicquid ibi uidi, dicere) Delos habet.

F orsitàn hæc spectans, à te spectabar Acontì,

Visaq;

V isaq; simplicitas est mea posse capi.

I n templum redeo gradibus sublime Dianæ,

T utior hoc ecquis debuit esse locus?

M ittitur ante pedes malum cum carmine tali:

H æi mihi iuravi nunc quoq; penè tibi.

S ustulit hoc nutrix, mirataq; perlege dixit:

I nsidias legi magne poëta tuas.

N omine coniugij dicto, confusa pudore,

S ensi me totis erubuisse genis.

L uminaq; in gremio ueluti defixa tenebam,

L umina propositi facta ministra tui.

I mprobe quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta est?

Q uid'ue uir elusa uirgine laudis habes?

N on ego constiteram sumpta peltata secure,

Q ualis in Iliaco Penthesilea solo.

N ullus Amazonio cælatus balteus auro,

S icut ab Hippolyta præda relata tibi est.

V erba quid exultas tua si mihi uerba dederunt?

S umq; parum prudens capta puella dolis?

C ydippen pomum, pomum Schoeneida cepit.

T u nunc Hippomenes scilicet alter eris.

A t fuerat melius, si te puer iste tenebat,

Q uem tu nescio quas dicis habere faces:

M ore bonis solito spem non corrumpere fraude,

E xoranda tibi, non capienda fui.

C ur me cum peteres, ea non profitenda putabas,

P ropter quæ nobis ipse petendus eras?

C ogere cur potius, quàm persuadere uolebas?

I S i poteram audita conditione capi.

ii

.conditio.
Quid: parte.

Quid tibi nunc pròdest iurandi formula iuris?
 L inguaq; præsentem testificata Deam?
 Quæ iurat mens est, nil coniurauimus illa,
 I lla fidem dictis addere sola potest.
 C onsilium, prudensq; animi sententia iurat,
 E t nisi iudicij uincula nulla ualent.
 S i tibi coniugium uolui promittere nostrum,
 E xige polliciti debita iura tori.
 S ed si nil dedimus, præter sine pectore uocem,
 V erba suis frustra uiribus orba tenes.
 N on ego iuravi, legi iurantia uerba.
 V ir mihi non isto more legendus eras.
 D ecipe sic alios, succedat epistola pomo,
 S i ualet hoc, magnas diuitis aufer opes.
 F ac iurent reges sua se tibi regna daturus,
 S itq; tuum toto quicquid in orbe placet.
 M aior es hac ipsa multo (mihi crede) Diana,
 S i tua tam præsens littera numen habet.
 C ùm tamen hæc dixi, cum me tibi firma negaui,
 C ùm bene promissi causa peracta mei est,
 C onfiteor, timeo sæuæ Latoïdos iram,
 E t corpus lædi suspicor inde meum.
 N am quare quoties socialia sacra parantur,
 N upturæ toties languida membra cadunt?
 T er mihi iam ueniens positas Hymenæus ad aures
 F ugit, & è thalami limine terga dedit.
 V ixq; manu pigra toties infusa resurgunt
 L umina, uix moto corripit igne faces.
 S æpe coronatis stillant unguenta capillis,

Et

E t trahitur multo splendida palla croeo,
 Cùm tetigit limen, lachrymas, mortisq; timorem
 Cernit, & à cultu multa remota suo.
 Projicit ipse suas deducta fronte coronas,
 S pisaq; de nitidis tergit amoma comis.
 E t pudet in tristi letum consurgere turba,
 Quiq; erat in palla, transit in ora rubor.
 A t mihi uæ miseræ torrentur febribus artus,
 E t grauius iusto pallia pondus habent.
 N ostraq; plorantes uideo super ora parentes,
 E t face pro thalami fax mihi mortis adest.
 P arce laboranti picta Dea lata pharetra,
 D aq; salutiferam iam mihi fratris opem.
 Turpe tibi est illum causas depellere leti,
 T e contra titulum mortis habere meæ.
 N unquid in umbroso cùm uelles fonte lauari,
 I mprudens uultus ad tua labra tuli?
 P ræterij ne tuas de tot cœlestibus aras?
 A tq; tua est nostra spreta parente parens?
 N il ego peccaui, nisi quòd periuria legi,
 I nq; parum fausto carmine docta fui.
 T u quoq; pro nobis, si non mentiris amorem,
 T ura feras: prosint, quæ nocuere, manus.
 C ur, quæ succenset, quòd adhuc tibi pacta puella
 N on tua sit, fieri ne tua possit, agit?
 O mnia de uiua tibi sunt speranda, quid aufert
 S æua mihi uitam, spem tibi diua mei?
 N ec tu credideris, illum cui destinor uxor,
 A egra superposita membra fouere manus.

A s idet ille quidem, quantum permittitur ipsi,
 S ed meminit nostrum uirginis esse torum.
 E t quoq; nescio quid de me sensisse uidetur,
 N am lachrymæ causa sæpe latente cadunt.
 E t minus audacter blanditur, & oscula rara
 A ccipit, & timido me uocat ore suam.
 N ec miror sensisse, notis cum prodar apertis,
 I n dextrum uersor, cum uenit ille, latus.
 N ec loquor, & tecto simulatur lumine somnus,
 C aptantem tactus eijcioq; manum.
 I ngemut, & tacito suspirat pectore, meq;
 O ffensam, quamuis non mereatur, habet.
 S i mihi quod gaudes, & te iuuat ista uoluptas,
 S i mihi quod sensus sum tibi falsa meos,
 S i mihi lingua foret, tu nostra iustius ira,
 Q ui mihi tendebas retia, dignus eras,
 S cribis ut inualidum liceat tibi uisere corpus,
 E s procul à nobis, & tamen inde noces.
 M irabar quare tibi nomen Acontius esset,
 Q uod faciat longè uulnus, acumen habes.
 C ertè ego conualui nondum de uulnere tali,
 V t iaculo, scriptis eminus iccta tuis.
 Q uid tamen huc uenias? sanè miserabile corpus,
 I ngenij uideas bina trophæa tui.
 C oncidimus macie, color est sine sanguine, qualem
 I n pomo refero mente fuisse tuo.
 C andida nec misto sublucent ora rubore:
 F orma noui talis marmoris esse solet.
 A rgenti color est inter conuiuia talis,

Quod

Q uod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
 S i me nunc uideas, uisam prius esse negabis,
 A rte nec est dices ista petenda mea.
 P romisiq; fidem ne sim tibi uicta remittes,
 E t cupies illud non meminisse Deam,
 F orsitàn & facies iurem ut contraria rursus,
 Q uæq; legam mittes altera uerba mihi.
 S ed tamen aspiceres uellem, prout ipse rogabas,
 E t discas sponsæ languida membra tua.
 D urius & ferro cum sit tibi pectus Aconti,
 T u ueniam nostris uocibus ipse petas.
 N e tamen ignores, ope qua reualescere possim,
 Q uæritur à Delphis fâta canente Deo.
 E t quoq; nescio quantùm nunc uaga fama susurret,
 N eglectam queritur testis habere fidem.
 H oc Deus, & uates, hoc & mea carmina dicunt:
 A t desunt uoto carmina nulla tuo.
 V nde tibi fauor hic? nisi quòd noua fortè reperta est,
 Q ua capiat magnos littera lecta Deos.
 T eq; tenente Deos nomen sequor ipsa Deorum,
 D oq; libens uictas in tua uota manus.
 F assaq; sum matri deceptæ fœdera linguæ,
 L umina fixa tenet plena pudoris humo.
 C ætera cura tua est, plus hoc quoq; uirgine factum,
 N on timuit tecum quòd mea charta loqui.
 I am satus inualidos calamo lassauimus artus,
 E t manus officium longius ægra negat.
 Q uid, nisi quòd cupio me iam coniungere tecum,
 R estat? ut ascribat littera nostra, uale.

*ut. **N**unquid, *ubi affecta est studiosæ littera dextræ,
Protinus est oculis cognita nostra tuis?

An, nisi legisses auctoris nomina Sapphus,

Hoc breue nescires unde mouetur opus?

Forſitan & quare mea ſint alterna requiris

Carmina, cum lyricis ſim magis apta modis.

*elegia fle. **F**lendus amor meus eſt, *elegi quoq; ſtebile carmen.

Non facit ad lachrymas barbitos ulla meas.

Vror, ut indomitis ignem exercentibus Euris,

Fertilis accenſis meſibus ardet ager.

Arua Phaon celebrat diuerſa Typhoidos Aetnae,

*coquit. Me calor Aetnaeo non minor igne *tenet.

Nec mihi, diſpoſitis iungam quæ carmina neruis,

Proueniunt: uacua carmina mentis opus.

Nec me Pyrrhiades, Methymniades ue puella,

Nec me Leſbiadum cætera turba iuuant.

Vilis Amythone, uilis mihi candida Cydno,

Non oculis grata eſt Atthis, ut antè, meis.

Atq; aliæ centum, quas non ſine crimine amaui.

Improbe, multarum quod ſuit, unus habes.

Eſt in te facies, ſunt apti luſibus anni.

O facies oculis inſidioſa meis.

Sume fidem, & pharetram, ſies manifeſtus Apollo:

A ccedant capiti cornua, Bacchus eris.

Et Phæbus Daphnen, & Gnoſſida Bacchus amaui,

Nec norat lyricos illa, uel illa modos.

At mihi Pegafides blandiſſima carmina dicant:

Iam canitur toto nomen in orbe meum.

Nec

Nec plus Alcæus consors patriæq; lyræq;

Laudis habet, quamuis grandius ille sonet.

Si mihi difficilis formam natura negauit,

Ingenio formæ damna rependo meæ.

*Nec me despicias, si sum tibi corpore parua,

Mensuramq; breuis nominis ipsa fero.

Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo

Andromede, patriæ fusca colore suæ.

Et uarijs albæ iunguntur sæpe columbæ,

Et niger à uiridi turtur amatur aue.

Si, nisi quæ facie poterit te digna uideri,

Nulla futura tua est, nulla futura tua est.

At mea cum legeres, etiam formosa uidebar,

Vnam iurabas usq; decere loqui.

Cantabam, memini (meminerunt omnia amantes)

Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.

Hæc quoq; laudabas, omniq; à parte placebam,

Sed tunc præcipuè, cum sit amoris opus.

Tunc te plus solito lasciua nostra iuuabat,

Crebraq; mobilitas, aptaq; uerba ioco.

*Atq; ubi iam amborum fuerat confusa uoluptas,

Purimus in lasso corpore languor erat.

Nunc tibi Sicelides ueniunt noua præda puellæ.

Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse uolo.

Nec uos erronem tellure* admittite nostrum

Nisiades matres, *Sicelidesq; nurus,

Nec uos decipiant blandæ mendacia linguæ,

Quæ dicit uobis, dixerat antè mihi.

Tu quoq; quæ immites celebras Erycina Sicanos,

*Sum breuis,
at nomē, qđ
terras imple
at omnes
Est mihi,
mēsuram no
minis ipsa fe
ro.

*Et qđ, ubi.

*remittite.

*Nisiadesq;

Nam tua sum, uati consule diua tua.

An grauis inceptum peragit fortuna tenorem?

Et manet in cursu semper acerba suo?

Sex mihi natales ierant, cum lecta parentis

Antè diem lachrymas ossa bibère meas.

Arfit inops frater uictus meretricis amore,

Mistaq; cum turpi damna pudore tulit,

Factus inops, agili peragit freta cærule remo,

Quasq; malè amisit, nunc malè quærit opes.

Me quoq; quòd monui bene multa fideliter, odit:

Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent,

Accumulat curas filia parua meas.

Vltima tu nostris accedis causa querelis,

Non agitur uento nostra carina suo.

Ecce iacent collo positi sine lege capilli,

Nec premit articulos lucida gemma meos,

Veste tegor uili, nullum est in crinibus aurum.

Non* Arabo noster rore capillus olet.

Cui color infelix? aut cui placuisse laborem?

Ille mei cultus unicus autor abest.

Molle meum leuibus cor est uiolabile telis,

Et semper causa est, cur ego semper amem.

Siuue ita nascenti legem dixere sorores,

Et data sunt uitæ fila seuera meæ:

Siuue abeunt studia in mores, artesq; magistras,

Ingenium nobis molle Thaleia dedit.

Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas

Abstulit, atq; anni, quos uir amare potest?

Hunc

*Arabū no=
ster dona
cap.

Hunc ne pro Cephalo raperes Aurora timebam,
Et faceres, sed te prima rapina tenet.

Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, Phœbe,
Iussus erit somnos continuare Phaon.

Hunc Venus in cœlum curru uexisset eburno,
Sed uidet & Marti posse placere suo.

O nec adhuc iuuenis, nec iam puer, utilis atas,
O decus, atq; æui gloria magna tui,

Huc ades, inq; sinus formose relabere nostros,
Non ut ames oro, *sed quòd amare sinas.

*uerum ut.

Scribimus, & lachrymis oculi rorantur obortis.
Aspice *sit quantum hoc multa litura loco.

*q̄ sit in hoc

Si tam certus eras hinc ire, modestius isse,
Si modò dixisses, Lesbi puella uale.

Non tecum lachrymas, non oscula *summa tulisti,
Deniq; non timui, quòd dolitura fui.

*nostra.

Nil de te mecum, nisi tantum iniuria, nec te
Admonuit, quòd tu *pignus amantis habes.

*munus.

Non mandata dedi, neq; enim mandata dedissem
Vlla, nisi ut nolles immemor esse mei.

Per tibi, qui nunquam longè discedit, amorem,
Perq; nouem iuro numina nostra Deas,

Cum mihi nescio quis, fugiunt tua gaudia, dixit,
Nec me flere diu, nec potuisse loqui.

Et lachrymæ deerant oculis, & *lingua palato,
A strictum gelido frigore pectus erat.

*uerba.

Postquam se dolor imminuit, mea pectora planxi,
Nec puduit *ruptis exululare comis:

*scissis.

Non aliter, quam si nati pia mater adempti

P ortet ad extractos corpus inane rogos.
 G audet, & è nostro crescit mœrore Charaxus
 F rater, & ante oculos itq̄, reditq̄, meos.
 V iq̄; pudenda mei uideatur causa doloris,
 Q uid dolet hæc? certè filia uiuit, ait.
 N on ueniunt in idem pudor, atq̄; amor, omne uidebat
 V ulgus, eram lacero pectus aperta sinu.
 T u mihi cura Phaon, te somnia nostra reducant,
 S omnia formoso candidiora die.
 I llic te inuenio, quanquam regionibus absis,
 S ed non longa satis gaudia somnus habet.
 S æpe tuos nostra ceruice onerare lacertos,
 S æpe tuæ uideor supposuisse meos.
 O scula cognosco, quæ tu committere linguæ,
 • A præq̄; consueras accipere, apta dare.
 B landior interdum, uerisq̄; simillima uerba
 E loquor, & uigilant sensibus ora meis.
 *Vlteriora *Vlterius pudet hîc narrare, sed omnia sunt,
 pudet nar. E t iuuat, & sine te non licet esse mihi.
 A t cùm se Titan ostendit, & omnia secum,
 T am citò me somnos destituisse queror.
 A ntra nemusq̄; peto, tanquam nemus, antraq̄; profint,
 C onscia delitijs illa fuere meis.
 I lluc mentis inops, ut quam furialis Erichthò
 I mpulit, in collo crine iacente feror.
 A ntra uident oculi scabro pendentia toso,
 Q uæ mihi Mygdonij marmoris instar erant.
 I nuenio sylvam, quæ sæpe cubilia nobis
 P ræbuit, & multa præsit opaca coma.

Sed non inuenio syluæ dominumq; meumq;

Vile solum locus est, dos erat ille loci.

Cognoui pressas noti mihi cespitis herbas,

De nostro curuum pondere gramen erat.

Incubui, tetigiq; locum, qua parte fuisti:

Grata prius lachrymas combibit herba meas.

Quin etiam rami positus lugere uidentur

Frondeb; & nullæ dulcè queruntur aues.

Sola uirum non ultra prius mœstissima mater,

Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ales Ityn, Sappho miseris decantat amores

Hactenus, & media cætera nocte silent.

Est nitidus, uitroq; magis perlucidus amnis,

Fons sacer, hunc multi numen habere putant.

Quem supra ramos extendit aquatica lotos

*Vnda nemus: tenero cespite terra uiret.

Hic ego cum fessos posuissem flebilis artus,

Formosus puer est uisus adesse mihi.

Constitit, & dixit, quæ nunc non ignibus æquis

Vreris, Ambracia est terra petenda tibi.

Phœbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor,

A cœcum populi, Leucadiumq; uocant.

Hinc se Deucalion Pyrrhæ succensus amore

Misit, & illæso corpore præsit aquas.

Nec mora, iustus amans tetigit lætissima Pyrrhæ

Pectora, Deucalion igne leuatus erat.

Hanc legem locus ille tenet, pete protinus altam

Leucada, nec saxo desiluisse time.

Vt monuit, cum uoce abiit, ego territa surgo,

*pic.

*desertos cã
tat.

*Vna nemus

*uersus a-
mor fugit læ-
tissima mersi

Nec

Nec grauidæ lachrymas continuere genæ.
 I bimus ò Nymphæ, monstrataq; saxa petemus,
 Sit procul insano uictus amore timor.
 Quicquid erit, melius quàm nunc erit, aura subito,
 Et mea non magnum corpora pondus habent.
 Tu quoq; mollis amor pennas suppone cadenti,
 Ne sim Leucadiæ mortua crimen aquæ.
 Inde chelyn Phæbo communia munera ponam,
 Et sub ea uersus unus & alter erit.
 Grata lyram posuit tibi Phæbe poëtica Sappho,
 Conuenit illa mihi, conuenit illa tibi.
 Cur nunc Actiacas miseram me mittis ad oras,
 Cùm profugum possis ipse referre pedem?
 Tu mihi Leucadia potes esse salubrior unda,
 Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.
 An potes ò scopulis, undaq; ferocior illa,
 Si moriar, titulum mortis habere meæ?
 O' quantum melius iungi mea pectora tecum,
 Quàm poterant saxis præcipitanda dari.
 Hæc sunt illa Phaon, quæ tu laudare solebas,
 V isaq; sunt toties ingeniosa tibi.
 Nunc uellem facunda forem, dolor artibus obstat,
 Ingeniumq; meis substitit omne malis.
 Non mihi respondent ueteres in carmina uires.
 Plectra dolore tacent, muta dolore lyra est.
 nupturaq; - Lesbides æquoreæ* nupturæ, nuptaq; proles,
 Lesbides Aeoniam nomina dicta lyra,
 amata. Lesbides, infamem quæ me fecistis amare,
 Desinite ad ciitharas turba uenire meas.

Abstulit

A bſtulit omne Phaon, quod uobis antè placebat,

Me miſeram, dixi *quæ modò penè, meus.

*quam.

E fficite ut redeat, uates quoq; ueſtra redibit:

I ngenio uires ille dat, ille rapit.

H æc quid *ego? precibus pectus ne agreſte mouetur?

*ago.

A n riget, & Zephyri uerba caduca ferunt?

Q ui mea uerba ferunt, uellem tua uela referrent.

H oc te, ſi ſaperes, lente decebat opus.

S iue redis, puppiq; tuæ uotiuâ parantur

M unera, quid laceras pectora noſtra mora?

S olue ratem, Venus orta mari, mare præſtat eunti.

A ura dabit curſum, tu modò ſolue ratem.

I pſe gubernabit reſidens in puppe Cupido,

I pſe dabit tenera uela, legetq; manu.

S iue iuuat longè fugiſſe Pelasgida Sapphon,

N on tamen inuenies, cur ego digna fuga.

O ſaltem miſeræ crudelis epiſtola dicat,

V t mihi Leucadiæ fata petantur aquæ.

SAPPHVS EPISTOLAE

F I N I S.

DE SAPPHVS PATRIA ET

M O R I B V S E X S V I D A.

Appho patre Simone nata eſt, ut alij Euno
mio, ut alij Erigyô, ut alij Ecryto, ut alij
Semo, ut alij Camone, Etarcho alij, non=
nulli Scamandronimo, quibus aſtipulatur
Herodotus: matre autem Cleide, Leſbia ex Ereſo Lyrica,
quadrage

quadragesimasecūda Olympiade, quo tēpore & Alcæus,
& Stesichorus, & Pittacus floruit. Tres fratres habu-
it, Larychum, Charaxum, Eurygium. Cercolæ uiro
Andrio ditissimo nupsit, cui filiam peperit Cleida no-
mine. Amicas treis, Atthidem, Thelesippam, Megarant
habuit, quibus ad libidinem usa dicitur. Discipulas
Anagoram Milefiam, Congylam Colophoniam, Eu-
nicam Salaminiam. Scripsit libros lyricos nouem. Pri-
ma plectrum reperit. Scripsit Epigrammata, Elegias,
Iambos, & Nenas.

Sapphò Lesbica ex Mitylene psaltria, hæc amore
Phaonis Mitylenæi ex Leucade sese demersit in pelagus:
quidam uerò & lyricum carmen huius esse conscri-
pserunt.

ANTIPATER SIDONIVS.

Dulcia Mnemosyne demirans carmina Sapphūs
Quæsiuit decima Pieris unde foret.

AVSONIVS.

Lesbia Pierijs Sapphò soror addita musis
Ἐμὴ αὐτῆς λυρικῶν ἀονίστων δεκάτη.

PAPINIVS.

S tesichorusq; ferox, saltusq; ingressa uiriles
Non formidata temeraria Leucadæ Sapphò.

HORATIVS.

Viuuntq; commissi calores
A eolia fidibus puellæ.

SABINVS Poëta, Ouidij temporibus scri-
psit epistolas, quibus Vlysses Penelopæ, Hippolytus
Phedræ, Aeneas Didoni, Demophoon Phyllidi, Iason
Hypsipylæ

Hypsipyle, Phaon Sapphoni respondent. Sed non ex-
tant. Nam tres hæ quæ habentur, mihi non modo non
uidentur Sabini, sed ne excellentis quidem cuiusquam
Poëtæ. Imò centum, & quatuor uersus insertos in
epistola Paridis ad Helenam ab eo uersu: Nec tamen
est mirum, usq; ad illum, Credis & hoc nobis, censeo
non esse Ouidij. Sunt enim duri, nec digni diuino Na-
sonis ingenio. Tum si Ouidij illi essent, non idem in
eadem epistola repetisset bis uersibus:

Cùm Venus, & Iuno, Pallasq; in uallibus Idæ

Corpora iudicio supposuere meo.

Erant præterea & alij duo statim post illum uersum,
Sed Nymphis etiam curaq; amorq; sui: quos ego sub-
traxi, tum quia nullum omnino habent sensum, tum
etiam, quia sine illis cohæret materia. hi uerò sunt:
Quas super Oenonem faciem mutarer in orbem,

Nec Priamo est ad te dignior ulla nurus.

Ouidius ipse de Sabino hæc in libro secūdo Elegiarum:

Quam citò de toto redijt celer orbe Sabinus,

Scriptaq; diuersis rettulit illa locis.

Candida Penelope signum cognouit Vlyssis,

Legit ab Hippolyto scripta nouerca suo.

Iam pius Aeneas miseræ rescripsit Elisæ,

Quodq; legat Phyllis, si modò uiuit, habet.

Tristis ad Hypsipylen ab Iasone littera uenit.

Dat uotam Phæbo Lesbis amica lyram.

Idem de Ponto lib. 111 in Inuidos.

Et qui Penelopæ rescribere iussit Vlysssem

Errantem seuo per duo lustra mari:

Quiq;

Quiq; suam Troæzæna, imperfectumq; dierum
Deseruit celeri morte Sabinus opus.

RESCRIPTIO VLYSSIS
AD PENELOPEN.

Pertulit ad miserum tandem tua casus Vlyssæm
Penelope chartis uerba notata pijs.
Agnoui charamq; manum, gemmasq; fideles.
Solamen longis illa fuere malis.
Arguis ut lentum: mallem quoq; forsitan esse,
Quàm tibi quæq; tuli dicere, quæq; feram.
Non hoc obiecit mihi Græcia, cum mea fictus
Detinuit patrio littore uela furor.
Sed thalamis nec uelle tuis, nec posse carere,
Causaq; fingendæ tu mihi mentis eras.
Nil tibi rescribam curas, properemq; uenire,
Dum propero, aduersi uela tulere Noti.
Non me Troia tenet Graijs odiosa puellis:
Iam cinis, & tantum flebile Troia solum.
Deiphobusq; iacet, iacet Asius, & iacet Hector,
Et quicumq; tui causa timoris erant.
Euasi & Thracum caeso duce prælia Rheseo,
In mea captiuis castra reuectus equis.
Tutus & è media Phrygiæ Tritonidos arce
Fatalis palmæ pignora capta tuli.
Nec timui commissus equo, malè sedula quamuis
Clamabat uates, urite Troës equum:
Urte, mendaci celantur robore Achiui,
Et Phrygas in miseros ultima bella ferunt.

Perdiderat

P erdiderat tumuli supremum munus Achilles,
 S ed Thetidi est humeris redditus ille meis.
 N ec laudem Danaï tanto renuere labori:
 E reпти pretium corporis arma tuli.
 Q uid refert? pelago sunt obruta: non mihi classes,
 N on focij superant, omnia pontus habet.
 S olus adhuc mecum, qui me tot casibus unus
 D urauit, patiens ad mala perstat Amor.
 I llum non auidis canibus Nereia uirgo
 F regit, non tumidis torta Charybdis aquis.
 N on ferus Antiphates, nec in uno corpore discors
 P arthenope blandis insidiosa modis.
 N on quòd Colchiacas artes tentauerit herbis,
 N on quòd solennes altera diua toros:
 V traq; se nobis mortalia demere fila
 S pondebat, Stygias utraq; posse uias:
 T e tamen hac etiam spreta mercede petiui
 P assurus terra tot mala, totq; mari.
 S ed tu fœmineo nunc forsàn nomine tacta
 N on secura leges cætera uerba mea.
 Q uæq; mihi Circe, quæ sit mihi causa Calypso,
 I andudum ignoto sollicitere metu.
 C ertè ego cum Antinoum, Polybumq;, Medontaq; legi,
 H eu toto sanguis corpore nullus erat.
 T ot iuuenes inter tot uina liquentia semper,
 H ei mihi quid credam? pignore casta manes.
 C ur'ue placent ulli, si sunt in fletibus ora?
 D eperit & lachrymis non decor iste tibi?
 P acta quoq; es thalamo, nisi mendax tela moretur.
 k k Et cœptum

E t cœptum reuocas pallida semper opus.
 A rs pia, sed quoties oculos frustrabere lana,
 S uccessum toties ars dabit ista tibi.
 A h melius Polypheme tuo superatus in antro
 F inissem ingratos ad mala tanta dies.
 T hreicio melius cecidissem milite uictus,
 I smaron errantes cum tenuere rates.
 C rudelem u'e illo satiassem tempore ditem,
 Q uo redij Stygijs fata moratus aquis.
 celat. V idi ubi nequicquam quod me tua littera cessat
 S o spes digresso quæ mihi mater erat.
 R ettulit illa domus eadem mala, meq; querentem
 F ugit, ab amplexu ter resoluta meo.
 P hylaciden uidi, contemptis sordibus ille
 P rimus in Hectoreas intulit arma domos.
 F elix laudata cum coniuge, læta per umbras
 I lla suum fortè sit comitata uirum.
 N ec dum illi Lachesis dictos numerauerat annos,
 S ed iuuat ante suum sic cecidisse diem.
 V idi, nec lachrymas oculi tenuere cadentes,
 D esformem Atriden (hei mihi) cæde noua.
 I llum Troia uirum non læserat, ille furentem
 N auplion, Euboicos transferatq; sinus.
 Q uid refert? animam per uulnera mille profudit
 I am reduci soluens debita uota Ioui.
 T yndaris has illi lætas pro fœdere pœnas
 S truxerat, externos ipsa secuta uiros.
 A h mihi quid prodest, captiuas Teucridas inter
 E ùm staret coniux Hectoris, atq; soror,

Defectis

- D efectis Hecubam potui legisse sub annis
 N e tibi suspectus pellicis esset amor.
 P rima meis omen metuendum puppibus illa
 F ecit non membris ipsa reperta suis.
 L atratu miseram finiuit mœsta querelas,
 E t stetit in rapidam protinus acta canem.
 P rodigio tali placidum Thetis abstulit æquor,
 A eolus infusus incubuitq; notis.
 P eruagus hinc toto non felix differor orbe,
 E t quacunq; uocat fluctus, & aura, feror.
 S ed si Tiresias tam leti prouidus augur,
 Q uam uerax uates in mala nostra fuit,
 E t terra, & pelago quicquid mihi triste canebat
 E mensus, fato iam meliore uagor.
 I am mihi nescio quo comitem se in littore iungit
 P allas, & hospitibus per loca tuta trahit.
 N unc primum Pallas uersæ post funera Troiæ
 V isa mihi medium temporis ira tulit.
 Q uicquid Oïlides commiserat, omnibus unus
 P eccauit Danaïs omnibus ira nocens.
 N ec te Tydide, cuius modò nouerat arma,
 E ximit, errato tu quoq; ab orbe uenis.
 N on Telamone satum capta de coniuge Teucrum,
 N on ipsum, pro quo mille fuere rates.
 F elix Plistenides, quacunq; in sorte fuisti,
 C oniuge cum chara, non grauis illa fiat.
 S eu uenti fecere moras, siue æquora uobis,
 A d nulla est uester damna retentus amor.
 O scula nec uenti certè tenere, nec undæ

DEMOPHOON

Promptaq; in amplexus brachia semper erant,
 Sic utinam errarem, faceres tu mollia coniux
 Aequora, te socia nil mihi triste foret.
 Nunc quoq; Telemacho tecum mihi sospite tecto
 Omnia sunt animo iam leuiora mala.
 Quem tamen infestas rursus queror ire per undas
 Herculeam Sparten, Nestoreamq; Pylon.
 Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt,
 Nam male commissus fluctibus ipse fuit.
 Sed labor in fine est, occursum in litore uates
 Dixit, in amplexus chare ferere tuos.
 Noscendus soli ueniam tibi, tu preme solers
 Latitiam, & tacito gaudia conde sinu.
 Non ui certandum, nec aperta in bella ruendum,
 Sic cecinit laurus ille monere suas.
 Forsitan ante dapes, interq; uacantia uina
 Vltoris pharetris utile tempus erit.
 Et modò despectum subito mirentur Vllysem.
 Heu precor, ut properet ille uenire dies.
 Antiqui renouet qui letus foedera lecti,
 Et tandem incipias coniuge chara frui.

PHYLLIDI DEMOPHOON.

Phyllidi Demophoon patria dimittit ab urbe;
 Et patriam meminit muneris esse tui.
 Nec face Demophoon, alia nec coniuge captus,
 Sed tam non felix, quam tibi notus erat.
 Thesea, quo socero nequicquam Phylli timebas,
 Impuleritq; ignes forsitan ille tuos.

Turpe

Turpe pati nobis, regno ferus expulit hospes,
 Nunc illi finem longa senectū dedit.
 Qui modò peltiferas fudit Mæotidas armis,
 Alcida magni non minor esse comes.
 Qui socerum Minoa graui sibi fecit ab hoste
 Mirantem monstri cornua uicta sui.
 Arguor exilij, quem credis causa fuisse,
 Nec tacitum frater, nec finit esse reum.
 Dum thalamos (inquit) dilectæ Phyllidos urges,
 Et tuus externo cessat in igne furor,
 Fluxere interea pæde tempora lapsa fugaci,
 Præuenitq; tuas flebilis hora moras.
 Forsitan aut nõndum factis occurrere rebus,
 At poteras factis utilis esse tamen.
 Cùm potiora tibi Rhodopeia regna fuere,
 Quæq; magis regnis chara puella fuit.
 Intonat his Athamas, eadem mox obijcit Aethra
 Infelix functæ iam propè sortis anus.
 Et quòd non condant nati sua lumina palmæ,
 Fecisse hic nostras arguit usq; moras.
 Non equidem infiteor, multum clamauit uterq;
 Saret Threicijs cum mihi puppis aquis.
 Poscunt Demophoon, quid cessas? carbasa uentis?
 Demophoon patrios respice iure Deos.
 Respice & exemplum, qua gaudes, Phyllida sume,
 Sic amat, ut terra nolit abire sua.
 Utq; redire uelis, non ut comitetur euntem
 Te rogat, & præfert barbara regna tuis.
 Me tamen hinc inter tacitum conuitia sæpe

A duersis memini uota tulisse notis.
 Sæpe abitura tuo ponentem brachia collo
 Gausum in fluctus æquora mota truces.
 Nec metuam hoc ipso coram genitore fateri.
 Libertas meritis est mihi facta tuis.
 Dices non duro dilectam Phyllida liqui
 Pectore, nec præceps uela ferenda dedi.
 Et fleui, & flentem solando sæpe, remansi,
 Cum staret cursus iam mihi certa dies.
 Deniq; Threïcia ueni rate, non dare Phyllis
 Quam potuit, iussit tardius ire ratem.
 Ignosce & fasso, memor es Minoides ipse.
 Antiquus necdum pectore cessit amor.
 Et quoties oculis circumdat sidera, dixit,
 Quæ fulget cælo, nostra puella fuit.
 Illum dilecta Bacchus sibi cedere iussit
 Coniuge, desertæ crimen at ille subit.
 Exemploq; patris periurus dicor, & ipse,
 Nec quaris causas Sithoni dura moræ:
 Nec satis ampla putas redituri pignora, si me
 Non amor aliterius, non amor ullus habet.
 Nulla ne fama tibi turbatos Phylli penates
 Theseos, & miseræ rettulit acta domus?
 Non laqueos audis chari me flere parentis?
 Flebilior laqueis hei mihi causa subest.
 Non fratrem Hippolytum, cecidit miserabilis ille
 Præceps attonitis per freta raptus equis.
 Non tamen excuso reditus, licet undiq; fata
 Accumulent causas, tempora parua peto.

Thesea

T hesea, quod superest, patrem tumulabimus antè,
S uccedat tumulo non sine honore decens.

D a spatium, ueniamq; peto, non perfidus absum,
N ec mihi iam terra tutior ulla tua est.

Q uicquid mite fuit post diruta Pergama quicquid
A ut bella, aut pelagi detinuere moræ,
S ola fuit Thrace, patria quoq; iactor in illa,
A uxilium superest casibus una meis.

S i modò mens eadem, nec quòd sit iam mihi diues
R egia Cecropia non minor arce mouet.

N ec patris offendunt casus, nec crimina matris,
N ec iam non felix omine Demphoon.

Q uid si Phœbeam peterent te coniuge Troiam?
P erq; annos sequerer bella gerenda decem?

P enelopen audis, toto laudatur in orbe,
E xemplum fidi non leue facta tori.

I lla piè (sic rumor ait) mendacia tela
S truxit, & instantes distulit arte toros.

C ùm properata palàm reuocaret stamina noctis,
A tq; iterum in lanas omne rediret opus.

A t tua ne fugiant spreti connubia Thraces
P hylli times, ulli nubere dura potes?

E stq; tibi pectus cuiusquàm accedere tædas?
O bstat perfidiæ nec metus iste tuæ?

O tibi quantus erit facti rubor, ah tibi quantus
T um dolor, aspicias cùm mea uela procul.

D amnabisq; tuos sero temeraria questus:
D emphoon, dices, hei mihi fidus erat.

D emphoon *reddit, & seuos forsitan Euros

*redit huc.

kk †

Passus

P assus, & hybernas dum quoq; currit aquas.
A h cur nescio quam properauimus hei mihi culpam?

R upi, quam ruptam sum mihi quæsta, fidem.

S ic tamen ab potius sic perstes, quam mihi de te
V lterior tangat pectora Phylli dolor.

Q uos tibi (me miserum) laqueos: quæ fata minaris?
E t nimis audaces gens habet ista Deos.

famamq; P arce precor, *flammasq; domus mihi crimen habentis,

P erfidiæ, gemina ne preme dura nota.

E xcuset patrem satis in parte relicta

G nostis, non merui, cur ferar ipse nocens.

N unc uenti mea uerba ferant, qui uela tulerunt,

E st animus reditus, sed pia causa tenet.

P A R I S O E N O N A E.

Q uæ satis apta tibi tam iustè Nympha querenti
R escribam, fateor quærere uerba manum.

Q uærit, nec subeunt, sentit sua crimina tantum,

S oluere quæ sentit, non finit alter amor.

S i leuat hic iras, ipso me iudice damnor,

Q uid refert? causa tu meliore cares.

D amnatumq; tibi non sub sua iura Cupido

R etrahit, alterius sic quoq; præda sumus.

P rima meis tu pacta toris, fassusq; iuuentam

T e primùm accepta est coniuge noster amor.

N ondum tantus eram, quo me genitore superbum

A rguis, hoc dominus tunc retinendus eram.

N on ego Deiphobum sperabam, aut Hectora fratrem,

C ùm pastos agerem te comitante greges.

Reginamq;

Reginamq; Hecubem nisi matris nomine noram,
 Et fueras illi digna manere nurus.
 Sed non est rationis amor: te consule Nympha
 Læsa es, & læsam scribis amare tamen.
 Cumq; petant Satyri connubia, cum tua Panes,
 D electæ memor es tu tamen usq; factis.
 Adde quòd hic fatis amor est adiutus, & illum
 Præscia uenturi uiderat antè soror.
 Nondum Tyndaridos nomen mihi federat aure,
 Nec cecinit Graios illa uocare uiros.
 Omnia uera uides, superant mea uulnera tantum,
 Vtq; tuam supplex poscere cogor opem.
 Te penes arbitrium nostræ uitæq; necisq;
 Vincturi iam nunc pectora sume tibi.
 Fleuisti, memini, tamen hac in uoce canentis,
 Et mala dixisti sint precor ista procul.
 Nec sic fata ferant, tulerint sic cætera quamuis,
 Vt possim Oenone perdere læsa Parim.
 Tot superare metus qui me, nec credere cogit,
 Ignoscas, idem te quoq; fallit amor.
 Imperat ille Deus, cum uult in cornua tauri,
 Cum uult in pennas destruit ille Iouem.
 Non foret in terris tanto miranda decore,
 Tyndaris, heu flammis nata puella meis:
 Si sua non cycno mutasset Iuppiter ora,
 Fluxerat in Danaës aureus antè sinus.
 Piniferamq; Iden falsus lustrauerat ales,
 Inter Agenoreas constiteratq; boues.
 Victorem Alciden dominæ quis pensa tenere
 k k 3 Crederet?

C rederet? at lanas nere coëgit amor.
 D icitur & Coæ sedisse in ueste puellæ,
 I lla Cleonæo tecta leone fuit.
 T e memini Phœbum Oenone (mea crimina dico)
 F ugifse, & nostros præposuisse toros.
 N on ego præstabam Phœbo, sed tela Cupido
 H is in te uoluit legibus ire sua.
 C onsuluerè tamen digna tua pellice damna,
 Q uam tibi prætulimus nata puella Ioue est.
 S ed quòd nata Ioue est, minimum me tangit in illa,
 Q uòd non est facies pulchrior ulla, nocet.
 A tq; utinam formæ iudex incallidus essem
 C reditus Idæis Pegasi Nympha iugis.
 N on mihi Iunonis, nec obesset Pallados ira,
 L audata est oculis quòd Cytherea meis.
 D iuidit hæc alijs flammæ celeresq; paresq;
 V t libitum est nati, temperat ipsa facies.
 N on tamen eualuit uitare domestica tela,
 Q uos alijs arcus & sibi dura tulit.
 D eprensa coniux illa in Mauorte dolebat.
 T estibus hic diuis cum Ioue questus erat.
 I am dolet, & Mauors terras, ultroq; reliquit:
 P rætulit Anchisen hinc abitura suum.
 A nchisen propter uoluit formosa uideri,
 V isaq; post latam iacuit ultra deam.
 Q uid mirum est potuisse pari succurrere amori,
 I mmunis sub quo non fuit ipse Paris?
 Q uam læsus Menelaus amat, non læsus amaui,
 A dijece non læso quòd comes ipsa fuit.

Et

Et magnos uideo cogi mihi rapta tumultus,
 Armataeq; petunt Pergama mille rates.
 Non uereor belli ne non sit causa probanda.
 Est illi facies digna mouere duces.
 Si mihi nulla fides, armatos respice Atridas,
 Quam sibi sic repetunt, sic metuenda mihi est.
 Quod si uertendæ spem mentis concipis huius,
 Cur cessant herbæ? carmina cur ue tua?
 Cum te nec Phœbi solertior artibus ulla est,
 Phœbeæq; Hecates somnia uera uides.
 Tecum syderibus, tecum deducere lunam,
 Nubibus et memini surripuisse diem.
 Pascebam tauros, interq; armenta leones,
 Obstupui placidos uocibus ire tuis.
 Quid retro Xanthum? retro Simoënta uocatum
 Adiciam cursus non tenuisse suos?
 Ipse pater seu rem natæ malè tutus haberet,
 Cantatas quoties restitit inter aquas.
 Nunc locus Oenone est, nunc illas tende, parauit
 Siue tuos ignes pellere, siue meos.

FINIS.

P. OVIDII NA

SONIS ELEGIARVM, SIVE
AMORVM LIBER
PRIMVS.

ELEGIA PRIMA.

Quemadmo-
dū à Cupidi-
ne pro bellis,
amores scri-
bere coactus
sit.

VI MODO Nasonis fuerat
mus quinque libelli,
Tres sumus, hoc illi prætulit
autor opus.
Ut iam nulla tibi non sit legisse uo-
luptas,

At leuior demptis poena duobus

Arma graui numero, uiolentaq; bella parabam (erit.

E dere, materia conueniente modis.

Par erat inferior uersus, risisse Cupido

Dicitur, atq; unum surripuisse pedem.

Quis tibi sæue puer dedit hoc in carmine iuris?

Pieridum Vates, non tua turba sumus.

Quid, si præripiat flauæ Venus arma Mineruæ,

Ventilet accensas flaua Minerua faces?

Quis probet in syluis Cererem regnare iugosis,

Lege pharetratæ uirginis arua colis?

Crinibus insignem quis acuta cuspide Phœbum

Instruat, Aoniam Marte mouente Lyram?

Sunt tibi magna puer, nimiumq; potentia regna.

Cur opus affectas ambitiose nouum?

An, quod ubiq; tuum est? tua sunt Heliconia Tempe?

Vix

Vix etiam Phœbo iam lyra tuta sua est.
 Cùm bene surrexit uersu noua pagina primo,
 A ttenuat neruos protinus ille meos.
 N ec mihi materia est numeris leuioribus apta,
 A ut puer, aut longas compta puella comas.
 Q uestus eram, pharetra cùm protinus ille soluta,
 L egit in exitium spicula facta meum.
 L unauitq; genu sinuosum fortiter arcum,
 Q uodq; canas Vates accipe, dixit, opus.
 M e miserum, certas habuit puer ille sagittas.
 V ror, & in uacuo pectore regnat amor
 S ex mihi surgat opus numeris, in quinque residat,
 F errea cum uestris bella ualete modis.
 C ingere littorea flauentia tempora myrto
 M usa per undenos emodulanda pedes. *ditich. 17.*

ELEGIA II.

E sse quid hoc dicam, quod tam mihi dura uidentur
 Strata? neq; in lecto pallia nostra sedent?
 E t uacuus somno noctem, quàm longa, peregi,
 L assaq; uersati corporis ossa dolent.
 N am puto sentirem, si quo tentarer amore:
 A n subit, & tacita callidus arte nocet?
 S ic erat, hæserunt tenues in corde sagittæ,
 E t possessa ferus pectora uersat Amor.
 C edimus? an subitum luctando accendimus ignem?
 C edamus, leue fit, quod bene fertur, onus.
 V idi ego iactatas mota face crescere flammæ,
 E t uidi nullo concutiente mori.

Quod pri-
 mo amore
 correptus, in
 triumphum
 duci se à Cu-
 pidine patia-
 tur.

Verbera

Verbera plura ferunt, quàm quos iuuat usus aratri,
 D etrectant pressi dum iuga prima boues.
 Asper equus duris contunditur ora lupatis,
 Frena minus sentit, quisquis ad arma facit.
 Acrius inuitos, multoq; ferocius urget,
 Quàm qui seruitium ferre fatentur, amor.
 En ego confiteor, tua sum noua præda Cupido,
 uincta. Porrigimus uictas ad tua iura manus.
 Nil opus est bello, ueniam, pacemq; rogamus,
 Non tibi laus, armis uictus inermis ero.
 Nec te comam myrto, maternas iunge columbas.
 Qui deceant, currus uitricus ipse dabit.
 Inq; dato curru populo clamante triumphum,
 Stabis, & adiunctas arte mouebis aues.
 Ducentur capti inuenes, captæq; puellæ,
 Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
 Ipse ego præda recens, factum modò uulnus habebò,
 Et noua captiua uincta mente feram.
 reuinctis. Mens bona ducetur manibus post terga retortis,
 Et pudor, & castris quicquid amoris obest.
 Omnia te metuent, ad te sua brachia tendent,
 Vulgus Iò magna uoce triumphæ canet.
 Blanditiæ comites tibi erunt, terrorq; furorq;
 Asiduè partes turba secuta tuas.
 His tu militibus superas hominesq; Deosq;
 Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.
 Læta triumphanti de summo mater olympo
 P laudet, & appositas sparget in ora rosas.
 gemina. Tu penna, pulchros gemma uariante capillos,

I bis in auratis aureus ipse rotis.
 Tum quoq; non paucos (si te bene nouimus) ures,
 Tunc quoq; præteriens uulnera multa dabis.
 Non possunt (licet ipse uelis) cessare sagittæ,
 Fruida uicino flamma uapore nocet.
 Talis erat domita Bacchus Gangetide terra,
 Tu grauis alitibus, tigribus ille fuit.
 Ergo, cum possim sacri pars esse triumphi,
 Parce tuas in me perdere uictor opes.
 Aspice cognati felicia Caesaris arma,
 Qua uicit, uictos protegit ille manu.

dist. 26.

ELEGIA III.

I Vsta precor, quæ me nuper prædata puella est,
 Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.
 Ah nimium uolui, tantum patiatur amari,
 Audierit nostras tot Cytherea preces.
 Accipe per longos tibi qui deseruiat annos,
 Accipe, qui pura norit amare fide.
 Si me non ueterum commendant magna parentum
 Nomina, si nostri sanguinis autor eques,
 Nec meus innumeris renouatur campus aratri,
 Temperat & sumptus parcus uterq; parens,
 At Phœbus, comitesq; nouem, iurisq; repertor,
 Hoc faciunt, & me qui tibi donat, amor:
 Et non cessuri nisi Dijs sine crimine mores,
 Nudaq; simplicitas, purpureusq; pudor.
 Non mihi mille placent, non sum defertor amoris,
 Tu mihi (siqua fides) cura perennis eris.

Ad amicam.

**uitisq;.*

Tecum

Tecum, quos dederint annos mihi fila fororum,
V iuere contingat, teq; dolente mori.

Te mihi materiam felicem in carmina præbe,
P roueniant cause carmina digna tue.

C armine nomen habet exterrita cornibus Iô,
E t quam fluminea lusit adulter aue.

Quæq; super pontum simulato uecta iuueno,
V irginea tenuit cornua falsa manu.

N os quoq; per totum pariter cantabimur orbem,

Dist. 13

I unctaq; semper erunt nomina nostra tuis.

E L E G I A I I I I.

Amicã, qua
arte, quibus
ue nutibus in
cœna præsen
te uiro uti de
beat, admo=
net.

V ir tuus est epulas nobiscum aditurus easdem,
V ltimã cœna tuo sit, precor, illa uiro.

E rgo ego dilectam tantum conuiuia puellam
A spiciam? tangi quem iuuet, alter erit?

A lteriusq; sinu dextram subiecta fouebis?
I nijciet collo, cum uolet, ille manum?

D esine mirari, posito quod candida uino
A tracis ambiguos traxit in arma uiros.

N ec mihi sylua domus, nec equo mea membra cohæret,
V ix à te uideor posse tenere manus.

Q uæ tibi sunt faciendã, tamen cognosce, nec Euris,
D a mea nec tepidis uerba ferenda notis.

A ntè ueni, quàm uir, nec quid, si ueneris antè,
P osit agi, uideo, sed tamen antè ueni.

C ùm premet ille torum, uultu comes ipsa modesto
I bis, ut accumbas, clàm mihi tange pedem.

M e specta, nutusq; meos, uultumq; loquacem,

Excipe

E xcipe furtiuas, & refer ipsa, notas.

V erba supercilijs sine uoce loquentia dicam:

V erba leges digitis, uerba notata mero.

C ùm tibi succurret Veneris lasciuia nostra,

P urpureas tenero pollice tange genas.

S i quid erit, de me tacita quod mente loquaris,

P endeat extrema mollis ab aure manus.

C ùm tibi quæ faciam, mea lux, dicam uel placebunt,

V ersetur digitis annulus usq; tuis.

T ange manu mensam, tangunt quo more precantes,

O ptabis merito cùm mala multa uiro.

Q uod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse iubeto.

T u puerum leuiter posce, quod ipsa uoles.

Q uæ tu reddideris, ego primus pocula sumam:

E t qua tu biberis, hac ego parte bibam.

S i tibi fortè dabit, quos prægustauerit ipse,

R eijce libatos illius ore cibos.

N ec premat ille suis finito tua colla lacertis,

M ite nec in rigido pectore pone caput.

N ec sinus admittat digitos, habiles uel papillæ:

O scula præcipuè nulla dedisse uelis.

O scula si dederis, fiam manifestus amator,

E t dicam, mea sunt, iniiciamq; manus.

H æc tamen aspiciam, sed quæ bene pallia celant,

I lla mihi cæci causa timoris erunt.

N ec femori committe femur, nec crure cohære,

N ec tenerum duro cum pede iunge pedem.

M ulta miser timeo, quia feci multa proteruè.

E xempliq; metu torqueor ipse mei.

Sæpe mihi, dominæq; meæ properata uoluptas
 Veste subiniecta dulce peregit opus.
 Hoc tu non facies, sed ne fecisse puteris,
 Conscia de tergo pallia deme tuo.
 Vir bibat usq; roga, precibus tamen oscula desint,
 Dumq; bibet, furtim (si potes) adde merum.
 Si bene compositus somno, uinoq; iacebit,
 Consilium nobis resq; locusq; dabunt.
 Cum surges abitura domum, surgemus & omnes,
 In medium turbæ fac memor agmen eas.
 Agmine me inuenies, aut inuenieris in illo:
 Quicquid ibi poteris tangere, tange mei.
 Me miserum monui, paucis quod proffit in horis,
 Sæparor à domina nocte iubente mea.
 Nocte uir includet, lachrymis ego mœstus obortis,
 Quà licet, ad sæuas prosequar usq; fores.
 Oscula iam sumet, iam non tantum oscula sumet.
 Quod mihi das furtim, iure coacta dabis.
 Verum inuita dato, potes hoc similisq; coacta,
 Blanditiæ taceant, sitq; maligna Venus.
 Si mea uota ualent, illum quoq; ne iuuet, opto,
 Sin minus, at certè te iuuet inde nihil.
 Sed quæcunq; tamen noctem Fortuna sequatur,
 Dic. 35. Cras mihi constanti uoce dedisse nega.

Corinnæ cõ
cubitus.

*leuanda.

E L E G I A V.
AEstus erat, mediamq; dies exegerat horam,
 Apposui medio membra*lauanda toro.
 Pars adaperata fuit, pars altera clausa fenestra,

Quale

Quale ferè syluæ lumen habere solent.
 Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo,
 A ut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.
 Illa uerecundis lux est præbenda puellis,
 Quà timidus latebras speret habere pudor.
 Ecce Corinna uenit tunica uelata recincta,
 Candida diuidua colla tegente coma.
 Qualiter in thalamos formosa Semiramis isse
 Dicitur, & multis Laïs amata* uiris. *procis.
 Diripui tunicam, nec multum rara nocebat.
 Pugnabat tunica se tamen illa tegi.
 Quæ cum ita pugnaret, tanquam quæ uincere nollet,
 Victa est non ægrè proditione sua.
 Ut stetit ante oculos posito uelamine nostros,
 In toto nusquam corpore menda fuit.
 Quos humeros, quales uidi, tetigiq; lacertos?
 Forma papillarum quàm fuit apta premi?
 Quàm castigato planus sub pectore uenter?
 Quantum, & quale latus? quàm iuuenile femur?
 Singula quid referam? nil non laudabile uidi,
 Et nudam preßi corpus adusq; meum.
 Cetera quis nescit? lasi requieuiimus ambo:
 Proueniant medijs sic mihi sæpe dies. Di. 13.

ELEGIA VI.

Ianitor indignè dura religate catena Ad ianitorē,
 Difficilem moto cardine pande forem. ut fores sibi
 Quod precor, exiguum est, aditu fac ianua paruo aperiat.
 Obliquum capiat semiadaperta latus.

ll 2

Longus

L onguus amor tales corpus tenuauit in usus,
 A ptaq; subducto corpore membra dedit.
 I lle per excubias custodum leniter ire
 M onstrat, inoffensos dirigit ille pedes.
 A t quondam noctem, simulachraq; uana timebam,
 M irabar tenebris siquis iturus erat.
 R isit, ut audiuit tenera cum matre Cupido,
 E t leuiter, fies tu quoq; fortis, ait.
 N ec mora uenit amor, non umbras nocte uolantes,
 N on timeo strictas in mea fata manus.
 T e nimium timeo lentum, tibi blandior uni:
 T u, me quo possis perdere, fulmen habes.
 A spice, ut inuideas, inimicaq; claustra relaxa,
 V da sit ut lachrymis ianua facta meis.
 C ertè ego, cum posita stares ad uerba ueste,
 A d dominam pro te uerba tremente tuli.
 E rgo quæ ualuit pro te quoq; gratia quondam,
 (Heu facinus) pro me nunc ualet illa parum.
 R edde uicem meritis, gratis licet esse quod opto.
 T empora noctis eunt, excute poste seram.
 E xcute, sic nunquam dura religere catena,
 N ec tibi perpetuò serua bibatur aqua.
 F erreus orantem nequicquam ianitor audis,
 R oboribus duris ianua fulta riget.
 V rbibus obsessis clausæ munimina portæ
 P rofunt, in media pace quid arma times?
 Q uid faceres hosti, qui sic excludis amantem?
 T empora noctis eunt, excute poste seram.
 N on ego militibus uenio comitatus, & armis,

Solus

Solus eram, si non sæuus adesset amor.

Hunc ego si cupiam, nunquam dimittere possum,
Ante uel à membris diuidar ipse meis.

Ergo amor, & modicum circum mea tempora uinum
Mecum est, & madidis lapsa corona comis.

Arma quis hæc timeat? quis non eat obuius illis?
Tempora noctis eunt, excute poste seram.

Lentus es? an somnus, qui te male præbet amanti,
Verba dat in uentos aure repulsa tua?

At (memini) primo, cum te celare uolebam,
Peruigil in mediæ sidera noctis eras.

Forſitan & tecum tuâ nunc requiescit amica,
Heu melior quanto fors tua sorte mea est.

Dum modo sic, in me duræ transite catenæ:
Tempora noctis eunt, excute poste seram.

Fallimur? an uerso sonuerunt cardine postes,
Raucaq; concussæ signa dedere fores?

Fallimur? impulsa est animoso ianua uento,
Heu mihi quam longè spem tulit aura meam.

Si satis es raptæ Borea memor Orithyïæ
Huc ades, & surdas flamine tunde fores.

Urbe silent tota, uitreoq; madentia rore
Tempora noctis eunt, excute poste seram.

Aut ego iam ferroq; igniq; *potentior ipso,
Quem face sustineo, tecta superba petam.

*paratior
ipse.

Nox, & amor, uinumq; nihil moderabile suadent,
Illa pudore uacat, Liber, Amorq; metu.

Omnia consumpsi, nec te precibusq; minisq;
Mouimus, *es foribus durior ipse tuis.

*O foribus.

Nec te formosæ decuit seruare puellæ
 Limina, sollicito carcere dignus eras.
 I amq; pruinosos molitur Lucifer axes,
 I nq; suum miseris excitat ales opus.
 At tu non letis detracta corona capillis,
 Dura super tota limina nocte iace.
 Tu dominæ, cum te proiectam manè uidebit,
 Temporis absumpti tam malè, testis eris.
 Qualiscunq; uale, sentiq; abeuntis amorem
 Lente, nec admissio turpis amante, uale.
 Vos quoq; crudeles rigido cum limine postes,
 37. Duraq; consertæ ligna ualete fores.

E L E G I A V I I.

Ad pacandã amicam, quã
 Verberaue-
 at.

Adde manus in uincla meas, meruere catenas:
 Dum furor omnis abit, si quis amicus adest.
 Nam furor in dominam temeraria brachia mouit.
 Flet mea uesana læsa puella manu.
 Tunc ego uel charos potui uiolare parentes,
 Sæua uel in sanctos uerbera ferre deos.
 Quid? non & clypei dominus septemplicis Ajax
 S trauit deprensos lata per arua greges?
 Et uindex in matre, patris malus ultor Orestes
 A usus in arcanas poscere tela Deas?
 Ergo ego digestos potui laniare capillos?
 Nec dominam motæ dedecuerè comæ?
 Sic formosa fuit, talem Schœneïda dicam
 Mænalias arcu sollicitasse feras.
 Talis periuri promissaq; uelaq; Thesei

Fleuit

Fleuit præcipites Crespa tulisse Notos.
 Sic, nisi uittatis quòd erat Casandra capillis,
 Procubuit templo casta Minerua tuo.
 Quis mihi non demens? quis non mihi barbare dixit?
 Ipsa nihil pauido lingua retenta metu est.
 Sed taciti fecere tamen conuitia uultus,
 Egit me lachrymis ore silente reum.
 Ante meos humeris uellem cecidisse lacertos.
 Vtilius potui parte carere mei.
 In mea uesanas habui dispendia uires?
 Et potui poenam fortis inire meam?
 Quid mihi uobiscum cædis, scelerumq; ministræ?
 Debita sacrilegæ uincla subite manus.
 An, si pulsassem minimum de plebe Quiritem,
 Plecterer in dominam ius mihi maius erit?
 Pessima Tydides scelerum monimenta reliquit,
 Ille deam primus perculit, alter ego.
 Et minus ille nocens: me quam profitebar amare
 Læsi, Tydides saeuus in hoste fuit.
 In nunc, magnificos uictor molire triumphos,
 Cinge comam lauro, uotaq; redde Ioui.
 Quæq; tuos currus comitantum turba sequetur
 Clamet, iò forti uicta puella uiro est.
 Antè eam effuso tristis captiua capillo,
 Si sinerent læsa candida colla genæ.
 Aptius impressis fuerat liuere labellis,
 Et collum blandi dentis habere notam.
 Deniq; si tumidi ritu torrentis agebar,
 Cæcâq; me prædam fecerat ira suam,
 ll * Non ne

N on ne satis fuerat timida inclamasse puellæ?

N ec nimium rigidas intonuisse minas?

A ut tunicam summa deducere turpiter ora?

V t mediam mediæ Zona tulisset opem?

A t nunc sustinui raptis à fronte capillis

F erreus ingenuas ungue notare genas.

*amens. A stitit illa *gemens, albo, & sine sanguine uultu,

C œduntur Parijs qualia saxa iugis.

E xanimes artus, & membra trementia uidi,

V t cùm populeas uentilat aura comas:

V t q; leui Zephyro gracilis uibratur arundo,

S umma ue cùm tepido stringitur unda Noto,

S uspensæq; diu lachrymæ fluxere per ora,

Q ualiter abiecta de niue manat aqua.

T unc ego me primum cœpi sentire nocentem.

S anguis erat lachrymæ, quas dabat illa, meus.

T er tamen ante pedes uolui procumbere supplex,

T er formidatas reppulit illa manus.

A t tu, ne dubita, minuet uindicta dolorem,

*meos. P rotinus in uultus unguibus ire * licet.

N ec nostris oculis, nec nostris parce capillis,

Q uaslibet infirmas adiuuat ira manus.

N e ue mei sceleris tam tristia signa supersint,

Execratur te. P one recompositas in statione comas. 34.

nam, quæ pue-

uillam suam e-

retricia ar-

te instruet.

at.

E L E G I A V I I I.

E S T quædam, quicumq; uolet cognoscere lenam,

A udiat, est quædam nomine Dipsas anus.

E x re nomen habet, nigri non illa parentem

Memnonis

Memnonis in roseis sobria uidit equis.

Illa magas arteis, Aeaq; carmina nouit,

I nq; caput liquidas arte recuruat aquas.

Sic bene quid gramen, quid torto concita rhombo

Litia, quid ualeat uirus amantis equae.

Cum uoluit, toto glomerantur nubila caelo,

Cum uoluit puro fulget in orbe dies.

Sanguine (siqua fides) stillantia sydera uidi,

Purpureus lunae sanguine uultus erat.

Hanc ego nocturnas*uersam uolitare per umbras

*uiuam.

Suspicio, et pluma corpus anile tegi.

Suspicio, et fama est, oculis quoq; pupula duplex,

Fulminat, et geminum lumen ab orbe uenit.

Euocat antiquis proauos, atauosq; sepulchris,

Et solidam longo carmine findit humum.

Haec sibi proposuit thalamos uiolare pudicos,

Nec tamen eloquio lingua nocente caret.

Fors me sermoni testem dedit, illa monebat

Talia, me duplices occulere fores.

Sic hera te mea lux iuueni placuisse beato,

Haesit, et in uultu constitit usq; tuo.

Et cur non placeas? nulli tua forma secunda est,

Me miseram, dignus corpore cultus abest.

Tam felix esses, quam formosissima, uellem.

Non ego te facta diuite pauper ero.

Stella tibi oppositi nocuit contraria Martis,

Mars abiit, signo nunc Venus apta tuo est.

Prosit* et adueniens, en aspice, diues amator,

*ut.

Te cupit, et cura, quid tibi desit, habet.

Il 5

Est etiam

Est etiam facies, quæ se tibi comparet, illi.
 S i te non emptam uellet, emendus erat.
Erubuit, decet alba quidem pudor ora, sed iste,
 S i simules, prodest, uerus obesse solet.
Cum bene deiectis gremium spectabis ocellis,
 Q uantum quisq; serat, respiciendus erit.
Forsitan incultæ Tatio regnante Sabine
 N oluerint habiles pluribus esse uiris.
Nunc Mars externis animos exercet in armis,
 E t Venus Aeneæ regnat in urbe sui.
Ludunt formosæ, casta est, quam nemo rogauit,
 A ut si rusticitas non uetat, ipsa rogat.
Has quoq; quas frontis rugas in uertice portas,
 E xcute, de rugis crimina multa cadent.
Penelope uires iuuenum tentabat in arcu,
 Q ui latus argueret, corneus arcus erat.
Labitur occulte, fallitq; uolatilis ætas,
 E t celer admissis labitur annus equis.
Aera nitent usu, uestis bona quærit haberi,
 C anescunt turpi tecta relicta situ.
Forma, nisi admittas, nullo exercente senescit,
 N ec satis effectus unus & alter habet.
Certior è multis, nec tam inuidiosa rapina est,
 P ræda uenit canis de grege plena lupis.
Ecce quid iste tuus præter noua carmina Vates
 D onat? amatoris nullia multa leges.
Ipse Deus uatum, palla spectabilis aurea,
 T ractat inauratæ consona fila lyre.
Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero,

Crede

(Crede mihi) res est ingeniosa dare.
 Nec tu, si quis erit capitis mercede redemptus,
 Despice gypsati nomen inane pedis.
 Nec te decipiant ueteris quinquatria ceræ,
 Tolle tuos tecum pauper amator auos.
 Qui quia pulcher erit, poscet sine munere noctem:
 Quod det, amatorem flagitet antè suum.
 Parcius exigit pretium, dum retia tendis,
 Ne fugiant: captos legibus ure tuis.
 Nec nocuit simulatus amor, sine credat amari,
 Et caue, ne gratis hic tibi constet amor.
 Sæpe nega noctem, capitis modò finge dolorem,
 Et modò quæ causas præbeat, Isis erit.
 Mox recipe, ut nullum patiendi colligat usum,
 Nè ue relentescat sæpe repulsus amor.
 Surda sit oranti tua ianua, laxa ferenti,
 Audiat exclusi uerba receptus amans.
 Et quasi læsa prius, nonnunquam irascere læso,
 Vanescat culpa culpa repulsa tua.
 Sed nunquàm dederis spatiosum tempus in iram:
 Sæpe simultates ira morata facit.
 Quin etiam discant oculi lachrymare coacti,
 Et faciant udas ille uel ille genas.
 Nec, si quem fallas, tu periurare timeto.
 Commodat illusis numina surda Venus.
 Særuus, & ad partes solers ancilla parentur,
 Qui doceant aptè, quid tibi possit emi.
 Et tibi pauca rogent: multos si pauca rogabunt,
 Postmodò de stipula grandis aceruus erit.

Et

E t soror, & mater, nutrix quoq; carpat amantem,
 F it citò per multas præda petita manus.
 C ùm tibi deficient poscendi munera cause,
 N atalem libo testificare tuum.
 N e securus amet nullo riuale, caueto.
 N on bene, si tollas prælia, durat amor.
 I lle uiri uideat toto uestigia lecto,
 F actaq; lasciuis liuida colla notis.
 M unera præcipuè uideat, quæ miserit alter,
 S i tibi nil dederit, sacra roganda uia est.
 C ùm multa abstuleris, ut non tamen omnia donet,
 Q uod nunquam reddas, commodet ille, roga.
 L ingua iuuet, mentemq; tegat, blandire, noceq;
 I mpia sub dulci melle uenena latent.
 H æc si præstiteris usu mihi cognita longo,
 N ec tulerint uoces uentus, & aura meas.
 S æpe mihi dices, uiuas bene, sæpe rogabis,
 V t mea defunctæ molliter ossa cubent.

*Vox. *Nox erat in cursu, cum me mea prodidit umbra,
 A t nostræ uix se continuere manus,
 Q uin albam, raramq; comam, lachrymosaq; uino
 L umina, rugosas distraherentq; genas.
 D ij tibi dent nullosq; lares, inopemq; senectam,
 E t longas hyemes, perpetuamq; sitim.

57

Ad Atticum:
 Amorem non
 portare de-
 sideriosum esse,
 sicuti nec
 utilitem.

E L E G I A I X.

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido,
 Attice (crede mihi) militat omnis amans.
 Q uæ bello est habilis, Veneri quoq; conuenit, etas,

Turpe

Turpe senex miles, turpe senilis amor.
 Quos petiere duces annos in milite forti,
 Hos petit in socio bella puella uiro.
 Percruigilant ambo, terra requiescit uterq;
 Ille fores dominae seruat, at iste ducis.
 Militis officium longa est uia, mitte puellam,
 S trenuus exempto sine sequetur amans.
 Ibit in aduersos montes, duplicataq; nimbo
 Flumina, congestas conteret ille niues.
 Nec freta pressurus tumidos causabitur Euros:
 Aptaq; uertendis sydera quæret aquis.
 Quis, nisi uel miles, uel amans, & frigora noctis,
 Et denso mistas perferet imbre niues?
 Mittitur infestus alter speculator in hostes,
 In riuali oculos alter ut hoste tenet.
 Ille graues urbes, hic durae limen amicae
 Obsidet: hic portas frangit, at ille fores.
 Saepe soporatos inuadere profuit hostes,
 Cedere & armata uulgus inerme manu.
 Sic fera Threicij ceciderunt agmina Rhœsi,
 Et dominum capti deseruistis equi.
 Nempe maritorum somnis utuntur amantes,
 Et sua sopitis hostibus arma mouent.
 Custodum transire manus, uigilumq; cateruas
 Militis, & miseri est semper amantis opus.
 Mars dubius, nec certa Venus, uictiq; resurgunt,
 Quosq; neges unquam posse iacere, cadunt.
 Ergo desidiâ quicumq; uocabit amorem,
 Desinat: ingenij est experientis amor.

Ardet

magnus. *A*rdet in abducta Briseïde^a moestus Achilles,
*D*um licet, Argiuas frangite Troës opes.
*H*ector ab Andromaches complexibus ibat in arma,
*E*t galeam capiti quæ daret, uxor erat.
*S*umma ducum Atrides uisa Priameïde fertur
*M*enadis effusis obstupuisse comis.
*M*ars quoq; deprensus fabrilia uincula sensit.
*N*otior in coelo fabula nulla fuit.
*I*pse ego segnis eram, discinctaq; in ocia natus,
*M*ollierant animos lectus, & umbra meos.
*I*mpulit ignauum formosæ cura puellæ,
*I*usit & in castris æra merere suis.
*I*nde uides uigilem, nocturnaq; bella gerentem,
 23. *Q*ui non uult fieri desidiosus, amet.

E L E G I A X.

*A*d puellâ, ne pro amore præmia poscat. *Q*ualis ab Europa Phrygijs aduecta carinis,
 Coniugibus belli causa duobus erat:
*Q*ualis erat Lede, quam plumis abditus albis
 Callidus in falsa lusit adulter aue:
*Q*ualis Amymone siccis errauit in agris,
 Cùm premeret summi uerticis urna comas:
*T*alis eras, aquilamq; in te, taurumq; timebam,
 E t quicquid magno de Ioue fecit amor.
*N*unc timor omnis abest, animiq; euanuit ardor,
 N ec facies oculos iam capit ista meos.
*C*ur sim mutatus quæris? quia munera poscis,
 Hæc te non patitur causa placere mihi.
*D*onec eras simplex, animum cùm corpore amauit,

Nunc

- Nunc mentis uitio læsa figura tua est.
 Et puer est, & nudus amor, sine sordibus annos,
 Et nullas uestes, ut sit apertus, habet.
- Quid puerum Veneris pretio prostare iubetis?
 Quò pretium condat, non habet ille sinum.
- Nec Venus apta feris, Veneris nec filius armis,
 Non decet imbelles æra merere Deos.
- Sat meretrix certo cuius mercabilis ære,
Et miseris iusso corpore querit opes.
- Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari,
 Et quod uos facitis sponte, coacta facit.
- Sumite in exemplum pecudes ratione carentes,
 Turpe erit ingenium mitius esse feris.
- Non equa munus equum, non taurum uacca poposcit,
 Non aries placidam munere captat ouem.
- Sola uiro mulier spolijs exultat adeptis,
Sola locat noctes, sola locanda uenit.
- Et uenit quod utrumq; iuuat, quod uterq; petebat, *uendit.
 Et pretium, quanti gaudeat ipsa, facit.
- Quæ Venus ex æquo uentura est grata duobus,
 Altera cur illam ueniat, & alter emit?
- Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa uoluptas,
Quam socio motu foemina, uirq; ferunt?
- Non bene conducti uendunt periuria testes,
 Non bene selecti iudicis arca patet.
- Turpe reos empti miseros defendere lingua,
 Quod faciat magnas turpe tribunal opes.
- Turpe tori reditu census augere paternos,
 Et faciem lucro prostituisse suam.

Gratia

Gratia pro rebus meritò debetur inemptis,
 P ro malè conducto gratia nulla toro.
 O mnia conductor soluit, mercede soluta,
 N on manet officio debitor ille tuo.
 P arcite formosæ pretium pro nocte pacisci:
 N on habet euentus sordida præda bonos.
 N on fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,
 V t premerent sacræ uirginis arma caput.
 E x quibus exierat, traiecit uiscera ferro
 F ilius, & poenæ causa monile fuit.

*munera.

N ec tamen indignum est à diuite præmia posci:
 M unera poscenti quæ dare possit, habet.
 C arpite de plenis pendentes uitibus uuas,
 P ræbeat Alcinoi poma benignus ager.
 O fficium numeret pauper, studiumq; fidemq;
 Q uod quis habet, dominæ conferat omne sua.
 E st quoq; carminibus meritas celebrare puellas
 D os mea, quam uolui, nota sit arte mea.
 S cindentur uestes, gemmæ frangentur, & aurum,
 C armina quam tribuent, fama perennis erit.
 N ec dare, sed pretium posci dedignor, & odi.

32. Quod nego poscenti, desine uelle, dabo.

E L E G I A X I.

N apen allo- **C** Olligere incertos, & in ordine ponere crines
 quitur, ut pa **D** octa, neq; ancillas inter habenda Nape,
 ratas tabellas **I** nq; ministerijs furtiue cognita noctis
 ad Corinnā **V** tilis, & dandis ingeniosa notis.
 perferat. **S** ape uenire ad me dubitantem hortata Corinnam,

Fida

Fida laboranti sepe reperta mihi.
 Accipe, & ad dominam peraratas manè tabellas
 Perfer, & obstantes sedula pelle moras.
 Nec silicum uenæ, nec durum in pectore ferrum,
 Sed tibi simplicitas ordine maior inest.
 Credibile est & te sensisse Cupidinis arcus,
 In me militiæ signa tuere tuæ.
 Si quæret quid agam, spe noctis uiuere dices.
 Cætera fert blanda cera notata manu.
 Dum loquor, hora fugit, uacua bene redde tabellas.
 Verum continuo fac tamen ipsa legat.
 Aspicias oculos, mando, frontemq; legentis.
 Ex tacito uultu scire futura licet.
 Nec mora, perlectis rescribat multa iubeto,
 O di cum latè splendida cera uacat.
 Comprimat ordinibus uersus, oculosq; moretur
 Margine in extremo littera rafa meos.
 Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?
 Hoc habeat scriptum tota tabella, ueni.
 Non ego uictrices lauro redimire tabellas,
 Nec Veneris media ponere in æde morer.
 Subscribam: Veneri fidas sibi Naso tabellas
 Dedicat, at nuper uile fuistis acer.

A.

ELEGIA XII.

Flete meos casus, tristes rediere tabella:
 Infelix hodie littera posse negat.
 Omnia sunt aliquid, modò cum discedere uellet,
 Ad linnen digitos restitit icta Nape.

Tabellas,
 quas miserat,
 execratur, &
 amica nocte

mm - Missa negabat.

Miſſa foras iterum limen tranſire memento
 Cautius, atq; altè ſobria ferre pedem.
 I te hinc difficiles, funebria ligna, tabellæ,
 Tuq; negaturis cera referta notis.
 Quam puto de longæ collectam flore cicutæ
 Melle ſub infamæ Corſica miſit apis.
 At tanquam nino penitus medicata rubebas,
 Ille color uerè ſanguinolentus erat.
 Proiectæ in triuijs iaceatis inutile lignum,
 Voſq; rotæ frangat prætereuntis onus.
 Illum etiam, qui uos ex arbore uertit in uſum
 Conuincam puras non habuiſſe manus.
 Præbuit illa arbor miſero ſuſſendia collo,
 Carnifici duras præbuit illa cruces.
 Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras.
 Vulturis in ramis, & ſtrigis oua tulit.
 Hiſ ego commiſi noſtros inſanus amores?
 Molliaq; ad dominam uerba ferenda dedi?
 Aptius hæc capiant uadimonia garrula cera,
 Quas aliquis duro cognitor ore legat.
 Inter ephemeridas melius, tabulasq; iacerent,
 In quibus abſumptas fleret auarus opes.
 Ergo ego uos rebus duplices pro nomine ſenſi,
 Aſpicij numerus non erat ipſe boni.
 Quid precor iratus? niſi uos cariola ſeneſtus
 Rodat, & immundo cera ſit alba ſitu.

15.

Ad Aurorã,
ne properet.

I Am ſuper oceanum uenit à ſeniore marito

Flaua

ELEGIA XIII

- F laua pruinoso quæ uehit axe diem.
 Q uò properas Aurora: mane: sic Memnonis umbras
 A nnuâ solenni cæde parentet auis.
 N unc iuuat in teneris dominæ iaciuisse lacertis,
 S iquando, lateri nunc bene iuncta meo est.
 N unc etiam somni pingues, nunc frigidus aër,
 E t liquidum tenui gutture cantat auis.
 Q uò properas ingrata uiris, ingrata puellis?
 R ofida purpurea supprime lora manu.
 A nte tuos ortus melius sua sydera seruat
 N auita, nec media nescit an erret aqua.
 T e surgit (quamuis lassus) ueniente uiator,
 M iles & armiferas aptat ad arma manus.
 P rima* bidente uides oneratos arua* colentes,
 P rima uocas tardos sub iuga panda boues.
 T u pueros somno fraudas, tradisq; magistris,
 V t subeant teneræ uerbera sæua manus.
 A tq; eadem sponsum consulti ante atria mittis,
 V nius ut uerbi grandia damna ferat.
 N ec tu consultò, nec tu iucunda diserto es,
 C ogitur ad lites surgere uterq; nouas.
 T u, ne scæminei possint cessare lacerti,
 L anificam reuocas ad sua pensa manum.
 O mnia perpeterer: sed surgere manè puellas
 Q uis, nisi cui non est ulla puella, ferat?
 O ptai quoties, ne nox tibi cedere uellet,
 N ec fugerent uultus sydera mota tuos.
 O ptai quoties, aut uentus frangeret axem,
 A ut caderet spiâ nube retentus equus.

*subire iubes
*colonos,

I nuida quò properas? quòd erat tibi filius ater,
 M aterni fuerat pectoris ille color.
 Q uid si non Cephali quondam flagrasset amore?
 A n putat ignotam nequitiam esse suam?
 T ithono uellem de te narrare liceret,
 F œmina non cœlo turpior ulla foret.
 I llum dum refugis, longo quòd marcet ab æuo,
 S urgis ad inuisas à sene manè rotas.
 A t si quem Cephalum manibus complexa teneres,
 C lamares, lentè currite noctis equi.
 C ur ego plectar amans, si uir tibi marcet ab annis?
 N on me nupsisti conciliante seni.
 A spice quos somnos iuueni donarit amato
 L una, nec illius forma secunda tua est.
 I pse Deum genitor (ne te tam sæpe uideret)
 C ommissit noctes in sua uota duas.
 Iurgia finieram: scires audisse, rubebat,
 N ec tamen *est solito tardior orta dies. 24.

*assueto tar=
dius.

E L E G I A X I I I I.

Puellam con
 solatur, cui
 præ nimia cu
 ra comæ de=
 ciderant.

D icebam, desiste tuos medicare capillos,
 T ingere quam possis, iam tibi nulla coma est.
 A t, si passa fores, quid erat speciosius illis?
 C ontigerant inum quâ patet usq; latus.
 Q uid, quòd erant tenues, & quos ornare timeres?
 V el a colorati qualia Seres habent:
 V el pede quod gracili deducit aranea filum,
 C ùm leue deserta sub trabe neçtit opus.
 N ec tamen ater erat, nec erat color aureus *ille,

*illis.

sed

Sed quamuis neuter, mixtus uterq; color.
 Qualem cliuosa madidis in uallibus Ida
 Ardua direpto cortice cedrus habet.
 Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,
 Et tibi nullius causa doloris erant.
 Non acus abrumpit, non uallum pectinis illos,
 Ornatrix tuto corpore semper erat.
 Ante meos oculos saepe est ornata, nec unquam
 Brachia direpta saucia fecit acu.
 Saepe etiam nondum digestis manè capillis
 Purpureo iacuit semisopita toro.
 Tum quoq; erat neglecta decens, ut Thracia Bacche
 Cum temere in uiridi gramine lassâ iacet.
 Cum graciles essent tamen, & lanuginis instar,
 Heu mala uexatae quanta tulere comae.
 Quam se praebuerant ferro patienter, & igni,
 Ut fieret torto nexilis orbe sinus.
 Clamabam, scelus est, istos scelus urere crines:
 Sponsa decent: capiti ferrea parce tuo.
 Vim procul hinc remoue, non est qui debeat uri,
 Eruit admotas ipse capillus acus.
 Formosa periere comae, quas uellet Apollo,
 Quas uellet capiti Bacchus inesse suo.
 Illis contulerim, quas quondam nuda Dione
 Pingitur humenti sustinuisse manu.
 Quid malè compositos quereris perijisse capillos?
 Quid speculum moesta ponis inepta manu?
 Non bene consuetis à te spectaris ocellis:
 Ut placeas, debes immemor esse tui.

N on te cantata læserunt pellicis herbae.
 N on anus Aemonia perfida lauit aqua.
 N ec tibi uis morbi nocuit, procul omen abesto:
 N ec minuit densas inuida lingua comas.
 F acta manu, culpaq; tua dispendia sentis,
 I psa dabas capiti mixta uenena tuo.
 N unc tibi captiuos mittet Germania crines,
 C ulpa triumphatae munere gentis eris.
 O quam saepe comas aliquo mirante rubebis,
 E t dices,empta nunc ego merce probor.
 N escio quam pro me laudat nunc ipse Sicambram:
 F ama tamen memini cum fuit ista mea.
 M e miserum,lachrymas male continet, rãq; dextra
 P rotegit ingenuas picta rubore genas.
 S ustinet antiquos grenio, spectatq; capillos,
 H ei mihi non illo munera digna loco.
 28. C ollige cum uultu mentem, reparabile damnum est.
 P ostmodò natiua conspiciere coma.

Ad inuidos,
 quòd fama
 poetarum sit
 perennis.

E L E G I A X V.

Quid mihi liuor edax ignauos obijcis annos?
 Ingenijq; uocas carmen inertis opus?
 N on me more patrum, dum strenua sustinet atas,
 P ræmia militiæ puluerulenta sequi?
 N ec me uerbosas leges ediscere, nec me
 I ngrato uoces prostituisse foro?
 M ortale est, quod quæris opus: mihi fama perennis
 Q uæritur, ut toto semper in orbe canar.
 V iuet Mæonides, Tenedos dum stabit, & Ide:

Dum

Dum rapidas Simois in mare uoluet aquas.
 Viuet & Ascreus, dum mustis uua tumebit,
 Dum cadet incurua falce resecta Ceres.
 Battiades toto semper cantabitur orbe,
 Quamuis ingenio non ualet, arte ualet.
 Nulla Sophocleo ueniet iactura cothurno.
 Cum sole, & luna semper Aratus erit.
 Dum fallax seruus, durus pater, improba lena
 *Vixerit, & meretrix blanda, Menandros erit. *Viuet, dū.
 Ennius arte carens, animosiq; Accius oris,
 Casurum nullo tempore nomen habent.
 Varro nem, primamq; ratem qua nesciet atas?
 A ureaq; Aesonio terga petita duci?
 Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
 Exitio terras cum dabit una dies.
 Tityrus, & segetes, Aeneiaq; arma legentur,
 Roma triumphati dum caput orbis erit.
 Donec erunt ignes, arcusq; Cupidinis arma,
 Discantur numeri culte Tibulle tui.
 Gallus & Hesperijs, & Gallus notus Eois,
 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
 Ergo cum silices, cum dens patientis aratri
 Depereant aeo, carmina morte carent.
 Cedant carminibus reges, regumq; triumpho,
 Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
 Vilia miretur uulgus, mihi flauus Apollo
 Pocula Castalia plena ministret aqua.
 Sustineamq; coma metuentem frigora myrtum,
 Atq; ita sollicito multus amante legar.

m m 4

Pascitur

Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit.

Tunc suus ex merito quenq; tuetur honor.

Ergo etiam, cum me supremus adusserit ignis,

Viuam, parsq; mei multa superstes erit. 21

magna.

Centoson 380.

P O V I D I I N A

SONIS ELEGIARVM, SIVE
AMORVM LIBER SE-
CVNDVS.

ELEGIA PRIM A.

AEC quoque composui Pelignis natus
aquosis,

Ille ego nequitiae Naso Poeta mea.

Hoc quoq; iussit amor, procul hinc pro-
cul este seueri,

Non estis teneris apta theatra modis.

Me legat in sponsi facie non frigida uirgo,

Et rudis ignoto tactus amore puer.

Atq; aliquis iuuenum, quo nunc ego saucius, arcu

Agnoscat flammæ conscia signa suæ,

Miratusq; diu, quo, dicat, ab indice doctus

Composuit casus iste Poeta meos?

Ausus eram, memini, coelestia dicere bella,

Centimanumq; Gygen, & satis oris erat:

Cum malè se Tellus ultra est, ingestaq; Olympo

Ardua deuexum Pelion Ossa tulit.

In mani-
usq; Iouē.

*Iuppiter in manibus, & cum Ioue fulmen habebam,

Quod

Quod bene pro cælo nitteret ille suo.
 Clausit amica fores, ego cum Ioue *fulmina nisi,
 Excidit ingenio Iuppiter ipse meo.
 Iuppiter ignoscas, nil me tua tela iuuabant,
 Clausa tuo maius ianua fulmen habet.
 Blanditias, elegosq; leues mea tela resumpsi,
 Mollierant duras lenia uerba fores.
 Carmina sanguineæ deducunt cornua Luna,
 Et reuocant niueos Solis euntis equos.
 Carmine disiliunt abruptis faucibus angues,
 Inq; suos fontes uersa recurrit aqua.
 Carminibus cessere fores, incertaq; posti,
 Quamuis robur erat, carmine uicta sera est.
 Quid mihi profuerit uelox cantatus Achilles?
 Quid pro me Aiaces alter, & alter agent?
 Quiq; tot errando, quot bello perdidit annos?
 Raptus & Aemonijs flebilis Hector equis?
 At facies teneræ ut laudata est sæpe puellæ,
 Ad Vatem, precium carminis, ipsa uenit.
 Magna datur merces, heroum clara ualete
 Nomina, non apta est gratia uestra mihi.
 Ad mea formosos uultus adhibete puellæ
 Carmina, purpureus quæ mihi dictat Amor.

*fulmē omisi

19.

ELEGIA II.

Qvem penes est dominam seruandi cura Bagoë,
 Dum perago tecum pauca, sed apta, uaca. Ad Bagoë.
 Hesternâ uidi spatiantem luce puellam,
 Illa, quæ Danai porticus agmen habet.

m m 3

Protinus

P rotinus ut placuit, misi, noctemq; rogavi,
R escripsit trepida, non licet, illa manu.

E t cur non liceat quærenti, reddita causa est,
Q uod nimum dominæ cura molesta tua est.

S i sapias ò custos, odium (mihi crede) mereri
D esine: quem metuit, quisq; perisse cupit.

V ir quoq; non sapiens: quid enim seruare laboret,
V nde nihil, quamuis non tueare, perit?

S ed gerat ille suo morem furiosus amori,
E t castam multis quæ placet, esse putet.

H uic furtiua tuo libertas munere detur,
Q uam dederis illi, reddat ut illa tibi.

C onsciis esse uelis, domina est obnoxia seruo,
C onsciis esse times, dissimulare licet.

S cripta leget secum, matrem scripsisse putato,
V enerit ignotus, postmodò notus eat.

I bit ad affectam, quæ non languabit, amicam,
V isat, & indicijs ægra sit illa tuis.

S i faciet tardè, ne te mora longa fatiget,
I mposita gremio stertere fronte potes.

*Niligenã. N ec tu *linigeram fieri quid possit ad Isim
Q uæ fieris, nec tu curua theatra time.

C onsciis assiduos commissi tollet honores.
Q uis minor est autem, quàm tacuisse, labor?

I lle placet, uersatq; domum, nec uerbera sentit,
*Ille potens dominæ, sordida turba iacent.

Alias sic, Ille placet domi- H uic, ueræ ut lateant causæ, finguntur inanes,
næ, cætera A tq; ambo domini, quod probat una, probant.

turba iacet. C ùm bene uir traxit uultum, rugasq; coëgit,

Quod

Quod uoluit fieri blanda puella, facit.
 Sed tamen interdum tecum quoq; iurgia neccat,
 Et lachrymas simulet, carnificemq; uocet.
 Tu contra obijcies, quæ tutò diluat illa:
 In uero, falso crimine, deme fidem.
 Sic tibi semper honos, sic alta pecunia crescet:
 Hæc facis, exiguo tempore liber eris.
 Aspicias indicibus nexas per colla catenas.
 Squalidus orba fide pectora carcer habet.
 Querit aquas in aquis, & poma fugacia captat
 Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.
 Dum nimium seruat custos Iunonius Iò,
 Ante suos annos occidit, illa Dea est.
 Vidi ego compedibus liuentia crura gerentem,
 Vnde uir incestum scire coactus erat.
 Pœna minor merito, nocuit mala lingua duobus,
 Vir doluit, famæ damna puella tulit.
 (Crede mihi) nulli sunt crimina grata marito,
 Nec quenquam, quamuis audiat illa, iuuant.
 Sæuè tepet, indicium securas prodis ad aures,
 Sæuè amat, officio fit miser ille tuo.
 Culpæ nec ex facili, quamuis manifesta, probatur,
 Iudicis illa sui tuta fauore uenit.
 Viderit ipse licet, credet tamen ille neganti,
 Dabitq; oculos, & sibi uerba dabit.
 Aspiciet dominæ lachrymas, plorabit & ipse,
 Et dicet, pœnas garrulus iste dabit.
 Cur dispar certamen inis? tibi uerbera uicto

*face &.

Ad sunt

A dsunt, in gremio iudicis illa sedet.

Non scelus aggredimur, non ad miscenda coimus

T oxica, non stricto fulminat ense manus.

Querimus, ut tuto per te possimus amare.

33. Quid precibus nostris mollius esse potest?

E L E G I A I I I.

Ad eunuchū
seruantem
dominam.

HEi mihi, quod dominam nec uir, nec foemina seruas,
Mutua nec Veneris gaudia nosse potes.

Qui primus pueris genitalia membra recidit,

Vulnera, quæ fecit, debuit ipse pati.

Mollis in obsequium, facilisq; rogantibus esses,

S i tuus in quauis prætepuisset amor.

Non tu natus equo, non fortibus utilis armis,

B ellica non dextræ conuenit hasta tuæ.

I sta mares tractant, tu spes depone uiriles,

S unt tibi cum domina signa ferenda tua.

H anc imple meritis, huius tibi gratia proficit,

S i careas illa, qui tuus usus erit?

E st etiam facies, sunt apti lusibus anni:

I ndigna est pigro forma perire situ.

F allere te potuit, quamuis habere molestus.

Non caret effectu, quod uolueres duo.

*fuerit.

A ptius ut fieret, precibus tentasse, rogamus,

D um bene ponendi munera tempus habes. 9.

Quod amet
mulieres, cu
iuscumq; for
me fiat.

E L E G I A I I I I.

Non ego mendosos ausim defendere mores,

Falsaq; pro uitijs arma mouere meis.

Confiteor,

C onfiteor, siquid prodest delicta fateri,
 I n mea nunc demens crimina fassus eo.
 O di, nec possum cupiens non esse, quod odi.
 H eu quam, quod studeas ponere, ferre graue est.
 N am desunt uires ad me mihi, iusq; regendi,
 A uferor ut rapida concita puppis aqua.
 N on est certa, meos quæ forma inuitet amores,
 C entum sunt causæ, cur ego semper amem.
 S iue aliqua est oculos in me deiecta modestos,
 V ror, & insidiæ sunt pudor ille meæ.
 S iue procax ulla est, capior, quia rustica non est,
 S pemq; dat in molli mobilis esse toro.
 A spera si uisa est, rigidasq; imitata Sabinas,
 V elle, sed ex alto distimulare puto.
 S iue est docta, placet raras dotata per artes,
 S iue rudis, placita est simplicitate sua.
 E st, quæ Callimachi præ nostris rustica dicat
 C armina, cui placeo, protinus ipsa placet.
 E st etiam, quæ me Vatem, & mea carmina culpet,
 C ulpantis cupiam sustinuisse femur.
 Molliter incedit, motu capit: altera dura est,
 A t poterit tacto mollior esse uiro.
 H æc quia dulce canit, flectitq; facillima uocem,
 O scula cantanti rapta dedisse uelim.
 H æc querulas habili prætentat pollice chordas,
 T am doctas quis non possit amare manus?
 I lla placet gestu, numerosaq; brachia ducit,
 E t tenerum molli torquet ab arte latus.
 V t taceam de me, qui causa tangor ab omni,

*præcurrit.

Illic

I llic Hippolitum pone, Priapus erit.

T u, quia tam longa es, ueteres heroidas æquas,

E t potes in toto multa iacere toro.

H æc habilis breuitate sua est, corrumpor utraq;

C onueniunt uoto longa, breuisq; meo.

N on est culta, subit quid cultæ accedere possit:

O rnata est, dotes exhibet ipsa suas.

C andida me capiat, capiet me flaua puella,

E st etiam in fusco grata colore Venus.

S eu pendent niuea pulli ceruice capilli,

L eda fuit nigra conspicienda coma.

S eu flauent, placuit croceis Aurora capillis

O mnibus historijs se meus aptat amor.

M e noua sollicitat, me tangit serior ætas:

H æc melior specie, moribus illa placet.

D eniq; quas tota quisquam probat urbe puellas,

N oster in has omnes ambitiosus amor.

24.

E L E G I A V.

Ad amicam
corruptam.

N ullus amor tanti est, abeas pharetrate Cupido,
Vt mihi sint toties maxima uota mori.

Vota mori mea sunt, cum te peccasse recordor,

H ei mihi perpetuum nata puella malum.

N on mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ,

N ec data furtiuè munera crimen habent.

O' utinam arguerem sic, ut non uincere possem,

M e miserum, quare tam bona causa mea est?

F elix, qui quod amat, defendere fortiter audet,

C ui sua, non feci, dicere amica potest.

F erreus est, nimiumq; suo fauet ille dolori,

Cui

Cui petitur uicta palma cruenta red.
 I pse miser uidi, cum me dormire putares,
 S obrius apposito crimina uestra mero.
 Multa supercilio uidi uibrante loquentes,
 N utibus in uestris pars bona uocis erat.
 N on oculi tacuere tui, conscriptaq; uino
 Mensa, nec in digitis littera nulla fuit.
 S ermonem agnoui, *quod non uideatur, agentem,
 V erbãq; pro certis *uisa ualere notis.
 I amq; frequens ierat mensa conuiuia relicta,
 C ompositi iuuenes unus & alter erant.
 I mproba tum uerò iungentes oscula uidi,
 I lla mihi lingua nexa fuisse liquet.
 Q ualia nec fratri tulerit germana se uero,
 S ed tulerit cupido mollis amica uiro.
 Q ualia credendum est non Phœbum ferre Dianæ,
 S ed Venerem Marti sæpe tulisse suo.
 Q uid facis, exclamo, quò nunc mea gaudia differs?
 I nijciam dominas in mea iura manus.
 H æc mihi sunt tecum, tibi sunt communia mecum,
 I n bona cur quisquam tertius ista uenit?
 H æc ego, quæq; dolor linguæ dictauit: at illi,
 C onscia purpureus uenit in ora pudor.
 Q uale coloratum Tithoni coniuge cœlum
 S ubrubet, aut sponso uisa puella nouo,
 Q uale rosæ fulgent inter sua lilia mixtæ,
 A ut ubi cantatis luna laborat equis.
 A ut quod, ne longis flauescere possit ab annis,
 M œconis Assyrium foemina tinxit ebur.

(*quid nõ ui
 deatur aman
 ti?)
 *iuisa.

LIBROS
 DEL DR.
 L. MAZCO

Biblioteca de Madrid

Hic

Hic erat, aut aliquis color ille simillimus horum,
 Et nunquam casu pulchrior illa fuit.
 Spectabat terram, terram spectare decebat.
 Mœsta erat in uultu, mœsta decenter erat.
 *compti. Sicut erant, & erant *culti, laniare capillos,
 Et fuit in teneras impetus ire genas.
 Ut faciem uidi, fortes cecidere lacerti,
 Defensa est armis nostra puella suis.
 Qui modò sæuus eram, supplex, ultroq; rogauī,
 Oscula ne nobis deteriora daret.
 Risit, & ex animo dedit oscula, qualia possent
 Excute irato tela trifurca Ioui.
 Torqueor infelix, ne tam bona senserit alter.
 Et uolo non ex hac illa fuisse nota.
 Hæc quoq; quàm docui, multò meliora fuerunt,
 Et quiddam uisa est addidicisse noui.
 Quòd nimium placuere, malum est, quòd tota labellis
 Lingua tua est nostris, nostra recepta tuis.
 Nec tamen hoc unum doleo, non oscula tantum
 *quoq; Iuncta queror, quamuis hæc *ego iuncta queror.
 Illa nisi in lecto nunquam potuere doceri,
 31. Nescio quis pretium grande magister habet.

E L E G I A V I.

In mortem
 Psittaci.

Psittacus eois ales mihi missus ab Indis
 Occidit, exequias ferte frequenter aues.
 Ite pia uolucres, & plangite pectora pennis,
 Et rigido teneras ungue notate genas.

Horrida

H orrida pro mœstis lanietur pluma capillis,
 P ro longa resonent carmina uestra tuba.
 Q uid scelus Ismarij quereris Philomela tyranni?
 E xpleta est annis ista querela tuis.
 A litis in rare miserum diuertite funus,
 M agna, sed antiqua est, causa doloris Itys.
 O mnes, quæ liquido libratis in aëre* cursus,
 T u tamen ante alias turtur amice dole.
 P lena fuit uobis omni concordia uita,
 E t stetit ad finem longa, tenaxq; fides.
 Q uod fuit Argolico iuuenis Phoceus Oressi,
 H oc tibi, dum licuit, p'stittace turtur erit.
 Q uid tamen ista fides? quid rari forma peroris?
 Q uid uox mutandis ingeniosa sonis?
 Q uid iuuat, ut datus es, nostræ placuisse p'alla?
 I nfelix auium gloria, nempe iaces.
 T u poteras uirides pennis hebetare smaragos,
 T incta gerens rubro punica rostra croco.
 N on fuit in terris uocum simulantior ales,
 R eddebas blefo tam bene uerba sono.
 R aptus es inuidia, non tu fera bella mouebas
 G arrulus, & placidæ pacis amator eras.
 E cce cothurnices inter* sua prælia uiuunt,
 F orsitan & fiunt inde frequenter aus.
 P lenus eras minimo, nec præ sermoni amore
 I n multos poterant ora uacare cibos.
 N ux erat esca tibi, causæq; papauera somni,
 P ellebatq; sitim simplicis humor aquæ.
 V iuit edax uultur, ducitq; per aëra gyros

*pennis.

*fera.

Miluius

- Miluius, & pluuia Gracculus autor aquæ.
 Viuit & armigeræ cornix inuisa Mineruæ
 Illa quidem seclis uix moritura nouem.
 Occidit illa loquax humanæ uocis imago
 P sittacus, extremo munus ab orbe datum.
 Optima prima ferè manibus rapiuntur auaris,
 Implentur numeris deteriora suis.
 Tristia Phyllacidæ Thersites funera uidit,
 Iamq; cinis uiuis fratribus Hæctor erat.
 Quid referam timidæ pro te pia uota puellæ,
 Uota præcelloso per mare rapta Noto?
 Septima lus uenit non exhibitura sequentem,
 Et stabat tæcua iam tibi Parca colo.
 Non tamen gnauo stupuerunt uerba palato.
 Clamauit moriens lingua, Corinna uale.
 Colle sua Elysio nigra nemus ilice frondet,
 Vdææ perpetuo gramine terra uiret.
 Si quæ ides dubijs, uolucrum locus ille piarum
 Dicitur, obscenæ quo prohibentur aues.
 Illic in oculi latè pascuntur Olores,
 Et uiax Phoenix unica semper auis.
 Explicat & q; suas ales Iunonia pennas,
 Oscula aut cupido blanda columba mari.
 P sittacus has inter nemorali sede receptus
 Conuertit uolucres in sua uota pias.
 Osa tegit tumulus, tumulus pro corpore magnus,
 Quo lapis exiguus par sibi nomen habet.
 Colligor ex ipso dominæ placuisse sepulchro,
 Ora suere mihi plus aue docta loqui.

31.

ELE

ELEGIA VII.

ERgo ego sufficiam reus in noua crimina semper?
 Vt uincam, toties dimicuisse pudet.

S iue ego marmorei respexi summa theatri,
 E ligis è multis unde dolere uelis.

C andida seu tacito uidit me scœmina uultu,
 I n uultu tacitas arguis esse notas.

S i quam laudauis, miseros petis ungue capillos:
 S i culpo, crimen dissimulare putas.

S iue color bonus est, in te quoq; frigidus esse?
 S eu malus, alterius dicor amore mori.

A tq; ego peccati uellem mihi conscius esse.
 A equo animo, pœnam qui meruere, ferunt.

N unc temere insimulas, credendoq; omnia frustra
 I psa uetas iram pondus habere tuam.

A spice, ut auritus miserandæ fortis asellus
 A siduo domitus uerbere tardus eat.

E cce tuum solers caput exornare Cypassis
 O hijcitur dominæ contemerasse torum.

D ij melius, quàm sic mihi sit peccasse libido,
 S ordida contemptæ fortis amica iuuet.

Q uis Veneris famulæ connubia liber inire,
 T ergaq; complecti uerbere secta uelit?

A dde quòd ornandis operosa est illa capillis,
 E t tibi per doctas grata ministra manus.

S cilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem?
 Q uid, nisi ut indicio iuncta repulsa foret?

P er Venerem iuro, pueriq; uolatilis arcus,
 M e non admissi criminis esse reum.

Amica se
 purgat, &
 ancillam nõ
 amet.

*me, si sit.

14.
 AI
 ELEGIA

nn z

E L E G I A V I I I.

Ad Cypas=
 sim ancillam **C** *Omendis in mille modis perfecta capillis,
 Corinna. Comere sed solas digna Cypasi deas.
 *Eras. legit: A pta quidem domina, sed magis apta mihi.
 Ponendis in **Q**uis fuit inter nos sociati corporis index?
 mille modos **S**ensit concubitus unde Corinna tuos?
 præfecta ca=
 pillis. **N**on tamen erubui, nec uerbo lapsus in ullo
Furtiua Veneris conscia signa dedi.
Quid, quod in ancillam siquis delinquere possit,
Illum ego contendi mente carere bona?
Thessalus ancillæ facie Briseïdos arsit.
Serua Mycenæo est Phœbas amata duci.
Nec sum Tantalide, nec forti maior Achille:
Quod decuit reges, cur mihi turpe putem?
Vt tamen iratos in te defixit ocellos,
 *uidit. *Sensit te totis erubuisse genis.
At quantò, si fortè refert, præsentior ipse
Per Veneris feci numina magna fident.
Tu dea, tu iubeas animi periuria nostri
Carpathium tepidos per mare ferre Notos.
Pro quibus officijs pretium mihi dulce repende
Concubitus hodie fusca Cypasi tuos.
Quid renuis? fingisq; nouos ingrata timores?
 *prome=
 ruisse. **E**st unum è dominis *emeruisse satis.
Quod si stulta negas, index antè acta fatebor,
Et ueniam culpæ proditor ipse mea.
Quoq; loco fuerim tecum, quotiesq; Cypasi
Narrabo domina, quodq; quibusq; modis.

14

Elegia

ELEGIA IX.

O Nunquam pro me satis indignate Cupido,
 O in corde meo desidiose puer.
Quid me, qui miles nunquam tua signa reliqui,
 L edis? & in castris uulneror ipse tuis?
Cur tua fax urit, figit tuus arcus amicos?
 G loria pugnantes uincere maior erat.
Quid non Aemonius, quem cuspide perculit heros,
 *Confossam medica postmodò iuuat ope?
Venator sequitur fugientia, capta relinquit,
 S emper & inuentis ulteriora petit.
Nos tua sentimus populus tibi deditus arma,
 P igma reluctanti cessat in hoste manus.
Quid iuuat in nudis hamata recondere tela
 O sibus? ossa mihi nuda reliquit amor.
Tot sine amore uiri, tot sunt sine amore puellæ,
 H inc tibi cum magna laude triumphus eat.
Roma, nisi immensum uires promosset in orbem,
 S tramineis esset nunc quoq; tecta castis.
Fessus in acceptos miles deducitur agros,
 T utaq; sed posito poscitur ense, rudis.
Longaq; subductam celant naualia pinum,
 M ittitur in saltus carcere liber equus.
Me quoq; qui toties merui sub amore puellæ,
 D efunctum placidè uiuere tempus erat.
Vlue, Deus posito si quis mihi dicat amore,
 D eprecer, usque adeo dulce puella malum est.
Cùm bene pertæsum est, animiq; reuanuit ardor,

Ad cupidiam
nem.

*Cum petijte

N escio quo miseræ turbine mentis agor.
 V t rapit in præceps dominum spumantia frustra
 F rena retentantem durior oris equus,
 *prensa. V t subitus propè iam*pressa tellure carinam
 T angentem portus uentus in alta rapit,
 S ic me sæpe refert incerta Cupidinis aura,
 N otâq; purpureus tela resumit Amor.
 F ige puer, positus nudus tibi præbeor armis
 facit. H ic tibi sunt uires, hic tua dextra*ualet.
 H uc tanquam iussæ ueniunt iam sponte sagittæ,
 V ix ullis præ me nota pharetra tua est.
 I nfelix tota quicumq; quiescere nocte
 S ustinet, & somnos præmia magna uocat.
 S ulte quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago?
 L onga quiescendi tempora fata dabunt.
 N e modò decipiant uoces fallacis amicæ,
 S perando certè gaudia magna feram.
 E t modò blanditias dicat, modò iurgia nectat,
 S æpe fruar domina, sæpe repulsus eam.
 Q uod dubius Mars est, per te priuigne Cupido est,
 E t mouet exemplo uitricus arma tuo.
 T u leuis es, multoq; tuis uentosior alis.
 G audiaq; ambigua dasq; negasq; fide.
 S i tamen exaudis pulchra cum matre Cupido,
 I ndeserta meo pectore regna gere.
 A ccedant regno nimium uaga turba puellæ,
 27. A mbobus populis sic uenerandus eris.

E L E G I A X.

Tu mihi

TV mihi, tu certè (memini) Græcine negabat, Ad Græcia
Vno posse aliquem tempore amare duas. nū, quòd eoz
 Per te ego decipior, per te deprensus inermis, dem tēpore
E cce duas uno tempore solus amo. duas amet.
Vtraq; formosa est, operosæ cultibus ambæ:
 A rtibus in dubio est hæc sit, an illa prior.
Pulchrior hac illa est, hæc est quoq; pulchrior illa,
 E t magis hæc nobis, & magis illa placet.
 E rrat, ut à uentis discordibus acta phaselus,
 D iuiduumq; tenent alter & alter amor.
 Quid geminas Erycina meos sine fine dolores?
 N on erat in curas una puella satis?
 Quid folia arboribus, quid pleno sydera cælo?
 I n freta collectas alta quid addis aquas?
 S ed tamen hoc melius, quam si sine amore iacerem,
 H ostibus eueniat uita seuera meis.
H ostibus eueniat uacuo dormire cubili,
 E t medio latè ponere membra toro.
 A t mihi sæuus amor somnos abrumpat inertes,
 S imq; mei lecti non ego solus onus.
 M e mea disperdat nullo prohibente puella,
 S i satis una potest, si minus una, duæ
Sufficiant: graciles non sunt sine uiribus artus.
 P ondere, non neruis corpora nostra carent.
 E t lateri dabit in uires alimenta uoluptas.
 D ecepta est opera nulla puella mea.
 S æpe ego lasciue consumpsi * gaudia noctis. *tempora.
Vtilis, & *fortis corpore mane fui. *forti.
Felix, quem Veneris certamina mutua perdunt.

Dij faciant leti causa sit ista mei.

I nduat aduersis contraria pectora telis

Miles, & aeternum sanguine nomen emat.

Q uerat auarus opes, & quæ lassarit eundo

A equora, periuro naufragus ore bibat.

A t mihi contingat Veneris languescere motu,

C um moriar, medium soluar & inter opus.

A tq; aliquis nostro lachrymans in funere dicat,

19. C onueniens uitæ mors fuit ista tuæ.

E L E G I A X I.

Ad amicam
nauigantē.

P Rima malas docuit mirantibus æquoris undas
Peliaco pinus uertice cæsa uias.

Q uæ concurrentes inter temeraria cautes,

C onspiciam fuluo uellere uexit ouem.

O utinam, nequis remo freta longa moueret,

A rgò funestas pressa bibisset aquas.

E cce fugit notumq; torum, patriosq; penates,

F allacesq; uias ire Corinna parat.

Q uid tibi me miserum Zephyros, Eurosq; timebo,

E t gelidum Boream, præcipitemq; Notum?

N on illic urbes, non tu mirabere sylvas,

V na est iniusti cærulea forma maris.

N ec medius tennes conchas, pictos ue lapillos

P ontus habet, bibuli littoris illa mora est.

L ittora marmoreis pedibus signanda puellæ,

H actenus est tutum, cætera cæca uia est.

E t uobis alij uentorum prælia narrent,

Q uas Scylla infestet, quas ue Charybdis aquas.

Et qui

Et quibus emineant uiolenta Ceraunia saxis,
 Quo lateant Syrtes magna, minorq; sinu.
 Hoc alij referant: at uos quod quisq; loquatur
 Credite: credenti nulla procella nocet.
 Sero respicitur tellus, ubi sine soluto
 Curret in immensum panda carina salum.
 Nauita sollicitus iam uentos horret iniquos,
 Et propè tam letum, quàm propè cernit aquam.
 Quòd si concussas Triton exasperat undas,
 Qui tibi nunc toto est, nullus in ore color.
 Tum generosa uoces fecunda sydera Leda,
 Et felix, dicas, quem sua terra tenet.
 Tutius est fouisse torum, legisse libellos,
 Threiciam digitis increpuisse lyram.
 At si uana ferunt uolucres mea dicta procella,
 Aequa tamen puppi sit Galatea tua.
 Vestrum crimen erit talis iactura puella,
 Nereidesq; Dea, Nereidumq; pater.
 Vade memor nostri uento reditura secundo:
 Impleat illa tuos fortior aura sinus.
 Tunc mare in hæc magnus declinet littora Nereus,
 Huc uenti spectent, huc agat æstus aquas.
 Ipsa roges, Zephyri ueniant in lintea pleni,
 Ipsa tua moueas turgida uela manu.
 Primus ego aspiciam notam de littore puppim,
 Et dicam, nostros aduehit ista Deos.
 Excipiamq; humeris, & multa sine ordine carpam
 Oscula, pro reditu uictima uota cadet.
 Inq; tori formam molles sternentur arenae,

*uerba.

n n 5

Pro

P ro mensa tumulus quilibet esse potest.
 I llic apposito narrabis multa Lyæo,
 P enè sit ut medijs obruta nauis aquis.
 D umq; ad me properas, nec iniquæ tempora noctis,
 N ecte præcipites extimuisse Notos.
 O mnia pro ueris credam, sint ficta licebit,
 C ur ego non uotis blandiar ipse meis?
 28 H æc mihi quàm primùm cælo nitidissimus alto,
 L ucifer admissio tempora portet equo.

E L E G I A X I I.

Exultat, q
 amica poti-
 tus sit.

I Te triumphales circum mea tempora lauri:
 Vicinus, in nostro est ecce Corinna sinu.
 Q uam uir, quam custos, quam ianua firma, tot hostes
 S eruabant, nequa posset ab arte capi.
 H æc est præcipuo uictoria digna triumpho,
 I n qua, quæcunq; est, sanguine præda caret.
 N on humiles muri, non paruis oppida fossis
 C incta, sed est ductu capta puella meo.
 P ergama cum caderent bello superata bilustri,
 E x tot in Atridis pars quota laudis erat?
 A t mea seposita est, & ab omni milite discors
 G loria, nec titulum muneris alter habet.
 M e duce ad hunc uoti finem, me milite ueni,
 I pse eques, ipse pedes, signifer ipse fui.
 N ec casum fortuna meis immiscuit actis:
 H uc ades o cura parte triumphæ meæ.
 *causa. N ec belli est noua cura mei, nisi rapta fuisset
 T yndaris, Europæ pax, Asiæq; foret.

Fœmina

Fœmina syluestres Lapithas, populumq; bififormem
T urpiter apposito uertit in arma mero.

Fœmina Troianos iterum noua bella mouere,
I mpulit in regno iuste Latine tuo.

Fœmina Romanis* iterum nunc urbe recenti,
I mmisit soceros, armaq; seua dedit.

*etiam.

Vidi ego pro niuea pugnantes coniuge tauros.
S pectatrix animos ipsa iuuenca dabat.

Me quoq; *cum multis, sed me sine cæde, Cupido
I ussit militiæ signa mouere suæ.

*qui multos.

/4.

ELEGIA XIII.

D Vm labefactat onus grauidi temeraria uentris,
I n dubio uitæ laesa Corinna iacet.

Ad Isidem,
ut parientē
Corinnam
iuuet.

I lla quidem clam me tantum molita pericli
I ra digna mea est, sed cadit ira metu.

S ed tamen aut ex me conceperat, aut ego credo:
E st mihi pro factō saepe, quod esse potest.

I si Paretonium, genitaliaq; arua Canopi
Q uæ colis, & Memphim, palmiferamq; Pharon:

*ab.

Q uaq; celer lato Nilus delapsus* in alueo
P er septem portus in maris exit aquas:

P er tua sinistra precor, per Anubidis ora uerendi,
S ic tua sacra pius semper Osiris amet,

P igrâq; labatur circum donaria serpens,
E t comes in pompa corniger Apis eat:

H uc adhibe uultus, & in una parce duobus,
N am uitam dominæ tu dabis, illa mihi.

Sæpe

Sæpe tibi meruit certis operata diebus,
 Quà cingit laurus Gallica turma tuas.
 Tuq; laborantes utero miserata puellas,
 Quarum tarda latens corpora tendit onus.
 Lenis ades, precibusq; faue Lucina puellæ,
 Digna est, quam iubeas muneris esse tui.
 I pse ego tura dabo fumosis candidus aris,
 I pse feram ante tuos munera uota pedes.
 Adiciam titulum seruata Naso Corinna,
 Tu modò fac titulo, muneribusq; locum.
 Si tamen in tanto fas est monuisse timore,
 Hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

E L E G I A X I I I I .

In amicam,
 quòd aborti-
 uum ipsa fe-
 cerit.
 *auellere.

Quid iuuat immunes belli cessare puellas?
 Nec fera peltatas agmina uelle sequi?
 Si sine Marte suis patiuntur uulnera telis,
 Et cæcas armant in sua fàta manus?
 Quæ prima instituit teneros*conuellere foetus,
 Militia fuerat digna perire sua.
 Scilicet ut careat rugarum crimine uenter,
 S ternetur pugna tristis arena tuæ?
 Si mos antiquis placuisset matribus idem,
 Gens hominum uitio deperitura fuit.
 Quiq; iterum iaceret generis primordia nostri,
 In uacuo lapides orbe, parandus erat.
 Quis Priami fregisset opes, si numen aquarum
 I usta recusasset pondera ferre Thetis?
 I lia si tumido geminos in uentre necasset,

Casurus

Cæsurus dominæ conditor urbis erat.
 Si Venus Aeneam grauida temerasset in aluo,
 Cæsaribus tellus orba futura fuit.
 Tu quoq; cum posses nasci formosa, perisses,
 Tentasset, quod tu, si tua mater opus.
 Ipse ego cum fuerim melius periturus amando,
 Vidissem nullos matre necante dies. *negante.
 Quid plenam fraudas uitem crescentibus uuis?
 Pomaq; crudeli uellis acerba manu?
 Sponte fluent matura sua, sine crescere nata,
 Est pretium tardæ non leue uita moræ. *parue.
 Vestra quid effoditis subiectis uiscera telis?
 Est nondum natis dira uenena datis?
 Colchida respersam puerorum sanguine culpant,
 Atq; sua cæsum matre queruntur I t y m.
 Vtraq; seua parens, sed tristibus utraq; causis,
 I actura socij sanguinis ultra uirum est.
 Dicite, quis Tereus, quis uos irritet Iason
 Figere sollicita corpora uestra manu?
 Hæc neq; in Armenijs tigres fecere latebris,
 Perdere nec foetus ausa læna suos.
 At teneræ faciunt, sed non impune, puellæ:
 Saepe suos utero quæ necat, ipsa perit.
 Ipsa perit, ferturq; rogo resoluta capillos,
 Est merito clamant, qui modò cunq; uident.
 Ista sed ætherias uanescant dicta per auras,
 Est sint omnibus pondera nulla meis.
 Dij faciles peccasse semel concedite tutò:
 Est satis est, poenam culpa secunda ferat.

ELEGIA XV.

Ad anulum
quē dono a-
micæ mittit. **A**nule formosæ digitum uincture puellæ
In quo censendum nil, nisi dantis amor,
Munus eas gratum: te leta mente receptum

Protinus articulis induat illa suis.

Tam bene conuenias, quàm mecum conuenit illi,

Et digitum iusto commodus orbe teras.

Felix à domina tractaberis anule nostra:

I nuido donis iam miser ipse meis.

O' utinam subito fieri mea munera possem

Artibus Aëæ, Carpathijq; senis.

Tunc ego te cupiam dominæ tetigisse papillas,

Et laeuam tunicis inseruisse manum.

Elabar digito quamuis angustus, et hærens,

Inq; sinum mira lapsus ab arte cadam.

Idem ego, ut arcanas possim signare tabellas,

N e' ue tenax ceram, siccaq; gemma trahat,

Humida formosæ tangam prius ora puellæ:

Tantum ne signem scripta dolenda mihi.

Si dabor, ut condar oculis, exire negabo,

A stringens digitos orbe minore tuos.

Non ego dedecori tibi sum mea uita futurus,

Quod ue tener digitus ferre recuset onus.

Megerere, cum calidis perfundes hymbribus artus,

Dannaq; sub gemma perfer euntis aquæ.

Sed puto te uisa mea membra libidine surgent,

Et peraget partes anulus ipse uiri.

*uoueo. Irrita quid moneo? paruum proficiscere munus,

14. Illa datam tecum sentiet esse fidem.

[ELE

ELEGIA XVI.

ME pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris,
 Parua, sed irriguis ora salubris aquis.
 Sollicit admoto tellurem sydere findat,
 Et micet Icarij stella proterua Canis,
 A ruā pererrantur Peligna liquentibus undis,
 Et uiret in tenero fertilis herba solo.
 Terra ferax Cerere, multoq; feracior uuis,
 Dat quoq; bacciferam Pallada rarus ager.
 Perq; resurgenteis riuus labentibus herbas
 Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
 At meus ignis abest, uerbo peccauimus uno,
 Quae mouet ardores, est procul, ardor adest.
 Non ego, si medius Polluce & Castore ponar,
 In caeli sine te parte fuisse uelim.
 Solliciti iaceant, terraq; premantur iniqua,
 In longas orbem qui secuere uias.
 Aut iuuenum comites iussissent ire puellas,
 Sifuit in longas terra secanda uias.
 Tunc mihi, si premerem uentosas horridus alpes,
 Durum cum domina molle fuisset iter.
 Cum domina Libycas ausim perrumpere Syrteis,
 Et dare non æquis uela ferenda Notis.
 Non quæ uirgineo portenta sub inguine latrant,
 Nec timeant uestros curua Malæa sinus.
 Nec quas submersis ratibus saturata Charybdis
 Fundit, & effusas ore receptat aquas.
 Quod si Neptuni uentosa potentia uincat,

Ad amicam,
 ut ad rura
 sua ueniat.

E6

E t subuenturos auferat unda Deos,
 T u nostris niueos humeris impone lacertos,
 C orpore nos facili dulce feremus onus.
 S æpe petens Hero iuuenis tranaucrat undas,
 T unc quoq; tranasset, sed uia cæca fuit.
 A t sine te, quamuis operosi uitibus agri
 M e teneant, quamuis* hymbribus arua natent,
 E t uocet in riuos currentem rusticus undam,
 F rigidaq; arboreas mulceat aura comas.
 N on ego Pelignos uideor celebrare salubres,
 N on ego natalem rura paterna locum!
 S ed Scythiam, Cilicasq; feros, uiridesq; Britannos,
 Q uæq; Prometheo saxa cruore madent.
 V lmus amat uites, uitis non deserit ulnum,
 S eparor à domina cur ego sæpe mea?
 A t mihi te comitem iurabas usq; futuram
 P er me, perq; oculos, *qui rapuere, tuos.
 V erba puellarum folijs leuiora caducis,
 I rritaq; ut uisum est, uentus, & aura ferunt.
 S iqua mei tamen est in te pia cura relicti,
 I ncipe pollicitis addere facta tuis.
 P aruaq; quàm primùm rapientibus effeda mannis
 I psa per admissas concute lora iubas.
 A t uos, quæ ueniet, tumidi subsidite montes,
 26. E t faciles curuis uallibus este uia.

Quòd Corin
 næ soli sit
 seruiturus.

E L E G I A X V I I.

S I quis erit, qui turpe putet seruire puellæ,
 Illo conuincar iudice turpis ego.

Sims

- S im licet infamis, dum me moderatius urat,
 Quæ Paphon, & fluctu pulsa Cithera tenet.
 A tq; utinam dominæ mitis quoq; præda fuiffem:
 Formosæ quoniam præda futurus eram.
 D at facies animos, facie uiolenta Corinna est.
 Me miserum, cur est tam bene nota sibi?
 S cilicet à speculi sumuntur imagine fastus,
 Nec nisi compositam se uidet illa prius.
 N on tibi si facies nimiam dat in omnia regnum,
 (O facies oculos *docta tenere meos) *nata.
 C ollatum idcirco tibi me contemnere debes:
 A ptari magnis inferiora licet.
 C reditur & Nymphæ mortalis amore Calypso
 C apta recusantem detinuisse uirum.
 C redimus æquoream Phthio Nereida regi
 E geriam *iufto concubuisse Numæ. *nostro.
 V ulcano Venerem, quamuis incude relicta
 T urpiter obliquo claudicet ille pede.
 C arminis hoc ipsum genus impar, sed tamen apte
 I ungitur herous cum breuiore modo.
 T u quoq; me mea lux in quaslibet accipe leges.
 T e decet in medio iura dediffe toro.
 N on tibi crimen ero, nec quo *lædère remoto, *lætere.
 N on erit hic nobis inficiandus amor.
 S unt mihi pro magno felicia carmina censu,
 E t multæ per me nomen habere uolunt.
 N oui aliquam, quæ se circumferat esse Corinnam:
 V t fiat, quid non illa dediffe uelit?
 S ed neq; diuerfi ripa labuntur eadem

17. *Frigidus Eurotas, populiferq; Padus.
Nec, nisi tu, nostris cantabitur ulla libellis.
Ingenio causas tu dabis una meo.*

E L E G I A X V I I I.

Ad Macrū, **C** Armen ad iratum dum tu perducis Achillem,
quòd de amo Primaq; iuratis induis arma uiris,
ribus scribat. Nos Macer ignauæ Veneris cesamus in umbra,
Et tener ausuros grandia frangit amor.
Sæpe meæ dixi, tandem discede, puellæ,
In gremio sedit protinus illa meo.
Sæpe pudet dixi, lachrymis uix illa retentis
Me miseram, cur te dixit amare pudet?
Implicuitq; suos circum mea colla lacertos,
Et, quæ me perdunt, oscula nulle dedit.
Vingor, & ingenium sumptis reuocatur ab armis,
Resq; domi gestas, & mea bella cano.
Sceptra tamen sumpsi, curaq; Tragœdia nostra
Creuit, & huic operi quamlibet aptus eram.
Risit amor pallamq; meam, pictosq; cothurnos,
Sceptraq; priuata tam citò sumpta manu.
Hinc quoq; me dominæ numen deduxit iniquæ,
Deq; cothurnato uate triumphat amor.
Quod licet, & partes teneri profitemur amoris,
*torqueor. H ei mihi præceptis urgeor ipse meis.
Et, quod Penelopes uerbis reddatur Vlysi,
Scribimus, & lachrymas Phylli relicta tuas.
Quod Paris, & Macareus, & quod malè gratus Iason,
Hippolytiq; parens, Hippolytusq; legant,
Quodq;

Quodq; tenens strictum Dido miserabilis ensens
Dicit, & Aonia Lesbis amica lyrae.

Quam citò de toto redijt *meus orbe Sabinus? *
S criptaq; diuersis rettulit ille locis?

*celer.

C andida Penelope signum cognouit Vlyssis:
L egit ab Hippolyto scripta nouerca suo.

I am pius Aeneas miseræ rescripsit Elise,
Quodq; legat Phyllis, si modò uiuit, habet.

T ristes ad Hypsipylen ab Iasone littera uenit:
D at uotam Phœbo Lesbis amica lyram.

N ec tibi, quà tutum, uati Macer arma canenti
A ureus in medio Marte tacetur amor.

E t Paris est illic, & adultera nobile crimen,
E t comes extincto Laodameia uiro.

S i bene te noui, non bella libentius istis
D icis, & à uestris in mea castra *redis.

20. *uenis.

ELEGIA XIX.

S I tibi non opus est seruata stulte puella,
At mihi fac serues, quò magis ipse uelim.

Ad riualem,
cui uxor cum
ræ non erat.

Quod licet, ingratum est, quod non licet, acrius urit.
F erreus est, si quis, quod finit alter, amat.

S peremus pariter, pariter metuamus amantes.
E t faciat uoto rara repulsa locum.

*Quid Fortuna mihi, quæ nunquam fallere possit?
N il ego, quod nullo tempore lædat, amo.

*Quò mihi
Fortunam.

V iderat hoc in me uitium uersuta Corinna,
Q uaq; capi possem, callida norat opem.

A h quoties sani capitis mentita dolorem,

Cunctantem tardo iussit abire pede.
 Ah quoties finxit culpam, quantumq; licebat
 In fontis speciem præbuit ipsa nocens.
 Sic ubi uexarat, tepidosq; respuerat ignes,
 Rursus erat uotis comis, & apta meis.
Quas mihi blanditias, quam dulcia uerba parabat?
 Oscula (Dij magni) qualia, quotq; dabat?
 Tu quoq;, quæ nostros rapuisti nuper ocellos,
 Sæpe face insidias, sæpe rogata nega.
 Et sine me ante tuos proiectum in limine postes
 Longa pruinosa frigora nocte pati.
 Sic mihi durat amor, longosq; adolescit in annos:
 Hoc iuuat, hæc animi sunt alimenta mei.
 Pinguis amor, nimiumq; potens in tædia nobis
 Vertitur, & stomacho, dulcis ut esca, nocet.
 Si nunquam Danaën habuisset ahenea turris,
 Non esset Danaë de Ioue facta parens.
 Dum seruat Iuno mutatam cornibus Io,
 Facta est, quam fuerat, gratior ipsa Ioui.
 Quod licet, & facile est, quisquis cupit, arbore frondes
 Carpat, & è medio flumine sumat aquam.
Siqua uolet regnare diu, deludat amantem.
 Hei mihi de monitis torqueor ipse meis.
 Quod libet eueniat, nocet indulgentia nobis.
 Quod sequitur, fugio: quod fugit, ipse sequor.
 At tu formosæ nimium secure puellæ
 Incipe iam prima claudere nocte domum.
 Incipe, quis furtim toties tua limina pulset
 Quærere, quid latent nocte silente canes.

Quò

Quò ferat, & referat solers ancilla tabellas,

Cur toties uacuo secubet illa toro.

Mordeat ista tuas aliquando cura medullas,

Detq; locum nostris, materiamq; dolis.

Ille potest uacuo furari in littore arenas,

Vxorcm stulti si quis amare potest.

Iamq; ego pramoneo, nisi tu seruare puellam

Incipis, incipiet desinere esse mea.

Multa diuq; tuli, speraui sepe futurum,

Cum bene seruasses, ut bene uerba darem.

Lenus es, & pateris nulli patiendâ marito.

At mihi concessi finis amoris erit.

Scilicet infelix nunquam prohibebor adire?

Nox mihi sub nullo uindice semper erit?

Nil metuam: per nulla traham suspiria somnos?

Nil facies, cur te iure perisse uelim?

Quid mihi cum facili quid cum lenone marito?

Corrumpis uitio gaudia nostra tuo.

Quin alium, quem tanta iuuat patientia, queras.

Me tibi riualet, si iuuat, esse ueta.

En modo hac en ~~AD~~ A 17. diu. P. Ouidij

30.

P. OVIDII

NASONIS ELEGIARVM,
SIVE AMORVM LIBER
TERTIVS.

ELEGIA PRIMA

TAT uetus, & multos incidua sylua
per annos:

Credibile est illi numen inesse loco.

Fons sacer in medio, speluncaq; pumice
pendens,

Et latere ex omni dulce queruntur aues.

Hic ego dum spatior tectus nemoralibus umbris,

Quod mea quarebam musa moueret opus.

Venit odoratos Elegeia nexa capillos,

Et puto pes illi longior alter erat.

Forma decens, uestis tenuissima, uultus amantis,

In pedibus uitium causa decoris erat.

Venit & ingenti uiolenta Tragedia passu,

Fronte comæ torua, palla iacebat humi.

Læua manus sceptrum latè regale tenebat,

Lydus apta pedum uincla cothurnus erat.

Et prior, ecquis erit, dixit, tibi finis amandi?

O argumenti lente poëta tui.

Nequitiam uinosa tuam conuiuia narrant,

Narrant in multas compita secta uias.

Sæpe aliquis digito uatem designat euntem,

Atq;

A tq; ait, hic hic est, quem ferus urit amor.
 Fabula (nec sentis) tota iactaris in urbe,
 Dum tua postposito facta pudore refers.
 Tempus erat Thyrso* dudum grauiore moueri:
 C esatum satis est, incipe maius opus.
 Materia premis ingenium, cane facta uirorum,
 H ec animo dices area digna meo est.
 Quod teneræ content, lasit tua musa, puellæ,
 Primaq; per numeros apta iuuenta suos.
 N unc habeam per te Romana Tragœdia nomen,
 I mplebit leges spiritus iste meas.
 H actenus: & mouit pictis innixa cothurnis
 D ensum casarie terq; quaterq; caput.
 A ltera (nam meminî) limis subrisit ocellis:
 F allor? an in dextra myrtea uirga fuit?
 Quid grauibus uerbis animosa Tragœdia (dixit)
 M e premis? an nunquam non grauis esse potes?
 I mparibus tamen es numeris dignata moueri,
 I n me pugnasti uersibus usa meis.
 N on ego contulerim sublimia carmina nostris:
 O bruit exiguas regia uasta fores.
 S um leuis, & mecum leuis est mea cura Cupido,
 N on sum materia fortior ipsa mea.
 R ustica sit sine me lasciui mater amoris,
 H uic ego proueni lena, comesq; Deæ.
 Q uam tu non poteris duro reserare cothurno,
 H ec est blanditijs ianua laxa meis.
 E t tamen emerui plus quam tu posse, ferendo
 M ulta, supercilio non patienda tuo.

*pulsura.

P er me decepto didicit custode Corinna,
 L iminis astricti sollicitare forem.
 *soluta. D elabiq; toro tunica uelata*recincta,
 A tq; impercussos nocte mouere pedes.
 A h quoties foribus duris incisa pependi?
 N on uerita à populo prætereunte legi.
 Q uirit ego me memini, dum custos sæuus abiret,
 missam. A ncillæ miseram delituisse sinu.
 Q uid, cum me munus natali misit, at illa
 R upit, & apposita barbara mersit aqua?
 P rima tuæ moui felicia semina mentis:
 M unus habes, quod te iam petit ista, meum.
 D esierant, cœpi, per uos utraq; rogamus,
 I n uacuas auras uerba timentis eant.
 A ltera me sceptro decoras, altoq; cothurno,
 I am nunc contracto magnus in orbe sonor.
 A ltera das nostro uicturum nomen amori,
 E rgo ades, & longis uersibus adde breues.
 E xiguum uati concede Tragœdia tempus,
 T u labor æternus, quod petit illa, breue est.
 M ota dedit ueniam, teneri properentur amores,
 35. D um uacat, à tergo grandius urget opus.

E L E G I A I I.

Ad amicam
 cursum equo
 rum spectan
 tem.
 *sedeo.

N on ego nobilium*uenio spectator equorum,
 Cui tamen ipsa faues, uincat ut ille precor.
 V t loquerer tecum, ueni, tecumq; sederem,
 N e tibi non notus, quem facis, esset amor.
 T u cursum spectes, ego te: spectemus uterq;

Quod

Quod iuuet, atq; oculos pascat uterq; suos.
 O cuicumq; faues felix agitator equorum,
 Ergo illi curæ contigit esse tuæ.
 Hoc mihi contingat, sacro de carcere missis
 Infirmam forti mente uehendus equis.
 Et modò lora dabo, modò uerbere terga notabo,
 Nunc stringam metas interiore rota.
 Si mihi currenti fueris conspecta, morabor,
 Dèq; meis manibus lora remissa fluent.
 Ah quam penè Pelops Piseo concidit axe,
 Dum spectat uultus Hippodameia tuos.
 Nempe fauore suæ uicit tamen ille puellæ:
 Vincamus dominæ quisq; fauore suæ.
 Quid frustra refugis? cogit nos linea iungi,
 Hæc ex lege loci commoda circus habet.
 Tu tamen à dextra quicumq; es, parce puellæ.
 Contactu lateris læditur ista tui.
 Tu quoq; qui spectas post nos, tua contrahere crura,
 Si pudor est, rigido ne preme terga genu.
 Sed nimum demissa iacent tua pallia terræ,
 Collige, uel digitis en ego tollo meis.
 Inuida uestis eras, quæ tam bona crura tegebas,
 Quoq; magis spectes, inuida uestis eras.
 Talia Melanion Atalantæ crura fugacis,
 Optauit manibus sustinuisse suis.
 Talia pinguntur succinctæ crura Dianæ,
 Cum sequitur fortes, fortior ipsa seras.
 His ego non uisis arsi, quid fiet ab istis?
 In flammam flammæ, in mare fundis aquas.

- S uſpicor ex iſtis, & cætera poſſe placere,
 Q uæ bene ſub tenui condita ueste latent.
 V is tamen intereà tenues arceſſere uentos,
 Q uos faciant noſtra mota flabella manu?
 A n magis hic meus eſt animi, non aëris æſtus?
 C aptaq; fœmineus corpora torret amor?
 *loquor. D um*tamen alba nigro ſparſa eſt tibi puluere uestis,
 S ordide de niueo corpore puluis abi.
 S ed iam pompa uenit, linguis, animisq; fauete,
 T empus adeſt plauſus, aurea pompa uenit.
 P rima loco fertur ſparſis uictoria pennis:
 *atq; meus. H uc ades, *et meus hic fac Dea uincat amor.
 P laudite Neptuno, nimium qui creditis undis,
 N il mihi cum pelago, me mea terra tenet.
 P laude tuo Marti miles, nos odimus arma,
 P ax iuuat, & media pace repertus amor.
 A uguribus Phœbus, Phœbe uenantibus adſit,
 A rtifices in te uerte Minerua manus.
 *Agricolæ. *Ruricolæ Cereri, teneroq; aſurgite Baccho:
 P ollucem pugiles, Caſtora placet eques.
 N os tibi blanda Venus, pueriq; potentibus armis,
 P laudimus, inceptis annue diue meis.
 D aq; nouam mentem dominæ, ut patiatuſ amari.
 A nnuat, & motu ſigna ſecunda dedit.
 Q uod Dea promiſit, promittas ipſa rogamus:
 P ace loquor Veneris, tu Dea maior eris.
 P er tibi tot iuro teſtes, pompamq; Deorum,
 T e dominam nobis tempus in omne fore.
 S ed pendent tibi crura, potes, ſi fortè iuuabit

Cancellis

Cancellis primos inseruisse pedes.
 Maxima iam uacuo *præco spectacula Circo,
 Quadrijuges æquo carcere misit equos.
 Cui faueas uideo, uincet cuiusq; fauebis,
 Quod cupias ipsi scire uidentur equi.
 Me miserum, metam spatioſo circuit orbe.
 Quid facis? admoto protinus axe subi.
 Quid facis infelix? perdis bona uota puellæ,
 Tende precor ualida lora sinistra manu.
 Fauimus ignauo, sed eum reuocate Quirites,
 Et date iactatis undiq; signa togis.
 En reuocant. at ne turbet toga mota capillos,
 In nostros abdas te licet usq; sinus.
 Iamq; patent iterum reſerato carcere postes,
 Et uolat admissis discolor agmen equis.
 Nunc saltem supera, spatioq; insurge patenti:
 Sint mea, fac domine sint rata uota mea.
 Sunt domine rata uota mea, mea uota superſunt,
 Ille tenet palmam, palma petenda mea est.
 Risit, & argutis quiddam promisit ocellis,
 Hoc satis est, alio cætera redde loco.

*prætor.

42.

ELEGIA III.

Eſſe Deos credam'ne? fidem iurata ſefellit,
 Et facies illi, quæ fuit antè, manet.
 Quàm longos habuit nondum *iurata capillos,
 Tam longos poſtquàm numina læſit, habet.
 Candida candorem roſeo ſuffuſa rubore,
 Antè fuit, nuncio lucet in ore rubor.

De amica,
quæ peiera
uerat.

*periura.

Pes

Pes erat exiguus, pedis est aptissima forma,
Longa, decensq; fuit, longa, decensq; manet,
Argutos habuit, radiant ut sydus ocelli,
Per quos mentita est perfida saepe mihi.
Scilicet aeterni falsum iurare puellis
Dij quoq; concedunt, formaq; numen habet.
Perq; suos illam nuper iurasse recordor,
Perq; meos oculos, & doluere mei.
Dicite Dij, si uos impune fefellerit illa,
Alterius meriti cur ego damna tuli?
At non inuidiae uobis Cephēia uirgo est,
Pro malè formosa iussa parente mori.
Non satis est, quòd uos habuit sine pondere testes,
Sed mecum laesos ridet inulta Deos.
Vt sua per nostram redimat periuria poenam,
Victima deceptus decipientis ero.
Aut sine re Deus est nomen, frustra q; timetur,
Et stulta populos credulitate mouet:
Aut si quis Deus est, teneras amat ille puellas,
Et nimium solas omnia posse iubet.
Nobis fatifero Mauors accingitur ense,
Nos petit inuicta Palladis hasta manu.
Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus,
In nos alta Iouis dextera fulmen habet.
Formosas superi metuunt offendere laesi,
Atq; ultro quae se non timuere, timent.
Et quisquam pia tura focis imponere curat?
Certè plus animi debet inesse uiris.
Iuppiter igne suo lucos iaculatur, & arces,

Missaq;

Missa; periuras tela ferire uetat.
 Tot meruere pati. Semele miserabilis arsit.
 Officio est illi poena reperta suo.
 At si uenturo se subduxisset amanti,
 Non pater in Baccho matris haberet onus.
 Quid queror? ex toto facio conuitia caelo?
 Dij quoq; habent oculos, Dij quoq; pectus habent.
 Si Deus ipse forem, numen sine fraude liceret
 Fœmina mendaci falleret ore meum.
 Ipse ego iurarem uerum iurasse puellas:
 Et non de tetricis dicerer esse Deis.
 Tu tamen illorum moderatius utere dono,
 A ut oculis certè parce puella meis.

24

ELEGIA IIII.

DVre uir imposito tenera custode puella,
 Nil agis, ingenio quæq; tuenda suo est.
 Siqua metu dempto casta est, ea deniq; casta est,
 Quæ quia non liceat, non facit, illa facit.
 Vt iam seruaris bene corpus, adultera mens est,
 Nec custodiri, ni uelit, ulla potest.
 Nec mentem seruare potes, licet omnia claudas.
 Omnibus exclusis intus adulter erit.
 Cui peccare licet, peccat minus, ipsa potestas
 Semina nequitia languidiora facit.
 Desine (crede mihi) uitia irritare uetando,
 O bsequio uinces aptius ipse tuo.
 Vidi ego nuper equum contra sua frena tenacem,
 Ore reluctanti fulminis ire modo.

Ad uirū ser-
 uantem con-
 iugem.

Constitit

Constitit ut primium concessas sensit habenas,
Frenaq; in effusa laxa iacere iuba.

Nititur in uetitum semper, cupimusq; negata,
Sic interdictis imminet aeger aquis.

Centum fronte oculos, centum ceruice gerebat
Argus, et hos unus saepe fefellit amor.

In thalamo Danaë saxo, ferroq; perenni,

Quae fuerat uirgo tradita, mater erat.

Penelope mansit, quamuis custode careret,

Inter tam multos intemerata procos.

Quicquid seruatur, cupimus magis, ipsaq; firem

*Cura. Præda uocat: pauci, quod sinit alter, amant.

Nec facie placet ipsa sua, sed amore mariti,

Nescio quid, quod te ceperit, esse putant.

Non proba sit, quam uir seruat, sed adultera, chara est:

Ipsa timor pretium corpore maius habet.

*iuuat. Indignere licet placet inconcessa uoluptas:

Sola placet, timeo dicere, si qua potest.

Non tamen ingenuam ius est seruare puellam,

Hic metus externæ corpora gentis agat.

Sic licet ut possit custos ego dicere feci:

In laudem serui casta sit illa tui.

Rusticus est nimium, quem lædit adultera coniux,

Et notos mores non satis urbis habet.

In qua Martigenæ non sunt sine crimine nati

Romulus Iliades, Iliadesq; Remus.

Quid tibi formosa, si non nisi casta placebat?

Non possunt ullis ista coire modis.

Si sapi, indulge dominæ, uultusq; seueros

E xue, nec rigidi iura tuere uiri.

E t cole, quos dederit, multos dabit uxor amicos:

Gratia sic minimo magna labore uenit.

S ic poteris iuuenum conuiuia semper inire,

E t quæ non tuleris multa uidere domi.

24.

ELEGIA V.

AMnis arundinibus limosas ob site ripas,
Ad dominam propero, siste parumper aquas.

Nec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis ictu

Concaua traiecto cymba rudente uehat.

P aruus eras (memini) nec te transire refugii,

S ummaq; uix talos contigit unda meos.

N unc ruis apposito niuibus de monte solutis,

E t turpi crassas gurgite uoluis aquas.

Q uid properasse iuuat? quid pauca dedisse quieti

T empora? quid nocti conseruisse diem?

S i tamen hîc standum est, si non datur artibus ullis

V lterior nostro ripa premenda pede,

N unc ego, quas habuit pennas Danaëius heros,

T erribili densum cum tulit angue caput,

N unc opto currum, de quo Cerealia primum

S emina uenerunt in rude missa solum.

P rodigiosa loquor, ueterum mendacia uatum:

N on tulit hæc unquam, nec feret ulla dies.

T u potius ripis effuse capacibus amnis,

S ic æternus eas, labere sine tuo.

N on eris inuidiæ torrens (mihi crede) ferendæ,

S i dicar per te fortè retentus amans.

Ad amnē, dū
iter faceret
ad amicam.

Flumina

F lumina deberent iuuenes in amore iuuare,

F lumina senserunt ipsa quid esset amor.

I nachus in media Bithynide pallidus isse

D icitur, & gelidis incaluisse uadis.

N ondum Troia fuit lustris obsessa duobus,

C ùm rapuit uultus Xanthe Neera tuos.

Q uid non Alpheon diuersis currere terris

V irginis Arcadiae certus adegit amor?

Creusam. T e quoq; promissam Xantho Penec Neeram

P hitiadum terris oculuisse ferunt.

Q uid referam Asopon? quem cepit Martia Thebe,

N atarum Thebe quinq; futura parens?

C ornua si tua sunt: ubi nunc Acheloë requiram,

H erculis irata fracta querere manu.

N ec tanti Calydon, nec tota Aetholia tanti.

V na tamen tanti Deianeira fuit.

I lle fluens diues septena per ostia Nilus,

Q ui patriam tanta non bene celat aqua,

F ertur in Euadne collectam Asopide flammam

V incere gurgitibus non potuisse suis.

S iccus ut amplecti Salmonida posset Enipeus,

C edere iussit aquam, iussa recessit aqua.

N ec te praetereo, qui per caua saxa uolutus

T yburis Argæi spumifer arua rigas:

I lia cui placuit, quamuis erat horrida uultu,

V ngue notata comas, ungue notata genas.

I lla gemens patruiq; nefas, delictaq; Martis

E rratat nudo per loca sola pede.

H anc amnis rapidis animosus uidit ab undis,

Raucaq;

Raucaq; de medijs sustulit ora uadis.

A tq; ita, quid nostras, inquit, teris anxia ripas

I lia ab Idae Laomedonte genus?

Quò cultus abire tui? quid sola uagaris?

V ita nec euinctas impedit alba comas?

Quid fles? & teneros lachrymis corrumpis ocellos?

P ectoraq; insana*plangis acerba manu?

I lle habet, & silices, durum in pectore ferrum,

Qui tenero lachrymas letus in ore uidet.

I lia pone metus, tibi regia nostra patebit,

T eq; colent omnes, I lia pone metus.

T u centum, aut plures inter dominabere nymphas,

N am centum, aut plures flumina nostra tenent.

N ec me sperne (precor) tantum Romana propago:

Munera promissis uberiora feres.

D ixerat, illa oculos in humum deiecta modestos

S pargebat tepido flebilis hymbre sinus.

T er molita fugam, ter ad altas restitit undas,

C urrendi uires eripiente metu.

S era tamen scindens inimico pollice crinem,

E didit indignos ore tremente sonos.

O utinam mea tecta forent, patrioq; sepulchro

C ondita, dum poterant uirginis ossa tegi.

C ur modò Vestalis tædas inuitor ad ulla

T urpis, & Iliacis inficianda focis?

Quid moror? & digitis designor adultera uulgi?

D esit famosus, qui notet ora, pudor.

H actenus: & uestem timidis prætendit ocellis,

A tq; ita se in rapidas perditamisit aquas.

pp

Supposuisse

S upposuisse manus ad pectora lubricus amnis
D icitur, & socij iura dedisse tori.

T e quoq; credibile est aliqua caluisse puella,
S ed nemora, & sylvæ crimina uestra tegunt.

*latijs. D um loquor, increuit *uastis spatiosus in undis,

N ec capit admittas alueus altus aquas.

Q uid mecum furiose tibi? quid mutua differs

G audia? quid coeptum rustice rumpis iter?

Q uid si legitimum flueres? si nobile flumen?

S i tibi per terras maxima fama foret?

N omen habes nullum niuibus collecte caducis,

N ec tibi sunt fontes, nec tibi certa domus.

F ontis habes instar pluuiasq; niuesq; solutas,

Q uas tibi diuitias pigra ministrat hyems.

A ut lutulentus agis brumali tempore cursus,

A ut premis arentem puluerulentus humum.

Q uis te unquam potuit sitiens haurire uiator?

Q uis dixit grata uoce, perennis eas?

D amnosus pecori curris, damnosior agris.

F orsitan hæc alios, me mea damna mouent.

H uic ego nã demens narrabam fluminum amores,

I actasse indigno nomina tanta pudet.

*quem. N escio *quid spectans, Acheloon, & Inachon amnes,

Q uod ab a= E t potui nomen Nile referre tuum.

mica recep= A t tibi pro meritis opto nunc candide torrens

tus, cū ea co= S int rapidi soles, siccaq; semper hyems.

ire non po=

tuit, conque

ritur.

E L E G I A V I.

A Vt non formosa est, aut non bene culta puella,

A ut puto non uotis sæpe petita meis.

Hanc

Hanc tamen in nullos tenui malè languidus usus,

Sed iacui pigro crimen, onusq; toro.

Nec potui cupiens pariter cupiente puella

Inguinis effecti parte iuuante frui.

Illa quidem nostro subiecit eburnea collo

Brachia Sithonia candidiora niue.

Osculaq; inseruit cupide luctantia linguis.

Lasciuum femori, supposuitq; femur.

Et mihi blanditias dixit, dominumq; uocauit:

Et quæ præterea publica uerba iuuant.

Tacta tamen gelida ueluti mea membra cicuta,

Segnè propositum destituere meum.

Truncus iners iacui, species, & inutile* lignum

Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem.

Quæ mihi uentura est, si quidem est uentura, senectus?

Cùm desit numeris ipsa iuuenta suis?

Ah pudet annorum, quòd me iuuenemq; uirumq;

Nec iuuenem, nec me sensit amica uirum.

Sic flammæ aditura piæ æterna sacerdos

Surgit, & à charo fratre uerenda soror.

At nuper bis flaua Chie, ter candida Pitho,

Ter Libas officio continuata meo est.

Exigere à nobis angusta nocte Corinnam,

Et memini numeros sustinuisse nouem.

Num mea Thesalico languent deuota ueneno

Corpora? num misero carmen, & herba nocent?

Sagæue Phœnicea defixit nomina cera?

Et medium tenues in iecur urget acus?

Carmine læsa Ceres sterilem uanescit in herbam,

pp 2 Deficiunt

D eficiunt læsi carmine fontis aquæ,
 I licibus glandes, cantataq; uitibus uua
 D ecidit, & nullo poma mouente fluunt.
 Q uis uetat & neruos magicas torpere per artes?
 F orsitan impatiens fit latus inde meum.
 H uc pudor accessit facti, pudor ipse nocebat.
 I lle fuit uitij causa secunda mei.
 A t qualem uidi, qualem tetigiq; puellam,
 S ic etiam tunica tangitur illa sua.
 I llus à tactu Pylus iuuenescere posset,
 T ithonusq; annis fortior esse suis.
 H æc mihi contigerat, sed non uir contigit illi:
 Q uas nunc concipiam per noua uota preces?
 C redo etiam magnos, quo sum tam turpiter usus,
 M uneris oblatis pœnituisse deos.
 O ptabam certè recipi, sum nempe receptus:
 O scula ferre, tuli; proximus esse, fui.
 Q uid mihi fortunæ tantum? quid regna sine usu?
 Q uid nisi possedi diues auarus opes?
 S ic aret medijs taciti uulgator in undis:
 P omaq;, quæ nullo tempore tangat, habet.
 A tenera quisquam sic surgit manè puella,
 P rotinus ut sanctos possit adire Deos.
 S ed puto non blanda, non optima perdidit in me
 O scula, non omni sollicitauit ope.
 I lla graues potuit quercus, adamantaq; durum,
 S urdaq; blanditijs saxa mouere suis.
 D igna mouere fuit certè diuosq;, uirosq;,
 S ed neq; tunc uixi, nec uir, ut antè, fui.

Quid

Quid iuuat ad surdas si cantet Phœmius aures?

Quid miserum *Thamyryn picta tabella iuuat?

*Thamy=
ram.

At quæ non tacita formaui gaudia mente?

Quos ego non finxi, disposuiq; modos?

Nostra tamen iacuerunt uelut præmortua membra

Turpiter hesternæ languidiora rosa.

Quæ nunc ecce uigent intempestiua, ualentq;

Nunc opus exposcunt, militiamq; suam.

Quin istic pudibunda iace pars pessima nostri.

Sic sim pollicitis captus ut antè tuis.

Tu dominum fallis, per te deprensus inermis

Tristia cum magno damna pudore tuli.

Hanc etiam non est mea dedignata puella

Molliter admota sollicitare manu.

Sed postquam nullas consurgere posse per artes,

Immementemq; sui procubuisse uidet,

Quid me ludis, ait? quis te malè sane iubebat

Inuitum nostro ponere membra toro?

Aut te traiectis Acæa uenefica *ramis

*lanis.

Deuouet, aut alio lassus amore uenis.

Nec mora, disiluit tunica uelata recincta,

Et decuit nudos proripuisse pedes.

N' eue sue possent intactam scire ministræ

Decus hoc sumpta dissimulauit aqua.

42.

ELEGIA VII.

EN quisquam ingenuas etiamnum suscipit artes?

Aut tenerum dotes carmen habere putat?

Ingenium quondam fuerat pretiosius auro,

Quod ab amica nō recipiatur, dolet

pp 3

At nunc

A t nunc barbaria est grandis, habere nihil.
 C ùm pulchrè nostri dominæ placuere libelli,
 Q uò licuit libris, non licet ire mihi?
 C ùm bene laudauit, laudato ianua clausa est,
 T urpiter huc illuc ingeniosus eo.
 E cce recens diues parto per uulnera censu
 P rafertur nobis sanguine factus eques.
 H unc potes amplecti formosis stulta lacertis?
 H uius in amplexu stulta iacere potes?
 S i nescis, caput hoc galeam portare solebat.
 E nse latus cinctum, quod tibi seruit, erat.
 L æua manus, cui nunc serum malè conuenit aurum,
 S cuta tulit: dextram tange, cruenta fuit.
 Q ua periit aliquis, potes contingere dextram?
 H eus ubi mollicies pectoris illa tui est?
 C erne cicatrices ueteris uestigia pugnae:
 Q uæsitum est illi corpore, quicquid habet.
 F orsitàn & quoties hominem iugulauerit ille
 I ndicet, hoc fassas tangis auara manus?
 I lle ego musarum purus, Phœbiq; sacerdos
 A d rigidas canto carmen inane fores.
 D iscite, qui sapitis, non hæc quæ scimus inertes,
 S ed trepidas acies, & fera bella sequi.
 P roq; bono uersu primum deducite pilum,
 H oc tibi, si uelles, posset Homere dari.
 I uppiter admonitus nil esse potentius auro,
 C orruptæ pretium uirginis ipse fuit.
 D um merces aberat, durus pater, ipsa seuera,
 A crati postes, ferrea turris erat.

Sed

Sed postquam sapiens in munera uenit adulter,

Pro rebus ipsa sinus, & dare iussa, dedit.

At cum regna senex cœli Saturnus haberet,

O mne lucrum tenebris alta premebat humus.

Aerâq; & argentum, cumq; auro pondera ferri

Manibus admorat, nullaq; massa fuit.

At meliora dabat curuo sine uomere fruges,

Pro omâq; & in quercu mella reperta caua.

Ne ualido quisquam terram scindebat aratro,

Signabat nullo limite fossor humum.

Non freta demissi uerberant eruta remi,

Vltima mortali tum uia littus erat.

Contra te solers hominum natura fuisti,

Et nimium damnis ingeniosa tuis.

Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?

Quid tibi discordes addere in arma uiros?

*manus.

Quid tibi cum pelago? terra contenta fuisses.

Cur non & cœlum tertia regna petis?

Quâ licet, affectas cœlum quoq; templa Quirinus,

Liber, & Alcides, & modò Cæsar habent.

Eruimus terra solidum pro frugibus aurum,

Prossidet inuentas sanguine mûles opes.

Curia pauperibus clausa est, dat census honores,

Inde grauis iudex, inde seuerus eques.

Omnia possideant, illis campusq; forumq;

Seruiat: hi pacem, seuâq; bella gerant:

Tantum ne nostros auidi lucrentur amores,

Et satis est: aliquam pauperis esse sinant.

At nunc exæquet tetricas licet illa Sabinas,

I mperat, ut captæ, qui dare multa potest.
 Me prohibet custos, in me timet illa maritum:
 S i dederim, tota cedit uterq; domo.
 O si neglecti quisquam Deus ultor amantis,
 T am malè quæsitâ puluere mutet opes.

33.

E L E G I A V I I I.

Tibulli mor-
 tem deflet.

MEmnona si mater, mater plorauit Achillem,
 Et tangunt magnas tristia fata Deas,
 F lebilis in dignos Elegeia solue capillos,
 A h nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
 I lle tui uates operis, tua fama Tibullus
 A rdet in extructo corpus inane rogo.
 E cce puer Veneris fert euersamq; pharetram,
 E t fractos arcus, & sine luce facem.
 A spice demissis ut eat miserabilis alis,
 P ectoraq; infesta tundat aperta manu.
 E xcipiunt lachrymas sparsi per colla capilli,
 O raq; singultu concutiente sonant.
 F ratri in Aeneæ sic illum funere dicunt
 castris. E gressum tectis pulcher Iule tuis.
 N ec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
 Q uam iuueni rupit cum ferus iguen aper.
 A t sacri Vates, & diuûm cura uocamur,
 S unt etiam qui nos numen habere putent.
 S cilicet omne sacrum mors importuna profanat,
 O mnibus obscuras inijcit illa manus.
 Q uid pater Ismario? quid mater profuit Orpheo?
 C armine quid uictas obstupuisse feras?

Et Linor

Et Linon in syluis idem pater edidit altis,

Dicitur inuicta concinuisse lyra.

Aspice Mæoniden, à quo ceu fonte perenni

Vatum Pierijs ora rigantur aquis.

Hunc quoq; summa dies nigro summerisit auerno,

Effugiunt auidos carmina sola rogos.

Durat opus Vatum Troiani fama laboris,

Tardaq; nocturno tela retexta dolo.

Sic Nemejis longum, sic Delia nomen habebit,

Altera cura recens, altera primus amor.

Quid nos sacra iuuant? quid nunc Aegyptia profunt

Sistra? quid in uacuo secubuisse toro?

Cum rapiant mala fata bonos (ignoscite fasso)

Sollicitor nullos esse putare Deos.

Vive **tamen* moriture pius: cole sacra, colentem

Mors grauis à templis in caua busta trahet.

Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,

Vix manet ex toto parua quod urna capit.

Tene sacer Vates flammæ rapuere rogales?

Pectoribus pasci nec timere tuis?

Aurea sanctorum potuissent templa deorum

Vrere, quæ tantum sustinere nefas.

Auertit uultus Erycis quæ possidet arces,

Sunt quoq; qui lachrymas continuisse negant.

Sed tamen hoc melius, quam si Phæacia tellus

Ignotum uili supposuisset humo.

Hic certè manibus fugientis pressit ocellos

Mater, & in cineres ultima dona **dedit*.

Hic soror in partem misera cum matre doloris,

pp 3

Venit

**pius, mori=
ere tamen.*

**tulit.*

Venit inornatas dilaniata comas.
 Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesiq; priorq;
 O scula, nec solos destituere rogos.
 Delia discedens felicius inquit amata
 Sum tibi: uixisti, dum tuus ignis eram.
 Cui Nemesi, quid (ait) tibi sunt mea damna dolori?
 Me tenuit moriens deficiente manu.
 Si tamen è nobis aliquid nisi nomen, & umbra
 Restat, in Elysia ualle Tibullus erit.
 Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
 Tempora, cum Caluo docte Catulle tuo.
 Tu quoq; si falsum est temerati crimen amici,
 Sanguinis atq; animæ prodige Galle tuæ.
 His comes umbra tua est, si qua est modò corporis umbræ
 Auxisti numeros culte Tibulle pios. (bra,
 Osa quieta precor tuta requiescite in urna,
 Et sit humus cineri non onerosa tuo.

34.

E L E G I A I X.

Ad Cererē,
 cōquerens q;
 eius sacris cū
 amica concū
 bere non per
 mittatur.

A Nnuā uenerunt Cerealis tempora sacri,
 Secubat in uacuo sola puella toro.
F laua Ceres tenues spicis redimita capillos,
C ur inhibes sacris commoda nostra tuis?
T e Dea munificam gentes ubicunq; loquuntur,
N ec minus humanis inuidet ulla bonis.
A ntè nec hirsuti torrebant farræ coloni,
N ec notum terris area nomen erat.
S ed glandem quercus oracula prima ferebant,
H æc cibus, & teneri cesspit herba torus.

Prima

Prima Ceres docuit turgescere semen in agris,

E alce coloratas subsequitq; comas.

Prima iugis tauros supponere colla coëgit,

Et ueterem curuo dente reuellit humum.

Hanc quisquam lachrymis letari credat amantum?

Et bene tormentis, secubituq; coli?

Nec tamen est, quamuis agros amet illa feraces

Rustica, nec *uiduum pectus amoris habet.

Cretes erunt testes, nec fingunt omnia Cretes,

Cretes nutrito terra superba Ioue.

Illic, sydeream mundi qui temperat arcem,

Exiguus tenero lac bibit ore puer.

Magna fides testi, testis laudatur alumno.

Fasuram Cererem crimina nota puto.

Viderat Iasium Cretæ diua sub Ida,

Figentem certa terga ferina manu.

Vidit & ut teneræ flammam rapuere medullæ,

Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.

Victus amore pudor, sulcos arere uideres,

Et sata cum minima parte redire sui.

Cum bene iactati pulsarant arua ligones,

Ruperat & duram uomer aduncus humum:

Seminaq; in latos ierant æqualiter agros,

Irrita decepti uota colentis erant.

Diua potens frugum syluis errabat in altis.

Deciderant longæ spicea ferta comæ.

Sola fuit Cretæ focundo fertilis anno,

Omnia, quæ tulerat se Dea, messis erant.

Ipse locus nemorum canebat frugibus Idæ:

*uacuum.

Et

Et ferus in sylua farræ metebat aper.
 Optauit Minos similes sibi legifer annos,
 Optauit Cereris longus ut esset amor.
 Qui tibi secubitus tristes Dea flaua fuissent,
 Hos cogor sacris nunc ego ferre tuis.
 Cur ego sum tristis, cum sit tibi nata reperta?
 Regnaq; *quæ Iuno sorte minora regat?
 Festa dies, Veneremq; uocat, cantusq; merumq;
 24. Hæc decet ad dominos munera ferre Deos.

E L E G I A X.

Ad amicam,
 à cuius amo-
 re discedere
 non potest.

Multa diuq; tuli, uitij patientia uicta est:
 Cede fatigato pectore turpis amor.
 Scilicet asserui iam me, fugiq; catenas,
 • Et quæ non puduit ferre, tulisse pudet.
 Vicimus, & domitum pedibus calcamus amorem,
 Venerunt capiti cornua fera meo.
 Perfer, & obdura: dolor hic tibi proderit olim,
 Sæpe tulit lassus succus amarus opem.
 Ergo ego sustinui foribus tam sæpe repulsus
 Ingenuum dura ponere corpus humo.
 Ergo ego nescio cui, quem tu complexa tenebas,
 Excubui clausam seruus ut ante domum.
 Vidi ego cum foribus lassus prodiret amator,
 Inualidum referens, emeritumq; latus.
 Hoc tamen est leuius, quam quod sum uisus ab illo:
 Eueniat nostris hostibus ille pudor.
 Quando ego non fixus lateri spatiantis adhesi
 Ipse tuus custos, ipse uir, ipse comes?

Scilicet

S cilicet & populo per me comitata placebas,
Causa fuit multis noster amoris amor.

Turpia quid referam uana mendacia lingue?
Et periuratos in mea damna Deos?

Quid iuuenum tacitos inter conuiuia nutus?
Verbaq; compositis dissimulata notis?

Dicta erat agra mihi, præceps, amensq; cucurri,
Veni, & riuali non erat agra meo.

His, & que taceo, duravi sæpe ferendis.

Quære alium pro me, qui uelit ista pati.

Iam mea uotiuua puppis redimta corona

Læta tumescentes æquoris audit aquas.

Desine blanditias, & uerba potentia quondam

Perdere, non ego sum stultus, ut antè fui.

Luctantur, pectusq; leue in contraria ducunt,

Hæc amor, hæc odium: sed puto uincet amor.

O dero si potero: si non, inuitus amabo:

Nec iuga taurus amat, quæ tamen odit, habet.

Nequitiam fugio, fugientem forma reducit,

Auersor morum crimina, corpus amo.

Sic ego nec sine te, nec tecum uiuere possum,

Et uideor uoti nescius esse mei.

Aut formosa fores minus, aut minus improba uellem,

Non facit ad mores tam bona forma malos.

Facta merent odium, facies exorat amorem.

Me miserum, uitij plus ualet illa suis.

Parce per ò lecti socialia iura, per omnes,

Quid ant fallendos se tibi sæpe Deos.

Perq; tuam faciem magni mihi numinis instar,

Perq;

P erq; tuos oculos, qui rapuere meos.
 Quicquid eris, mea semper eris: tu selige tantum
 Me quoq; uelle, uelis, an ne coactus amem.
 26. L in tea dem potius, uentisq; ferentibus utar,
 V t quamuis nolim, cogar amare tamen.

E L E G I A X I.

Ad amicam.

Q uis fuit ille dies, quo tristia semper amanti,
 Omnia non albæ concinuisstis aues?
 Q uod ue putem sydus nostris occurrere uotis?
 Q uos ue Deos in me bella mouere querat?
 Q uæ modò dicta mea est, quam cœpi solus amare,
 C um multis uereor ne sit habenda mihi.
 F allimur? an nostris innotuit illa libellis?
 S ic est, ingenio prostitit illa meo.
 E t meritò, quid enim formæ præconia feci?
 V endibilis culpa facta puella mea est.
 M e lenone placet, duce me productus amator:
 I anua per nostras est adaperta manus.
 A n prosint dubium est, nocuerunt carmina certè:
 I nuidia nostris illa fuere bonis.
 C ùm Thebæ, cùm Troia foret, cùm Cæsaris acta
 I ngenium mouit sola Corinna meum.
 *Aduersis *O utinam aduersis tetigissem carmina Musis,
 utinam. P hœbus & inceptum destituisset opus.
 N ec tamen ut testes mos est audire poëtas,
 M alueram uerbis pondus abesse meis.
 P er nos Scylla patri canos furata capillos,
 P ube premit rabidos, in guinibusq; canes.

NOS

Nos pedibus pennas dedimus, nos crinibus angues:

Victor Abantiades alite fertur equo.

Idem per spatium Tityon porreximus ingens,

Et tria uipereo fecimus ora cani.

Fecimus Enceladum iaculantem mille lacertis,

Ambiguae captos uirginis ore uiros.

Aeolios Ithacis inclusimus utribus Euros:

Proditor in medio Tantalus amne sitit.

De Niobe silicem, de uirgine fecimus ursam:

Concinit Odrysium Cecropis ales Itym.

Iuppiter aut in aues, aut se transformat in aurum,

Aut secat imposita uirgine taurus aquas.

Protea quid referam, Thebanaque semina dentes?

Qui uomerent flammam ore, fuisse boues?

Flere genis auriga suis electra sorores?

Quaeque rates fuerant, nunc maris esse Deas?

Auersumque diem mensis furialibus Atrai,

Duraque percussam saxa secuta lyram?

Exit in immensum foecunda licentia uatum,

Obligat historica nec sua uerba fide.

Et mea debuerat falso laudata uideri

Fœmina, credulitas nunc mihi uestra nocet. 22.

*electra tuas
auriga.

ELEGIA XII.

CV' M mihi pomiferis coniux foret orta Phaliscis
Mœnia contigimus uicta Camille tibi.

De Iunonis
festo.

Casta sacerdotes Iunoni festa parabant,

Et celebres ludos, indigenamque bouem.

Grande morae pretium ritus cognoscere, quamuis

Difficilis

Difficilis cliuis huc uia præbet iter.

Stat uetus, & densa prænubilus arbore lucus,

A spice, concedes numinis esse locum.

*Accipit. *Aspicit ara preces, uotiuq; tura piorum,

A ra per antiquas facta sine arte manus.

Hic ubi personuit solenni tibia cantu,

It per uelatas annua pompa uias.

Ducuntur niueæ populo plaudente iuuenæ,

Quas aluit campis herba Phalisca suis.

Et uituli nondum metuenda fronte minaces,

Et minor ex humili uictima porcus hara.

Duxq; gregis cornu per tempora dura recuruo,

Inuisa est dominæ sola capella Deæ.

Illius indicio syluis inuenta sub altis

*destituisse. Dicitur inceptam*detinuisse fugam.

Nunc quoq; per pueros iaculis incesitur index,

Et pretium auctori uulneris ipsa datur.

Quà uentura Dea est, iuuenes, timideq; puellæ

Præbuerant latas ueste iacente uias.

Virginei crines auro, gemmaq; premuntur,

Et tegit auratos palla superba pedes.

More patrum sanctæ uelatæ uestibus albis

Tradita supposito uertice sacra ferunt.

Ore fauent populi tunc, cum uenit aurea pompa,

*suas. Ipsa sacerdotes subsequiturq; suos.

Argiua est pompæ facies, Agamemnone cæso,

Et scelus, & patrias fugit Alesus opes.

Iamq; pererratis profugus terraq; mariq;

Mœnia felici condidit alta manu.

I lle suos docuit Iunonia sacra Phaliscos,
S int mihi, sint populo semper amica suo.

18.

ELEGIA XIII.

Non ego ne pecces, cum sis formosa, recuso:
Sed ne sit misero scire necesse mihi.

Nec te nostra iubet fieri censura pudicam:
Sed tamen, ut tentes dissimulare, rogat.

Non peccat, quæcumq; potest peccasse negare,
Solaq; *deformem culpa professa facit.

Quis furor est, quæ nocte latent, in luce fateri?
Et quæ clam facias, facta referre palam?

Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti,
Opposita populum submouet ante sera.

Tu tua prostitues famæ peccata sinistra?
Commissi perages indiciumq; tui?

Sit tibi mens melior, saltemq; imitare pudicas,
Teq; probam, quamuis non eris, esse putem.

Quæ facis, hæc facito, tantum fecisse negato,
Nec pudeat coram uerba modesta loqui.

Est qui nequitiam locus exigat, omnibus illum
Delitijs imple, sit procul inde pudor.

Hinc simul exieris, lasciuia protinus omnis
Absit, & in lecto crimina pone tuo.

Ilic nec tunicam tibi sit posuisse pudori,
Nec femori impositum sustinuisse femur.

Ilic purpureis condatur lingua labellis,
Inq; modos Venerem mille figuret amor.

Ilic nec uoces, nec uerba iuuantia cessent.

Ad amicam,
si peccatura
est, ut occul-
tè peccet.

*famosam.

S pondaq; lasciua mobilitate tremat.

I ndue cum tunicis metuentem crimina uultum,

E t pudor obscœnum diffiteatur opus.

D a populo, da uerba mihi, sine nescius errem:

E t liceat stulta credulitate frui.

C ur toties uideo mitti, recipiq; tabellas?

C ur pressus prior est, interiorq; torus?

C ur plus quàm somno turbatos esse capillos,

C ollaq; conspicio dentis habere notam?

T antum non oculos crimen deducis ad ipsos.

S i dubitas famæ parcere, parce mihi.

M ens abit, & morior, quoties peccasse fateris,

P erq; meos artus frigida gutta fluit.

T unc amo, tunc odi frustra, quod amare necesse est:

T unc ego, sed tecum mortuus esse uelim.

N il equidem inquiram, nec quæ celare parabis

I nsequar, & falsi criminis instar erit.

S i tamen in media deprensa tenebere culpa,

E t fuerint oculis probra uidenda meis,

Q uæ bene uisa mihi fuerint, bene uisa negato:

C oncedent uerbis lumina nostra tuis.

P rona tibi uinci cupientem uincere palma est:

S it modò, non feci, dicere lingua memor.

*tibi. C ùm *bene contingat uerbis superare duobus,

E t si non causa, iudice uince tuo.

Ad Venerē,
quòd elegis
finem impo-
nat.

*meta

E L E G I A X I I I I .

Q uare nouum Vatem tenerorum mater amorum,
Traditur hæc elegis ultima *charta meis.

Quos

Quos ego composui Peligni ruris alumnus,

Nec me delitiæ dedecuerunt mea.

Si quid id est, usque à proavis uetus ordinis hæres,

Non modò militiæ turbine factus eques.

Mantua Vergilio gaudet, Verona Catullo,

Peligiæ dicar gloria gentis ego.

Quem sua libertas ad honesta coegerat arma,

Cum timuit socias anxia Roma manus.

Atque aliquis spectans hospes Sulmonis aquosi

Mœnia, *quæ campi iugera pauca tenent,

Quæ tantum dicet potuistis ferre poetam:

Quantulacumque estis, uos ego magna uoco.

Culte puer, puerique; parens mihi tempore longo

A urea de campo uellite signa meo.

Corniger increpuit thyrso grauiore Lyæus.

Pulsanda est magnis area maior equis.

Imbelles elegi genialis Musa ualete,

Post mea mansurum fata superstes opus.

hac enotador 412 ditich.

P. Ouidij Nasonis Elegiarum

FINIS.

*99 =
y enotador los tres libros 1209. dit.*

P. OVIDII

NASONIS SVLMONENSIS
DE ARTE AMANDI
LIBER PRIMVS.

QUI in hoc artem populo non
nouit amandi
Me legat, & lecto carmine, do-
ctus amet.
Arte citæ, ueloq; rates, remoq; re-
guntur,

Arte leuis currus, arte regendus amor.

Curribus Automedon lentisq; erat aptus habenis:

Tiphys in Aemonia puppe magister erat.

Me Venus artificem tenero præfecit amori:

Tiphys, & Automedon dicar amoris ego.

Ille quidem ferus est, & qui mihi sæpe repugnat:

Sed puer est, ætas mollis, & apta regi.

Philyrides puerum cithara perfecit Achillem,

*placida. Atq; animos molli contudit arte feros.

Qui toties socios, toties perterruit hostes,

Creditur annosum pertinuisse senem.

Quas Hector sensurus erat, poscente magistro

Verberibus iussas præbuit ille manus.

A eacidæ Chiron, ego sum præceptor amoris:

Sæuis uterq; puer, natus uterq; Dea.

Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro,

Frenaq;

Frenaq; magnanimi dente teruntur equi.
 Et mihi cedit amor, quamuis mea uulneret arcu
 Pectora, iactatas excutiatq; faces.
 Quò me fixit amor, quò me uiolentius ussit,
 Hoc melior facti uulneris ultor ero.
 Non ego Phœbe datas à te mihi mentiar artes:
 Nec nos aëriæ uoce monemur auis.
 Non mihi sunt uisæ Clio, Cliausq; sorores,
 Serruanti pecudes uallibus Ascræ tuis.
 Vsus opus mouet hoc. Vati parete perito:
 Vera canam, cœptis mater amoris ades.
 Este procul uittæ tenues, insigne pudoris:
 Quæq; tegis medios instita longa pedes:
 Nos Venerem tutam, concessaq; furta canemus,
 Inq; meo nullum carmine crimen erit.
 Principio, quod amare uelis reperire labora,
 Qui noua nunc primùm miles in arma uenit.
 Proximus huic labor est, placidam exorare puellam:
 Tertius, ut longo tempore duret amor.
 Hic modus, hæc nostro signabitur area curru.
 Hæc erit admissa meta terenda rota.
 Dum licet, et loris passim potes ire solutis,
 E lige, cui dicas, tu mihi sola places.
 Hæc tibi non ueniet tenues delapsa per auras:
 Quærenda est oculis apta puella tuis.
 Scit bene uenator, ceruis ubi retia tendat:
 Scit bene, qua frendens ualle moretur aper.
 Aucupibus noti frutices: qui sustinet hamos,
 Nouit quæ multo pisce natentur aquæ.

Tu quoq; materiam longo qui quæris amori,
Ante frequens quo sit discere puella loco.

Non ego quærentem uentis dare uela iubebo.
Nec tibi, ut inuenias, longa terenda uia est.

Andromeden Perseus nigris portarit ab Indis,
Raptâq; sit Phrygio Graia puella uiro:

Tot tibi nanq; dabit formosas Roma puellas,
Hæc habet, ut dicas, quicquid in orbe fuit.

Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos,
A equore quot pisces, fronde teguntur aues,

Quot cœlum stellas, tot habet tua Roma puellas:
Mater & Aeneæ constat in urbe sua.

Seu caperis primis, & adhuc crescentibus annis,
Ante oculos ueniet uera puella tuos.

Si uie petis iuuenem, iuuenes tibi mille placebunt:
Cogèris uoti nescius esse tui.

Seu te fortè iuuat sera, & sapientior ætas,
Hoc quoq; (crede mihi) crebrius agmen erit.

Tu modò Pompeia lentus spatia sub umbra,
Cum sol Herculei terga Leonis adit.

Aut, ubi muneribus nati sua munera mater
Addidit, externo marmore diues opus.

Nec tibi uitetur, quæ priscis sparsa tabellis
Porticus, auctoris Liuia nomen habet.

Quæq; parare necem miseris patruelibus ausa
Belides, & stricto barbarus ense pater,

Nec te prætereat Veneri ploratus Adonis,
Cultraq; Iudeo septima sacra uiro.

Neu fuge Niligenæ Memphitica sacra iuuenca,

Multas

stat ferus.

Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioui.
 Et fora conueniunt (quis credere posset?) amori,
 Flammaq; in arguto saepe reperta foro est.
 Subdita* quæ Veneris facto de marmore templo est, *qua.
 Appias expressis aëra pulsat aquis.
 Illo saepe loco capitur consultus amore,
 Quiq; alijs cauit, non cauet ille sibi.
 Illo saepe loco desunt sua uerba diserto,
 Resq; nouæ ueniunt, causaq; agenda sua est.
 Hunc Venus è templis, quæ sunt confinia, ridet,
 Qui modò patronus, iam cupit esse cliens.
 Sed tu præcipuè curuis uenare theatris.
 Hæc loca sunt uotis fertilia tuis.
 Illic inuenies, quod ames, quod ludere possis,
 Quodq; semel tangas, quodq; tenere uelis.
 Vt redit, itq; frequens longum formica per agmen,
 Granifero solitum dum uehit ore cibum.
 Aut ut apes saltusq; suos, & olentia nactæ
 Pascua, per flores, & thyma summa uolant:
 Sic ruit in celebres cultissima foemina ludos,
 Copia iudicium saepe morata meum est.
 Spectatum ueniunt, ueniunt spectentur ut ipsæ:
 Ille locus casti damna pudoris habet.
 Primus sollicitos fecisti Romule ludos,
 Cum uiuit uiduos rapta Sabina uiros.
 Tunc neq; marmoreo pendebant uela teatro,
 Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
 Illic, quas tulerant nemorosa palatia, frondes
 S impliciter posita, scena sine arte fuit.

I n gradibus sedit populus de cespite factis,
 Q ualibet hirsutas fronde tegente comas.
 R espiciunt, oculisq; notat sibi quisq; puellam,
 Q uam uelit, & tacito pectore multa mouet.
 D umq; rudem præbente modum tibicine Thusco,
 L ydius æquatam ter pede pulsat humum,
 I n medio plausu (plausus tunc arte carebat)
 R ex populo prædæ signa petenda dedit.
 P rotinus exiliunt animum clamore fatentes,
 V irginibus cupidas iniiciuntq; manus.
 V t fugiunt aquilas timidissima turba columbæ,
 V t q; fugit uisos agna nouella lupos:
 S ic illæ timuere uiros sine lege ruentes,
 C onstitit in nulla, qui fuit antè, color.
 N am timor unus erat, facies non una timoris,
 P ars laniat crines, pars sine mente sedet.
 A ltera mœsta filet, frustra uocat altera matrem,
 H æc queritur, stupet hæc, hæc fugit, illa manet.
 D ucutur raptæ, genialis præda, puellæ,
 E t potuit multas ipse decere pudor.
 S i qua repugnabat nimium, comitemq; negabat,
 S ublatam cupido uir tulit ipse sinu.
 A tq; ita: quid teneros lachrymis corrumpis ocellos?
 Q uod matri pater est, hoc tibi, dixit, ero.
 R omule militibus scisti dare commoda solus,
 H æc mihi si dederis commoda, miles ero.
 S cilicet ex illo solennia more Theatra
 N unc quoq; formosis insidiosa manent.
 N ecte nobilium fugiat certamen equorum,

Multa

- Multa capax populi commoda Circus habet.
 Nil opus est digitis, per quos arcana loquaris,
 Nec tibi per nutus accipienda nota est.
 ¶ Proximus ad dominam nullo prohibente sedeto,
 ¶ I unge tuum lateri, quàm potes, usq; latus.
 ¶ Et bene te cogit, si nolit, linea iungi,
 ¶ Qua tibi tangenda est lege puella loci.
 ¶ Hic tibi queratur socij sermonis origo,
 ¶ Et moueant primos publica uerba sonos.
 ¶ Cuius equi ueniant, facito studiose requiras,
 ¶ Nec mora, quisquis erit, cui fauet illa, faue.
 ¶ At cum pompa frequens certantibus ibit ephebis,
 ¶ Tu Veneri dominae plaude fauente manu.
 ¶ Vtq; sit, in gremium puluis si forte puellæ
 ¶ Deciderit, digitis excutiendus erit.
 ¶ Et, si nullus erit puluis, tamen excute nullum,
 ¶ Quelibet officio causa sit apta tuo.
 ¶ Pallia, si terræ nimium demissa iacebunt,
 ¶ Collige, & immunda sedulus effer humo.
 ¶ Protinus officij pretium, patiente puella,
 ¶ Contingent oculis crura uidenda tuis
 ¶ Respice præterea, post uos quicumq; sedebit,
 ¶ Ne premat opposito mollia terga genu.
 ¶ Parua leues capiunt animos: fuit utile multis
 ¶ Puluinar facili composuisse manu.
 ¶ Profuit & tenui uentos mouisse flabello,
 ¶ Et caua sub tenerum scamna dedisse pedem.
 ¶ Hos aditus Circusq; nouo præbebit amori,
 ¶ S parsq; sollicito tristis arena foro.

Illa saepe puer Veneris pugnavit arena,
E t qui spectavit uulnera, uulnus habet.

Dum loquitur, tangitq; manu, poscitq; libellum.
E t quærit posito pignore, uincat uter.

Saucius ingemuit, telumq; uolatile sensit,
E t pars spectati uulneris ipse fuit.

Quid modo cum belli navalis imagine Cæsar
P ersidas induxit, Cecropidasq; rates?

Nempe ab utroq; mari iuuenes, ab utroq; puellæ
V enère, atq; ingens orbis in urbe fuit.

Quis non inuenit, turba quod amaret in illa?
H eheu quàm multos aduena torsit amor.

Ecce parat Cæsar domito quod defuit orbi
A ddere. nunc Oriens ultime noster eris.

Parthe dabis pœnas, Crassi gaudete sepulti,
S ignaq; barbaricas non bene passa manus.

Vltor adest, primisq; ducem profitetur in annis,
B ellaq; non puero tractat agenda puer.

Parcite natales timidi numerare Deorum,
C æsaribus uirtus contigit antè diem.

Ingenium cœleste suis uelocius annis
S urgit, & ignauæ fert malè damna moræ.

*duos. **P**aruus erat, manibusq; *suis Tirynthius angues
P ressit, & in cunis iam Ioue dignus erat.

*quantus. **N**unc quoq; qui puer es, *tantus tum Bacche fuisti,
C ùm timuit thyrsos India uicta tuos.

*annisq;. **A**uspicijs, *animisq; patris puer arma mouebis.

*annis. **E**t uinces *animis, auspicijsq; patris.

Tale rudimentum tanto sub nomine debes

Nunc

Nunc iuuenum princeps, deinde future senum.
 Cum tibi sint fratres, fratres ulciscere laesos,
 Cumq; pater tibi sit, iura tuere patris.
 Praebuit arma tibi genitor patriaq; tuusq;
 Hostis ab inuito regna parente rapit.
 Tu pia tela feres, sceleratas ille sagittas,
 Stabit pro signis iusq; piusq; tuis.
 Vincuntur Parthi causa, uincantur & armis,
 Eoas Latio dux meus addat opes.
 Marsq; pater, Caesarq; pater, date numen eunti,
 Est Deus è uobis alter, & alter erit.
 Auguror, en uinces, uotiuq; carmina reddam,
 Et magno nobis ore sonandus eris.
 Consistes, aciemq; meis hortabere uerbis.
 O desint animis ne mea uerba tuis.
 Tergaq; Parthorum, Romanaq; pectora dicam,
 Teraq; ab auerso quæ iacit hostis equo.
 Quid fugis, ut uincas? quid uictos Parthe relinquis?
 Parthe malum iam nunc Mars tuus omen habet.
 Ergo erit illa dies, qua tu pulcherrime rerum,
 Quattuor in niueis aureus ibis equis.
 Ibunt antè duces onerati colla catenis,
 Ne possint tuti, qua prius, esse fuga.
 Spectabunt iuuenes læti, mistaq; puellæ,
 Diffundetq; animos omnibus illa dies.
 Atq; aliqua ex illis, dum regum nomina quæret,
 Quæ loca, qui montes, quæ ue frantur aquæ:
 Omnia responde, nec tantum si qua rogabit,
 Et quæ nescieris, ut bene nota, refer.

Hic

Hic est Euphrates præinctus arundine frontem.
 Cui coma dependet cærule, Tigris erit.
 Hos fac Armenios, hæc est Danacia Persis,
 Vrbis in Achæmenijs uallibus ista fuit.
 Ille, uel ille duces, & erunt, quæ nomina dicas,
 Si poteris, uerè: si minus, apta tamen.
 Dant etiam positis aditum conuiuia mensis,
 Est aliquid præter uina, quod inde petas.
 Sæpe illic positis, teneris adducta lacertis
 Purpureus Bacchi cornua pressit Amor,
 Vinaq; cum bibulas sparsere Cupidinis alas,
 Permanet, & capto stat grauis ille loco.
 Ille quidem pennas uelociter excutit udas.
 Sed tamen aspergi pectus amore nocet.
 Vina parant animos, faciuntq; caloribus aptos,
 Cura fugit multo, diluiturq; mero.
 Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit,
 Tunc dolor, & curæ, rugaq; frontis abit.
 Tunc aperit mentes æuo rarissima nostro
 Simplicitas, artes excutiente Deo.
 Illic sæpe animos iuuenum rapuere puellæ,
 Et Venus in uinis, ignis in igne fuit.
 Hic tu fallaci nimium ne crede lucernæ,
 Iudicio formæ noxq;, merumq; nocet.
 Luce Deas, cæloq; Paris spectauit aperto,
 Cum dixit Veneri, uincis utramq; Venus.
 Nocte latent mendæ, uitioq; ignoscitur omni,
 Horaq; formosam quamlibet illa facit.
 Consule de gemmis, de tincta murice lana,

Consule

C onfule de facie, corporibusq; diem.
 Quid tibi fœmineos coctus uenatibus aptos
 E numerem? numero cedit arena meo.
 Quid referam Baias? prætextaq; littora uelis?
 E t, quæ de calido sulfure fumat, aquam?
 H inc aliquis uulnus referens in pectore, dixit,
 N on hæc (ut fama est) unda salubris erat.
 E cce suburbanæ templum nemorale Dianæ,
 P artaq; per gladios regna nocente manu.
 I lla quòd est uirgo, quòd tela Cupidinis odit,
 M ulta dedit populo uulnera, multa dabit.
 H actenus unde legas, quod ames, ubi retia*ponas, *tendas.
 P ræcipit imparibus uestæ Thaleia modis.
 N unc tibi quæ placuit, quas sit capienda per artes,
 D icere præcipuè molior artis opus.
 Q uisquis ubiq; uiri*faciles aduertite mentes, *dociles.
 P ollicitisq; fauens uulgus*adeſto meis. *adeſte.
 P rima tuæ menti ueniat fiducia, cunctas
 P oſſe capi, capies, tu modò tende plagas.
 V ere prius uolucres taceant, æſtate cicadae,
 M ænalius lepori det ſua terga canis,
 F œmina quàm iuueni blandè tentata repugnet,
 H æc quoq; quam poteris credere nolle, uolet.
 V iq; uiro furtiua Venus, ſic grata puellæ,
 V ir malè diſſimulat, tectius illa cupit.
 C onueniat maribus, nequam nos antè rogemus,
 F œmina iam partes uicta rogantis aget.
 M ollibus in pratibus admugit fœmina tauro,
 F œmina cornipedi ſemper adhinnuit equo.

Fortior

- *Parcior.** **Fortior in nobis, nec tam furiosa libido est,
L egitimum finem flamma uirilis habet.
B yblida quid referam? uetito quæ fratris amore
A rfit, & est laqueo fortiter ulta nefas.
M yrrha patrem, sed non ut filia debet, amauit:
E t nunc obducto cortice pressa latet.*
- *arbor** *I llus lachrymis, quas *arbor fudit odora,
fundit. V ngimur, & dominæ nomina gutta tenet.
F ortè sub umbrosis nemorosa uallibus Idæ,
C andidus armenti gloria taurus erat,*
- *nigro.** *S ignatus tenui media inter cornua *uirga,
V na fuit labes, cætera lactis erant.*
- *Cyd.** *I llum Cnosiades, *Sidoniadesq; iuuençæ
O ptarunt tergo sustinuisse suo.
P asiphaë fieri gaudebat adultera tauri,
I nuida formosas oderat illa boues.
N ota cano, non hoc, quæ centum sustinet urbes,
Q uamuis sit mendax, Creta negare potest.
I psa nouas frondes, & prata tenerrima tauro
F ertur inasæta subsecuisse manu.
I t comes armentis, nec ituram cura moratur
C oniugis, & Minos à boue uictus erat.
Q uid tibi Pasiphaë pretiosas sumere uestes?
I lle tuus nullas sentit adulter opes.
Q uid tibi cum speculo montana armenta petenti?
Q uid toties positas fingis inepta comas?
C rede tamen speculo, quod te negat esse iuuençam,
Q uàm cuperes fronti cornua nata tuæ.
S iue placet Minos, nullus queratur adulter:*

S iue uirum mauis fallere, falle uiro.

I n nemus, & saltus thalamo regina relicto

F ertur, ut Aonio concita Baccha Deo.

A h quoties uultu uaccam spectauit iniquo,

E t dixit, domino cur placet ista meo?

A spice, ut ante ipsum teneris exultat in herbis,

N ec dubito, quin se stulta placere putet.

D ixit: & ingenti iandudum de grege duci

I ussit, & immeritam sub iuga curua trahi:

A ut cadere ante aras, commentaq; sacra coëgit:

E t tenuit leta pellicis exta manu.

P ellicibus quoties placauit numina cæsis?

A tq; ait exta tenens: ite, placete meo?

E t modò se fieri Europam, modò postulat Iò,

A ltera quòd bos est, altera uecta boue.

H anc tamen impleuit uacca deceptus acerna

D ux gregis, & partu proditus autor erat.

C ressa Thyesteo si se abstinuisset amore,

(Ab quantum est uni posse placere uiro)

N on medium rapuisset iter, curruq; retorto

A uroram uersis Phœbus adisset equis.

F illia purpureos Niso furata capillos

P uppe cadens celsa facta refertur auis.

A ltera Scylla maris monstrum, medicamine Circes

P ube premit rabidos, inguinibusq; canes.

Q ui Martem terris, Neptunum effugit in undis,

C oniugis Atrides uictima dira fuit.

C ui non defleta est Ephyræe flamma Crêusæ?

E t nece natorum sanguinolenta parens?

Fleuit

Fleuit Amyntorides per inania lumina Phœnix.
 Hippolytum rapidi diripuistis equi.
Quid fœdis immeritis Phineu sua lumina natis?
 Pœna reuersura est in caput ista tuum.
Omnia fœminea sunt ista libidine mota:
 Acrior est nostra, plusq; furoris habet.
Ergo agè ne dubita cunctas superare puellas.
 Vix erit è multis quæ neget una tibi.
Quæ dant, quæq; negant, gaudent tamen esse rogatæ:
 Vt iam fallaris, tuta repulsa tua est.
Sed cur fallaris, cum sit noua grata uoluptas?
 Et capiant animos plus aliena suis?
Fertilior seges est alienis semper in agris,
 Vicinumq; pecus grandius uber habet.
Sed prius ancillam captat e nosse puellæ
 Cura sit, accessus molliet ista tuos.
Proxima consilijs dominæ sit ut illa uideto,
 Nè ue parum tacitis conscia fida iocis.
Hanc tu pollicitis, hanc tu corrumpe rogando.
 Quod petis, ex facili, si uolet illa, feres.
Illa leget tempus (medici quoq; tempora seruant)
 Quò facilis dominæ mens sit, et apta capi.
Mens erit apta capi tunc, cum lætissima rerum,
 Et seges in pingui luxuriabit humo.
Pectora dum gaudent, nec sunt astricta dolore
 Ipsa patent, blanda tum subit arte Venus.
Tunc cum tristis erat, defensa est Ilios armis:
 Militibus grauidum læta recepit equum.
Tum quoq; tentanda est, cum pellice læsa dolebit,

Tunc

Tunc facies, opera ne sit inulta tua.
 Hanc matutinos pectens ancilla capillos
 Incitet, & uelo remigis addat opem.
 Et secum tenui suspirans murmure dicat,
 Vt puto, non poteris ipsa referre uicem.
 Tunc de te narret, tunc persuadentia uerba
 Addat, & insano iuret amore mori.
 Sed propera, ne uela cadant, iræq; residant.
 Vt fragilis glacies, interitura mora.
 Quæris, an hanc ipsam profit uiolare ministram?
 Talibus admisis alea grandis inest.
 Hæc ad concubitum fit sedula, tardior illa:
 Hæc dominæ munus temperat, illa sibi.
 Casus in euentu est. licet hic indulgeat ausis,
 Consilium tamen est abstinuisse meum.
 Non ego per præceps, & acuta cacumina uadam,
 Nec iuuenum quisquam me duce captus erit.
 Si tamen illa tibi dum dat, recipitq; tabellas,
 Corpore, non tantum, sedulitate placet:
 Fac domina potiare prius: comes illa sequetur:
 Non tibi ab ancilla est incipienda Venus.
 Hoc unum moneo (siquid modò creditur arti)
 Ne mea dicta rapax per mare uentus agat:
 Aut nunquam tentes, aut perfice: tollitur index,
 Cum semel in partem criminis illa uenit.
 Non auis utiliter uiscatis effugit alis:
 Non bene de laxis cassibus exit aper.
 Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo:
 Opprime tentatam, nec nisi uictor abi.

rr

Tunc

Tunc neq; te prodet communi noxia culpa,
 Factaq; erunt dominæ, dictaq; nota tibi.
 Sed bene celetur, bene si celabitur index,
 Notitiæ suberit semper amica tuæ.
 Tempora qui solis operosa colentibus arua
 Fallitur, & nautis aspicienda putat.
 Nec semper credenda Ceres fallacibus aruis,
 Nec semper uiridi concaua puppis aquæ.
 Nec teneras tutum est semper captare puellas:
 Sæpe dato melius tempore fiet idem.
 Sive dies suberit natalis, siue calendæ,
 Quas Venerem Marti continuasse iuuat,
 Sive erit ornatus, non ut fuit antè, sigillis,
 Sed regum positas circus habebit opes:
 Differ opus, tunc tristis hyems, tunc Pleiades instant,
 Tunc & in æquorea mergitur Hædus aqua.
 Tunc bene desinitur: tunc, si quis creditur alto,
 Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.
 Tunc licet incipias, qua flebilis Allia luce
 Vulneribus Latij sanguinolenta fuit.
 Quaq; die redeunt rebus minus apta gerendis
 Cuncta Palæstino septima festa uiro.
 Magna superstitio tibi sit natalis amicæ.
 Quaq; aliquid dandum est, illa sit atra dies.
 Cum bene uitaris, tamen auferet: inuenit artem
 Fœmina, qua cupidi carpat amantis opes.
 Institor ad dominam ueniet discinctus emacem,
 Expediet merces teq; sedente suas.
 Quas illa inspicias, sapere ut uideare, rogabit:

Oscula

O scula deinde dabit, deinde rogabit, emas.
 Hoc fore contentam multos iurabit in annos,
 Nunc opus esse sibi, nunc bene dicet emi.
 Si non esse domi, quos des, causabere nummos,
 Littera poscetur, nec dedicisse iuuat.
 Quid quasi natali cum poscit munera libo?
 Et quoties opus est, nascitur illa sibi?
 Quid cum mendaci damno moestissima plorat?
 E lapsusque; causa fingitur aure lapis?
 Multa rogant tradenda sibi, data reddere nolunt:
 Perdus, et in damno gratia nulla tuo est.
 Non mihi, sacrilegas meretricum ut persequar artes,
 Cum totidem linguis sint satis ora decem.
 Cera uadum tentet rasis infusa tabellis.
 Cera tuae primum conscia mentis erit.
 Blandicias ferat illa tuas imitataque; amantum
 Verba, nec exiguas, quisquis es, adde preces.
 Hectora donauit Priamo prece motus Achilles:
 Flectitur iratus uoce rogante Deus.
 Promittas facito: quid enim promittere laedit?
 Pollicitis diues quilibet esse potest.
 Spes tenet in tempus, semel est si credita, longum:
 Illa quidem fallax, sed tamen apta Dea est.
 Si dederis quicquam, poteris ratione relinqui.
 Præteritum tulerit, perdideritque; nihil.
 Et quod non dederis, semper uideare daturus:
 Sic dominum sterilis saepe sefellit ager.
 Sic, ne perdiderit, non cessat perdere lusor:
 Et reuocat cupidas alea saepe manus.

Hoc opus, hic labor est, primum sine munere iungi:

S i dederit gratis, quæ dedit, usq; dabit.

E rgo eat, & blandis peraretur littera uerbis:

E xploretq; animos, primaq; tentet iter.

L ittera Cydippen pomo perlata sefellit,

I nsciaq; est uerbis capta puella suis.

D isce bonas artes (moneo) Romana iuuentus,

N on tantum trepidos ut tueare reos.

Q uam populus, iudexq; grauis, lectusq; senatus,

T am dabit eloquio uicta puella manus.

S ed lateant uires, nec sis in fronte disertus,

E ffugiant uoces uerba molesta tua.

Q uis, nisi mentis inops, tener & declamat amicæ?

S æpe ualens odij littera causa fuit.

S it tibi credibilis sermo, consuetaq; uerba,

B landa tamen, præsens ut uideare loqui.

S i non accipiet scriptum, illectumq; remittet,

L ecturam spera, propositumq; tene.

T empore difficiles ueniunt ad aratra iuuenti:

T empore lenta pati frena docentur equi.

F erreus assiduo consumitur anulus usu:

I nterit assidua uomer aduncus humo.

Q uid magis est durum saxo? quid mollius unda?

D ura tamen molli saxa cauantur aqua.

P enelopen ipsam, perstes modò, tempore uinces:

C apta uides serò Pergama, capta tamen.

L egerit, & nolit rescribere, cogere noli:

T u modò blanditias fac legat ipsa tuas.

Q uæ uoluit legisse, uolet rescribere lectis:

- Per numeros ueniunt ista, gradusq; suos.
 Forstā & primò ueniet tibi littera tristis,
 Quaq; roget, ne se sollicitare uelis.
 Quod rogat illa, timet: quod non rogat, optat ut instes:
 Insequere, & uoti postmodò compos eris.
 Interea siue illa toro resupina feratur,
 Lecticam dominae dissimulanter adi.
 Neue aliquis uerbis odiosas afferat aures,
 Quàm potes ambiguus callidus abde notis.
 Scu pedibus uacuis illi spatiosa teretur
 Porticus, hìc socias tu quoq; iunge moras.
 Et modò præcedas, facito, modò terga sequaris,
 Et modò festines, & modò lentus eas.
 Nec tibi de medijs aliquot transire columnas
 Sit pudor, & lateri continuasse latus.
 Nec sine te curuo sedeat speciosa theatro.
 Quod spectes, humeris afferet illa suis.
 Illam respicias, illam mirere licebit,
 Multa supercilio, multa loquere notis.
 Et plaudas aliquo mimo saltante puellæ:
 Et faueas illi, quisquis agatur amans.
 Cùm surgit, surgas: donec sedet illa, sedeto:
 Arbitrio dominae tempora perde tuæ.
 Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos,
 Nec tua mordaci pumice crura teras.
 Ista iube faciant, quorum Cybeleia mater
 Concinitur Phrygijs exululata modis.
 Forma uiros neglecta decet. Minoïda Theseus
 Abstulit à nulla tempora comptus acu.

Hippolytum Phædra, nec erat bene comptus, amauit.
 Cura Deæ syluis aptus Adonis erat.
 Munditiæ placeant, suscentur corpora campo,
 Sit bene conueniens, & sine labe toga.
 Linguaq; nec rigeat, careant rubigine dentes,
 Nec uagus in laxa pes tibi pelle natet.
 Nec malè deformat rigidos tonsura capillos,
 Sit coma, sit docta barba resecta manu.
 Et nihil emineant, & sint sine sordibus ungues,
 Inq; caua nullus stet tibi nare pilus.
 Nec malè odorati sit tristis anhelitus oris,
 Nec lædat nares uirq; paterq; gregis.
 Cætera lasciua faciunt concede puellæ,
 Et si quis malè uir quærit habere uirum.
 Ecce suum uatem Liber uocat: hic quoq; amantes
 A diuuat, & flammæ, qua calet, ipse fauet.
 Cnossis in ignotis amens errabat arenis,
 Quà breuis æquoreis Dia feritur aquis.
 Vtq; erat è somno tunica uelata recincta,
 Nuda pedem, croceas irreligata comas,
 Thesea crudelem surdas clamabat ad undas,
 Indigno teneras hymbre rigante genas.
 Clamabat, flebatq; simul, sed utrunq; decebat,
 Nec facta est lachrymis turpior illa suis.
 Iamq; iterum tundens mollissima pectora palmis,
 Perfidus ille abiit, quid mihi fiet? ait.
 Quid mihi fiet? ait. sonuerunt cymbala toto
 Littore, & attonita tympana pulsa manu.
 Excidit illa metu, rupitq; nouissima uerba,

Nullus

Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
 Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis,
 Ecce leues Satyri præuia turba dei:
 E brius ecce senex pando Silenus a fello
 Vix sedet, & pressas continet arte iubas.
 Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntq; petuntq;
 Quadrupedem ferula dum malus urget eques,
 In caput aurito cecidit delapsus a fello,
 Clamarunt Satyri, surge age, surge pater.
 Iam Deus in curru, quem summum texerat uuis,
 Tigribus adiunctis aurea lora dabat.
 Et color, & Theseus, & uox abiire puellæ:
 Terq; fugam petijt, terq; retenta metu est.
 Horrui, ut steriles, agitat quas uentus, arista,
 Ut leuis in madida canna palude tremit.
 Cui Deus, en adsum tibi cura fidelior, inquit,
 Pone metum, Bacchi Cnosias uxor eris.
 Munus habe cælum, cælo spectabere sydus,
 Sæpe reges dubiam Crespa puella ratem.
 Dixit, & è curru, ne tigres illa timeret,
 Desilit, imposito cessit arena pede.
 Implicitamq; sinu (neq; enim pugnare ualebat)
 Abstulit, ut facile est omnia posse Deo.
 Pars Hymenæa canunt, pars altera Euo clamant,
 Sic coeunt sacro nupta, Deusq; toro.
 Ergo, ubi contigerint positi tibi munera Bacchi,
 Atq; erit in socij scæmina parte tori:
 Nyctileumq; patrem, nocturnaq; sacra precare,
 Ne iubeant capiti uina nocere tuo.

*euhye eu-
 hye clamāt.

- *ficto.* Hic tibi multa licet sermone latentia* tecto
 Dicere, quæ dici sentiat illa sibi.
 Blanditiasq; leues tenui perscribere uino,
 Vt dominam in mensa se legat illa tuam.
 Atq; oculos oculis spectare fatentibus ignem,
Sæpe tacens uocem, uerbaq; uultus habet.
 Fac primus rapias illius tacta labellis
 Pocola, quaq; bibit parte puella bibas.
 Et quencunq; cibum digitis libauerit illa,
 Tu pete, dumq; petes, sit tibi tacta manus.
 Sint etiam tua uota uiro placuisse puellæ,
 Vtilior uotis factus amicus erit.
 Huic, si fortè bibas, sortem concede priorem,
 Huic detur capiti missa corona tuo.
 Siue sit inferior, seu par, prior omnia sumat:
 Ne dubites illi uerba secunda loqui.
 Tutæ, frequensq; uia est, per amici fallere nomen,
 Tutæ frequensq; licet sit uia, crimen habet.
**nimium* Inde propinator* nimium multa propinet,
quoq; Et tibi mandatis plura uidentia putet.
 Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi:
 Officium præstent, mensq; pedesq; suum.
 Iurgia præcipue uino stimolata caueto,
 Et nimium faciles ad fera bella manus.
 Occidit Eurytion stultè data uina bibendo,
 Aptior est dulci mensa, merumq; ioco.
 Si uox est, cantæ: si mollia brachia, salta,
 Et, quacunq; potes dote placere, place.
 Ebrietas ut uera nocet, sic ficta iuuabit:

- F ac titubet blaso subdola lingua sono.
 E t quicquid dices, facies ue proteruius æquo,
 C redatur nimium causa fuisse merum.
 E t benè dic dominæ, benè, cum quo dormiet illa,
 S ed malè sit tacita mente precare uiro.
 A t, cum discedet mensa conuiuia* relicta,
 I psa tibi accessus turba, locumq; dabit.
 I nsere te turbæ, leuiterq; admotus eunti,
 V elle latus digitis, & pede tange pedem.
 C olloquij iam tempus adest, fuge rustice longè
 H inc pudor: audacem forsq; Venusq; iuuant.
 N on tua sub nostras ueniet facundia leges:
 F ac tantum cupias, sponte disertus eris.
 E st & agendus amans, imitandaq; uulnera uerbis,
 H ic tibi queratur qualibet arte fides.
 N on credi labor est: sibi quæq; uidetur amanda:
 P esima sit, nulli non sua forma placet.
 S æpe tamen uerè cœpit simulator amare,
 S æpe, quod incipiens finxerat esse, fuit.
 Q uo magis ò faciles imitantibus este puellæ,
 F iet amor uerus, qui modò fictus erat.
 B landitijs animum furtim deprendere* fas est,
 V t pendens liquida ripa subitur aqua.
 N ec faciem, nec te pigeat laudare capillos,
 E t teretes digitos, exiguumq; pedem.
 D electant etiam castas præconia formæ,
 V irginibus curæ, gratiæq; forma sua.
 N am cur in Phrygijs Iunonem, & Pallada syluis
 N unc quoq; iudicium non tenuisse pudet?

*remota.

*nunc fit.

- L** audatas ostendit auis Iunonia pennas,
S i tacitus spectes, illa recondet opes.
Q uadrupedes inter rapidi certamina cursus
D epexaq; iuba, plausaq; colla iuuant.
N ec timide promitte, trahunt promissa puellas,
P ollicitis testes quoslibet adde Deos.
I uppiter ex alto periuria ridet amantum,
E t iubet Aeolios irrita ferre Notos.
P er Styga Iunoni falso iurare solebat
I uppiter, exemplo nunc fauet ille suo.
E xpedit esse Deos, & ut expedit, esse putemus,
D entur in antiquos tura, merumq; focos.
N ec secura quies illos, similisq; sopori
D etinet: innocui uiuite, numen adest.
R eddite depositum, pietas sua foedera seruet,
F raus absit, uacuas cedis habete manus.
L udite, si sapitis, solas impune puellas,
H ac minus est una fraude pudenda fides.
F allite fallentes, ex magna parte profanum
S unt genus, in laqueos, quos posuere, cadant.
D icitur Aegyptus caruisse iuuantibus arua
H ymbribus, atq; annos sicca fuisse nouem.
C um Thrasius Busirin adit, monstratq; piari
H ospitis effuso sanguine posse Iouem,
I lli Busiris, fies Iouis hostia primus,
I nquit, & Aegypto tu dabis hospes aquam.
E t Phalaris tauro uiolenti membra Perilli
T orruit: infelix imbuit autor opus.
Iustus uterq; fuit, neq; enim lex iustior ulla est,

Quam

Quàm necis artifices arte perire sua.
 Ergo ut periuras meritò periuria fallant,
 Exemplo doleat fœmina læsa suo.
 Et lachrymæ profunt, lachrymis adamantæ mouebis,
 Fac madidas uideat, si potes, illa genas.
 Si lachrymæ (neq; enim ueniunt in tempore semper)
 Deficiunt, uida lumina tange manu.
 Quis sapiens blandis non misceat oscula uerbis?
 Illa licet non det, non data sume tamen.
 Pugnabit primo fortassis, & improbe dicet:
 Pugnando uinci se tamen illa uolet.
 Tantum ne noceant teneris malè raptæ labellis,
 Nè ue queri possit, dura fuisse, caue.
 Oscula qui sumpsit, si non & cætera sumpsit,
Hæc quoq; quæ data sunt, perdere dignus erat.
 Quantum defuerat pleno post oscula uoto?
 Hæc mihi rusticitas, non pudor ille fuit.
 Vim licet appellent, grata est uis ista puellis,
 Quod iuuat, inuitæ sæpe dedisse uolunt.
 Quæcunq; est Veneris subita uiolata rapina,
 Gaudet, & improbitas muneris instar habet.
 At, quæ cum possit cogi, non tacta recessit,
 Cum simulet uultu gaudia, tristis erit.
 Vim passa est Phœbe, uis est illata sorori,
 Et gratus raptis raptor uterq; fuit.
 Fabula nota quidem, sed non indigna referri,
 Scyriàs Aemonio uicta puella uiro.
 Iam Dea laudatæ dederat mala præmia formæ
 Colle sub Idæo uincere digna Venus.

Iam

- I** am nurus ad Priamum diuerso uenerat orbe,
 G rataq; in Iliacis mœnibus uxor erat.
I urabant omnes in læsi uerba mariti,
 N am dolor unius publica causa fuit.
Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset Achilles,
 V este uirum longa dissimulatus erat.
Quid facis Aeacide? non sunt tua munera lanae,
 T u titulos alia Palladis arte pete.
Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferendo.
 P ensa quid in dextra, qua cadat Hector, habes?
Reijce succinctos operoso stamine fusos,
 Q uassanda est ista Pelias hasta manu.
Fortè erat in thalamo uirgo regalis eodem,
 H æc illum stupro comperit esse uirum.
Viribus illa quidem uicta est (ita credere oportet)
 S ed uoluit uinci uiribus illa tamen.
Sæpe mane dixit, cum iam properaret Achilles,
 F ortia nam posita sumpserat arma colo.
Vis ubi nunc illa est? quid blanda uoce moraris
 A utorem stupri Deidameia tui?
Scilicet ut pudor est, quondam cœpisse priorem,
 S ic alio gratum est incipiente pati.
Ah nimia est propria iuueni fiducia formæ,
 E xpectet siquis, dum prior illa roget.
Vir prior accedat, uir uerba precantia dicat,
 *comiter. E xcipiet blandas *molliter illa preces.
Vt potiare, roga: tantum cupit illa rogari,
 D a causam uoti, principiumq; tui.
Iuppiter ad ueteres supplex heroïdas ibat,

Corripuit

C orripuit magnum nulla puella Iouem.
 S i tamen à precibus tumidos accedere fastus
 S enferis, incepto parce, referq; pedem.
 Q uod refugit, multæ cupiunt, odere, quod instat,
 L enius instando tædia tolle tui.
 N ec spes est Veneris semper profitenda roganti,
 I ntret amicitia nomine tectus amor.
 H oc aditu uidi tetricæ data uerba puellæ,
 Q ui fuerat cultor, factus amator erat.
 C andidus in nauta turpis color, æquoris unda
 D ebet & à radijs syderis esse niger.
 T urpis & agricolæ, qui uomere semper adunco,
 E t grauibus rastris sub Ioue uersat humum.
 E t tu, Palladiæ petitur cui fama coronæ,
 C andida si fuerint corpora, turpis eris.
 P alleat omnis amans, color est hic aptus amanti,
 H oc decet, hoc multi non ualuisse putant.
 P allidus in Lyricen syluis errabat Orion,
 P allidus in lenta Naiade Daphnis erat.
 A rguat & macies* uultum, nec turpe putaris
 P ileolum nitidis imposuisse comis.
 A ttenuant iuuenum uigilata corpora noctes,
 C uraq;,* & immenso qui fit amore, dolor.
 V t uoto potiare tuo, miserabilis esto,
 V t, qui te uideat, dicere possit, amas.
 C onquerar? an moneam nullum fas esse, nefasq;?
 N omen amicitia, nomen inane fides.
 H ei mihi non tutum est, quod ames, laudare sodali,
 C um tibi laudanti credidit, ille subit,

*animum.

*in magno.

At non

At non Actorides lectum temeravit Achillis,
 Quantum ad Pirithoum Phædra pudica fuit.
Hermionen Pylades, qua Pallada Phœbus amavit,
 Quodq; tibi geminus Tyndari Castor, erat.
Siquis idem sperat, laturas poma myricas
 S peret, & è medio flumine mella petat.
Nil, nisi turpe iuuat, curæ est sua cuiq; uoluptas:
 Hæc quoq; ab alterius grata dolore uenit.
Heu facinus, non est hostis metuendus amanti:
 Quos credis fidos, effuge, tutus eris.
Cognatum, fratremq; caue, fidumq; sodalem:
 P ræbebit ueros hæc tibi turba metus.
Finiturus eram, sed sunt diuersa puellis
 P ectora, mille animos excipe mille modis.
Nec tellus eadem parit omnia, uitibus illa
C onuenit, hæc oleis, hic bene farra uirent.
Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figuræ:
 Qui sapit, innumeris moribus aptus erit.
Vtq; leuis Proteus modò se tenuabat in undas,
 N unc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper.
Hi iaculo pisces, illi capiuntur ab hamis,
 H os caua contento retia fune trahunt.
Nec tibi conueniet cunctos modus unus ad annos,
 L ongius insidias curua uidebit anus.
Si doctus uideare rudi, petulans ue pudenti,
 D iffidet miserae protinus illa sibi.
Inde fit, ut quæ se timuit committere honesto,
 V ilis in amplexus inferioris eat.
Pars suberat cœpti, pars est exhausta laboris,
Hic teneat nostras anchora iacta rates.

P. OVIDII

NASONIS SVLMONENSIS
DE ARTE AMANDI
LIBER SECVN-
DVS.

I cite Iò Pæan, & Iò bis dicite Pæan:
Decidit in casses præda petita meos.
Lætus amans doniet uiridi mea carmina
palma.

Præferor Aescrao, Mæonioq; seni.

Talis ab armiferis Priameius hospes Amyclis

Candida cum raptâ coniuge uela dabat.

Talis erat, qui te curru uictore ferebat

Vecta peregrinis Hippodameia rotis.

Quid properas iuuenis: medijs tua pinus in undis

Nauigat, & longè, quem peto, portus abest.

Non satis inuenisse tibi est me uate puellam:

Arte mea capta est, arte tenenda mea est.

Nec minor est uirtus, quàm quærere, parta tueri:

Casus inest illic, hic erit artis opus.

Nunc mihi, si quando, puer, & Cytherea fæuete,

Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes.

Magna paro, quas possit amor remanere per artes,

Dicere, tam uasto peruagus orbe puer.

Et leuis est, & habet geminas, quibus euolet, alas.

Difficile est illis imposuisse modum.

Hospitis effugio præcluserat omnia Minos:

Audacem pennis repperit ille uiam.

Dædalus

Dædalus ut clausit conceptum crimine matris
 S emibouemq; uirum, semiuirumq; bouem,
 S it modus exilio, dixit, iustissime Minos,
 A ccipiat cineres terra paterna meos.
 E t, quoniam in patria fatis agitatus iniquis
V iuere non potui, da mihi posse mori.
 D a reditum puero, senis est si gratia uilis:
 S i non uis puero parcere, parce seni.
 D ixerat hæc, sed & hæc, & multò plura licebat
 D icere, at egressus non dabat ille uiro.
 Q uod simulac sensit, nunc nunc ò Dædale, dixit,
M ateriam, qua sis ingeniosus, habes.
 P ossidet & terras, & possidet æquora Minos,
 N ec tellus nostræ, nec patet unda fugæ.
 R estat iter cœli, cœlo tentabimus ire:
 D a ueniam cepto Iuppiter alte meo.
 N on ego sydereas affecto tangere sedes:
 Q ua fugiam dominum nulla, nisi ista uia est.
 P er Styga detur iter, Stygias transibimus undas:
 S unt mihi nature iura nouanda meæ.
I ngenium mala sæpe mouent, quis crederet unquam
A erias hominem carpere posse uias?
 R emigium uolucrum disponit in ordine pennas,
 E t leue per lini uincula necit opus.
 I maq; pars ceris astringitur igne solutis,
 F initusq; nouæ iam labor artis erat.
 T ractabat ceramq; puer, pennasq; renidens,
 N escius hæc humeris arma parata suis.
 C ui pater his (inquit) patria est adeunda carinis,

Hæc

H ac nobis Minos effugiendus ope est.
 A èra non potuit Minos, alia omnia clausit.
 Q uà licet inuentis aëra rumpe meis.
 S ed tibi non uirgo Tegeæa, comesq; Bootes,
 E nsifer Orion aspiciendus erit.
 M e pennis sectare datis, ego præuius ibo:
 S it tibi cura sequi, me duce tutus eris.
 N am siue ætherias uicino sole per auras
 I binus, impatiens cera caloris erit.
 S iue humiles propiore freto iactabimus alas,
 M obilis æquoreis penna madescet aquis.
 I nter utrumq; uola, uentos quoq; nate caueto.
 Q uaq; ferent aera, uela secunda dato.
 D um monet, aptat opus puero, monstratq; moueri,
 E rudit infirmas ut sua mater aues.
 I nde suis factas humeris accommodat alas,
 P erq; nouum timidus corpora librat iter.
 I amq; uolaturus paruo dedit oscula nato:
 N ec patriæ lachrymas continuere genæ.
 M onte minor collis campis erat altior æquis:
 H inc data sunt miseræ corpora bina fugæ.
 E t mouet ipse suas, & nati respicit alas
 D ædalus, & cursus sustinet usq; suos.
 I amq; nouum delectat iter, positoq; timore
 I carus audaci fortius arte uolat.
 H os aliquis, tremula dum captat arundine pisces,
 V idit, & inceptum dextra reliquit opus.
 I am Samos à leua fuerat, Naxosq; relicta,
 E t Paros, & Clario Delos amata deo.

*Calydne. Dextra Lebynthos erat, syluisq; umbrosa*Pachynnae,
 Cinctaq; piscosis Astypalea uadis.
 Cùm puer incautis nimium temerarius annis
 A lius egit iter, deseruitq; patrem.
 Vincla labant, & cera Deo propiore liquefit:
 Nec tenues uenti brachia mota tenent.
 Territus à summo deſpexit in æquora cœlo,
 Nox oculis pauido uenit oborta metu.
 Tabuerant ceræ, nudos quatit ille lacertos:
 Et trepidat, nec quo ſuſtineatur, habet.
 Decidit: atq; cadens, pater ò pater auferor, inquit:
 C lauſerunt uirides ora loquentis aquæ.
 At pater infelix, non iam pater, Icare clamat,
 I care clamat, ubi es? quo ue ſub axe uolaſ?
 I care clamabat, pennas aſpexit in undis:
 O ſa tegit tellus, æquora nomen habent.
 Non potuit Minos hominis compeſcere pennas,
 Ipſe Deum uolucrem detinuiſſe paro.
 Fallitur, Aemonias ſiquis decurrit ad artes,
 Datq; quod à teneri fronte reuellit equi.
 Non faciunt, ut uiuat amor, Medeides herbae,
 Mixtaq; cùm magicis Marſa uenena ſonis.
 Phaſias Aefoniden, Circe tenuiſſet Vlyſſem,
 Si modò ſeruari carmine poſſet amor.
 Nec data proſuerint pallentia philtra puellis.
 Philtra nocent animis, uimq; furoris habent.
 Sit procul omne neſas, ut ameris, amabilis eſto.
 Quod tibi non facies, ſolâ ue forma dabit.
 Sit licet antiquo Nireus adamatus Homero,
 Naiadumq;

- N aīadumq; tener crimine captus Hylas.
 V t dominam teneas, nec te mirere relictum,
 I ngenij dotes corporis adde bonis.
 F orma bonum fragile est, quantumq; accedit ad annos
F it minor, & spatio carpitur illa suo.
 N ec semper uiola, nec semper lilia florent:
E t riget amissa spina relictā rosa.
 E t tibi iam uenient cani formose capilli:
 I am uenient ruga, quæ tibi corpus arent.
 I am molire animum, qui duret, & astrue formam:
 S olus ad extremos permanet ille rogos.
 N ec leuis ingenuas pectus coluisse per artes
 C ura sit, & linguas edidisse duas.
 N on formosus erat, sed erat facundus Vlysses,
E t tamen æquoreas torsit amore Deas.
 A h quoties illum doluit properare Calypso,
 R emigiōq; aptas esse negauit aquas.
 H æc Troiæ casus iterumq; iterumq; rogabat,
 I lle referre aliter sæpe solebat idem.
 L ittoꝛe constiterant, illic quoq; pulchra Calypso
 E xigit Odrysij facta cruenta ducis.
 I lle leui uirga (uirgam nam fortè tenebat)
 Q uod rogat, in spisso littore pingit opus.
 H ic (inquit) Troia est (muros in littore fecit)
 H ic tibi sit Simois, hæc mea castra puta.
 C ampus erat (campum fecit) quem cæde Dolonis
 S parsimus, Aemonios dum uigil optat equos
 I llic Sithonij fuerant tentoria Rhæsi:
 H ac ego sum captis nocte reuersus equis.

Pluráq; pingebat, subitus cum Pergama fluctus
 Abstulit, & Rhœsi cum duce castra suo.
 Tum dea, quas inquit fidas tibi credis ituro,
 Perdiderint undæ nomina quanta, uides?
 Ergo age fallaci timide confide figuræ
 Quisquis es, atq; aliquid corpore pluris habe.
 Dextera præcipue capit indulgentia mentes:
A speritas odium, sæuáq; bella mouet.
 Odimus accipitrem, quia uiuit semper in armis,
 Et pauidum solitos in pecus ire lupos.
 At caret insidijs hominum, quia mitis hirundo est:
 Quasq; colat turres Chaonis ales habet.
 Este procul lites, & amara prælia linguæ:
 Dulcibus est uerbis mollis alendus amor.
 Lite fugant nuptæq; uiros, nuptasq; mariti,
 Inq; uicem credunt rem sibi semper agi.
 Hoc decet uxores, dos est uxoriam lites,
 Audiat optatos semper amica sonos.
 Non legis iussu lectum uenistis in unum:
 Fungitur in uobis munere legis amor.
 Blanditias molles, auresq; iuuantia uerba
 Affer, ut aduentu læta sit ipsa tuo.
 Non ego diuitibus uenio præceptor amandi:
 Nil opus est illi, qui dabit, arte mea.
Secum habet ingenium, qui cum libet, accipe dicit:
Cedimus, inuentis plus habet ille meis.
 Pauperibus uates ego sum, quia pauper amari:
 Cum dare non possem munera, uerba dabam.
 Pauper amet cautè, timeat maledicere pauper:

Multaq;

Multaq; diuitibus non patiēda ferat.
 Me iratum meminī dominæ turbasse capillos,
 Hæc mihi quàm multos abstulit ira dies?
 Nec puto, nec sensi tunicam laniasse: sed ipsa
 Dixerat, & pretio est illa redempta meo.
 A tuos (si sapitis) uestri peccata magistri
 E ffugite, & culpæ damna timete meæ.
 Prælia cum Parthis, cum culta pax sit amica,
 E t iocus, & causas quicquid amoris habet.
 S i nec blanda satis, nec erit tibi comis amica
 P erfer, & obdura, postmodò mitis erit.
 F lectitur obsequio curuatus ab arbore ramus:
 F ranges, si uires experiere tuas.

O bsequio tranantur aquæ: nec uincere possis
 F lumina, si contra, quàm rapit unda, nates.
 O bsequium Tigresq; domat, tumidosq; leones,
 R ustica paulatim taurus aratra subit.
 Q uid fuit asperius Nonacrina Atalanta?
 S uccubuit meritis trux tamen illa uiri.
 S æpe suos casus inmitia facta puella
 F lesse sub arboribus Melaniona ferunt.
 S æpe tulit iusso fallentia retia collo,
 S æpe fera toruos cuspide fixit apros.
 S enfit & Ilei contentum saucius arcum,
 S ed tamen hoc arcu notior alter erat.
 N on te Mænaliâs armatum scandere syluas,
 N ec iubeo collo retia ferre tuo.
 C orpora nec missis iubeo præbere sagittis,
 A rtis erunt cautæ mollia iussa meæ.

*nec mitia.

Cede repugnanti, cedendo uictor abibis,
 Fac modò quas partes illa iubebit, agas.
 Arguet, arguito: quicquid probat illa, probato:
 Quod dicit, dicas: quod negat illa, neges.
 Riserit, arride: si flerit, flere memento,
 Imponat leges uultibus illa tuis.
 Seu ludet, numerosq; manu iactabit eburnos,
 Tu malè iactato, tu bene iacta dato.
 Seu iacies talos, uictam ne pœna sequatur,
 Damnosifacito stent tibi saepe canes.
 Siue latrocinij sub imagine calculus ibit,
 Fac pereat uitreo mules ab hoste tuus.
 Ipse tene distincta tuis umbracula uirgis,
 Ipse face in turba, quà uenit illa, locum.
 Nec dubita tereti scannum producere lecto,
 Et tenero soleam deme, uel adde pedi.
 Saepe etiam dominæ, quamuis horrebis & ipse,
 Algentis manus est calfacienda sinu.
 Nec tibi turpe puta, quamuis sit turpe, placebit,
 Ingenua speculum sustinuisse manu.
 Ille fatigatæ uincendo monstra nouerçæ,
 Qui meruit cœlum, quod prior ipse tulit,
 Inter Ioniacas calatum tenuisse puellas
 Creditur, & lanas excoluisse rudes.
 Paruit imperio dominæ Tirynthius heros, *
 Inunc, & dubita ferre, quod ipse tulit.
 Iussus adesse foro, iussa maturius hora
 Fac semper uenias, nec nisi serus abi.
 Occurras aliquò tibi dixerit, omnia differ,

Herculey

Curre

Curre, nec inceptum turba moretur iter.
 N octe domum repetens epulis perfuncta redibit,
 Tunc quoq; pro seruo, si uocat illa, ueni.
 Rure erit, & dicet uenias (amor odit inertes)
 Si rota defuerit, tu pede carpe uiam.
 Nec graue te tempus, sitiens ue canicula tardet,
 Nec uia per iactas candida facta niues.
Militiæ species amor est, discedite segnes,
Non sunt hæc timidis signa tuenda uiris.
 Nox, & hyems, longæq; uia, sæuiq; *labores
 Mollibus his castris, & *dolor omnis adest.
 Sæpe ferēs hymbrem cœlesti nube solutum,
 F rigidus in nuda sæpe iacebis humo.
 Cynthius Admeti uaccas pauisse per æstus
 Fertur, & in parua delituisse casa.
 Quod Phœbum decuit, quem non decet? exue fastus,
 Curam mansuri quisquis amoris habes.
 Si tibi per tutum, placitumq; negabitur ire,
 Atq; erit opposita ianua fulta sera:
 At tu per præceps tecto delabere aperto,
 Det quoq; furtiuas alta fenestra uias.
 Lata erit, ut causam tibi se sciet esse pericli,
 Hoc dominæ certi pignus amoris erit.
 Sæpe tua poteras Leandre carere puella,
 Tranabas, animum nosset ut illa tuum.
 Nec pudor ancillas, ut quæq; erit ordine prima,
 Nec tibi sit seruos demeruisse pudor.
 Nomine quenq; suo (nulla est iactura) saluta,
 I unge tuas humiles ambiziose *preces.

*dolores.
*labor.

*manus.

ss 4

Scd

Sed tamen & seruo (leuis est impensa) roganti
 Porrigè fortunæ munera parua tuæ.
 Porrigè & ancillæ, quæ pœnas luce pependit
 Lusa maritali gallica ueste manus.
 Fac plebem (mihi crede) tuam, sit semper in illa
 Ianitor, & thalami qui iacet ante fores.
 Nec dominam iubeo pretioso munere dones:
 Parua, sed è paruis callidus apta, dato.
 Dum bene diues ager, dum rami pondere nutant,
 Afferat in calatho rustica dona puer.
 Rure suburbano poteris tibi dicere missa,
 Illa tibi in sacra sint licet empta uia.
 Afferat aut uuas, aut quas Amaryllis amabat,
 Et nunc castaneas, nunc amat illa nuces.
 Quin etiam turdoq; licet, missaq; corona,
 Te memorem dominæ testificere tuæ.
 Turpiter his emitur spes mortis, & orba senectus,
 Ah pereant, per quos munera crimen habent.
 Quid tibi præcipiam teneros quoq; mittere uersus?
 Hei mihi non multum carmen honoris habet.
 Carmina laudantur, sed munera magna petuntur,
 Dum modò sit diues barbarus, ille placet.
 Aurea sunt uerè nunc secula, plurimus auro
 Venit honos, auro conciliatur amor.
 Ipse licet uenias musis comitatus Homere,
 Si nihil attuleris, ibis Homere foras.
 Sunt tamen & doctæ rarissima turba puellæ,
 Altera non doctæ turba, sed esse uolunt.
 Vtraq; laudetur per carmina, carmina lector

Commendet

ed tamen.

C ommendet dulci qualiacunq; sono.
 H is ergo, aut illis, uigilatum carmen in ipsas
 F orsitā exigui muneris instar erit.
 A t, quod eris per te facturus, & utile credis,
 I d tua te facito semper amica roget.
 L ibertas alicui fuerit promissa tuorum,
 H anc tamen à domina fac petat ille tua.
 S i pœnam seruo, si uincula seua remittis,
 Q uod facturus eras, debeat illa tibi.
 V tilitas tua sit, titulus donetur amicæ,
 P erde nihil, partes illa petentis agat.
 S cđ tu, cuicunq; est retinendæ cura puellæ,
 A ttonitum forma fac putet esse sua.
 S iue erit in Tyrijs, Tyrios laudabis amictus,
 S iue erit in Cois, Coa decere puta.
 A urata est, ipsa tibi sit pretiosior auro:
 G ausapa si sumit, gausapa sumpta proba.
 A stiterit tunicata, moues incendia, clama,
 S ed timida caueat frigora uoce roga.
 C ompositum discrimen erit, discrimina lauda,
 T orserit igne comam, torte capille places.
 B rachia saltantis, uocem mirare canentis,
 E t cum desierit, uerba querentis habe.
 I psos concubitus, ipsum uenerere licebit,
 Q uod inuuet, & * quædam gaudia uocis habe.
 S i fuerit torua uiolentior ipsa Medusa,
 F ict amatori lenis, & aqua suo.
 T antum ne pateas uerbis simulator in illis
 E fface, nec uultu desirue uerba tuo.

*querula
 gaudia uoce
 notes.

S i latet ars, prodest, affert deprensa pudorem,

A t q; adimit merito tempus in omne fidem.

S æpe sub autumno, cum formosissimus annus,

P lena q; purpureo subrubet uua mero:

C ùm modò frigoribus prenimur, modò soluimur æstu,

A ère non certo corpora languor habet.

I lla quidem ualeat: sed si malè firma cubabit,

E t uitium cœli senserit ægra sui,

T unc amor, & pietas tua sit manifesta puellæ,

T unc sere, quæ plena postmodò falce metas.

N ec tibi morosi ueniant fastidia morbi:

P er q; tuas fiant, quæ finit illa, manus.

E t uideat flentem, nec tædeat oscula ferre,

E t sicco lachrymas combibat ore tuas.

M ulta uoue, sed cuncta palàm, quoties q; licebit,

Q uæ referas illi somnia læta uide.

E t ueniat, quæ lustret anus lectum q; locum q;

P ræferat & tremula sulfur, & oua manu.

O mnibus his inerunt gratæ uestigia curæ,

I n thalamos multis hæc uia fecit iter.

N e tamen officijs odium quærat ab ægra,

S it tuus in blanda sedulitate modus.

N e ue cibos præbe, nec amari pocula succi

P orrige, riualis misceat illa tuus.

S ed non, quo dederas à littore carbasa, uento

V tendum, medio cum potiare freto.

D um nouus errat amor, uires sibi colligit usu:

S i bene nutrieris, tempore firmus erit.

Q uem taurum metuis, uitulum mulcere solebas,

- S ub qua nunc recubas arbore, uirga fuit.
 N ascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
Quaę uenit, multas accipit amnis aquas.
 F ac tibi consuescat, nihil assuetudine maius,
 Q uam tu dum capias, tædia nulla fuge.
 T e semper uideat, tibi semper præbeat aures,
 E xhibeat uultus noxę, diesę tuos.
 C um tibi maior erit fiducia posse requiri,
 T unc procul absenti cura futurus eris.
 D a requiem, quietus ager bene credita reddit.
 T erraę cælestes arida sorbet aquas.
 P hyllida Demophoon præsens moderantius ussit,
 E xarsit uelis acrius illa datis.
 P enelopen absens solers torquebat Vlysses,
 P hylacides aberat Laodameia tuus.
 S it mora tuta breuis, lentescunt tempore curæ,
 V anescitę absens, & nouus intrat amor.
 D um Menelaus abest, Helene, ne sola iaceret,
 H ospitis est tepido nocte recepta sinu.
 71 Q uis stupor hic Menelaë fuit? tu solus abibas,
 I isdem sub tectis hospes, & uxor erant.
 71 A ccipitri timidas credis furiose columbas,
 P lenum montano credis ouile lupo.
 71 N il Helene peccat, nil hinc committit adulter,
 Q uod tu, quod faceret quilibet, ille facit.
 71 C ogis adulterium, dando tempusę, locumę,
 Q uo, nisi consilio est usa puella tuo?
 71 Q uid faciat? uir abest, & adest non rusticus hospes,
 E t timet in uacuo sola cubare toro.

Viderit

- 77 *V*iderit Atrides, Helenen ego crimine soluo,
*V*sa est humani commoditate uiri.
- 77 *S*ed neq; filius aper media tam saeuus in ira est,
*F*ulmineo rapidos dum rotat ore canes.
- 77 *N*ec lea, cum catulis lactentibus ubera praebet,
*N*ec breuis ignaro uipera laesa pede,
- 77 *F*œmina quam socij deprensa pellice lecti
*A*rdet, & in uultu pignora mentis habet.
- 77 *I*n ferrum, flammâq; ruit, positoq; decore
*F*ertur, ut Aonij cornibus icta dei.
- 77 *C*oniugis admissum, uiolataq; iura mariti,
*B*arbara per natos Phasias ulta suos.
- 77 *A*ltera dira parens hæc est, quam cernis, hirundo,
*A*spice, signatum sanguine pectus habet.
- 77 *H*oc bene compositos, & firmos rumpit amores,
*C*rimina sunt cautis ista timenda uiris.
- 77 *N*ec mea uos uni donat censura puellæ,
*D*ij melius, uix hoc nupta tenere potest.
- 77 *L*udite sed furto celetur culpa modesto:
*G*loria peccati nulla petenda tui est.
- 77 *N*ec dederis munus, cognosse quod altera possit:
*E*t sint nequitiæ tempora certa tuæ.
- E*t ne te capiat latebris sibi fœmina notis,
*N*on uno est omnis conuenienda loco.
- E*t quoties scribis, totas prius ipse tabellas
*I*nspice, plus multæ, quam sibi missa, legunt.
- L*asa Venus iusta arma mouet, telumq; remittit:
*E*t modò quod quæsta est, ipse querare facit.
- D*um fuit Atrides una contentus, & illa

semper.

Castia

- Casta fuit, uitio est improba facta uiri.
 Audierat laurumq; manu, uitasq; ferentem
 Pro nata Chrysen non ualuisse sua.
 Audierat Lyrnesi tuos abducta dolores,
 Bellaq; per turpes longius isse moras.
 Nec tantum audierat, Priameida uiderat ipsa,
 Victor erat præda, præda pudenda sua.
 Inde Tyesthiaden animo, thalamoq; recepit,
 Et male peccantem Tyndaris ulta uirum est.
 Quæ bene celaris, si qua tamen acta patebunt,
 Illa licet pateant, tu tamen usq; nega.
 Tu neq; subiectus, solito neq; blandior esto,
 Hæc animi multum signa nocentis habent.
 Sed lateri nec parce tuo, pax omnis in illo est,
 Concubitu prior est inficianda Venus.
 Sunt, qui præcipiant herbas Saturea nocentes
 Sumere, iudicijs ista uenena meis.
 Aut piper urticæ mordacis semine miscent,
 Tritaq; in annofo flaua pyretra mero.
 Sed dea non patitur sic ad sua munera cogi,
 Colle sub umbroso quam tenet altus Eryx.
 Candidus Alcathoë qui mittitur urbe Pelasga,
 Bulbus, & ex horto quæ uenit herba salax,
 Quasq; sumantur, *nec non humentia mella,
 Quasq; tulit folio pinus acuta nuces.
 Docta quid ad magicas Erato diuerteris artes?
 Interior curru meta *tenenda meo est.
 Qui modò celabas monitu tua crimina nostro,
 Flecte iter, & monitu detege furta meo.

*sumantur
Hymettia.

*terenda.

Nec

Nec leuitas mea culpanda est, nec semper eodem

I mpositos uento panda carina uehit.

Nam modò Threicio Borea, modò currimus Euro,

S æpe tument Zephyro lintea, sæpe Noto.

Aspice ut in curru modò det fluitantia rector

L ora, modò admissos arte retentet equos.

Sunt quibus ingrata timida indulgentia seruit,

Et si nulla subest æmula, languet amor.

o
o Luxuriant animi rebus plerunq; secundis:

Nec facile est æqua commoda mente pati.

77 Ut leuis absumptis paulatim uiribus ignis

I pse latet, summo candet in igne cinis,

77 Sed tamen extinctas admoto sulfure flammæ

I nuenit: & lumen quod fuit antè, redit.

77 Sic, ubi pigra situ, securaq; pectora torpent,

Acrius est stimulis eliciendus amor.

Fac timeat de te, tepidamq; recalscæ mentem,

Palleat indicio criminis illa tui.

O quantum, & quoties numero comprehendere non est

Felicem, de quo læsa puella dolet.

Quæ, simul inuitas crimen peruenit ad aures,

Excidit, & miseræ uoxq; colorq; fugit.

Ille ego sim, cuius laniet furiosa capillos,

Ille ego sim, teneras cui petat ungue genas.

Quem uideat lachrymans, quem toruis spectet ocellis,

Quo sine non possit uiuere, posse uelit.

Si spatium quæras, breue sit, quo læsa queratur,

Ne uires lenta colligat ira mora.

Candida iandudum cingantur colla lacertis,

Inq;

- I nq; tuo flens est accipienda sinu.
 O scula da flenti, Veneris da gaudia flenti,
 P ax erit, hoc uno soluitur ira modo.
 C ùm bene sæuierit, cùm certa uidebitur hostis,
 T unc pete concubitus foedera, mitis erit.
 I llic depositis habitat concordia telis.
 I llo (crede mihi) gratia nata loco est.
 Q uæ modò pugnarunt, iungunt sua rostra columbæ,
 Q uarum blanditias, uerbaq; murmur habet.
- 71 P rima fuit rerum confusa sine ordine moles:
 V naq; erat facies, sydera, terra, fretum.
- 71 M ox cœlũ impositũ est terris, humus æquore cincta est,
 I nq; suas partes cecit inane Chaos.
- 71 S ylua feras, *aër uolucres accepit habendas: *cepit uolucres agitabilis aër.
 I nliquida pisces delitistis aqua.
- 71 T um genus humanum solis errabat in agris:
 H isq; meræ uires, & rude corpus erat.
- 71 S ylua domus fuerat, cibus herba, cubilia frondes:
 I amq; diu nulli cognitus alter erat.
- 71 B landa truces animos fertur moluisse uoluptas,
 C onstiterant uno foemina, uirq; toro.
- 71 Q uid facerent, ipsi nullo didicere magistro:
 A rte Venus nulla dulce peregit opus.
- 71 A les habet, quod amet, cum quo sua gaudia iungat,
 I nuenit in media foemina piscis aqua.
- 71 C erua parem sequitur, serpens serpente tenetur,
 H æret adulterio cum cane nexa canis.
- 71 L eta salitur ouis, tauro quoq; leta iuuenca est:
 S ustinet immundum sima capella marem.

- 77 **I**n furias agitantur equæ, spatioq; remota
 P er loca diuiduos amne sequuntur equos.
Ergo agè, & irata medicamina fortia præbe:
Illa feri requiem sola doloris habent.
Illa Machaonios superant medicamina succos:
His, ubi peccaris, restituendus eris.
Hæc ego cum canerem, subitò manifestus Apollo
 Mouit inaurate pollice fila Lyrae.
In manibus laurus, sacris inducta capillis
Laureus erat, uates ille uidendus adest.
Is mihi lasciui, dixit, præceptor amoris,
Duc agè discipulos ad mea templa tuos.
Est ubi diuersum fama celebrata per orbem
Littera cognosci quæ sibi quæq; iubet.
Qui sibi notus erit, solus sapienter amabit,
Atq; opus ad uires exiget omne suas.
Cui faciem natura dedit, spectetur ab illa,
Cui color est, humero sæpe patente cubet.
Qui sermone placet, taciturna silentia uitet.
Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat.
Sed neq; declament medio sermone disertis,
Nec sua uesanus scripta poëta legat.
Sic monuit Phœbus, Phœbo parete monenti:
Certa dei sacro est huius in ore fides.
Ad propiora uocor, quisquis sapienter amabit,
Vincet, & è nostra, quod petet, arte feret.
Credita non semper sulci cum sœnore reddunt,
Nec semper dubias adiuuat aura rates.
Quod iuuat, exiguum est: plus est, quod lædit amantes:
 Proponant

P roponant animo multa ferenda suo.

Q uot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla,

C ærula quot baccas Pallados arbor habet,

L itture quot conchæ, tot sunt in amore dolores:

Q uæ patimur multo spicula felle madent.

D icta erit isse foras, cum tu fortasse uidebis,

I se foras, & te falsa uidere puta.

C lausa tibi fuerit promissa ianua nocte,

P erfer, & innunda*ponito corpus humo.

*ponere.

F orsitæ & uultu mendax ancilla superbo

D icet, quid nostras obsidet iste fores?

P ostibus, & duræ*precibus blandire puellæ,

E t capiti demptas limine pone rosas.

*supplex.

C ùm uolet, accedes, cum te uitabit, abibis:

D edecet ingenuos tædia ferre sui.

E ffugere hinc non est, quare tibi possit amica

D icere, non omni tempore sensus abest.

N ec maledicta puta, nec uerbera ferre puellæ

T urpe, nec ad teneros oscula ferre pedes.

Q uid moror in paruus? animus maioribus instat.

M agna canam, toto pectore uulgus ades.

A rdua molimur, sed nulla, nisi ardua*uincunt.

D ifficilis nostra poscitur arte labor.

*uirtus.

R iualem patienter habe, uictoria tecum

S tabit, eris magni uictor in arce Iouis.

H æc tibi non hominem, sed quercus crede Pelasgas

D icere, nil istis ars mea maius habet.

I nnuet illa, seras: scribet, ne tange tabellas:

V nde libet, ueniat: quoq; libebit, eat.

tt

Hec

Hæc in legitima præstant uxore mariti,
 Cùm tener ad partes tu quoq; somne uenis.
 Hæc ego confiteor non sum perfectus in arte.
 Quid faciam? monitis sum minor ipse meis.
 Me ne palam nostræ det quisquam signa puellæ?
 Et patiar, ne me quolibet ira ferat?
 Oscula uir dederat (memini) suus, oscula questus
 Sum data, barbarie noster abundat amor.
 Non semel hoc uitium nocuit mihi, doctior ille est,
 Quo ueniunt alij conciliante uiri.
 Sed melius nescisse fuit, sine furta tegantur,
 *falsus. Nec fugiat uicto *falsus ab ore pudor.
 Quo magis ò iuuenes deprendere parcite uestras,
 Peccent, peccantes uerba dedisse putent.
 Crescit amor prensis, ubi par fortuna duorum est,
 In causam damni perstat uterq; sui.
 Fabula narratur toto notissima cœlo
 Mulciberis capti Marsq; Venusq; dolis.
 Mars pater insano Veneris turbatus amore,
 De duce terribili factus amator erat.
 Nec Venus oranti (nec enim Dea mollior ulla est)
 Rustica Gradiuo, difficilisq; fuit.
 *pedum. Ah quoties lasciua *pedes risisse mariti
 Dicitur, & duras igne, uel arte manus.
 Marte palam simul & Vulcanum imitata decebat,
 Multaq; cum forma gratia mista fuit.
 Sed bene concubitus primò celare solebant.
 Plena uerecundi culpa pudoris erat.
 Iudicio Solis (quis Solem fallere possent?)

Cognita

Cognita Vulcano coniugis acta sua.
 Quàm mala Sol exempla moues, pete munus ab ipsa,
 Et tibi, si taceas, quod dare possit, habet.
 Mulciber obscuros, lectum circaq; superq;
 Disponit laqueos, lumina fallit opus.
 Fingit iter Lemnon, ueniunt ad fœdus amantes:
 Impliciti laqueis nudus uterq; iacent.
 Conuocat ille Deos, præbent spectacula capti:
 Vix lachrymas Venerem continuïsse putant.
 Non uultus texisse suos, non deniq; possunt
 Partibus obscenis opposuisse manus.
 Hic aliquis ridens, in me fortissime Mauors,
 Si tibi sunt oneri, uincula transfer, ait.
 Vix precibus Neptune tuis captiua resolut
 Corpora, Mars Creten occupat, illa Paphon.
 Hoc tibi profecit Vulcane, quod antè tegebant,
 Liberior faciunt, & pudor omnis abest.
 Sæpe tamen demens stultè fecisse fateris,
 Teq; ferunt iræ poenituisse tua.
 Hæc uetui, uos ecce uetat deprensa Dione
 Insidias illas, quas tulit ipsa, dare.
 Nec uos riuali laqueos disponite, nec uos
 Excipite arcana uerba notata manu.
 Ista uiri captent, si iam captanda* probabunt,
 Quos faciet iustos ignis, & unda uiros.
 En iterum testor, nihil hic, nisi lege remissum,
 Luditur in nostris instituta nulla iocis.
 Quis Cereris ritus audet uulgare profanus?
 Magnaq; Threïcia sacra reperta Samo?

*putabunt.

tt 2

Eximia

E ximia est uirtus prestare silentia rebus:

A t contra grauis est culpa, tacenda loqui.

Q uam bene, quod frustra captatis arbore pomis

T antalus in media garrulus aret aqua.

P ræcipuè Cytherea iubet sua sacra taceri,

A dmoneo, ueniat nequis ad illa loquax.

C ondita si non sunt Veneris mysteria cistis,

N ec caua uesanis ictibus ara sonant:

A ttamen inter nos medio uersantur in usu,

S ed sic inter nos, ut latuisse uelint.

I p̄sa Venus pubem, quoties uelamina ponit,

P rotegitur leua semireducta manu.

I n medio passimq; coit pecus, hoc quoq; uiso

A uertit uultus sepe puella suos.

C onueniunt thalami furtis, & ianua nostris,

P arsq; sub iniecta ueste pudenda latet.

E t si non tenebras, aut quiddam nubis opacæ

Q uærimus, est aliquid luce patente minus.

T um quoq; cum solem nondum prohibebat, & hymbre

T egula, sed quercus tecta, cibumq; dabat:

I n nemore, atq; antris, non sub Ioue iuncta uoluptas,

T anta rudi populo cura pudoris erat.

A t nunc nocturnis titulos imponimus actis.

A tq; emitur magno nil, nisi posse loqui.

S cilicet excuties omnes, ubi quæq; puella est,

C uilibet ut dicas, hæc quoq; nostra fuit.

N ec desunt, quas tu digitis ostendere possis:

N ec quanquam attigeris, fabula turpis erit.

P arua queror: fingunt quædam, quæ uera negarent:

Et

E t nulli non se concubuisse ferunt.

C orpore si nequeunt, quod possunt, nomine tangunt,
F amaq; non facto crimine, crimen habet.

I nunc, claude fores custos odio se puellæ:
E t centum duris postibus adde seras.

Q uid tuti superest, ubi nominis extat adulter?
E t credi, quod non contigit esse, cupit?

N os etiam ueros parcè profitemur amores,
T ectaq; sint solida mystica furta fide.

P arcite prætereà uitia exprobrare puellis,
V tile quæ multis dissimulasse fuit.

N ec suus Andromedæ color est obiectus ab illo,
M obilis in gemino cui pede penna fuit.

O mnibus Andromache uisa est spatiosior æquo,
V nus qui modicam diceret, Hector erat.

Q uod malè fers, assuesce, feres bene: multa uetustas
L enit, at incipiens omnia sentit amor.

D um nouus in uiridi coalescit cortice ramus,
C oncutiat tenerum qualibet aura, cadet.

M ox etiam uentis spatio durata resistit,
F irmaq; adoptiuas arbor habebit opes.

E ximut ipsa dies omneis de corpore mendas,
Q uodq; fuit uitium, desinit esse mora.

F erre nouæ nares taurorum terga recusant,
A ssiuè domitas tempore fallit odor.

N ominibus mollire licet mala: fusca uocetur,
N igrrior Illyrica cui pice sanguis erit.

S i pæta est, Veneri similis, si flaua, Mineruæ:
S it gracilis, macie quæ malè uisa sua est.

Dic agilem, quæcunq; breuis: quæ turgida, plenam.

E t lateat uitium proximitate boni.

Nec quotus annus eat, nec quo sit nata require

*munia.

Consule, quæ rigidus *munera censor habet.

Præcipuè si flore caret, meliusq; peractum est

Tempus, & albentes iam ligat illa comas.

Vtilis ò iuuenes, aut hæc, aut serior ætas,

Iste feret segetes, iste serendus ager.

Dum uires, anniq; sinunt, tolerate labores,

Iam ueniet tacito curua senecta pede.

Aut mare nauigijs, aut uomere scindite terram,

Aut fera belligeras addite in arma manus.

Aut latus, & uires, operamq; afferte puellis,

Hæc quoq; militiæ est, hæc quoq; fecit opes.

Adde quòd est illis operum prudentia maior,

Solus & artifices qui facit, usus adest.

Illæ munditijs annorum damna rependunt,

E t faciunt cura, ne uideantur anus.

Vtq; uelis, Venerem iungunt per mille figuras:

Iuenit plures nulla tabella modos.

Illis sentitur non irritata uoluptas,

Quod iuuat, ex æquo fœmina, uirq; ferunt.

Odi concubitus, qui non utrinq; resoluunt,

Hoc est cur pueri tangar amore minus.

Odi quæ præbet, quia sit præbere necesse,

Siccaq; de lana cogitat ipsa sua.

Quæ datur officio, non est mihi grata uoluptas,

Officium faciat nulla puella mihi.

Me uoces audire iuuat sua gaudia fâsas,

Vtq;

- Vtq; morer memè, susſineamq;, roget.
 Aſpiciam dominæ uictos amentis ocellos,
 Langueat, & tangi ſe uetet illa diu.
 Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ,
 Quæ cito poſt ſeptem luſtra uenire ſolent.
 Qui properant, noua muſta bibant: mihi fundat auitum
 Conſulibus priſcis condita teſta merum.
 Nec platanus, niſi ſera poteſt obſiſtere uentis:
 Et lædunt nudos prata nouella pedes.
 Scilicet Hermionen Helene præponere poſſes?
 Et melior Gorge, quàm ſua mater erat?
 Ad Venerem quicumq; uoles attingere ſeram,
 Si modò duraris, præmia digna feres.
 Conſcius ecce duos accepit lectus amantes,
 Ad thalami clauſas muſa reſiſte fores.
 S ponte ſua ſine te celeberrima uerba loquentur:
 Nec manus in lecto læua iacebit iners.
 Inuenient digiti, quid agant in partibus illis,
 In quibus occultè ſpicula tingit amor.
 Fecit in Andromachen prius hoc fortiſſimus Hector,
 Non ſolum telis utilis ille fuit.
 Fecit & in capta Lyrneſide magnus Achilles,
 Cùm premeret mollem* lapſus ab hoſte torum. *laſus.
 Illis te manibus tangi Briſei ſinebas,
 Imbutæ Phrygia quæ nece ſemper erant.
 An fuit hoc ipſum, quod te laſciua iuaret?
 Ad tua uictrices membra uenire manus?
 Crede mihi Veneris non eſt properanda uoluptas,
 Sed ſenſim tarda perficienda mora.

Cùm loca reppereris, quæ tangi foemina gaudet,
 Non obstet, tangas quo minus illa, pudor.
 Aspicias oculos tremulo fulgore micantes,
 Ut sol in liquida sæpe refulget aqua.
 Accedant quæstus, accedat amabile murmur,
 Et dulces gemitus, aptaq; uerba ioco.
 Sed neq; tu dominam uelis maioribus usus
 Desine, nec cursus anteat illa tuos.
 Ad metam properate simul, tunc plena uoluptas,
 Cùm pariter uicti foemina uirq; iacent.
 Hic tibi seruandus tenor est, cùm libera dantur
 Ocia, furtiuum nec timor urget opus.
 Cùm mora non tuta est, totis incumbere remis
 Vtile, & admissio subdere calcar equo.
 Finis adest operi, palmam date grata iuuentus,
 Sertaq; odorata myrtea ferte comæ.
 Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi,
 Aiacides dextra, pectore Nestor, erat.
 Quantus erat Calchas extis, Telamonius armis,
 Automedon curru, tantus amator ego.
 Me uatem celebrate uiri, mihi dicite laudes,
 Cantetur toto nomen in orbe meum.
 Arma dedi uobis, dederat Vulcanus Achilli:
 Vincite muneribus, uincit ut ille, datis.
 Sed quicumq; meo superarit Amazona ferro,
 Inscribebat spolijs: Naso magister erat.
 Ecce rogant teneræ, sibi dem præcepta, puellæ,
 Vos eritis chartæ proxima cura meæ.

P. OVI

P O V I D I I

N A S O N I S S V L M O N E N S I S
 D E A R T E A M A N D I
 L I B E R T E R -
 T I V S .

PR I M A dedi Danaïs in amazonas arc
 ma, supersunt
 Quæ tibi dē, & turbæ Pēthesilea tuæ.
 Ite in bella pares: uincant, quibus ala
 ma Dione

F auerit, & toto qui uolat obe puer.

N on erat armatis æquum concurrere nudas,

S ic etiam uobis uincere turpe uiri.

D ixerit è multis aliquis, cur uirus in angues

A dijcis? & rapidæ tradis ouile lupæ?

P arcite paucarum diffundere crimen in omneis,

S peçtetur meritis quæq; puella suis.

S i minor Atrides Helenen, Helenesq; sororem

Q uo premat Atrides crimine maior habet:

S i scelere Oeclides Talaoniæ Briphyles

V iuus, & in uiuis ad Styga uenit aquis:

E st pia Penelope lustris errante duobus,

E t totidem lustris bella gerente uiro.

R espice Phyllaciden, & quæ comes isse marito

F ertur, & ante annos occubuisse suos.

F ata Pheretiadæ coniux Pagasæa redemit,

P roq; uiri est uxor funere lata sui.

A ccipe me Capaneu, cineres miscebimus, inquit

t t s Iphias,

I phias, in medios desiluitq; rogos.
 I psa quoq; & cultu est, & nomine fœmina uirtus:
 Nec mirum, populo si placet ipsa suo.
 Non tamen hæ mentes nostra poscuntur ab arte,
 Conueniunt cymbæ uela minora meæ.
 Nil, nisi lasciui per me discuntur amores,
 Fœmina præcipio quo sit amanda modo.
 Fœmina nec flammæ, nec sæuos excutit arcus:
 Parcius hæc uideo tela nocere uiris.
 Sæpe uiri fallunt, teneræ non sæpe puellæ,
 P aucaq; si quæras, crimina fraudis habent.
 P hasiadem matrem fallax dimisit Iason,
 Venit in Aesonios altera nupta sinus.
 Quantum ad te Theseu uolucres Ariadna marinas
 P auit, in ignoto sola relicta loco.
 Quære nouem cur isse uices dicatur, & audi
 D epositis syluas Phyllida flessè comis.
 E t famam pietatis habet, tamen hospes & ensens
 P ræbuit, & causam mortis Elisa tuæ.
 Quid uos perdidit, dicam: nescistis amare,
 D e fuit ars uobis, arte perennat amor.
 N unc quoq; nescirent: sed me Cytherea docere
 I ussit, & ante oculos constitit ipsa meos.
 T um mihi, quid miseræ dixit meruere puellæ?
 T raditur armatis uulgus inerme uiris.
 I llos artifices gemini fecere libelli,
 H æc quoq; pars monitis erudienda tuis.
 P robra Therapnæ qui dixerat antè maritæ,
 Mox cecinit laudes prosperiore lyra.

- Si bene te nosti, cultas ne lade puellas,
 Gratia, dum uiuis, ista petenda tibi est.
 Dixit & è Myrto (Myrto nam uincta capillos
 Constiterat) folium, granaq; pauca dedit.
 S ensimus acceptum numen quoq; purior æther
 F ulsit, & è toto pectore cessit onus.
 D um fauet ingenium, petite hinc præcepta puella,
 Quas pudor, & leges, & sua iura sinunt.
 V enturæ memores iam nunc estote senectæ,
 S ic nullum uobis tempus abibit iners.
 D um licet, & ueros etiam nunc editis annos,
 L udite, eunt anni more fluentis aquæ.
 N ec quæ præterijt, rursus reuocabitur unda, * *cursum*
 N ec quæ præterijt hora, redire potest.
 V tendum est ætate, cito pede labitur ætas:
 N ec bona tam sequitur, quàm bona prima fuit.
 H os ego, qui canent frutices, uiolaria uidi:
 H ac mihi de spina grata corona data est.
 T empus erit, quo tu, quæ nunc excludis amantes,
 F rigida deserta nocte iacebis anus.
 N ec tua frangetur nocturna ianua rixa,
 S parsa nec inuenies limina manè rosa.
 Q uàm citò (me miserum) laxantur corpora rugis,
 E t perit in nitido qui fuit ore color.
 Q uasq; fuisse tibi canas à uirgine iuras,
 S pargentur subitò per caput omne comæ.
 A nguibus exuitur tenui cum pelle uetustas:
 N ec faciunt ceruos cornua iacta senes.

Vestra

Vestra sine auxilio fugiunt bona, carpite florem,
 Qui nisi carptus erit, turpiter ipse cadet.

Adde, quod & partus faciunt breuiora iuuentæ
 Tempora, continua messe senescit ager.

Latmius Endymion non est tibi luna rubori,
 Nec Cephalus roseæ præda pudenda deæ.

Vt taceam de te, quem nunc quoq; luget, Adoni,
 Vnde habet Aeneas, *Hermionenq; Venus?

*Harmoni=
 amq;.

Ite per exemplum genus ò mortale dearum,
 Gaudia nec cupidis uestra negate uiris.

Vt iam decipiant, quid perditis? omnia constant,
 Mille licet sumant, deperit inde nihil.

Conteritur ferrum, silices tenuantur ab usu:
 Sufficit, & damni pars caret illa metu.

Quid uetet appposito lumen de lumine sumi?
 Quis ue cauum uastas in mare seruet aquas?

Et tamen ulla uiro mulier non expedit (inquit)
 Quid, nisi quam sumis, dic mihi perdis aquam?

Nec uos prostituit mea uox, sed uana timere
 Damna uetat, damnis munera uestra carent.

Sed me flaminibus uenti maioris iturum.
 Dum sumus in portu, prouehat aura leuis.

Ordinar à cultu, cultis bene Liber ab uuis
 Prouenit, & culto stat seges alta solo.

Forma dei munus, forma quota quæq; superbit?
 Pars uestrum tali munere magna caret.

Cura dabit faciem, facies neglecta peribit,
 Idaliæ similis sit licet illa deæ.

Corpora si ueteres non sic coluere puellæ,

Nec

Nec ueteres cultus sic habuere uiri.
 Si fuit Andromache tunicas induta ualentes,
 Quid mirum? duri militis uxor erat.
 Scilet Aiaci coniux ornata ueniret,
 Cui tegmen septem terga fuere boum.
 Simplicitas rudis antè fuit, nunc aurea Roma est,
 Et magnas domiti possidet orbis opes.
 Aspice, quæ nunc sunt Capitolia, quæq; fuerunt:
 A lterius dices illa fuisse Iouis.
 Curia consilij nunc est dignissima tanti,
 De stipula Tatio regna tenente fuit.
 Quæ nunc sub Phæbo, ducibusq; palatia fulgent,
 Quid nisi araturis pascua bubus erant?
 Prisca iuuent alios: ego me nunc deniq; natum
 Gratulor, hæc ætas moribus apta meis.
 Non quia nunc terræ lentum subducitur aurum,
 Lectaq; diuerso littore concha uenit:
 Nec, quia decrescunt effosso marmore montes,
 Nec, quia cæruleæ mole fugantur aquæ:
 Sed quia cultus adest, nec nostros mansit in annos
 Rusticitas prisca illa superstes auis.
 Vos quoq; non caris aures onerate lapillis,
 Quos legit in uiridi decolor Indus aqua.
 Nec prodite graues insuto uestibus auro:
 Per quas nos petitis, sæpe fugatis, opes.
 Munditijs capimur: nec sint sine lege capilli,
 Ad motæ formam dantq; negantq; manus.
 Nec genus ornatus unum est, quod quanq; decebit
 E ligat, et speculum consulat antè suum.

Longa

Longa probat facies capitis discrimina puri:
Sic erat ornatis Laodameia comis.
Exiguum summa nodum sibi fronte relinqui,
Vt pateant aures, ora rotunda uolunt.
Alterius crines humero iactentur utroq;
Talis es assumpta Phœbe canore lyra.
Altera succinctæ religetur more Dianæ
Vt solet, attonitas cum petit illa feras.
Hanc decet inflatos laxè iecisse capillos:
Illa sit astrictis impedienda comis.
Hanc decet ornari testudine Cyllenea:
Sustineat similes fluctibus illa sinus.
Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes,
Nec quot apes Hyblæ, nec quot in alpe feras.
Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas est,
Adijcit ornatus proxima quæq; dies.
At neglecta decet multas coma, sæpe iacere
Hesternam credas, illa repexa modo est.
Ars casum simulet: sic capta uidit in urbe
Alcides Iolen, hanc ego dixit, amo.
Talem te Bacchus, Satyris clamantibus euæ,
Sustulit in currus Cnossi relicta suos.
O quantum indulget uestro natura decori,
Quarum sunt multis damna pianda modis.
Nos malè detegimur, raptiq; ætate capilli
Vt Borea frondes excutiente, cadunt:
Fœmina canitiem Germanis inficit herbis,
Et melior uero quæritur arte color.
Fœmina procedit densissima crinibus emptis,

P roq; suis alios efficit ære suos:

N ec pudor est emisse palam: *uenisse uidemus

H erculis ante oculos, uirginemq; chorum.

Q uid de ueste loquar? non iam segmenta requiro:

N ec quæ de Tyrio murice lana rubet.

C ùm tot prodierint pretio leuiore colores,

Q uis furor est census corpore ferre suos?

A èris ecce color, tum cùm sine nubibus aër:

N ec tepidus pluias concitat auster aquas.

E cce tibi similis, qui quondam Phryxon, & Hellen

D iceris Inois eripuisse dolis.

H ic undas imitatur, habet quoq; nomen ab undis,

C rediderim Nymphas hac ego ueste tegi.

I lle crocum simulat, croceo uelatur amictu,

R osida luciferos cùm Dea iungit equos.

H ic Paphias Myrtos, hic purpureos Amethistos,

A lbentes ue rosas, Threiciam ue gruem.

N ec glandes Amarylli tuæ, nec amygdala desunt:

E t sua uelleribus nomina cera dedit.

Q uot noua terra parit flores, cùm uere tepenti

V itis agit gemmas, pigraq; fugit hÿems:

L ana tot, aut plures succos bibit: elige certos,

N am non conueniens omnibus unus erit.

P ulla decet niueas, Briseïda pulla decebat:

C ùm rapta est, pulla tum quoq; ueste fuit.

A lba decent fuscas, albis Cephæi placebas,

S ic tibi uestitæ pressa Seriphos erat.

Q uàm sæpe admonui, ne trux caper iret in alas,

N e ue forent duræ aspera crura pilis.

*uenire.

Sed

Sed non Caucasias doceo de rupe puellas:

Quæq; bibunt undas Myse Cæice tuas.

Quid, si præcipiam, ne fuscet inertia dentes?

Oraq; suscepta manè lauentur aqua?

Sic citis, et inducta candorem quærere cera:

Sanguine quæ uero non rubet, arte rubet.

Arte supercilij confinia nuda repletis:

Præuaraq; synceras uelat aluta genas.

Nec pudor est oculos tenui signare fauilla,

Vel prope te nato lucide Cydne croco.

Est mihi, quo dixi uestræ medicamina formæ,

Præuarius, sed cura grande libellus opus.

Hinc quoq; præsidium læsæ petitote puella.

Non est pro uestris ars mea rebus iners.

Non tamen expositas mensa deprendat amator

Pyxidas: ars faciem dissimulata iuuet.

Quem non offendat toto sex illita uultu,

Cum fluit in tepidos pondere lapsa sinus?

Oesipa quid redolent, quamuis mittantur Athenis,

Demptus ab immundæ uellere succus ouis?

Nec coram mistas ceruæ sumpsisse medullas,

Nec coram dentes perfricuisse probem.

Ista dabunt faciem, sed erunt deformia uisu;

Multaq; cum fiunt turpia, facta placent.

Quæ nunc nomen habent operosi signa Myronis,

Pondus iners quondam, duraq; massa fuit.

A nulus ut fiat, primò colliditur aurum,

Quas geritis uestes, sordida lana fuit.

Cum fieret, lapis asper erat, nunc nobile signum

Nuda

- Nuda Venus madidas exprimit hymbre comas.
 Tu faciem cura, dum te dormire putemus:
 A ptius à summa conspiciere manu.
 Cur mihi nota tui causa est* splendoris in ore? *candoris.
 C laude fores thalami, quæ rude cogis opus.
 Multa uiros, nescire decet: pars maxima rerum
 O ffendet, si non interiora tegas.
 Aurea quæ pendent ornato signa theatro,
 I nspice quàm tenuis bractea ligna tegat.
 Sed neq; ad illa licet populo, nisi facta uenire:
 Nec nisi summotis forma paranda uiris.
 At non pectendos coram præbere capillos,
 V t iaceant fusi per tua colla ueto.
 I llo præcipuè, ne sis morosa, caueto
 T empore, nec* laxas sæpe resoluè comas. *lapsas.
 Tuta sit ornatrix: odi, quæ sauciat ora
 V nguibus, & rapta brachia*fixit acu. *figit.
 Deuouet, & tangit dominæ caput illa, simulq;
 P lorat ad inuisas sanguinolenta comas.
 Quæ malè crinita est, custodem in limine ponat,
 O rnetur ue Bonæ semper in æde deæ.
 D ictus eram subito cuidam uenisse puellæ,
 T urbida peruersas induit illa comas.
 H ostibus eueniat tam fœdi causa pudoris,
 I nq; nurus Parthas dedecus illud eat.
 T urpe pecus mutilum, turpis sine gramine campus:
 E t sine fronde frutex, & sine crine caput.
 N on mihi uenistis Semele, Ledæq; docendæ,
 P erq; fretum falso Sidoni uecta boue:

A ut Helene, quam non stultè Menelaë reposcis,

T u quoq; non stultè Troice raptor habes.

T urba docenda uenit, turpes, pulchræq; puellæ,

P luraq; sunt semper deteriora bonis.

F ormosæ minus artis opem, præceptaq; querunt:

E st illis sua dos forma sine arte potens.

*cesat.

C ùm mare compositum est, securus nauita* transit:

C ùm tumet, auxilijs assidet ille suis.

R ara tamen menda facies caret, occule mendas:

Q uodq; potes uitium corporis abde tui.

S i breuis es, sedeas, ne stans uideare sedere;

I nq; tuo iaceas quantulacunq; toro.

H ic quoq; ne possit fieri mensura cubantis,

I niecta lateant fac tibi ueste pedes.

Q uæ nimis est gracilis, pleno uelamina filo

S umat, & ex humeris laxus amictus eat.

P allida purpureis tangat sua corpora uirgis:

N igrrior ad Pharij confuge piscis opem.

P es malus in niuea semper celetur aluta:

A rida nec uinclis crura resoluè tuis.

C onueniunt tenues scapulis Ameletides altis

A ngustum circa fascia pectus eat.

E xiguo signet gestu, quodcunq; loquatur,

C ui digiti pingues, & scaber unguis erit.

C ui grauis oris odor, nunquam ieiuna loquatur:

E t semper spatium distet ab ore uiri.

S i niger, aut ingens, aut non erit ordine natus

D ens tibi, ridendo maxima damna feret.

Q uis credat? discor: t etiam ridere puellæ:

Quaritur

- Quæritur atq; illis hac quoq; parte decor.
 Sint modici rictus, sint parvæ utrinq; lacunæ:
 Et summos dentes ima labella tegant.
 Nec sua perpetuo contendant ilia risu:
 Sed leue nescio quid, fœmineumq; sonent.
 Est, quæ peruerso distorqueat ora cachinno
 Cùm risit: læta est altera, flere putes.
 Illa sonat raucum quiddam, atq; inamabile ridet,
 Ut rudit à scabra turpis asella mola.
 Quò non ars penetrat? discunt lachrymare decenter,
 Quoq; uolunt plorant tempore, quoq; modo.
 Quid cùm legitima fraudatur littera uoces?
 B læsãq; fit iusso lingua coacta sono?
 In uitio decor est, quedam malè reddere uerba:
 Discunt posse minus, quàm potuere, loqui.
 Omnibus his, quando profunt, impendite curam:
 Discite fœmineo corpora ferre gradu.
 Est & in incesu pars non temnenda decoris:
 *Alligat ignotos illa, fugatq; uiros.
 Hæc mouet arte latus, tunicisq; fluentibus auras
 Excipit, extensos fertq; superba pedes.
 Illa, uelut coniux Umbri rubicunda mariti
 Ambulat, ingentes uarica fertq; gradus.
 Sed sit, ut in multis, modus hic, quoq; rusticus alter
 Motus in incesu, mollior alter erit.
 Pars humeri tamen ima tui, pars summa lacerti
 Nuda sit, à leua conspicienda manu.
 Hoc uos præcipuè niuæ decet: hoc ubi uidi,
 Oscula ferre humero quâ patet usq; libet.

*Allicit.

Monstra maris Seirenes erant, quæ uoce canora
 Quaslibet admissas detinuere rates.
 His sua Sisyphides auditis penè resolut
 Corpora, nam socijs illita cera fuit.
 Res est blanda canor: discant cantare puellæ,
 Pro facie multis uox sua lena fuit.
 Et modò marmoreis referant audita theatris,
 Et modò Niliacis carmina lusa modis.
 Nec plectrum dextra, citharam tenuisse sinistra
 Nesciat, arbitrio foemina docta meo.
 Saxa, ferasq; lyra mouit Rhodopeius Orpheus,
 Tartareosq; lacus, ter geminumq; canem.
 Saxa tuo cantu uindex iustissime matris
 Fecerunt muros officiosa nouos.
 Quamuis mutus erat, uoci fauuisse putatur
 Piscis, Arionæ fabula nota lyra.
 Disce etiam duplici genialia ⁿablia palma
 Vertere, conueniunt dulcibus illa iocis.
 Sit tibi Callimachi, sit Coi nota poëta,
 Sit quoq; uinosi Teïa musa senis.
 Nota sit & Sappho: quid enim lasciuius illa?
 Cui ue pater uasri luditur arte Getæ.
 Et teneri possis carmen legisse Properti:
 Sive aliquid Galli, sive Tibulle tuum.
 Dictaq; Varroni fuluis insignia uillis
 Vellera, germanæ Phrixæ querenda tuæ.
 Et profugum Aenean, altæ primordia Romæ,
 Quo nullum Latio clarius extat opus.
 Forsitan & nostrum nomen miscebitur istis.

*nauilia.

Nec

Nec mea Lethæis scripta dabuntur aquis.
 Atq; aliquis dicet, nostri lege culta magistri
 C armina, queis partes instruit ille duas.
 D e ue tribus libris, titulus quos signat amorum;
 E lige, quos docili molliter ore legas.
 V el tibi composita cantetur epistola uoce.
 I gnotum hoc alijs, ille nouabit opus.
 O ita Phœbe uelis, ita uos pia numina Vatum,
 I nsignis cornu Bacche, nouemq; deæ.
 Q uis dubitat, quin scire uelim saltare puellam?
 V t moueat posito brachia iussa mero?
 A rtifices lateris, scenæ spectacula amantur:
 T antum mobilitas illa decoris habet.
 P arua monere pudet, talorum dicere iactus
 V t sciat, & uires tessera missa tuas.
 E t modo treis iactet numero: modo cogitet aptè;
 Q uam subeat partem callida, quamq; uocet.
 C antaq; non stulte latronum prælia ludat,
 V nus cum gemino calculus hoste perit.
 B ellatorq; suo pressus sine compare*bellet,
 A emulus inceptum sepe recurat opus.
 R eticuloq; pilæ leues fundantur aperto;
 N ec, nisi quam tollas, ulla mouenda pila est.
 E st genus in totidem tenui ratione redactum
 S picula, quot menses lubricus annus habet.
 P arua tabella capit ternos utrinq; lapillos,
 I n qua uicisse est continuasse suos.
 M ille face esse iocos: turpe est nescire puellam
 L udere, ludendo sepe paratur amor.

*pugnet.

S ed minimus labor est sapienter iactibus uti,
 Maius opus mores composuisse suos.
 T unc sumus incauti, studioq; aperimur ab ipso,
 N udaq; per lusus pectora nostra patent.
 I ra subit deforme malum, lucricq; cupido,
 I urgiaq; & rixa, sollicitusq; dolor.
 C rimina dicuntur, resonat clamoribus æther,
 I nuocat iratos & sibi quisq; Deos.
 N ulla fides tabulis, quæ non per uota petuntur,
 E t lachrymis uidi sæpe madere genas.
 I uppiter à uobis tam turpia crimina pellat,
 I n quibus est ulli cura placere uiro.
 H os ignaua iocos tribuit natura puellis,
 M ateria ludunt uberiore uiri.
 S unt illis, celeresq; pilæ, iaculumq;, trochiq;
 A rmaq;, & in gyros ire coactus equus.
 N ec nos campus habet, nec uos gelidissima uirgo,
 N ec Thuscus placidas deuehit amnis aquas.
 E t licet, & prodest Pompeias ire per umbras,
 V irginis ætherijs cum caput ardet equis.
 V isite laurifero sacrata palatia Phœbo,
 I lle Paretonias merfit in alta rates.
 Q uaq; soror, coniuxq; ducis monumenta pararunt,
 N aualiq; gener cinctus honore caput.
 V isite turicremas uaccæ Memphitidos aras:
 V isite conspicuis terna theatra locis.
 S pectentur tepido maculata sanguine arena,
 M etaq; feruenti circumeunda rota.
 Q uod latet, ignotum est, ignoti nulla cupido,

Fructus

Fructus abest, facies cum bona teste caret.

Tu licet & Thamyram superes, atq; Orphea cantu,

Non erit ignota gratia magna Lyrae.

Si Venerem Couis nunquam pinxisset Apelles,

Mersa sub aequoreis illa lateret aquis.

Quid petitur sacris, nisi tantum fama, poetis?

Hoc uotum nostri summam laboris habet.

Cura ducum fuerant olim, regumq; poetae,

Praemiaq; antiqui magna tulere chori.

Sanctaq; maiestas, & erat uenerabile nomen

Vatibus, & largae saepe dabantur opes.

Ennius emeruit Calabris in montibus ortus,

Contiguus poni Scipio magne tibi.

Nunc ederae sine honore iacent, operataq; doctis

Cura uigil musis, nomen inertis habet.

Sed fame inuigilare iuuat: quis nosset Homerum,

Ilias aeternum si latuisset opus?

Quis Danaen nosset, si semper clausa fuisset?

Inq; sua turri si latuisset anus?

Vtilis est uobis formosae cura puellae,

Saepe uagos extra limina ferre pedes,

Ad multas lupa tendit oues, praedetur ut unam,

Et Iouis ad multas deuolat ales aues.

Se quoq; det populo mulier* speciosa uidendam:

*formosa.

Quem trahat è multis forsitan unus erit.

Omnibus illa locis maneat studiosa placendi,

Et curam tota mente decoris agat.

Casus ubiq; ualet, semper tibi pendeat hamus,

Quo minime credis gurgite piscis erit.

Sæpe canes frustra nemorosiss montibus errant,
 I nq; plagas nullo ceruus agente cadit.
 Quid minus Andromede potuit sperare reuincta,
 Quàm lachrymas ulli posse placere suas?
 Funere sæpe uiri uir queritur: ire solutis
 Crinibus, & fletus non tenuisse decet.
 Sed uitate uiros cultum, formamq; professos,
 Quiq; suas ponunt in statione comas.
 Quæ uobis dicunt, dixerunt mille puellis,
 Errat, & in nulla sede moratur amor.
 Fœmina quid faciet, cum uir sit leuior ipsa?
 Forsitan & plures possit habere uiros?
 Vix mihi credetis, sed credite: Troia maneret
 P ræceptis Priami si foret usa senis.
 Sunt qui mendaci specie grassantur amoris,
 P erq; aditus tales lucra pudenda petunt.
 Nec coma uos fallat liquida nitidissima nardo:
 Nec breuis in rugas cingula pressa suas.
 Nec toga decipiat filo tenuissima, nec si
 A nulus in digitis alter, & alter erit.
 Forsitan ex horum numero cultissimus ille
 F ur sit, & uratur uestis amore tuæ.
 Redde meum clamant spoliata sæpe puellæ,
 Redde meum, toto uoce boante foro.
 Has Venus è templis multo radiantibus auro
 L æta uidet lites, Appiadesq; deæ.
 Sunt quoq; non dubia quædam mala nomina fama,
 D eceptæ à multis crimen amantis habent.
 Discite ab alterius uestris timuisse querelis.

- I anua fallaci ne sit aperta uiro.
 P arcite Cecropides iuranti credere Theseo,
 Quos faciet testes, fecit & antè deos.
 E t tibi Demophoon Thesei criminis hæres
 P hyllide decepta nulla relicta fides.
 S i bene promittent, totidem promittite uerbis:
 S i dederint, & uos gaudia pacta date.
 I lla potest uigiles flammæ extinguere Vesta,
 E t rapere ex templis Inachi sacra tuis.
 E t dare mista uiro tritis aconita cicutis,
 A ccepto uenerem munere siqua negat.
 F ert animus propius consistere, supprime habenas
 Musa, nec admissis excutiare rotis.
 V erba uadum tentent *alienis scripta tabellis: *abiegnis.
 A cciat missas apta ministra notas.
 I nspice dumq; leges, ex ipsis collige uerbis,
 Fingat, an ex animo, sollicitusq; roget.
 P ostq; breuem rescribe moram: mora semper amantes
 I ncitat, exiguum si modò tempus habet.
 S ed neq; te facilem iuueni promitte roganti,
 N ec tamen edurè, quod petit ille, nega.
 F ac timeat, speretq; simul, quotiesq; remittes,
 S pes magis hinc ueniet certa, minorq; metus.
 M unda, sed è medio, consuetaq; uerba puellæ
 S cribite, sermonis publica *uerba placent. *forma placet.
 A h quoties dubijs scriptis exarsit amator,
 E t nocuit formæ barbara lingua bonæ.
 S ed quoniam, quamuis uitæ careatis honore,
 E st uobis uestros fallere cura uiros.

Ancilla, pueriq; manus ferat arte tabellas,
Pignora nec iuueni credite uestra nouo.

Vidi ego pallentes isto terrore puellas
S eruitium miseris tempus in omne pati.

Persidus ille quidem, qui talia pignora seruat,
Sed tamen Aetnaei fulminis instar habet.

Iudice me fraus est concessa repellere fraudem,
Armaq; in armatos sumere iura sinunt.

Ducere consuescat multas manus una figuras:
Ah pereant, per quos ista monenda mihi.

Nec nisi deletis, tutum est rescribere ceris,
Nes teneat geminas una tabella manus.

Fœmina dicatur scribentis semper amator,
Illa sit in uestris, qui fuit ille notis.

Sed licet à paruis animum ad maiora referre,
Plenaq; curuato pandere uela sinu.

Pertinet ad faciem rabidos compefcere mores:
Candida pax homines, trux decet ira feras.

W. li. **T**ora tument ira, nigrescunt sanguine uenæ,
Lumina Gorgoneo seuius angue micant.

**es.* I procul hinc dixit, non est mihi tibia tanti,
Ut uidit uultus Pallas in anne suos.

Vos quoq; si media speculum spectetis in ira,
Cognoscet faciem uix satis ulla suam.

Nec minus in uultu damnosa superbia uestro,
Comibus est oculis alliciendus amor.

Odimus immodicos (experto credite) fastus,
Sæpe tacens odij semina uultus habet.

Spectantem specta, ridenti mollia ride,

Innuet,

- I nnuet, acceptas tu quoq; redde notas.
 S ic ubi prælusit, rudibus puer ille* sagittis, *relictis.
 S picula de pharetra promit acuta sua.
 O dimus & mœstas, Tecmessam diligit Ajax,
 N os hilarem populum fœmina leta capit.
 N unquã ego te Andromache, nec te Tecmessa rogare,
 V t mea de uobis altera amica foret.
 C redere uix uideor, nisi cogat credere partus,
 V os ego cum uestris concubuisse uiris.
 S cilicet Aiaci mulier mœstissima dixit,
 L ux mea quæq; solent uerba iuuare uiros?
 Q uis uetat à magnis ad res exempla minores
 S umere? nec nomen pertimuisse ducis?
 D ux bonus huic centum commisit iure regendos,
 H uic equites, illi signa tuenda dedit.
 V os quoq; de nobis, quem quisq; erit aptus in usum,
 I nspicite, & certo ponite quenq; loco.
 M unera det diues, ius qui profitebitur, adsit,
 F acundus causam sæpe clientis agat.
 C armina qui facimus, mittamus carmina tantum,
 N am chorus ante alios aptus amare sumus.
 N os facimus* placidi lautæ præconia formæ, *placitæ latè
 N omen habet Nemesis, Cynthia nomen habet.
 V esser, & Eoæ nouere Lycorida terræ,
 E t multi, quæ sit nostra Corinna, rogant.
 A dde quòd insidiæ sacris à uatibus absunt,
 E t facit ad mores ars quoq; nostra bonos.
 N ec nos ambitio, nec nos amor urget habendi,
 C ontempto colitur lectus, & umbra foro.

Sed

S ed facile hæremus, ualidoq; perurimur æstu.
 E t nimum certa scimus amare fide.
 S cilicet ingenium placida mollitur ab arte,
 E t studio mores conuenienter eunt.
V atibus Aonijs faciles estote puellæ,
 N umen inest illis, Pieridesq; fauent.
E st deus in nobis, sunt & commercia cœli,
 S edibus ætherijs spiritus ille uenit.
A` doctis pretium scelus est sperare poëtis:
 M e miserum, scelus hoc nulla puella timet.
 D issimulate tamen, nec prima fronte rapaces
 E ste, nouus uiso casse resistet amans.
 S ed neq; rector equum, qui nuper sensit habenas
 C omparibus frenis, artificemq; regit.
 N ec stabiles animos annis, uiridemq; iuuentam
 V t capias, idem limes agendus erit.
 H ic rudis, & castris nunc primum notus amoris,
 Q ui tetigit thalamos præda nouella tuos,
 T e solam norit, tibi semper inhaereat uni,
 C ingenda est altis sepibus ista seges.
 E ffuge riualem, uinces, dum sola tenebis,
N on bene cum socijs regna, Venusq; manent.
 I lle uetus miles sensim, & sapienter amabit,
 M ultaq; tyroni non patienda feret.
 N ec franget postes, nec seuis ignibus uret,
 N ec dominae teneras appetet ungue genas.
 N ec scindet tunicas ue suas, tunicas ue puella,
 N ec raptus flendi causa capillus erit.
 I sta decent pueros ætate, & amore calentes,

Hic fera composita uulnera mente feret.
 Ignibus hic lentis uretur, ut humida tæda,
 Vt modò montanis sylua recisa iugis.
 Certior hic amor est, breuis* at fœcundior ille: *et.
 Quæ fugiunt, celeri carpite poma manu.
 Omnia tradentur: portas reserabimus hosti,
 Vt sit in infida proditione fides.
 Quod datur ex facili longum malè nutrit amorem,
 Miscenda est letis rara repulsa iocis.
 Ante fores iaceant: crudelis ianua clament,
 Multaq; summissè, multa minanter agant.
 Dulcia non ferimus: succo renouamur amaro,
 Sæpe perit uentis obruta cymba suis.
 Hoc est, uxores quod non patiatu'r amari,
 Conueniunt illas, cum uoluere uiri.
 C laude fores, duro dicat tibi ianitor ore,
 Non potes, exclusum te quoq; tanget amor.
 Ponite iam gladios hebetes, pugnetur acutis.
 Non dubito telis quin petar ipse meis.
 Dum cadat in laqueos captus quoq; nuper amator,
 Solum se thalamos speret habere tuos:
 Postmodò riualem, partitaq; fœdera lecti
 Sentiat: has artes tolle, senescet amor.
 Tunc bene fortis equus reserato carcere currit,
 Cum, quos prætereat, quos u'e sequatur, habet.
 Quælibet extinctos iniuria suscitât ignes,
 En ego confiteor, non nisi læsus amo.
 Causa tamen nimium ne sit manifesta doloris,
 Puraq; sollicitus, quàm sciat, esse putet.

Incitet

I ncitet, & ficti tristis custodia serui,
E t nimium duri cura molesta uiri.

Q uæ uenit ex tuto, minus est accepta uoluptas:
V t sis liberior Thaidæ, finge metus.

C ùm melius foribus possis, admitte fenestra,

*signa. I nq; tuo uultu*uerba timentis habe.

C allida profiliat, dicatq; ancilla, perimus.

T u iuuenem trepidum quolibet abde loco.

*secura. A dmiscenda tamen Venus est*secreta timori,
N e tanti noctes non putet esse tuas.

Q ua uaser eludi possit ratione maritus,

Q uaq; uigil custos, præteriturus eram.

N upta uirum timeat, rata sit custodia nuptæ:

H oc decet, hoc leges, iusq; pudorq; iubent.

T e quoq; seruari, modò quam uindicta redemit,

Q uis ferat? ut fallas, ad mea sacra ueni.

* adfit modò T ot licet obseruent, *modò sit tibi grata uoluptas,
certa uolun=
tas. Q uot fuerant Argo lumina, uerba dabis.

S cilicet obstabit custos, ne scribere possis?

S umendæ detur cùm tibi tempus aquæ?

C onscia cùm possit scriptas portare tabellas,

Q uas tegat in tepido fascia lata sinu?

C ùm possit solea chartas celare ligatas,

E t uincto blandas sub pede ferre notas?

C auerit hoc custos, pro charta conscia tergum

P ræbeat, inq; suo corpore uerba ferat.

T ut a quoq; est, fallitq; oculos è lacte recenti

L ittera, carbonis puluere tange, leges.

F allet & humiduli quæ fiet acumine lini,

Et

Et feret occultas pura tabella notas.

Adfuit Acryfio seruandæ cura puellæ,

Hunc tamen illa suo crimine fecit auum.

Quid faciet custos, cum sint tot in urbe theatra?

Cum spectet iunctos illa libenter equos?

Cum sedeat Pharia^{*sistris} operosa iuuentæ?

Quoq; suæ comites ire^{*iubentur}, eat?

Cum fuget à templis oculos bona diua uirorum?

Præter quos, si quos, illa uenire iubet?

Cum custode foris tunicam seruante puellæ

Celent furtiuos balnea multa iocos?

Cum, quoties opus est fallax ægrotet amica,

Tollat & in lectum quemlibet illa suum?

Nomine cum doceat quid agatur adultera clauis?

Quasq; petes, non det ianua sola uias?

Fallitur & multo custodis cura Lyæo:

Illa uel Hispano lecta sit uua iugo,

Sunt quoq; quæ faciunt altos medicamina somnos,

Victaq; Lethæa lumina nocte premant.

Nec malè delitijs odiosum conscia tardis

Detinet, & longa iungitur illa mora.

Quid iuuat ambages, præceptaq; parua mouere?

Cum minimo custos munere possit emi?

Munera (crede mihi) placant hominesq; Deosq;:

Placatur donis Iuppiter ipse datis.

Quid faciet sapiens? stultus quoq; munere gaudet,

Ipse quoq; accepto munere^{*mitis} erit.

Sed semel est custos longum redimendus in æuum,

Sepe dabit, dederit quas semel ille, manus.

*sacris.

*uetantur.

*Alias, Et ce

let lecto quæ

libet ægra

suæ.

*uir.

*mutus.

Questus

Questus eram (memini) metuendos esse sodales:
 Non tangit solos ista querela uiros.
 Credula si fueris, aliæ tua gaudia carpent,
 Et lepus hic alijs exagitatus erit.
 Hæc quoq; quæ præbet lectum studiosa, locumq;
 (Crede mihi) mecum non semel illa fuit.
 Nec nimium uobis formosa ancilla ministret,
 Sæpe uicem dominæ præstitit illa mihi.
 Quò feror insanus? quid aperto pectore in hostem
 Mittor, & indicio prodor ab ipse meo?
 Non auis aucupibus monstrat, qua parte petatur:
 Non docet infestos currere cerua canes.
 Viderit utilitas, ego cœpta fideliter edam:
 Lemniadum gladios in mea*damna dabo.
 Efficite, & facile est, ut nos credamus amari:
 Prons uenit cupidis in sua uota fides.
 Spectet amabilius iuuenem, & suspiret ab imo
 Femina, tam serò cur ueniatq; roget.
 Accedant lachrymæ, dolor & de pellice fictus,
 Et laniet digitis illius ora suis:
 Iandudum persuasus erit, miserebitur ultro,
 Et dicet cura carpitur ipsa mei.
 Præcipuè si cultus erit, speculoq; placebit,
 Posse suo tangi credet amore deas.
 Sed te (quæcunq; est) moderatè iniuria turbet:
 Nec sis audita pellice mentis inops.
 Nec citò credideris, quantum citò credere ledat,
 Exemplum uobis non leue Procris erit.
 Est prope purpureos colles florentis Hymetti

*fata.

Fons

Fons sacer, & uiridi cespite mollis humus.
 Sylua nemus non alta facit, tegit arbutus herbanam
 Rosmaris, & laurus, nigraq; myrtus olent.
 Nec densum folijs buxum, fragilesq; myricæ,
 Nec tenues cytisi, cultaq; pinus abest.
 Lenibus impulsæ Zephyris, aurâq; salubri,
 Tot generum frondes, herbâq; summa tremit.
 Grata quies Cephalo: famulis, canibusq; relictis
 Lassus in hac iuuenis sæpe resedit humo.
 Quæq; meos releues æstus, cantare solebat,
 Accipienda sinu mobilis aura ueni.
 Coniugis ad timidæ aliquis malè sedulus aures
 Auditos memori detulit aure sonos. *ore.
 Proceris ut accepit nomen, quasi pellicis, auræ
 Excidit, & subito mota dolore fuit.
 Palluit ut sera lectus de uite racemus,
 Pallescunt frondes, quas noua læsit hyems.
 Quæq; suos curuant matura cydonia ramos,
 Cornaq; adhuc nostris non satis apta cibus.
 Vtq; animus redijt, tenues à pectore uestes
 Rumpit, & indignas sauciat unguæ genas.
 Nec mora, per medias* sparsis furibunda capillis *pasis.
 Euolat, ut thyrso concita Baccha, uias.
 Vt propè peruentum est, comites in ualle reliquit:
 Ipsa nemus tacito clam pede fortis inuit.
 Quid tibi mentis erat, cum sic malè sana lateres
 Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
 Iam iam uenturam, quæcunq; erat aura, putabas
 Scilicet, atq; oculis probra uidenda tuis.

xx

Nunc

Nunc uenisse piget (neq; enim deprendere uelles)

Nunc uiuat, incertus pectora uersat amor.

Crederet quæ iubeant, locus est, & nomen, & index,

Et quia mens semper, quod timet, esse putat.

Vidit ut oppressam, uestigia corporis, herbam,

Pulsantur trepidi corde micante sinus.

Iamq; dies medius tenues contraxerat umbras,

Inq; pari spatio uesper, & ortus erant,

Ecce redit Cephalus, proles Cyllenia, syluis,

*spargit. Oraq; fontana feruida *pulsat aqua.

Anxia Procri lates, solitas iacet ille per herbas:

Et Zephyri molles, aurâq; (dixit) ades.

Vt patuit miseræ iucundus nominis error,

Et mens, & redijt uerus in ora color:

Surgit, & oppositas agitato corpore frondes

Mouit, in amplexus uxoritura uiri.

Ille feram sonuisse ratus, iuueniliter arcum

Corripit, in dextra tela fuere manu.

Quid facis infelix? non est fera, supprime tela:

Me miserum iaculo fixa puella tuo est.

Hic mihi conclamat, fixisti pectus amicum,

Hic locus à Cephalo uulnera semper habet.

Ante diem morior, sed nulla pellice lesa:

Hoc faciet positam te mihi terra leuem.

Nomine suspectam mihi spiritus exit in auram:

Iam morior: chara lumina conde manu.

Dixit, & incauto paulatim pectore lapsus

Excipitur miseri spiritus ore uiri.

Ille sinu dominæ morientia pectora mœsto,

- S uſtinet, & lachrymis uulnera ſæua lauat,
 S ed repetamus iter: nudis mihi rebus agendum eſt,
 V t tangat portus feſſa carina ſuos.
 S cilicet expectas, ut te in conuiuia ducam,
 E t quæris monitus hac quoq; parte meos:
 S era ueni, poſitaq; decens incede lucerna:
 G rata mora uenies, maxima lena mora eſt.
 E t, ſi turpis eris, formoſa uidebere *cunctis: *potis.
 E t latebras uitijſ nox dabit illa tuis.
 C arpe cibos digitis: eſt quidam geſtus edendi.
 O ra nec immunda tota perunge manu.
 N e ue diu præſume dapes, ſed deſine citra
 Q uàm cupias, paulò quàm potes eſſe minus.
 P riamides Helenen auide ſi ſpectet edentem
 O derit, & dicet, ſtulta rapina mea eſt.
 A ptius eſt, *deceatq; magis potare puellas: *deceatq;
 C ùm Veneris puero non malè Bacche faciſ.
 H oc quoq; quàm patiens caput eſt, animusq; pedesq;
 C onſtent, nec quæ ſint ſingula, bina uide.
 T urpe iacens mulier multo madefacta Lyæo,
 D igna eſt concubitus quolibet illa pati.
 N ec ſomno tutum eſt poſita ſuccumbere menſa,
 P er ſomnos fieri multa pudenda ſolent.
 V lteriora pudet docuiſſe, ſed alma Dione
 P ræcipuè noſtrum eſt, quod pudet, inquit, opus.
 N ota ſibi ſit quæq; modos *ad corpora certos *à corpore.
 S umite, non omnes una figura deceat.
 Q uæ facie præſignis erit, reſupina iaceto:
 S pectetur tergo, cui ſua terga placent.

Melanion humeris Atalantæ crura ferebat:
 Si bona sunt, hoc sunt aspicienda modo.
 Parua uehatur equo: quod erat longissima, nunquam
 Thebais Hæstoræo nupta resedit equo.
 Strata premat genibus paulum ceruice reflexa
 Fœmina per longum conspicienda latus.
 Cui femur est iuuenile, carent quoq; cætera menda,
 Semper in obliquo fusa sit illa toro.
 Nec tibi turpe puta crinem, ut Phylleia mater
 Soluere, & effusis colla reflecte comis.
 Tu quoq; cui rugis uterum Lucina notauit,
 Ut celer auersis utere Parthus equis.
 Mille modi Veneris, simplex, minimiq; laboris,
 Cum iacet in dextrum semisupina latus.
 Sed neq; Phœbei tripodes, nec corniger Ammon
 Vera magis uobis, quam mea musq; canet.
 Siqua fides arti, quam longo fecimus usu,
 Credite, præstabunt carmina nostra fidem.
 Sentiat ex imis Venerem resoluta medullis
 Fœmina, & ex æquo res iuuet ista duos.
 Nec blandæ uoces, iucundaq; murmura cessent:
 Nec taceant medijs improba uerba iocis.
 Tu quoq; cui Veneris sensum natura negauit,
 Dulcia mendaci gaudia finge sono.
 Infelix, cui torpet hebes locus ille, puella:
 Quo pariter debent fœmina, uirq; frui.
 Tantum, cum finges, ne sis manifesta, caueto,
 Effice per motum, luminaq; ipsa fidem.
 Quod iuuet, & uoces, & anhelitus arguat oris:

A h pudet, arcana pars habet illa notas.
 Gaudia post Veneris quæ pascit munus amantem,
 I lla suas nolit pondus habere preces.
 N ec lucem in thalamos totis admitte fenestris,
 A ptius in uestro corpore multa latent.
 L usus habet finem, cychis discedere tempus,
 D uxerunt collo qui iuga nostra suo.
 V t quondam iuuenes, ita nunc mea turba puellæ
 I nscribant spolijs, Naso magister erat.

LIBRI TERTII DE ARTE
AMANDI FINIS.

xx 3 P.OVIDII

P. O V I D I I

N A S O N I S D E R E M E D I O
A M O R I S L I B E R
P R I M V S .

1. **L** E G E R A T huius Amor titulū, no
menq; libelli,
2. Bella mihi (uideo) bella paratur, ait.
3. Parce tuum Vatem sceleris damnare
Cupido,
4. Tradita qui toties te duce signa
5. N on ego Tydides, à quo tua saucia mater (tuli.
6. I n liquidum redijt æthera Martis equis.
7. S æpe tepent alij iuuenes, ego semper amaui,
8. E t siquid faciam nunc quoq; quaris, amo.
9. Q uinetiam docui, qua posses arte parari,
10. E t quæ nunc ratio est, impetus antè fuit.
11. N ec te blande puer, nec nostras prodimus artes,
12. N ec noua præteritum musa retexit opus.
13. S iquis amat, quod amare iuuat, feliciter ardet,
14. G audeat, & uento nauiget ille suo.
15. A t, siquis malè fert indignæ regna puellæ,
16. N e pereat, nostræ sentiat artis opem.
17. C ur aliquis laqueo collum nodatus amator
18. A trabe sublimi triste pependit onus?
19. C ur aliquis rigido fodiat sua pectora ferro?
20. I nuidiam cædis pacis amator habes.
21. Q ui nisi desierit, misero periturus amore est:

Desinat

- D esinat, & nulli funeris auctor eris.
- E t puer es, nec te quicquam, nisi ludere, oportet, 23.
L ude decent* animos mollia regna tuos. *ANNOS.
- N am poteras uti nudis ab bella sagittis, 25.
S ed tua mortifero uulnere tela carent.
- V itricus & gladijs, & acuta dimicet hasta, 27.
E t uictor multa cæde cruentus eat.
- T u cole maternas, tutò quibus utimur, artes, 29.
E t quarum uitio nulla fit orba parens.
- E ffice, nocturna frangatur ianua rixa, 31.
E t tegat ornatas multa corona fores.
- F ac coeant furtim iuuenes, timidæq; puellæ, 33.
V erbaq; dent cauto qualibet arte uiro.
- E t modò blanditias, rigido modò iurgia posti 35.
D icat, & exclusus flebile cantet amans.
- H is lachrymis contentus eris sine crimine mortis: 37.
N ec tua fax quidos digna subire rogos.
- H æc ego: mouit amor gemmatas aurcus alas, 39.
E t mihi propositum perfice, dixit, opus.
- A d mea decepti iuuenes præcepta uenite, 41.
Q uos suus ex omni parte sefellit amor.
- D iscite sanari, per quem didicistis amare, 43.
V na manus uobis uulnus, opemq; feret.
- T erra salutiferas herbas, eademq; nocentes 45.
N utrit, & urticæ proxima sæpe rosa est.
- V ulnus Achilleo quæ quondam fecerat hosti, 47.
V ulneris auxilium Pelias hasta tulit.
- S ed quæcumq; uiris, uobis quoq; dicta puellæ 49.
C redite, diuersis partibus arma damus.

56. E' quibus, ad uestros siquid non pertinet usus,
A t tamen exemplo multa docere potest.
53. V tile propositum est sæuas extinguere flammæ,
N ec seruum uitij pectus habere suum.
55. V ixisset Phyllis, si me foret usa magistro,
E t per quod nouies, sæpius isset iter.
57. N ec moriens Dido summa uidisset ab arce
uento. D ardanias uentis uela dedisse rates.
59. N ec dolor armasset contra sua uiscera matrem,
Q uæ socij damno sanguinis ulta uirum est.
61. A rte mea Tereus, quamuis Philomela placeret,
P er facinus fieri non meruisset auis.
63. D a mihi Pasiphaën, iam tauri ponet amorem,
D a Phædræ, Phædræ turpis abibit amor.
65. R edde Parim nobis, Helenem Menalaus habebit,
N ec manibus Danaum Pergama uicta cadent.
67. I mpia si nostros legisset Scylla libellos,
H æsisset capiti purpura Nise tuo.
69. M e duce damnosæ homines compescite curas,
R ectaq; cum socijs me duce nauis eat.
71. N aso legendus erat tunc cum didicistis amare,
I dem nunc uobis Naso legendus erit.
73. P ublicus assertor uitij suppressa leuabo
P ectora, uindictæ quisq; fauete suæ.
- *incipiens. 75. T e precor* o uates adsit tua laurea nobis,
C arminis, & medicæ Phœbe repertor opis.
77. E t pariter uati, pariter succurre medenti.
V traq; tutelæ subdita cura tuæ est.
79. D um licet, & modici tangunt præcordia motus,

- S i piget, in primo limine siste pedem.
 O pprime, dum noua sunt subiti mala semina morbi, 81.
 E t tuus incipiens ire resistat equus.
 N am mora dat uires, teneras mora percoquit uuas, 83.
 E t ualidas segetes, quæ fuit herba, facit.
 Q uæ præbet latas arbor spatiantibus umbras, 85.
 Q uo posita est primum tempore, uirga fuit.
 T unc poterat manibus summa tellure reuelli, 87.
 N unc stat in immensum uiribus aucta suis.
 Q uale sit id quod amas, celeri circumspice mente, 89.
 E t tua læsuro subtrahe colla iugo.
 P rincipijs obsta: serò medicina paratur, 91.
 C ùm mala per longas conualuere moras.
 S ed propera, nec te uenturas differ in horas, 93.
 Q ui non est hodie, cras minus aptus erit.
 V erba dat omnis amans, reperitq; alimenta morando, 95.
 O ptima uindictæ proxima quæq; dies.
 F lumina magna uides paruis de fontibus orta, 97. aliàs, Flumi=
 P lurima collectis multiplicantur aquis. na pauca ui=
 S i citò sensisses quantum peccare parabas, 99. des magnis
 N on tegeres uultus cortice Myrrha tuos. de font.
 V idi ego, quod fuerat primo sanabile uulnus, 101
 D ilatum longæ damna tulisse moræ.
 S ed quia delectat Veneris decerpere fructus, 103. *flores.
 D icimus assidue, cras quoq; fiet idem.
 I ntereà tacitæ serpunt in uiscera flammæ, 105.
 E t mala radices altius arbor agit.
 S i tamen auxilij perierunt tempora primi, 107.
 E t uetus in capto pectore sedit amor,

103. *Maius opus superest: sed non, quia serior agro
A duocor, ille mihi destituendus erit.*
111. *Qua laesus fuerat, partem Paentius heros
Debuerat celeri praefecuisse manu.*
113. *Post tamen hic multos sanatus creditur annos,
S upremam bellis imposuisse manum.*
115. *Qui modò nascentis properabam pellere morbos,
A dmoueo tardam nunc quoq; lentus opem.*
117. *A ut noua, si possis, sedare incendia tentes,
A ut ubi per uires procubuere suas.*
119. *D um furor in cursu est, currenti cede furori,
D ifficiles aditus impetus omnis habet.*
121. *S ultus, ab obliquo qui cùm discedere possit,
P ugnat in aduersas ire natator aquas.*
123. *I mpiatens animus, nec adhuc tractabilis arte
R effuit, atq; odio uerba monentis habet.*
125. *A ggrediar melius tum, cùm sua uulnera tangi
I am sinet, & ueris uocibus aptus erit.*
127. *Q uis matrem, nisi mentis inops, in funere natū
F lere uetat? non hoc illa monenda loco est.*
129. *C ùm dederit lachrymas, animumq; expleuerit agrum,
I lle dolor uerbis emoderandus erit.*
131. *T emporibus medicina ualet, data tempore profunt,
E t data non apto tempore uina nocent.*
133. *Q uin etiam accendas uitia, irritesq; uetando,
T emporibus si non aggrediare suis.*
135. *E rgo ubi uisus eris nostra medicabilis arte,
F ac monitis fugias ocia prima meis.*
- *ut. 137. *H ac, ut ames, faciunt: hae, *qua fecere tuentur,*

- Hæc sunt iucundi causa, cibusq; mali.
 Ocia si tollas, periere Cupidinis arcus, 139.
 C contemptæq; iacent, & sine luce faces.
 Quàm platanus riuo gaudet, quàm populus unda, 141. *uino.
 E t quàm limosa canna palustris humo:
 Tam Venus ocia amat, finem qui quæris amori, 143
 C edit amor rebus, res age, tutus eris.
 Languor, & immodici sub nullo iudice somni, 145. *iudice.
 A leaq; & multo tempora quassa mero,
 E ripiunt omnes animo sine uulnere uires, 147.
 A ffluit incautis insidiosus amor.
 D esidiam puer ille sequi solet, odit agentes, 149.
 D a uacua menti, quo teneatur, opus.
 S unt fora, sunt leges, & quos tuearis amici. 151.
 V ade per urbana splendida castra togæ.
 V el tu sanguinei iuuenilia munera Martis 153.
 S uspicæ, delitiæ iam tibi terga dabunt.
 E cce fugax Parthus, magni noua causa triumphi, 155.
 I am uidet in campis Cæsaris arma suis.
 V ince Cupidineas pariter, Parthasq; sagittas, 157.
 E t refer ad patrios bina trophæa Deos.
 V t semel Aetola Venus est à cuspide læsa, 159.
 M andat amatori bella gerenda suo.
 Q uæritur Aegisthus qua re sit factus adulter, 161.
 I n promptu causa est, desidiosus erat.
 P ugnabant alij tardis apud Ilion armis, 163.
 Q uò tulerat uires Græcia tota suas.
 S iue operam bellis uellet dare, nulla gerebat: 165.
 S iue foro, uacuum litibus Argos erat.

Quod

Hæc

157. **Q**uod potuit, fecit: ne nil ageretur, amauit,
S ic uenit ille puer, sic puer ille manet.
159. **R**ura quoq; oblectant animos, studiumq; colendi,
Q uelibet huic curæ cedere cura potest.
161. **C**olla iube domitos oneri supponere tauros,
S auciet ut duram uomer aduncus humum.
163. **O**brue uersata Cerealia semina terra,
Q uæ tibi cum multo scœnore reddat ager.
165. **A**spice curuatos pomorum pondere ramos,
V t sua, quod peperit, uix ferat arbor onus.
167. **A**spice labentes iucundo murmure riuos,
A spice tondentes fertile gramen oues.
169. **E**cce petunt rupes, præruptaq; saxa capellæ,
V t referant hædis ubera plena suis.
171. **P**astor in æquali modulatur arundine carmen,
N ec desunt comites, sedula turba, canes.
172. **P**arte sonant alia syluæ mugitibus altæ,
E t queritur uitulum mater abesse suum.
175. **Q**uid cum suppositos fugiunt examina fumos,
V t releuent dempti uimina curua faui?
177. **P**oma dat autumnus, formosa est mensibus æstas.
E t er præbet flores, igne leuatur hyems.
179. **T**emporibus certis maturam rusticus uuam
C olligit, & nudo sub pede musta fluunt.
181. **T**emporibus certis desectas alligat herbas,
E t tonsam raro pectine uerrit humum.
183. **I**pse potes riguis plantam desigere in hortis,
I pse potes riuos ducere lenis aquæ.
185. **V**enerit insitio, fac ramum ramus adoptet,

Stetq;

- S tetq; peregrinis arbor operta comis.
 Cùm semel hæc animum cœpit mulcere uoluptas, 187.
 Debilibus pennis irritus exit amor.
 Vel tu uenandi studium cole, sæpe recepsit 189.
 Turpiter à Phœbi uicta sorore Venus.
 Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci, 190.
 Nunc in frondosis retia tende iugis.
 Aut pauidos terræ uaria formidine ceruos, 193.
 Aut cadat aduersa cuspide fossus aper.
 Nocte fatigatum somnus, non cura puellæ 195.
 Excipit, & dulci membra quiete leuat.
 Lenius est studium, prodest tamen, alite capta 197.
 Aut lino, aut calamis, præmia parua sequi.
 Vel, quæ piscis edax auido malè deuoret ore, 199.
 Adere supremis æra recurua cibus.
 Aut his, aut alijs, donec dediscis amare, 200.
 Ipse tibi furtim decipiendus eris.
 Tu tamen, & quamuis firmis retinebere uinclis, 203.
 I procul, & longas carpere perge uias.
 Flebis, & occurret desertæ nomen amicæ, 205.
 Stabit & in media pes tibi sæpe uia.
 Sed quantò minus ire uoles, magis ire memento, 207.
 Perfer, & inuitos currere coge pedes.
 Nec pluuias opta, nec te peregrina morentur 209.
 Sabbata, nec damnis Allia nota suis.
 Nec quot transferis, sed quot tibi quære supersint 211.
 Millia, nec mancas, nec propè finge moras.
 Tempora nec numera, nec crebrò respice Romam: 213.
 Sed fuge, tutus adhuc Parthus ab hoste fuga est.

Dura

215. **D**ura aliquis præcepta uocet mea, dura fatemur
E sse, sed ut ualeas, multa dolenda ferēs.
217. **S**æpe bibi succos, quamuis inuitus, amarus
A eger, & oranti mensa negata mihi est.
219. **V**t corpus redimas, ferrum patieris, & ignes,
A rida nec sitiens ora leuabis aqua.
221. **V**t ualeas animo, quicquam tolerare negabis?
A t pretium pars hæc corpore maius habet.
223. **S**ed tamen est artis tristissima ianua nostræ:
E t labor est unus tempora prima pati.
225. **A**spicis, ut pressos urant iuga prima iuuenos?
Vt noua uelocem cingula lædat equum?
227. **F**orsitan à laribus patrijs exire pigebit,
Sed tamen exhibis, deinde redire uoles.
229. **N**ec te lar patrius, sed amor reuocabit amicæ,
Pretendes culpæ splendida uerba tuæ.
231. **C**ùm semel exieris, centum solatia curæ,
E t rus, & comites, & uia longa dabunt.
233. **N**ec satis esse putes discedere, lentus abesto:
Dum perdat uires, sitq; sine igne cinis.
235. **Q**ui nisi firmata properaris mente reuerti,
Inferet arma tibi sæua rebellis amor.
237. **Q**uicquid eras, fueris, sitiens, auidusq; redibis,
E t spatium damno cesserit omne tuo.
239. **V**iderit, Aemoniæ si quis mala pabula terræ,
E t magicas artes posse iuuare putat:
241. **I**sta ueneficij uetus est uia: noster Apollo
Innocuam sacro carmine monstrat opem.
243. **M**e duce non tumulo prodire iubebitur umbra,

- Non anus infami carnine rumpet humum. 243.
 Non seges ex alijs alios transibit in agros,
 Nec subito Phœbi pallidus orbis erit.
 Vt solet, æquoreas ibit Tyberinus in undas. 247.
 Vt solet, in niueis Luna uehetur equis.
 Nulla recantatas deponent pectora curas, 249.
 Nec fugiet uino sulfure uictus amor.
 Quid te Phasiacæ iuuerunt gramina terræ,
 Cum cuperes patria Colchi manere domo? 251.
 Quid tibi profuerunt Circe Perseides herbæ,
 Cum tibi Neritias abstulit aura rates? 253.
 Omnia fecisti, ne callidus hospes abiret. 255.
 Ille dedit certæ lintea plena fugæ.
 Omnia fecisti, ne te ferus ureret ignis: 257.
 Longus at in uicto pectore sedit amor.
 Vertere quæ poteras homines in nulle figuras, 259.
 Non poteras animi uertere iura tui.
 Diceris his etiam, cum iam discedere uellet, 261.
 Dulichium uerbis detinuisse ducem.
 Non ego, quod primum (memini) sperare solebam, 263.
 Iam precor, ut coniux tu meus esse uelis.
 Et tamen, ut coniux essem tua, digna uidebar, 265.
 Quod Dea, quod magni filia Solis eram.
 Ne properes oro, spatium pro munere posco. 267.
 Quid minus optari per mea uota potest?
 Et freta mota uides, & debes illa timere: 269.
 Vttilior uelis postmodò uentus erit.
 Quæ tibi causa fugæ? non hîc noua Troia resurgit, 271.
 Non aliquis socios rursus ad arma uocat.

Hic

273. Hic amor, & pax est, in qua malè uulneror una,
Totaq; sub regno terra futura tuo est.
275. Illa loquebatur, nauem soluebat Vlysses:
Irrita cum uelis uerba tulere Noti.
- *decurrit. 277. Ardet, & assuetas Circe* tendebat ad artes,
Nec tamen est illis attenuatus amor.
279. Ergo quisquis opem nostra tibi poscis ab arte,
Deme ueneficijs, carminibusq; fidem.
281. Si te causa potens domina retinebit in urbe,
Accipe consilium quod sit in urbe meum.
283. Optimus ille fuit uindex, ledentia pectus
Vincula qui rupit, dedoluitq; semel.
285. Sed cui tantum animi est, illum mirabor & ipse,
Et dicam, monitis non eget iste meis.
289. Tu modò qui, quod amas, egre dediscis amare,
Nec potes, & uelles posse, docendus eris.
291. Sape refer tecum sceleratae facta puellae,
Et pone ante oculos omnia damna tuos.
293. Illud, & illud habet, nec ea contenta rapina est.
Sub titulum nostros misit auara lares.
295. Sic mihi iurauit, sic me iurata fefellit,
Ante suas quoties passa iacere fores.
297. Diligit ipsa alios, à me fastidit amari:
Institor heu noctes, quas mihi non dat, habet.
299. Hæc tibi per totos marcescant omnia sensus:
Hæc refer, hinc odij semina quære tui.
- Dol. Atq; utinam posses etiam facundus in illis
Esse, dole tantum, sponte disertus eris.
303. Hæserat in quadam nuper mea cura puella,
Conueniens

- C onueniens animo non erat illa meo.
- C urabar proprijs æger Podalirius herbis: 305.
E t (fateor) medicus turpiter æger eram.
- P rofuit assidue uitijs insistere amicæ, 307.
I dq; mihi factum sæpe salubre fuit.
- Q uàm mala dicebam nostræ sunt crura puella: 309.
N ec tamen, ut uerum confiteamur, erant.
- B rachia quàm non sunt nostræ formosa puellæ: 311.
N ec tamen, ut uerum confiteamur, erant.
- Q uàm breuis est, *nec erat, quàm multum poscit amante: *er. 313.
H inc odio uenit maxima causa meo.
- E t mala sunt uicina bonis, errore sub illo 315.
P ro uitio uirtus crimina sæpe tulit.
- Q uàm potes in peius dotes deflecte puellæ, 317.
I udiciumq; breui limite falle tuum.
- T urgida, si plena est: si fusca est, nigra uocetur. 319.
I n gracili, macies crimen habere potest.
- E t poterit dici petulans, quæ rustica non est: 321.
E t poterit dici rustica, si qua proba est.
- Q uin etiam quacunq; caret tua dote puella, 323.
H anc moueat, blandis usq; precare sonis.
- E xige quòd cantet, si qua est sine uoce puella. 325.
F ac saltet, nescit si qua mouere pedem.
- B arbara sermone est: fac tecum multa loquatur. 327.
N on didicit chordas tangere? posce lyram.
- D urius incedit: fac ut ambulet: omne papillæ 329.
P ectus habent tumidæ: fascia nulla tegat.
- S i malè dentata est: narra quot rideat illa. 331.
M ollibus est oculis? quod flect illa, refer.

333. Proderit & subito, cum se non finxerit ulli,
Ad dominam celeres manè tulisse gradus.
335. A uferimur cultu, gemmis, auroq; teguntur
Omnia, pars minima est ipsa puella sui:
337. Sæpe (ubi sit) quod ames, inter tam multa requiras:
Decipit hac oculos ægide diues amor.
339. Improuisus ades, deprendas tutus inermem,
Infelix uitij excidet illa suis.
341. Non tamen huic nimium præcepto credere tutum est,
Fallit enim multos forma sine arte decens.
343. Tu quoq; compositis sua cum linit ora uenenis,
Ad dominæ uultus, nec pudor obstet, eas.
345. Pyxidas inuenies, & rerum mille colores,
Et fluere in tepidos æsopa lapsa sinus.
347. Illa tuas redolent Phineu medicamina mensas,
*hinc. Non semel *est stomacho nausea facta meo.
349. Nunc tibi, quæ medio Veneris præstemus in usu
E loquar, est omni parte fugandus amor.
351. Multa quidem ex illis pudor est mihi dicere, sed tu
Ingenio uerbis concipe plura meis.
353. Nuper enim nostros quidam carpere libellos,
Quorum censura musa proterua mea est.
355. Dum modò sic placeam, dum toto canter in orbe,
Quàm uolet, impugnet unus, & alter opus.
357. Ingenium magni liuor detrectat Homeri:
Quisquis es, ex illo Zoïle nomen habes.
359. Et tua sacrilegæ laniantur carmina linguæ,
Pertulit huc uictos quo duce Troia Deos.
361. Summa petit liuor, perflant altissima uenti:

- Suma petunt dextra fulmina missa Iouis.
 At tu quicumq; es, quem nostra licentia lædit, 363.
 Si sapis, ad numeros exige quæq; suos.
 Fortia Mæonio gaudent pede bella referri. 366.
 Delitijs illic quis locus esse potest?
 Grande sonant Tragici, Tragicos decet ira cothurnos: 367.
 Versibus è medijs foccus habendus erit.
 Liber in aduersos hostes stringatur iambus, 369.
 S eu celer, extremum seu trahat ille pedem.
 Blanda pharetratos Elegeia cantet amores: 371
 Et leuis arbitrio ludat amica suo.
 Callimachi numeris non est dicendus Achilles: 373.
 Cydippe non est oris Homere tui.
 Quis feret Andromaches peragentem Thaidæ partes? 375.
 Peccat, in Andromache Thaidæ si quis agat.
 Thais in arte mea est, lasciuiæ libera nostra est: 377.
 Nil mihi cum nupta, Thais in arte mea est.
 Si mea materiæ respondet musa iocosa, 379
 Vicinus, & falsi criminis acta rea est.
 Rumpere liuor edax, magnum iam nomen habemus: 381.
 Maius erit, tantum, quo pede cœpit, eat.
 Sed nimium properas, uiuam modò, plura dolebis: 383.
 Et capient anni carmina multa mei.
 Nam iuuat, & studium famæ mihi crescit honores: 385.
 Principio cliui noster anhelat equus.
 Tantum se nobis elegi debere fatentur, 387.
 Quantum Vergilio nobile debet opus.

P. OVIDII

NASONIS SVLMONENSIS DE
REMEDIO AMORIS LI
BER SECVNDVS.

1.

ACTENV Sinuidiæ respondimus,
attrahe lora

3.

Fortius, & gyro curre poëta tuo.
Ergo ubi concubitus, & opus iuuenile
petetur,

5.

Et propè promissæ tempora noctis erunt,
Gaudia ne dominæ, pleno si corpore sumes,
Te capiant, in eas quamlibet antè uelim.

7.

Quamlibet inuenias, in qua tua prima uoluptas
Desinat, à prima proxima segnis erit.

9.

Sustentata Venus gratissima, frigore soles,
Sole iuuant umbræ, grata fit unda siti.

11.

Et pudet, & dicam, Veneris quoq; iunge figuras,
Quas minimè iungi, quas uè decere putes.

13.

Nec labor efficere est, raræ tibi uera fatentur,
Et nihil est, quod se dedecuisse putent.

15.

Tunc etiam iubeo totas aperire fenestras.
Turpiaq; admissa membra notare die.

17.

At, simul ad metas uenit finita uoluptas,
Lassaq; cum tota corpora mente iacent:

19.

Dum piget, & nullam malles tetigisse puellam,
Tacturusq; tibi non uideare diu:

21.

Tunc animo signa quæcunq; in corpore menda est,
Luminaq; in uitijs illius usq; tene.

23.

Forsthan hæc aliquis (nam sunt quoq;) parua uocabit.

- Sed quæ non profunt singula, multa iuuant.
- P arua necat morsu spatiosum uipera taurum. 25
A cane non magno sape tenetur aper.
- T u tantum numero pugna, *præceptaq; in unum 27 *percepta.
C ontrahere, de multis grandis acerruus erit.
- S ed quia sunt totidem mores, totidemq; figuræ, 29
N on sunt iudicijs omnia danda meis.
- Q uo tua non possunt offendi pectora facta, 31
F orsitan hoc alio iudice crimen erit.
- I lle quod obscenas in aperto corpore partes 33
V iderat, in cursu qui fuit, hæsit Amor.
- I lle quod à Veneris rebus surgente puella 35
V idit in immundo signa pudenda toro.
- L uditis o siquos potuerunt ista *iuuare. 37 *mouere.
A ffarant tepidæ pectora uestra faces.
- A ttrahat ille puer contentos fortius arcus: 39
S auicia maiorem turba petetis opem.
- Q uid, quod clam latuit reddente obscæna puella? 41
E t uidit, quæ *mox ipsa uidere uetat. *mos ipse.
- D ij melius, quam nos moneamus talia quenquam, 43
V t profint, non sunt experienda tamen.
- H ortor, & ut pariter binas habeatis amicas: 45
F ortior est, plures siquis habere potest.
- S ecta bipartito cum mens discurrit utroq; 47
A lterius uires, subtrahit alter amor.
- G randia per multos tenuantur flumina riuos: 49.
M agnaq; subducto stipite flamma perit.
- N on satis una tenet ceratas anchora puppes: 51
N ec satis est liquidis unicus hamus aquis.

53. Qui sibi iam pridem solatia bina parauit,
I am pridem summa uictor in arce fuit.
55. At tibi qui fueras dominae malè creditus uni,
Nunc saltem nouus est inueniendus amor.
57. Pasiphaë's Minos in Prognide perdidit ignes,
Cesit ab Idæa coniuge uicta prior.
59. Amphilochi frater ne Phagida semper amaret,
Callirhoë fecit parte recepta tori.
61. Et Paris Oenonen summos tenuisset in annos,
Si non Oebalia pellice lasa foret.
63. Coniugis Odrysi placuisset forma tyranno,
Sed melior clausæ forma sororis erat.
65. Quid moror exemplis, quorum me turba fatigat?
amans. Successore nouo uincitur omnis amor.
67. Parcius è multis mater desiderat unum,
Quàm, quæ flens clamat, tu mihi solus eras.
69. Et, ne fortè putes noua me tibi condere iura,
(Atq; utinam inuenti gloria nostra foret)
71. Vidit id Atrides (quid enim non ille uideret,
Cuius in arbitrio Græcia tota fuit?)
73. Marte suo captam Chryseïda uictor amabat,
At senior stultè flebat ubiq; pater.
75. Quid lachrymas odiose senex; benè contigit illi,
Officio natam lædis inepte tuo.
77. Quam postquàm reddi Calchas ope tutus Achilles
Iusserat, & patria est illa recepta domo,
79. Atrides ait, est illius proxima forma,
Et, si prima sinat littera, nomen idem.
81. Hanc mihi, si sapiat, per se concedat Achilles,

- S in minus, imperium sentiet ille meum.
- Quòd si quis uestrum factum hoc incusat Achiui, 83
 E st aliquid ualida scepra tenere manu.
- N am, si rex ego sum, nec mecum dormiat illa, 85.
 I n mea Thersites regna licebit, eat.
- Dixit, & hanc habuit solatia magna prioris, 87
 E t prior est cura cura repulsa noua.
- E rgo a ssume nouas autore Agamemnone flammæ, 89
 E t tuus in biuio detineatur amor.
- Q uæris ubi inuenias, artes tu perlege nostras, 91
 P lena puellarum iam tibi nauis erit.
- Q uòd si quid præcepta ualent mea, siquid Apollo 93
 V tile mortales edocet ore meo,
- Q uamuis infelix media torreberis Aetna, 95
 F rigidior dominæ fac uideare tuæ.
- E t sanum simula, nec siquid fortè dolebis 97
 S entiat, & ride, cum tibi flendus eris.
- N on ego te iubeo medias abrumpere flammæ, 99
 N on sunt imperij tam fera iussa mei.
- Q uod non est, simula: positosq; imitare furores, 101
 S ic facies uerè, quod meditatus eris.
- S æpe ego ne biberem, uolui dormire uideri. 103
 D um uideor, somno lumina uicta dedi.
- D eceptum risi, qui se simularat amare, 105
 I n laqueos auceps decideratq; suos.
- I ntrat amor mentes usu, dediscitur usu, 107
 Q ui poterit sanum fingere, sanus erit.
- D ixerit ut uenias pacta tibi nocte, uenito, 109
 V eneris, & fuerit ianua clausa, feres.

- 111 Nec dic blanditias, nec dic conuitia postis,
Nec latus in duro limine pone tuum.
- 113 Postera lux aderit: careant tua uerba querelis,
Et nulla in uultu signa dolentis habe.
- 115 Iam ponet fastus, cum te languere uidebit:
Hoc etiam nostra munus ab arte feres:
- 117 Te quoq; sallet amor, dum sit tibi finis amandi,
Propositis frenis sæpe repugnat equus.
- 119 Vitilias lateat, quod non proficere, fiet,
Quæ nimis apparent retia, uitat auis.
- *ut te. 121 Nec tibi tam placeat, *quod eam contemnere possis,
Sume animos, animis cedat ut illa tuis.
- 123 Inania fortè patet, quamuis reuocare, transi.
Est data nox, dubita nocte uenire data.
- 125 Posse pati facile est, tibi ni patientia desit,
Protinus ex facili gaudia ferre licet.
- 127 Et quisquam præcepta potest mea dura uocare?
En etiam partes conciliantis ago.
- 129 Nam quoniam uariant animi, uariabimus artes:
Mille mali species, mille salutis erunt.
- 131 Corpora uix ferro quædam sanantur acuto,
Auxilium multis succus, & herba fuit.
- 133 Mollior es, nec abire potes, uinctusq; teneris,
Et tua sæuus amor sub pede colla premit:
- 135 Desine luctari, referant tua carbasa uenti,
Quæq; uocant fluctus, hac tibi remus eat.
- 137 Explenda est sitis ista tibi, qua perditus ardes,
Cedimus, è medio iam licet amne bibas.
- 139 Sed bibe plus etiam, quàm quod præcordia poscunt,
Gutturæ

- Guttur fac pleno sumpta redundet aqua.
 Et frucere usq; tua nullo prohibente puella,
 Illa tibi noctes auferat, illa dies. 141
- Tædia quære mali: faciunt & tædia finem:
 Iam quoq; cum credas posse carere, mane. 143
- Dum bene tu cumulas, tibi copia tollit amorem,
 Et fastidita non libet esse domo. 145
- Fit quoq; longus amor, quem diffidentia nutrit.
 Hunc si tu quæris ponere, pone metum. 147
- Qui timet, ut sua sit, nequis sibi subtrahat illam,
 Ille Machaonia uix ope sanus erit. 149
- Plus amat è natis mater plerunq; duobus,
 Pro cuius reditu, quod gerit arma, timet. 151
- Est prope Collinam templum uenerabile portam,
 Imposuit templo nomina celsus Eryx. 153
- Est illic Lethæus Amor, qui pectora sanat,
 Inq; suas gelidam lampadas addit aquam. 155
- Illic & iuuenes uotis obliuia poscunt,
 Et si qua est duro capta puella uiro. 157
- Is mihi sic dixit: dubito, uerus ne Cupido,
 An somnus fuerit, sed puto somnus erat. 159
- O qui sollicitos modò das, modò demis amores,
 Adijce præceptis hæc quoq; Naso tuis. 161
- Ad mala quisq; animum refrat sua, ponet amorem,
 Omnibus illa deus plus ue, minus ue dedit. 163
- Qui puteal, Ianumq; timet, celeresq; Calendas,
 Torqueat hunc eris mutua summa sui. 165
- Cui durus pater est, ut uoto cætera cedant,
 Huius pater antè oculos durus habendus erit. 167

- 169 Hic malè dotata pauper cum coniuge uiuit,
V xorem fato credat obesse suo.
- 171 E st tibi rure bono generosa fertilis uua
V inea, ne nascens uita sit una time.
- 172 I lle habet in reditu nauem, mare semper iniquum
C ogitet, & damno littora seua suo.
- 175 F ilius hunc mules, hunc filia nubilis angat,
E t quis non causas nulle doloris habet?
- 177 V t posses odisse tuam Pari, funera fratrum
D ebueras animo saepe referre tuo.
- 179 P lura loquebatur placidè puerilis imago,
D estituit somnus, si modò somnus erat.
- 181 Q uid faciam? media nauem Palinurus in unda
D eserit, ignotas cogor inire uias.
- 183 Q uisquis amas, loca sola nocent, loca sola caueto:
Q uò fugis? in populo tutior esse potes.
- 185 N am tibi secretos augent secreta furores.
E st opus auxilio, turba futura tibi est.
- 187 T ristis eris, si solus eris, dominæq; relicta
A nte oculos facies stabit ut ipsa tuos.
- 189 T ristior idcirco nox est, quàm tempora Phœbi,
Q uæq; leuet luctus turba sodalis abest.
- 191 N ec fuge colloquium, nec fit tua ianua clausa,
luctus. N ec tenebris uultus flebilis abde tuos.
- 193 S emper habe Pyladen aliquem, qui curet Oresten,
H ic quoq; amicitia non leuis usus erit.
- 195 Q uid nisi secreta læserunt Phyllida syluæ?
C erta necis causa est, incommutata fuit.

Aedonio. 171 bat ut Aedonio referens trieterica Baccho

- I re solet fufis barbara turba comis.
 Et modò, quàm poterat, latum spectabat in æquor, 199
 Nunc in arenosa lasa iacebat humo.
 Perfide Demophoon surdas clamabat ad undas, 201
 Ruptaq; singultu uerba loquentis erant.
 Limes erat tenuis longa subnubilus umbra, 203
 Quò tulit illa suos ad mare sepe pedes.
 Nona terebatur miseræ uia: uiderit, inquit, 205
 Et spectat zonam pallida facta suam.
 Aspicit & ramos, dubitat, refugitq; quod audet: 207
 Et timet, & digitos ad sua colla refert.
 Sithoni tunc certè uellem ne sola fuiffes, 209
 Non flectet positus Phyllida sylua comis.
 Phyllidis exemplo ninium secreta cauete 211
 Læse uir à domina, læsa puella uiro.
 Prestiterat iuuenis quicquid mea musa iubebat, 213
 Inq; suæ portu penè salutis erat:
 Decidit ut cupidos inter deuenit amantes, 215
 Et quæ deciderant tela, resumpsit amor.
 Siquis amas, nec uis, facias contagia uites, 217
 Hæc etiam pecori sepe nocere solent.
 Dum spectant læsos oculi, læduntur & ipsi, 219
 Multaq; corporibus transitione nocent.
 In loca nonnunquam siccis arentia glebis, 221
 De propè currenti flumine manat aqua.
 Manat amor tectus, si non ab amante recedas, 223
 Turbaq; in hoc omnes ingeniosa sumus.
 Alter item iam sanus erat, uicinia læsit, 225
 O ccursum dominæ non tulit ille suæ.

- 285 *N*ulla sit ut placeas alienæ cura puellæ,
I am face, ut è multis illa sit una tibi.
- 287 *S*ed quid præcipuè uestris conatibus obstet,
E loquar, exemplo quenq; docente suo.
- 289 *D*efinimus tardè, quia nos speramus amari,
*D*um sibi quisq; placet, credula turba sumus.
- 291 *A*t tu nec uoces (quid enim fallatius illis?)
*C*rede, nec æternos pondus habere Deos.
- 293 *N*é ue puellarum lachrymis moueare cauto:
*V*t flerent, oculos erudiere suos.
- 296 *A*rtibus innumeris mens oppugnatur amantum,
*V*t lapis æquoreis undiq; pulsus aquis.
- 297 *N*ec causas aperi, quare diuortia malis:
*N*ec dic quòd dolcas, clam tamen usq; dole.
- 299 *N*ec peccata refer, ne diluat ipsa cauto:
*V*t melior causa causa sit illa tua.
- 301 *Q*ui silet, est firmus: qui dicit multa puellæ
*P*robra, satisfieri postulat ille sibi.
- 303 *N*on ego Dulichias furiali more sagittas,
*N*ec raptas ausim tingere in anne faces.
- 306 *N*ec nos purpureas pueri rescabimus alas,
*N*ec sacer arte mea laxior arcus erit.
- 307 *C*onsilium est quodcunq; cano, parete monenti:
*V*t faueas coeptis Phœbe saluber ades.
- 309 *P*hœbus adest, sonuere lyræ, sonuere pharetra.
*S*igna Deum nosco per sua: Phœbus adest.
- 311 *C*onfer Amyclæis medicatum uellus abenis
*M*urice cum Tyrio, turpius illud erit.
- 313 *V*os quoq; formosis uestras conferte puellas:

Incipiet

- Incipiet dominae quaeque pudere suae.
 Vtraque formosae Paridi potuere uideri, 315
 Sed tibi collatam uincis utraque Venus.
 Nec solam faciem, mores quoque confer, et artes, 317
 Tantum iudicio ne tuus obstet amor. *obfit.
 Exiguum est, quod deinde canam: sed profuit illud 319
 Exiguum multis, in quibus ipse fui.
 Scripta caue relegas blandae seruata puellae: 321
 Constantes animos scripta relecta mouent.
 Omnia pone feros (quamuis inuitus) in ignes: 323
 Et dic, ardoris sit rogos iste mei.
 Thesias absentem succendit stipite natum: 325
 Tu timide flammis perfide uerba dabis?
 Si potes, et ceras remoue: quid imagine muta 327
 Carperis? hoc perijt Laodameia modo.
 Et loca saepe nocent: fugito loca conscia uestri 329
 Concubitus, causas illa doloris habent.
 Hic fuit, hic cubuit, thalamo dormiuimus illo: 341
 Hic mihi lasciuia gaudia nocte dedit.
 Admonitu* reuocatur amor: uulnusque nouatum 343 *recreatur.
 Scinditur, et firmis causa pusilla nocet. *infirmis cul
 Vt penè extinctum cinerem si sulfure tangas 345 pa.
 Viuet, et ex minimo maximus ignis erit:
 Sic, nisi uitaris quicquid reuocabit amorem, 347
 Flamma redardescet, quae modò nulla fuit.
 Argolicae cuperent fugisse Capharea puppes, 349
 Teque; senex luctus ignibus ulte tuos.
 Praeterita cautus Ripheide nauita gaudet, 351
 Tu loca, quae nimium grata fuerunt, caue.

Haec

- 333 Hæc tibi sint Syrtes, hæc Acrocerania uita,
 Hic uomit epotas dira Charybdis aquas.
- 334 Sunt quæ non possunt aliquo cogente iuberi,
 Sæpe tamen casus facta leuare solent.
- 337 Perdat opes Phædra, parces Neptune nepoti,
 Nec faciet pauidos taurus auitus equos.
- 339 Gnosida fecisses inopem, sapienter amasset.
 Diuitijs alitur luxuriosus amor.
- 361 Cur nemo est Hecalen, nulla est, quæ ceperit Irum?
 Nempe quod alter egens, altera pauper erat.
- 363 Non habet unde suum paupertas pascat amorem:
 Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse uelis.
- 366 At tanti tibi sit non indulgere theatris,
 Dum bene de uacuo pectore cedat amor.
- 367 E neruant animos citharæ, cantusq; lyraeq;
 Et uox, & numeris brachia mota suis.
- *saltantur. Illic assidue fidei cantantur amantes,
 Quid caueas, actor, quid iuuet, arte docet.
- 371 Eloquar inuitus, teneros ne tange poetas:
 Sum moueo dotes impius ipse meas.
- 373 Callimachum fugito, non est inimicus amori.
 Et cum Callimacho tu quoq; Coë noces.
- 376 Me certe Sappho meliorem fecit amica:
 Nec rigidos mores Teia musa dedit.
- 377 Carmina quis potuit tutò legisse Tibulli?
 Vel tua, cuius opus Cynthia sola fuit? *Catulli.*
- *Propertij
 379 Quis potuit lecto durus discedere Gallo?
 Et mea nescio quid carmiua tale sonant.
- 381 Quòd, nisi dux operis Vatem frustratur Apollo,
Aemulus

- A emulus est nostri maxima causa mali.
 A t tu riualem noli tibi fingere quenquam, 388
 I nq; suo solam crede iacere toro.
 A crius Hermionen ideo dilexit Orestes, 385
 E sse quòd alterius cœperat illa uiri.
 Quid Menelaë doles? ibas sine coniuge Creten, 387
 E t poteris nupta lætus abesse tua.
 V t Paris hanc rapuit, tum demum uxore carere 389
 N on potes, alterius creuit amore tuus.
 H oc in abducta Bryseïde flebat Achilles, 391
 I llam Plisthenio gaudia ferre uiro.
 N ec frustra flebat, fecit (mihi credite) Atrides, 393
 Q uod si non faceret, turpiter esset iners.
 C ertè ego fecissem, nec sum sapientior illo: 395
 I nuidiæ fructus maximus ille fuit.
 N am sibi quod nunquam tactam Bryseïda iurat 397
 P er sceptrum, sceptrum non putat esse deos.
 D ij faciant, possis dominæ transire relictæ 399
 L imina, proposito sufficiantq; pedes.
 E t poteris, modò uelle tene, nunc fortiter ire, 401
 N unc opus est celeri subdere calcar equo.
 I llo Lotophagos, illo Seirenas in antro 403
 E sse puta, remis adijce uela tuis.
 H unc quo uel nimium quondam riuale dolebas, 405
 V ellem desineres hostis habere loco.
 A ut certè, quamuis odio remanente saluta, 407
 O scula cum poteris iam dare, sanus eris.
 E cce cibos etiam (medicina fungar ut omni 409
 M unere) quos fugias, quos ue sequare, dabo

- 411 Daunius an Libycis bulbus tibi missus ab oris
 An ueniat Megaris, noxius omnis erit.
- 413 Nec minus erucas aptum est uitare salaces:
 Et quicquid Veneri corpora nostra parat.
- 416 Vtilius sumas acuentes lumina rutas:
 Et quicquid Veneri corpora nostra negat.
- 417 Quid tibi precipiam de Bacchi munere queris,
 Sæpe breuius monitus experire meos.
- 418 Vina parant animos Veneri, nisi plurima sumas,
 Et stupeant multo corda sepulta mero.
- 421 Nutritur uento, uento restinguitur ignis:
 Lenis alit flammæ, grandior aura necat:
- 423 Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, ut tibi curas
 Eripiat, si qua est inter utrunq; nocet.
- 425 Hoc opus exegit fessæ date ferta carinæ:
 Contingat portum, quò mihi cursus erat.
- 427 Postmodò reddetis sacro pia uota poetæ
 Carmine sanati fœmina, uirq; meo.

I I S.